

**T.C.
İZMİR KATİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANA BİLİM DALI**

**BELİREN YETİŞKİNLİKTE UZAKTAN
KÜLTÜRLEŞME**

Yüksek Lisans Tezi

HİLAL ÇELİK

İZMİR-2023

**T.C.
İZMİR KATİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANA BİLİM DALI**

**BELİREN YETİŞKİNLİKTE UZAKTAN
KÜLTÜRLEŞME**

Yüksek Lisans Tezi

HİRAL ÇELİK

DANIŞMAN: DOÇ. DR. FİLİZ KÜNÜROĞLU İNAL

İZMİR-2023

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Beliren Yetişkinlikte Uzaktan Kùltürleřme” adlı çalışmanın, tarafımdan, akademik kurallara ve etik değerlere uygun olarak yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden olduğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

25/05/2023

Hilal ÇELİK

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

BELİREN YETİŞKİNLİKTE UZAKTAN KÜLTÜRLEŞME

Hilal ÇELİK

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Psikoloji Ana Bilim Dalı

Bu çalışmanın amacı, Türk kültürüne sahip olan beliren yetişkinlik dönemindeki gençlerin ABD kültürüne uzaktan kültürleşme sürecini incelemektir. Bunun için öncelikle gençlerin ve annelerinin Türk kültürünün ve ABD kültürünün değer ve davranış tarzlarını ne düzeyde benimsediği incelenmiş, sonrasında anneler ve gençler arasında oluşan uzaktan kültürleşme boşluğunun gençlerin psikolojik sağlığı, akademik başarısı ve anne-çocuk çatışma düzeyi ile ilişkisi incelenmiş, anne-çocuk çatışmasının aracılık etkisine bakılmıştır. Ardından gençlerin ABD kültürünün değer ve davranış tarzlarını benimsemesinin gençlerin psikolojik sağlığı, akademik başarısı ve anne-çocuk çatışması ile ilişkisi incelenmiştir. Son olarak uzaktan kültürleşme konusundaki anlayışımızı geliştirmek için gençlerin ABD kültürüne, Türk kültürüne ve ABD kültürüne uzaktan kültürleşmeye yönelik tutumları incelenmiştir.

Karma yöntemin benimsendiği araştırmanın nicel bölümü için İzmir, Ankara ve İstanbul illerinde bulunan devlet üniversitelerinde eğitim görmekte olan 408 katılımcıya (204 genç ve 204 anne) online anketler uygulanmış, nitel bölümü için ise 22 kişi ile odak grup görüşmesi yoluyla veri toplanmıştır. Araştırmada Demografik Bilgi Formu, Vancouver Kültürleşme İndeksi, Tutumsal Ailecilik Ölçeği, Cinsiyet İdeolojisi Ölçeği, Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği, Çatışma Davranışı Ölçeği-Kısa Formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde korelasyon analizi, MANOVA, basit ve çoklu doğrusal regresyon analizi, PROCESS ile aracılık analizi, FACTOR ile faktör analizi, MAXQDA ile nitel veri analizinden yararlanılmıştır.

Nicel ve nitel verilerle yapılan analizler sonucunda, gençlerin ABD'ye hiç seyahat etmeden ABD kültürünün değer ve davranış tarzlarını benimseyebildiği, ABD kültürünü benimsemenin gençlerin psikolojik sağlığı ve anne-çocuk çatışmasıyla ilişkili olduğu, ancak akademik başarıyla ilişkili olmadığı bulunmuştur. Ayrıca anneler ve çocukları arasında oluşan uzaktan kültürleşme boşluğunun gençlerin psikolojik sağlığı ve anne-çocuk çatışmasıyla ilişkili olduğu, ancak akademik başarıyla ilişkili olmadığı; uzaktan kültürleşme boşluğu ve psikolojik sağlık arasındaki ilişkide anne-çocuk çatışmasının aracılık etkisinin olduğu ortaya konmuştur. Çalışmadan elde edilen bulgular ilgili alanyazın ışığında tartışılmış ve öneriler ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan kültürleşme, uzaktan kültürleşme boşluğu, çatışma, beliren yetişkinlik, psikolojik sağlık.

ABSTRACT

Master's Thesis

Remote Acculturation in Emerging Adulthood

Hilal ÇELİK

İzmir Katip Çelebi University

Graduate School of Social Sciences

Department of Psychology

The aim of this study is to examine the remote acculturation processes of Turkish emerging adults towards US culture in Turkey. Initially, to what extent young people and their mothers adopted the values and behavior styles of the Turkish culture and the US culture was examined. Then, the associations among the remote acculturation gap between mothers and young people and the psychological health, academic success and mother-child conflict level of young people were analysed. Besides, the mediating effect of mother-child conflict was examined. Then, the relationship of young people's adoption of US culture's values and behavior styles with young people's psychological health, academic success and mother-child conflict was examined. Finally, in order to extend our understanding of remote acculturation, young people's attitudes towards US culture, Turkish culture and US culture towards remote acculturation were examined.

Mixed method design was used in the study. For the quantitative part, online questionnaires were applied to 408 participants (204 emerging adults and 204 mothers); for the qualitative part, data were collected through semi-structured interview forms from focus groups of 22 participants Demographic Information Form, Vancouver Acculturation Index, Attitudinal Parenting Scale, Gender Ideology Scale, Depression Anxiety Stress Scale, Conflict Behavior Scale-Short Form were used in the study. Correlation analysis, MANOVA, simple and multiple linear regression analysis, mediation analysis with PROCESS, factor analysis with FACTOR, and qualitative data analysis with MAXQDA were used in the analysis of the data.

The analysis of the data revealed that young people can adopt the values and behavior styles of the US culture without ever traveling to the USA. Adopting the US culture was found to be related to the psychological health of the youth and mother-child conflict, but not academic success. In addition, the remote acculturation gap between mothers and their children was associated with the psychological health of young people and mother-child conflict, but not to academic success; the results also revealed that mother-child conflict has a mediating effect in the relationship between the remote acculturation gap and psychological health. The findings obtained from the study were discussed in the light of the relevant literature and suggestions for future studies were put forward.

Keywords: Remote acculturation, remote acculturation gap, conflict, emerging adulthood, psychological health.

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLolar LİSTESİ.....	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	ix
KISALTMALAR.....	x
ÖNSÖZ.....	xi
GİRİŞ.....	1-5

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1.KÜLTÜRLEŞME.....	6-11
1.1.1.Berry'nin Kültürleşme Kuramı.....	9-10
1.1.2.Kültürleşme ve Küreselleşme.....	10-11
1.2. UZAKTAN KÜLTÜRLEŞME.....	11-30
1.2.1.Uzaktan Kültürleşme Araçları.....	16-19
1.2.2. Beliren Yetişkinlik Dönemi ve Uzaktan Kültürleşme.....	19-20
1.2.3. Uzaktan Kültürleşme Boşluğu ve Çatışma.....	20-22
1.2.4. Uzaktan Kültürleşme Araştırmaları.....	22-30
1.3. TÜRKİYE KÜLTÜRÜ VE TOPLUMU.....	30-33
1.4. ABD KÜLTÜRÜ VE TOPLUMU.....	33-37
1.4.1. ABD'nin Türkiye Üzerindeki Uzaktan Etkisi.....	35-37
1.5. CİNSİYET İDEOLOJİSİ.....	37-40
1.6. AİLECİLİK.....	40-45
1.6.1. Ailecik ve Psikolojik Sağlık.....	42-43

1.6.2. Ailecilik ve Akademik Başarı.....	43-45
1.7. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ.....	45
1.8. ÇALIŞMANIN AMACI, ARAŞTIRMA SORULARI VE HİPOTEZLERİ.....	45-48

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

2.1. ARAŞTIRMA DESENİ.....	49-50
2.2. ÖRNEKLEM.....	50-54
2.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	54-60
2.3.1. Demografik Bilgi Formları.....	54-55
2.3.2. Vencouver Kültürlenme İndeksi.....	55
2.3.3. Tutumsal Ailecilik Ölçeği.....	56
2.3.4. Cinsiyet İdeolojisi Ölçeği.....	56-57
2.3.5. Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği.....	57
2.3.6. Çatışma Davranışı Ölçeği-Kısa Formu.....	57-59
2.3.7. Akademik Başarı.....	60
2.3.8. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu.....	60
2.4. VERİ ANALİZİ VE DEĞERLENDİRME YÖNTEMİ.....	60-62
2.4.1. Nicel Verilerin Analizi.....	60
2.4.1.1. Aracı Değişkenin Analizi.....	60
2.4.1.2. Uzaktan Kültürleşme Durumlarını Hesaplamak.....	60-61
2.4.1.3. Uzaktan Kültürleşme Boşluklarını Hesaplamak.....	61
2.4.2. Nitel Verilerin Analizi.....	61-62

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

3.1. NİCEL BULGULAR.....	63
---------------------------------	-----------

3.1.1. Betimleyici İstatistikler.....	64-66
3.1.2. Kültürleşme Stratejilerinin Belirlenmesine Yönelik Yürütülen Analizler.....	66
3.1.3. Ortalamalar Arası Farklılıklar.....	66-72
3.1.4. Korelasyon Analizi Bulguları.....	72-75
3.1.5. Kültürleşme Boşluğunun Fark Puanı (Difference Score) Yöntemiyle Hesaplanması ve Kültürleşme Boşluğunun Çeşitli Değişkenlerle İlişkisinin İncelenmesi.....	76-77
3.1.6. Regresyon Analizi Bulguları.....	77-87
3.1.7. Aracı Değişken Analizleri.....	87-91
3.2. NİTEL BULGULAR.....	91
3.2.1. Amerikanlaşmaya Yönelik Tutum.....	91-96
3.2.2. Algılanan Kültürel Mesafe.....	96-100
3.2.3. ABD Kültürüne Yönelik Tutum.....	100-103
TARTIŞMA.....	104-117
SONUÇ.....	118-119
KAYNAKÇA.....	120-149
EKLER.....	150-167
EK 1: Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu	
EK 2: Demografik Bilgi Formu	
EK 3: Vancouver Kültürleşme İndeksi	
EK 4: Tutumsal Ailecilik Ölçeği	
EK 5: Cinsiyet İdeolojisi Ölçeği	
EK 6: DASÖ-21	
EK 7: Çatışma Davranışı Ölçeği- Kısa Formu	
EK 8: Mülakat Protokolü	
EK 9: Şekil 9	

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Kùltürleşme Modellerinin Sınıflandırılması	8
Tablo 2. Annelerin Demografik Bilgileri.....	50-51
Tablo 3. Gençlerin Demografik Bilgileri.....	51-52
Tablo 4. 22 Ekim 2022 Tarihli Odak Grup Görüşmesine Katılan Kadınların Demografik Bilgileri.....	53
Tablo 5. 21 Ekim 2022 Tarihli Odak Grup Görüşmesine Katılan Erkeklerin Demografik Bilgileri.....	53-54
Tablo 6. Değişkenlere Ait Betimleyici İstatistikler	64-65
Tablo 7. Medyana Göre Oluşturulan Kùltürleşme Stratejileri.....	66
Tablo 8. Gençlerin Benimsediği Kùltürleşme Stratejisine Göre Bağımlı Değişkenlerin İncelenmesine İlişkin MANOVA Testi Analizleri.....	68-69
Tablo 9. Cinsiyete Göre Değişkenlerin İncelenmesi.....	69
Tablo 10. Anne-Baba Birlikteliğine Göre Değişkenlerin İncelenmesi.....	70
Tablo 11. Annenin Eğitim Durumuna Göre Kùltürleşme Değişkenlerinin İncelenmesi.....	71-72
Tablo 12. Değişkenler Arasındaki Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları (N=185).....	75
Tablo 13. Kùltürleşme Boşluklarının Bağımlı Değişkenlerle İlişkinine Dair Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları (N=185).....	76
Tablo 14. Davranışsal Alanda Uzaktan Kùltürleşmenin Depresyonu Yordama Gücüne İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Bulguları	78
Tablo 15. Davranışsal Alanda Uzaktan Kùltürleşmenin Stresi Yordama Gücüne İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Bulguları.....	79
Tablo 16. Davranışsal Alanda Uzaktan Kùltürleşmenin Çatışmayı Yordama Gücüne İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Bulguları.....	79

Tablo 17. Değer Alanındaki Uzaktan Kültürleşmenin Depresyonu Yordama Gücüne İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Bulguları.....	80
Tablo 18. Değer Alanındaki Uzaktan Kültürleşmenin Stresi Yordama Gücüne İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Bulguları.....	81
Tablo 19. Değer Alanındaki Uzaktan Kültürleşmenin Anksiyeteyi Yordama Gücüne İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Bulguları.....	81
Tablo 20. Değer Alanındaki Uzaktan Kültürleşmenin Çatışmayı Yordama Gücüne İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Bulguları.....	82
Tablo 21. Kültürleşme Boşluğunun Depresyonu Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Bulguları.....	83
Tablo 22. Kültürleşme Boşluğunun Çatışmayı Yordamasına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Bulguları.....	84
Tablo 23. Anne-çocuk Çatışmasının Psikoloji Sağlığı Yordama Gücüne İlişkin Basit Regresyon Analizi Bulguları.....	86
Tablo 24. Türk Kültürleşme Boşluğu ve Depresyon İlişkisinde Aracı Değişken Analizi Sonuçları.....	88-89
Tablo 25. Ailecilik Boşluğu ve Depresyon İlişkisinde Aracı Değişken Analizi Sonuçları.....	89-90
Tablo 26. Ailecilik Boşluğu ve Stres İlişkisinde Aracı Değişken Analizi Sonuçları.....	91

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Ana Akım Toplumlar Tarafından Benimsenen Kültürleşme Yönelimleri (Acculturation Orientations Sought by Dominant Groups).....	10
Şekil 2. Uzaktan Kültürleşme Değişkenlerinin Çerçevesi (Framework of Remote Acculturation Vehicles)	13
Şekil 3. Netflix Türkiye Haftalık Top10 Listesinde Bulunan ABD Yapımı Film ve Dizi Sayıları.....	36
Şekil 4. Yakınsayan Paralel Desen.....	49
Şekil 5. Basit Aracılık Modeli (Model 4).....	87
Şekil 6. Türk Boşluk ve Depresyon İlişkisinde Aracı Değişken Analizi Sonuçları....	88
Şekil 7. Ailecilik Boşluk ve Depresyon İlişkisinde Aracı Değişken Analizi Sonuçları.....	89
Şekil 8. Ailecilik Boşluk ve Stres İlişkisinde Aracı Değişken Analizi Sonuçları	90
Şekil 9. Nitel Veri Analizi Sonuçları.....	152

ÖNSÖZ

Göç psikolojisi dersinde dikkatimi çeken kültürleşme olgusunun küreselleşmeyle kesişimini ele alan uzaktan kültürleşme teorisiyle ilgili çalışmalarla karşılaşmak heyecan vericiydi. Her ne kadar bu çalışmaları okurken temelde incelenmesi gereken birçok mekanizmayla karşılaşmış olsam da kültürleşme ve küreselleşme olgularıyla ilgilenmek, bu alanda bir çalışma üretmiş olmak verimli bir deneyimdi. Zira kendine has kültürel özelliklere sahip olan Türk kültüründe doğup büyüyen gençlerin daha önce hiç seyahat etmedikleri ve Türkiye’den hem coğrafi hem de tarihsel olarak uzak bir kültür olan ABD kültürünü nasıl değerlendirdiklerini ve bu kültürden nasıl etkilenebildiklerini ortaya koymaya çalışarak topladığımız nitel ve nicel veriler küreselleşme ve kültürleşme konularında zengin bir bilgiyle karşılaşmamızı sağladı.

Uzaktan kültürleşme teorisinden bahsederek farklı ilgi alanları sunan, bu alanda çalışma isteğimi destekleyen, söylediği umut verici ve cesaretlendirici sözlerle çalışma sürecimi ferahlatan tez danışmanım Filiz KÜNÜROĞLU’na tüm destekleri için en içten teşekkürlerimi iletiyorum. Çalışmama katkıları olan ve yaptığı her şeyi en iyi şekilde yapan Gizem’e de teşekkür ediyorum.

Yaptığım ve yapmaya çalıştığım her şeyde beni destekleyen, özellikle içinde yetiştikleri kültürün ataerkil cinsiyet ideolojilerine rağmen her türlü desteği, sabrı ve hoşgörüyü sunan anneme, babama, abime ve kardeşime en içten teşekkürlerimi sunuyorum. Ayrıca sevgisiyle ve tez çalışmamı yürütürken arka fonda söylemeye çalıştığı Çince motivasyon müzikleriyle beni motive eden bay M’ye de teşekkürlerimi sunuyorum.

Son olarak birkaç ay önce aradığımda tez çalışması için birçok fikri olduğundan, hayallerinden ve geleceğe dair ümitlerinden bahseden, ancak bu güzel hayallerini gerçekleştirmeden çok genç yaşta vefat eden kuzenim Beytullah DALAY’ın ismini anmak istiyorum. Sevgiyle ve hürmetle...

Hilal ÇELİK

İzmir-2023

GİRİŞ

Günümüz koşulları, iletişim ve ulaşım teknolojilerinde önemli gelişmelerin yaşandığı, dünya nüfusunun hızlı bir biçimde arttığı, birçok ülkenin küreselleşme sürecine uyum sağladığı, öğrenci değişim programlarının sayısının önemli ölçüde arttığı ve turizm olanaklarının geliştiği bir dönemi yansıtmaktadır (Sam ve Berry, 2006, s. 2-3). Bu gelişmelerin yaşanması, farklı kültürel geçmişe sahip bireylerin uzaktan veya yakından etkileşime girmesini kolaylaştırmaktadır. Farklı kültürel geçmişe sahip bireylerin, uzun süreli, devamlı ve direkt teması sonucunda oluşan kültürel değişim ise *kültürleşme* olarak isimlendirilmektedir (Redfield ve ark., 1936). Ancak kültürleşme araştırmaları artık, kültürleşmenin, göçmenlik temelli kültürleşmede olduğu gibi yalnızca doğrudan ve sürekli (yakın) temasla olabileceği gibi göçmen olmayanlar arasında, kültürel küreselleşme tarafından, dolaylı ve/veya aralıklı (uzaktan) temasla da gerçekleşebileceğini öne sürmektedir (Berry ve Sam, 2016; Chen ve ark., 2008; Ferguson, 2013). Bu nedenle *uzaktan kültürleşme (remote acculturation)*, modern küreselleşme yoluyla kişinin kendisinden fiziksel olarak uzak bir kültürle temasından kaynaklanan yeni bir kültürleşme biçimi olarak ortaya çıkmıştır (Eales ve ark., 2020; Ferguson ve Bornstein, 2012; Ferguson ve ark., 2010). Bununla birlikte uzaktan kültürleşme kavramının teorik çerçevesini oluşturmaya ve uzaktan kültürleşmenin farklı kültürlerdeki varlığını anlamaya yönelik çalışmalar da yapılmaya başlanmıştır.

Uzaktan kültürleşmenin varlığını anlamaya yönelik yapılan araştırmalarda beş kıtadaki 16 farklı ülkede beş uzak kültüre doğru (Jamaika, Amerika Birleşik Devletleri [ABD], Birleşik Krallık, Güney Afrika ve Hindistan) uzaktan kültürleşmenin varlığı ortaya konmuştur (Eales ve ark., 2020). Söz konusu araştırmalarda etkisi en çok araştırılan uzak kültürün ise ABD kültürü olduğu görülmektedir (bkz. Tablo 1, Eales ve ark., 2020). Zira ABD'nin diğer ülkelere ihraç ettiği mallarla, fikirlerle, yaşam tarzlarıyla ve ilişkiler ağıyla kültürel olarak yayıldığı bilinmektedir. Amerikalı tarihçi Foner (2001) konuyla ilgili şu ifadeleri kullanmıştır:

“Tarihçiler, özellikle de yirminci yüzyılda, Amerikan ordusunun, mallarının ve kültürünün dünyanın geri kalanını nasıl etkilediğinin tamamen farkındadır. ABD'nin CocaCola'dan demokrasi ve 'serbest piyasa' hakkındaki fikirlere kadar her şeyi nasıl ihraç ettiğini biliyoruz” (s.4).

Bu nedenle ABD kültürünün, diğer kültürleri küreselleşmenin araçları vasıtasıyla uzaktan etkileyen baskın bir kültür olduğu söylenebilir. Ancak ABD kültürünün, küreselleşmenin araçları vasıtasıyla diğer kültürler üzerinde yaptığı etkinin daha net bir şekilde anlaşılabilmesi için ABD ile tarihsel (örn., ABD sömürgesi olmayan) ve coğrafi yakınlığa sahip olmayan ülke kültürlerinde ABD kültürünün uzaktan etkisinin incelendiği çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu sebeple ABD kültürüne coğrafi ve tarihsel yakınlığı olmayan ve kendine özgü tarihsel geçmişe, coğrafi konuma ve kültürel değerlere sahip olan Türk kültüründe ABD'nin uzaktan etkisini incelemek, uzaktan kültürleşmeyi anlamak için benzersiz bir fırsat sunmaktadır. Özellikle şu anda ABD medyasının, gıda ve tüketim mallarının çok arandığı ve yoğun bir şekilde tüketildiği göz önüne alındığında, ABD'nin Türkiye' de büyük bir uzaktan etkisi bulunmaktadır (Akt. Giray, 2016). Ancak ABD kültürünün Türk kültürü üzerindeki etkisini uzaktan kültürleşme teorisi çerçevesinde araştıran çalışma sayısı çok sınırlıdır (bkz. Giray, 2016). Bu nedenle söz konusu eksikliği tamamlamak amacıyla bu çalışmada Türk kültürüne sahip bireylerin ABD kültürüne uzaktan kültürleşmesi incelenecektir.

Uzaktan kültürleşmenin varlığı genel olarak üç temel alanda incelenmiştir: Değer, kimlik ve davranış. “Her ne kadar davranışsal kültürleşme (örn., dil, yemek, kişilerarası ilişkiler) akademik ilgiyi en çok çeken alan olsa da, değerlerin kültürleşmesi de önemlidir. Örneğin, daha geleneksel, birbirine bağımlı, kolektivist Batılı olmayan toplumlardan gelen göçmen ve göçmen olmayan ailelerin, yerli olmayan toplumda daha az geleneksel, daha bağımsız ve bireyci Batı değerleriyle karşılaşmaları muhtemeldir” (Ferguson ve Bornstein, 2012, s. 168). Gençler, bu yeni değerleri benimseme konusunda ebeveynlerinden daha yetenekli olabilirler ve çevrelerinden daha kolay etkilenebilirler (Stein ve Polo, 2014). Gençler ergenliğe girerken, aile içindeki bu değer farklılıkları daha az aile uyumuna (cohesion), olumsuz aile iklimine ve ergenlerin uygunsuz davranışlarına ve uyumsuzluklarına neden olabilmektedir (Szapocznik ve Kurtines, 1993). Değerlerin kültürleşmesinin bireyin yaşamında önemli etkileri olsa da belirli değer alanlarına odaklanan çalışmaların sayısının az olduğu görülmektedir. Bu nedenle farklı şekillerde onaylanan belirli

değerlerin daha doğrudan bir değerlendirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır (Stein ve Polo, 2014). Bu çalışmada ise Türk kültüründe öne çıkan ve ABD kültürüyle farklılaşan bazı değerler ölçülerek uzaktan kültürleşmenin değer alanlarındaki etkisine dair alanyazına katkıda bulunmak amaçlanmıştır. Bireyci değerlere sahip ABD kültüründe, toplumsal cinsiyet eşitliği ve ailenin ilerici (progressive) yapısı ve açık fikirli ebeveyn zihniyeti gibi aile değerleri görülürken (Newcomb, 2013; Richford, 2015); toplulukçu ve ataerkil bir ülke olarak sınıflandırılan Türkiye’de (Hofstede, 2001), geleneksel toplumsallaşma süreci aile bütünlüğünü, ilişkilerde uyumu, yakınlığı ve sadık olmayı vurgulamaktadır (Kağıtçıbaşı, 1984). Bu sebeple ABD kültüründe ve Türk kültüründe farklılaşan değerlerden ailecilik (familism) ve cinsiyet ideolojisi (gender ideology) değerlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Uzaktan kültürleşmenin varlığına ilişkin yapılan araştırmalar daha çok ergen gruplarla yürütülmüştür. Ancak Ferguson ve Adams (2016) tarafından Afrikalı beliren yetişkinlerin ABD kültürüne uzaktan kültürleşmesinin incelendiği çalışmada, uzaktan kültürleşmenin sadece ergenlik fenomeni olmadığı, aynı zamanda beliren yetişkinlikte de oldukça dikkat çekici olduğu ortaya konmuştur. Uzaktan kültürleşmenin beliren yetişkinlik dönemindeki etkisi bu çalışmayla sınırlı kalmıştır. Oysaki beliren yetişkinlik dönemi, uzamış kendini keşfetme, evlilik ve aileden önce yükseköğrenim arayışı ve hareketlilik/ istikrarsızlık gibi özelliklerle tanımlanmaktadır (Arnett, 2000). Arnett (2000)’e göre bu dönemin en önemli özelliklerinden biri kimlik arayışıdır. Başarılı bir kimlik gelişimi ile psikolojik iyi olma arasında pozitif bir ilişki vardır (Marcia, 1996) ve sağlıklı bir yetişkin kimliği edinme, toplumsal açıdan da büyük önem taşımaktadır (Özdikmenli Demir, 2010).

Beliren yetişkinlik dönemindeki bireyler eğitsel, kişisel, sosyal ve kariyer gelişim alanlarında çeşitli deneme davranışlarında bulunarak kendi yaşamlarına yön vermektedir (Mutlu ve ark., 2019). Beliren yetişkinler söz konusu arayışta birçok çevresel faktörden etkilenmektedir. Bu faktörlerden biri küreselleşmedir. Özellikle küreselleşmeyle birlikte ortaya çıkan uzaktan kültürleşmenin, gençlerin 21. yüzyılda aktif olarak kendi gelişimlerini ürettikleri yeni bir mekanizma olabileceği belirtilmektedir (Ferguson ve Adams, 2016). Bu nedenle beliren yetişkinlik döneminde uzaktan kültürleşmenin etkilerini incelemek önemlidir. Ancak uzaktan kültürleşmenin biçimi (örn., hangi uzak kültürün hedeflendiği) ve iyi oluşa etkileri kültüre özgü olabildiğinden (Ferguson ve Adams, 2016), uzaktan kültürleşmenin

beliren yetişkinler üzerindeki etkisinin daha iyi anlaşılması için farklı kültürel bağlamlarda yapılan çalışmalara ihtiyaç vardır. Ancak şimdiye kadar buna yönelik çalışmaların çok sınırlı olduğu görülmektedir. Bu çalışma ise, Türkiye'deki beliren yetişkinlerin ABD kültürüne uzaktan kültürleşmesini ve ABD kültürüne uzaktan kültürleşmelerinin gençler üzerindeki etkilerini inceleyerek alanyazındaki söz konusu boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır.

Uzaktan kültürleşme üzerine yapılan çalışmalarda çoğunlukla uzaktan kültürleşmenin aile dinamikleri (Ferguson ve Iturbide, 2015; Giray, 2016), sağlık (Ferguson ve Bornstein, 2012 ve 2015; Lorenzo-Blanco ve ark., 2018) ve eğitim (Ferguson ve Dimitrova, 2019) üzerine etkileri incelenmiştir. Uzaktan kültürleşmenin aile dinamikleri üzerindeki etkisinin araştırıldığı çalışmalarda, uzaktan kültürleşmenin ebeveynlerin ve gençlerin davranışlarını etkilediği sonucuna varılmıştır (bkz. Ferguson ve Bornstein, 2015; Ferguson ve Iturbide, 2015). Çünkü çoğu zaman yeni/uzaktan kültürü ebeveynin değil, sadece ergenin benimsemesi (Ferguson ve ark., 2017), ebeveyn ve çocuk arasında kültürleşme boşluğu (acculturation gaps) denilen kültürel farklılıklara neden olabilmektedir (Telzer, 2010). Ebeveyn ve çocuk arasındaki kültürleşme boşlukları ise uzaktan kültürleşmenin bireyler üzerindeki etkilerinin çatışmayla sonuçlanmasına neden olabilmektedir (Cheung-Blunden ve Juang, 2008; Ferguson ve Bornstein, 2012 ve 2015). Ancak uzaktan kültürleşme sonucu meydana gelen kültürel farklılıkların ebeveynler ve gençler arasındaki ilişkiyi nasıl etkilediği henüz tam olarak anlayılamamıştır. Bu sebeple bu çalışmada anneler ile çocukları arasındaki kültürleşme boşluklarının gençler üzerindeki etkileri incelenmiştir. Çalışmada ebeveynlerden annenin seçilmesinin sebebi, Türkiye toplumunda çocuk bakımının büyük oranda anneler tarafından sürdürülmesi ve bunun da beraberinde daha yakın anne-çocuk ilişkisini beraberinde getirdiğinin düşünülmesidir. Benzer şekilde uzaktan kültürleşmenin etkilerinin incelendiği diğer bir yaşam alanı olan psikolojik sağlık üzerine yapılan araştırmalarda da uzaktan kültürleşmenin psikolojik sağlık üzerine etkilerine dair bulguların tutarlı olmadığı görülmüştür. Örneğin; Güney Afrikalı beliren yetişkinlerle yapılan bir çalışmada, uzak Avrupa-Amerikan kültürüne geleneksel Güney Afrika kültüründen daha fazla yönelim gösteren "Avrupalı-Amerikalaşmış" gençlerin, daha yüksek yaşam doyumuna sahip olduğu görülürken (Ferguson ve Adams, 2016); tersine uzak Amerikan, İngiliz veya Güney Afrika kültürüne geleneksel Zambiya kültüründen daha fazla yönelim gösteren

Zambiyalı ergenlerin daha düşük yaşam doyumuna sahip olduğu görülmüştür (Y. L. Ferguson ve ark., 2017). Söz konusu çalışmalar, uzaktan kültürleşmenin iyi oluşla ilişkili olduğunu, fakat bu ilişkilerin uzaktan kültürün niteliklerine bağı olduğunu ortaya koymaktadır (Eales ve ark., 2020). Ancak uzaktan kültürleşmenin psikolojik sağlıkla ilişkisi üzerine yapılan çalışmalar her zaman tutarlı sonuçlar ortaya koymamıştır. Örneğin, Malavili gençlerle yapılan bir çalışmada, uzaktan kültürleşmenin ergen psikolojik sorunları veya yaşam doyumu ile ilişkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (K. T. Ferguson ve ark., 2017). Bu çalışmada ise uzaktan kültürleşmenin gençlerin depresyon, anksiyete ve stres düzeyleriyle ilişkili olup olmadığı incelenerek uzaktan kültürleşmenin psikolojik sağlık üzerindeki etkilerine dair bulguların genişletilmesi amaçlanmaktadır. Özellikle depresyon, anksiyete ve stres seçilmesinin sebebi; kendi düşük kültürel olanaklarını daha iyi olanaklara sahip bir kültürle kıyaslayan gençlerin bu kültüre ait iyi olanaklara sahip olmaya çalıştıkça stres ve anksiyete deneyimleyeceğinin; bu olanaklara sahip olamadıkça da umutsuz ve depresif bir duygu durumuna yöneleceğinin düşünülmesidir. Son olarak uzaktan kültürleşmenin akademik etkileri de yakın zamanda araştırılmaya başlanmıştır (bknz. Ferguson ve Dimitrova, 2019). Bu nedenle uzaktan kültürleşmenin akademik etkilerinin daha iyi anlaşılabilmesi için yeni araştırmalara ihtiyaç olduğu görülmektedir. Bu çalışmada ise hem uzaktan kültürleşmenin akademik etkilerinin az çalışılmış olması hem de beliren yetişkinlik döneminde akademik kariyerin önemli bir yer tutması sebebiyle uzaktan kültürleşmenin akademik başarı üzerindeki etkilerinin anlaşılması amaçlanmıştır. Bu amaçla, Türk gençlerin ABD kültürüne uzaktan kültürleşmesinin ve anneleriyle aralarındaki uzaktan kültürleşme boşluklarının; gençlerin psikolojik sağlığına, akademik başarısına ve anneleriyle aralarındaki çatışmaya etkisi incelenecektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde öncelikle araştırmanın teorisinin üzerinde yapılandırıldığı kültürleşme olgusu açıklanacaktır. Sonrasında kültürleşme teorisi üzerine şekillenen uzaktan kültürleşme kavramı açıklanacak ve alanda yapılan ilgili çalışmalar aktarılacaktır. Ardından bu çalışmada uzaktan kültürleşen grup kültürü olan Türk kültürü ve uzaktan kültürleşilen grup kültürü olan ABD kültürü tanıtılacaktır. Bununla birlikte Türkiye’de ABD kültürünü yayan küreselleşme araçlarının rolü açıklanarak uzaktan kültürleşmenin incelendiği iki farklı değer alanı olan ailecilik ve cinsiyet ideolojisi değerleri tanıtılacak ve ilgili çalışmalar sunulacaktır. Son olarak çalışmanın önemi, çalışmanın amacı, araştırma soruları ve hipotezler açıklanacaktır.

1.1. KÜLTÜRLEŞME

Kültürel bir yapı içerisine doğan insan, hem doğduğu kültürel yapıdan etkilenir hem de doğduğu kültürel yapıyı etkiler. Her bir kültürel yapı kendi içinde temel varsayımlarını, normlarını ve değerlerini barındırmaktadır. Bu nedenle kültürün her bir üyesi içinde doğduğu kültürel yapının normları, temel varsayımları ve değerlerine göre gerçekliği algılar, yorumlar ve tepki gösterir. Hatta insanların birtakım duyguları deneyimleme sıklıkları ve yoğunluklarını ifade eden duygusal kalıplarda dahi kültürel farklılıklar olduğu bilinmektedir (De Leersnyder, 2017; Matsumoto, 1990). Ancak birey her ne kadar içinde doğduğu kültürel yapı tarafından şekillense de; savaş, doğal afetler, daha iyi yaşam koşullarına sahip olmak gibi çeşitli nedenlerle içinde buldukları çevresel koşulları terk edip farklı bir kültürel yapıya dahil olabilmekte ve böylece bütün yaşamını içinde doğduğu kültürel yapı içinde sürdürememektedir. Zira Birleşmiş Milletler Nüfus Bölümü’ nün (United Nations Population Division, 2021) verilerine göre, doğduğu veya vatandaşı olduğu ülke dışında yaşayan kişi sayısı 2000 yılında 173 milyon ve 2010 yılında 221 milyon iken 2020 yılında 281 milyona ulaşmıştır. O halde içinde doğup şekillendiği kültürel yapıdan farklı bir kültürel yapıya geçen birey söz konusu durumdan nasıl etkilenmektedir?

Birey içinde doğup büyüdüğü kültürden farklı bir kültürle tanıştığında bazı psikolojik ve kültürel değişimler yaşamaktadır. Farklı kültürlerle sahip bireylerden oluşan grupların birbirleriyle doğrudan ve sürekli temas etmesi sonucu, her iki kültürün üyelerinde meydana gelen kültürel ve psikolojik değişim süreci ise *kültürleşme* olarak isimlendirilmektedir (Berry, 2005). Söz konusu değişim süreci hem grup düzeyinde hem de bireysel düzeyde gerçekleşmektedir. Grup düzeyinde meydana gelen kültürleşme, sosyal yapılarda, hizmet kurumlarında ve kültürel uygulamalarda meydana gelen değişiklikleri ifade ederken; bireysel düzeyde meydana gelen kültürleşme, bir kişinin geleneklerinde, alışkanlıklarında, etkinliklerinde, dilinde ve değerlerinde meydana gelen değişiklikleri ifade etmektedir (Bornstein, 2017). Ayrıca kültürleşmede kişinin içinde doğup büyüdüğü kültür öz kültür, etnik kültür, geleneksel kültür gibi isimlerle adlandırılırken; sonradan tanıştığı kültür ise ev sahibi kültür, çoğunluk kültürü, baskın grup kültürü, yeni/uzak kültür gibi isimlerle adlandırılmaktadır.

Kültürleşme süreci geniş, çok boyutlu ve çok katmanlı bir süreçtir. Bu sebeple kültürleşme sürecini anlamak için öncelikle söz konusu süreçte etkili olan değişkenlerin incelenmesi gerekmektedir. Kültürleşme alanındaki araştırmalarda süreci etkileyen değişkenler kültürleşme koşulları, kültürleşme tutumları/yönelimleri ve kültürleşme sonuçları olmak üzere üç ana gruba ayrılmıştır (Künüroğlu, 2020, s. 2). Kültürleşme koşulları, göçmenlerin miras ve ana akım kültürle nasıl başa çıktıklarını etkileyen kişisel faktörleri (örn., kişilik özellikleri) ve çevresel faktörleri (örn., gruplar arası ilişkiler) ifade ederken (Van de Vijver, 2011); kültürleşme tutumları, kültürleşen bireylerin temas ettikleri kültürleri sürdürmeye yönelik tercihlerini (örn., kendi kültürlerini muhafaza edip diğer kültüre uyum sağlamak) ifade etmektedir (Berry ve Sabatier, 2011). Son olarak kültürleşme sonuçları ise, kültürleşme sürecinin uyum veya çatışma ve stresle sonuçlanmasını ifade etmektedir (Berry, 2005).

Kültürleşme sürecini anlamak için iki temel kavram daha bulunmaktadır: Boyut (dimension) kavramı ve alan (domain) kavramı. Kültürleşmede boyut, bir bireyin temas halinde olduğu her bir kültürü ifade etmektedir (Berry, 2005). Örneğin Almanya'ya göç eden bir Türk göçmen, biri Türk kültürünü diğeri Alman kültürünü ifade eden iki boyutlu bir kültürleşme sürecini deneyimliyor olabilir. Alan kavramı ise, kültürleşme sürecinde değişimin meydana geldiği yaşam alanlarını ifade etmekte olup kültürleşme çalışmalarında farklı şekillerde kullanılmaktadır. Arends-Tóth ve Van de

Vijver (2007) kültürleşmeyi kamusal (public) alan ve özel (private) alan olmak üzere iki temel alanda incelerken; Schwartz ve arkadaşları (2010) kültürleşmeyi 'davranış (behavior acculturation)', 'değer (value acculturation)' ve 'kimlik (identity-based acculturation)' olmak üzere üç farklı yaşam alanında incelemiştir. Örneğin; kültürleşmek bireyin yerli film izlemeyi tercih etmek yerine yabancı film izlemeyi tercih etmek gibi davranış alanında; toplulukçu değerleri benimsemek yerine bireyci değerleri benimsemek gibi değer alanında ve ilişkisel benlik yerine özerk benlik kurgusu benimsemek gibi kimlik alanında meydana gelebilir. Aynı zamanda birey etnik kültürle özdeşleştirilen özel alanda (ev ve aile çevresi) toplulukçu değerleri benimserken; ev sahibi kültürle özdeşleştirilen kamusal alanda (okul, iş) bireyci değerleri benimseyebilir. Tablo 1’de teorik kültürleşme modellerinin alana özgü olma ve boyutsallık olmak üzere iki temel çizgide gruplandırıldığı görülmektedir (Arends-Tóth ve Van de Vijver, 2004, s.3).

Tablo 1

Kültürleşme Modellerinin Sınıflandırılması (Alana Özgü Olma ve Boyutsallık)

Alana özgü olma (Domain specifity)	Boyutsallık (Dimensinality)		
	<i>Tek Boyutlu (Unidimensional) Modeller</i>	<i>İki Boyutlu (Bidimensional) Modeller</i>	<i>Füzyon (Fusion) Modeller</i>
Özellik (Trait) modelleri (Alana özgü olmayan modeller)	Göçmen etnik kültür ve ev sahibi kültürden yalnızca birine uyum sağlar	Göçmen iki tutuma sahiptir: Etnik kültürü sürdürme ve ev sahibi kültüre uyum sağlama	Yeni bir kültür doğar
Alana özgü modeller: Üst seviye (kamusal ve özel), orta seviye (daha belirli yaşam alanları, örn. çocuk yetiştirme, eğitim, dil) ve alt seviye (özel durumlar)	Alanlara/durumlara göre uyum sağlama hızı değişir	Yukardakinin aynısı, ancak burada yaşam alanları/durumları için geçerlidir	Bir alanda/durumda yeni bir kültür doğar

Not. Arends-Tóth, J., ve Van de Vijver, F. J. R. (2004). Domains and dimensions in acculturation: Implicit theories of Turkish–Dutch. *International Journal of Intercultural Relations*, 28(1), s.3. doi:10.1016/j.ijintrel.2003.09.00

Kültürleşme sürecini açıklamak için ortaya atılan iki temel model bulunmaktadır. İlk ortaya atılan ‘Tek Boyutlu Kültürleşme Modeli (Gordon, 1964)’, kültürleşen bireyin yeni kültürü benimsemesi halinde öz kültürünü kaybedeceği ya da kendi kültürünü benimsemesi halinde yeni kültüre uyum sağlamayacağını varsaymaktadır. Tek Boyutlu Kültürleşme Modeline eleştiri olarak ortaya koyulan iki boyutlu kültürleşme modelleri ise her bir kültürü bağımsız değişkenler olarak ele almakta ve bir kültürü benimsenin diğer kültürü bırakmak anlamına gelmediğini varsaymaktadır. Söz konusu çok boyutlu kültürleşme modelleri içerisinde en çok ilgi gören model Berry’nin iki boyutlu kültürleşme modelidir.

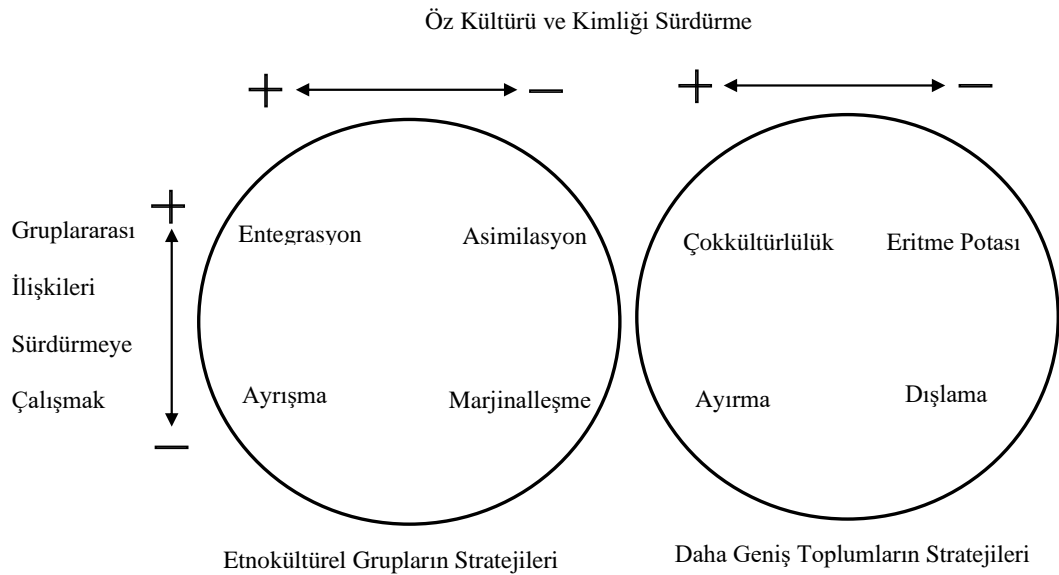
1.1.1. Berry’nin Kültürleşme Kuramı

Berry (2005)’e göre farklı bir kültüre temasla başlayan kültürleşme sürecinde iki önemli konu bulunmaktadır. Söz edilen konulardan birincisi bireyin veya grubun kendi öz kültürlerini sürdürmeyi ve korumayı ne ölçüde önemli bulduğu, ikincisi ise yeni kültürü edinmeyi ve yeni kültüre uyum sağlamayı ne ölçüde önemli bulduğudur. Diğer bir ifadeyle birey, etnik kültürü devam ettirip ettirmeme ve yeni kültüre uyum sağlayıp sağlama konusunda çatışma yaşamaktadır. Berry bireylerin söz konusu çatışmayla başa çıkmak için farklı stratejiler geliştirdiğini öne sürmüştü ve bu stratejileri dört başlık altında toplamıştır: Entegrasyon, asimilasyon, ayrışma ve marjinalleşme (Şekil 1). Entegrasyon stratejisini benimseyenler, hem kendi miras kültürünü sürdürmeyi hem de ev sahibi kültüre uyum sağlamayı önemli bulmaktayken; tersi olan marjinalizasyon stratejisini benimseyenler, ne kendi miras kültürünü sürdürmeyi ne de yeni kültüre uyum sağlamayı önemli bulmaktadır. Diğer bir strateji olan asimilasyon stratejisini benimseyenler, kendi öz kültürünü sürdürmeyi önemli bulmazken yeni kültürü edinmeyi ve yeni kültüre uyum sağlamayı önemli bulmaktadır. Son olarak ayrışma stratejisini benimseyenler ise, kendi öz kültürünü sürdürmeyi önemli bulurken yeni kültüre uyum sağlamayı ve yeni kültürü edinmeyi önemli bulmamaktadır. Yapılan çalışmalarda entegrasyon stratejisi benimseyen bireylerin çevrelerinden daha fazla sosyal destek görebildikleri ve sağlık durumlarının daha iyi olduğu (Fox ve ark., 2017) sonucuna ulaşılmıştır. Ancak marjinalleşme stratejisi benimseyen bireylerin ise çevrelerinden daha az sosyal destek gördükleri ve daha fazla sağlık problemleri yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır (Brand ve ark., 2017; Fox ve ark., 2017). Berry’e göre kültürleşme süreci, ev sahibi kültüre dâhil olan birey kadar, ev sahibi kültürün üyeleri tarafından da deneyimlenmektedir. Ev sahibi kültürün üyeleri, farklı bir kültürden

gelen bireye karşı dört farklı strateji benimsemektedir: Çokkültürlülük, eritme potası, ayırma ve dışlama. Çok kültürlülük stratejisini benimseyen ev sahibi kültürün üyeleri, farklı kültürleri zenginlik olarak görmekte ve hoşgörüyle karşılamakta iken, eritme potası stratejisini benimseyen ev sahibi kültürün üyeleri farklı kültürün üyelerini asimile oldukları ölçüde kabullenmektedir. Diğer bir strateji olan ayrılma stratejisini benimseyenler farklı kültürden gelen bireyleri ötekileştirirken, dışlama stratejisini benimseyenler bireylere marjinalleşme stratejisini dayatmaktadır.

Şekil 1

Ana Akım Toplumlar Tarafından Benimsenen Kültürleşme Yönelimleri (Acculturation Orientations Sought by Dominant Groups)

Not. Berry, J. W., Phinney, J. S., Sam, D. L. ve Vedder, P. (Ed.) (2006). *Immigrants Youth in Cultural Transition: Acculturation, Identity and Adaption Across National Contexts*. Psychology Press, s. 705.

1.1.2. Kültürleşme ve Küreselleşme

“Dünya ülkeleri arasındaki ekonomik, siyasal ve sosyo-kültürel ilişkilerin yaygınlaşarak gelişmesi; maddi ve manevi değerlerin, bu değerler çerçevesinde oluşmuş birikimlerin ulusal sınırları aşarak dünya çapında yayılması” (Yüksel, 2001, s.13) anlamına gelen küreselleşme, kültürleşme sürecini başlatan temel unsurlardan biridir. Alanyazında birçok çalışmada küreselleşmenin kültürleşme sürecindeki rolü ortaya konmuştur (bknz. McKenzie, 2019; Ozer, 2015; Ozer ve ark., 2017). Danimarkalı beliren yetişkinlik dönemindeki gençlerin çok kültürlü olmaya ve etnik kültürü korumaya yönelik tutumlarının iyi oluşla ilişkisi incelendiğinde (Ozer ve Schwartz, 2020), kültürel küreselleşmeye karşı savunmacı bir tepkiye sahip olup etnik

kültüre karşı korumacı bir tutum sergileyen gençlerin psikolojik iyi oluşlarının daha olumsuz yönde etkilendiği bulunmuştur. Söz konusu çalışma bulgularının, Batılı bir kültürel bağlamda, çeşitliliğe karşı olan etnik korumacı bir yaklaşımın iyi oluşa nasıl zarar verebileceğine ve çeşitliliği kucaklamanın iyi oluşu olumlu yönde etkilemeye yardımcı olabileceğine dair anlayışa katkıda bulunabileceği vurgulanmıştır (Ozer ve Schwartz, 2020). Ayrıca Jensen ve arkadaşlarına (2011) göre küreselleşmeye dayalı kültürleşme, kültürel kimlik karmaşasının ve zihinsel sağlık sorunlarının artmasına neden olacaktır. Çünkü, maruz kalınan küresel kültürlerin sınırsız imkânlarına karşın yerel kültürün kısıtlamaları ve sınırlı imkanlarıyla karşılaşan genç için küresel kültüre ait yaşam tarzı idealleri ulaşılamaz olarak algılanabilmekte, bu da düşük yaşam doyumuna sebep olabilmektedir. Bu nedenle küreselleşmenin kültürleşme sürecindeki rolünü incelemek, günümüz dünyasında değişen ve şekillenen insan ihtiyaçlarını anlamak için önemlidir. Zira küreselleşme süreci, özellikle günümüzde iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte giderek hızlanmış ve yoğunlaşmıştır. Bu nedenle kültürleşme çok eskilere dayanan bir olgu olmasına rağmen, küreselleşmenin yoğun etkileri, kültürleşmeyi etkileri günümüzde belirgin bir şekilde hissedilen önemli bir olgu haline getirmektedir. Kültürleşme ve küreselleşmenin kesişimi ise, küreselleşme temelli yeni bir kültürleşme biçimi olan uzaktan kültürleşmenin ortaya çıkmasına sebep olmuştur (Chen ve ark., 2008; Ferguson ve Bornstein, 2012).

1.2. UZAKTAN KÜLTÜRLEŞME (REMOTE ACCULTURATION)

Kültürleşmenin geleneksel olarak, A kültüründen bir kişinin doğrudan ve sürekli temasla B kültüründe yaşamaya başladığı zaman ortaya çıktığı düşünülmektedir (Redfield ve ark., 1936, s. 149). Fakat günümüz dünyasında hızla gelişen teknolojiyle birlikte, zaman ve mekân kavramları önemini yitirmekte ve kişilerarası etkileşimler yeniden şekillenmektedir. Böylece farklı kültürlerden insanlar, aynı zaman ve mekân içinde olmadan birbirleriyle etkileşim kurma fırsatına kavuşmaktadır. Bu da beraberinde *uzaktan kültürleşme* denilen farklı bir kültürleşme biçimini getirmektedir.

Uzaktan kültürleşme, kişinin kendisinden fiziksel olarak uzak bir kültüre temas etmesi sonucu ortaya çıkan yeni bir kültürleşme biçimi olarak tanımlanmaktadır (Ferguson ve Bornstein, 2012; Ferguson ve ark., 2010). Dolayısıyla, dolaylı (örn., medya aracılığıyla), aralıklı (örn., turistlerle veya yerli olmayan gönüllülerle / yardım çalışanlarıyla temas yoluyla) veya her ikisini de (örn., yurtdışındaki arkadaşlarla ara

sıra yapılan telefon görüşmeleri) içeren kültürel temaslar uzaktan kültürleşmenin kapsamına girmektedir (Ferguson ve ark., 2017). Örneğin, yapılan bir çalışmada Mexico City'de yaşayan bir gencin Kore'ye hiç seyahat etmediği halde, Kore pop müziği dinleyerek ve Kore modasını ve güzellik standartlarını benimseyerek Kore kültürüne uzaktan kültürleşme deneyimlediği görülmektedir. Ayrıca bu genç, "K-Pop gerçekten hayatımı değiştirdi" diye bildirmektedir (Stone, 2013). Görüldüğü üzere geleneksel kültürleşmenin aksine, Kore kültüründen etkilenen gençlerin uzaktan kültürleşme süreçleri, hiç göç etmedikleri bir bağlamda gerçekleşmektedir.

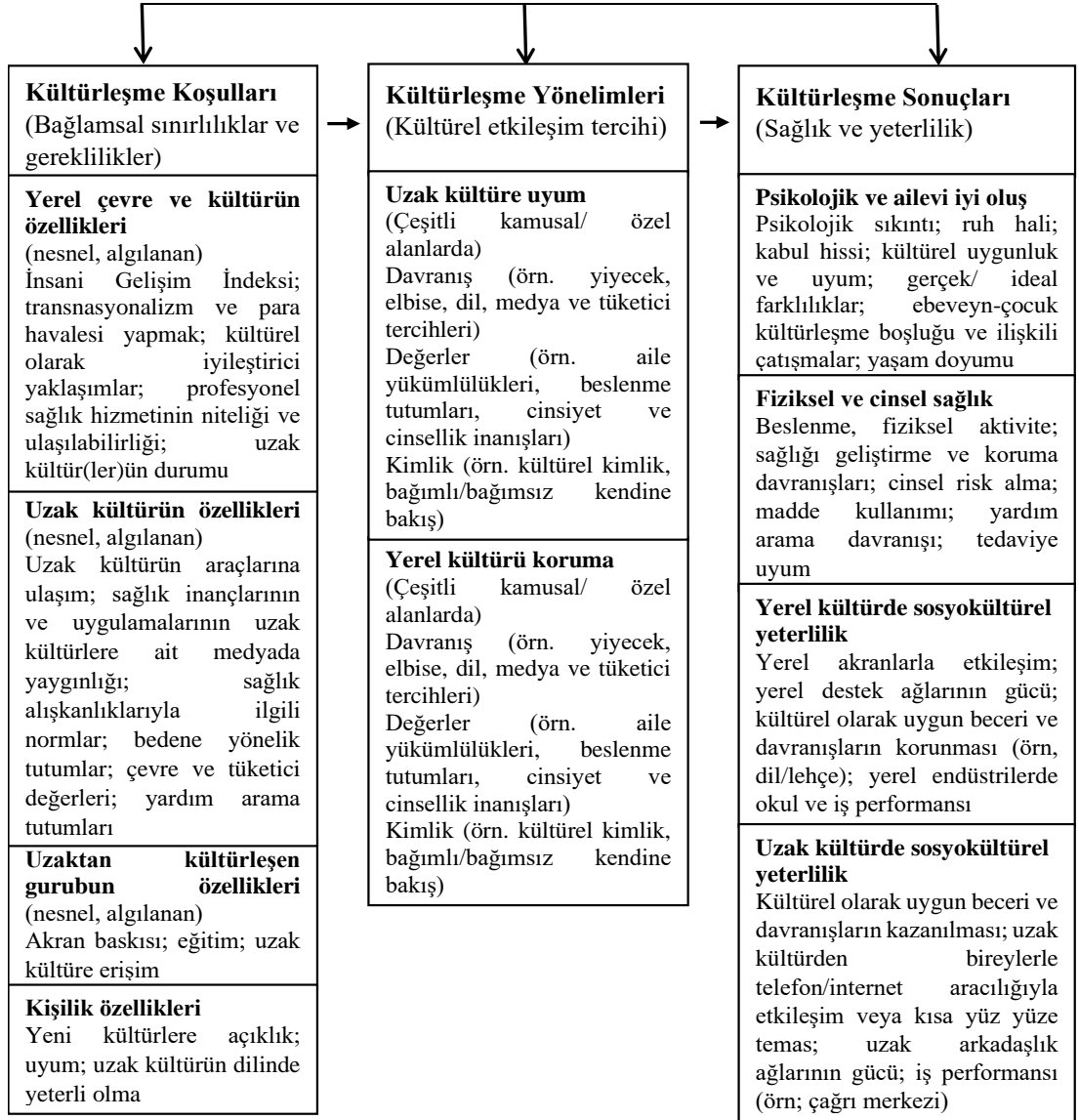
Uzaktan kültürleşme, alanyazında küreselleşme konusu başta olmak üzere birçok konunun içinde yer almaktadır. Örneğin uzaktan kültürleşme, çokkültürlülük (multiculturalism) (Benet-Martínez, 2012), çok çeşitlilik (superdiversity) (Vertovec, 2007), uluslararasılık (transnationalism) (Glick Schiller ve ark., 1992) ve kozmopolitlik (Glick Schiller ve ark., 2011) gibi modern küreselleşmeyle birlikte ortaya çıkan kültürel süreçlerden biri olarak kabul edilmektedir (Ferguson ve ark., 2017). Aynı zamanda uzaktan kültürleşme, ayırıcı özellikleriyle söz konusu teorilerden ayrılmaktadır. Örneğin uzaktan kültürleşme, "küreselleşmeye dayalı kültürleşmeye" çok benzemekle birlikte, genel "küresel" veya Batı/ Doğu kültüründen ziyade Japon kültürü gibi belirli uzak kültürlerle kültürleşmeyi içermektedir (Ferguson ve ark., 2017). Ancak her ne kadar söz konusu ayırım yapılmış olsa da uzaktan kültürleşme alanyazını çoğunlukla ABD ve İngiltere gibi küresel kültürlerle uzaktan kültürleşmeyi içermektedir (bknz. Ferguson ve Bornstein, 2012; Ferguson ve ark., 2014; K. T. Ferguson ve ark., 2017; Y. L. Ferguson ve ark., 2017). Ayrıca uzaktan kültürleşme, modern küreselleşme mekanizmaları (ör. teknoloji, turizm, transnasyonalizm, ticaret) kullanılarak bir öz kültürü öğrenmeyi içeren uzaktan kültürleşmeden (remote enculturation) ayrıştırılmaktadır, çünkü uzaktan kültürleşme, kişinin öz kültürüne bağlanmak yerine yerel olmayan herhangi bir kültürü uzaktan öğrenmeyi içermektedir (Ferguson, Costigan ve ark., 2016).

Uzaktan kültürleşme, özellikle geleneksel kültürleşme teorisi olarak bilinen yakın (proksimal) kültürleşme teorisiyle pek çok ortak yönü paylaşmaktadır (Eales ve ark., 2020). Çünkü "teorik ve metodolojik çarkı yeniden icat etmek zorunda kalmadan ve kültürlerarası karşılaşmaların modern biçimlerinin incelenmesini mümkün kılan geleneksel yaklaşımları genişletmektedir" (Van de Vijver, 2019, s.118). Böylece kültürleşme kavramı değerlendirilirken kullanılan ölçütler uzaktan kültürleşme

değerlendirilirken de kullanılabilir. Örneğin, geleneksel kültürleşmeye benzer şekilde uzaktan kültürleşmenin de etkileri davranış, değer ve kimlik gibi birden fazla yaşam alanında ölçümlenmektedir (Schwartz ve ark., 2010). Diğer bir ortak nokta ise geleneksel kültürleşme araştırmalarında süreci etkileyen değişkenlerin (ev sahibi kültürü ve uzak kültürün yapısı) uzaktan kültürleşme araştırmalarında da geçerli olmasıdır (Arends-Tóth ve Van de Vijver, 2006). Şekil 2’de geleneksel kültürleşme değişkenlerinin uzaktan kültürleşmeye uyarlanması gösterilmektedir (Eales ve ark., 2020).

Şekil 2

Uzaktan Kültürleşme Değişkenlerinin Çerçevesi (Framework of Remote Acculturation Vehicles)

Not. Ferguson, Tran, Mendez ve Van de Vijver'in izniyle yeniden basılmıştır (2017). Eales, L., Gillespie, S., Eckerstorfer, S., Eltag, E. M., Group, G., & Ferguson, G. M. (2020). Remote Acculturation 101: A Primer on Research, Implications, and Illustrations from Classrooms around the World. *Online Readings in Psychology and Culture*, 8 (1), s. 7

Ayrıca uzaktan kültürleşme, geleneksel kültürleşmeye benzer şekilde kültürleşmenin çok boyutlu olduğunu da kabul etmektedir (Eales ve ark., 2020). Kültürleşmede boyut, bir bireyin temas halinde olduğu her bir kültürü ifade etmektedir (Berry, 2005). Çok boyutluluk, uzaktan kültürleşen bireylerin iki veya daha fazla kültürü deneyimleyebildiği ve bu kültürel bağlantıların her zaman çatışmadığı anlamına gelmektedir (Berry ve Sam, 2016). Önceki kültürleşme araştırmalarının büyük bölümü (Berry, 1997) insanların iki kültürel boyut ile ilişkilene süreçlerine odaklanmıştır (bkz. Arends-Tóth ve Van de Vijver, 2003; Çelenk ve Van de Vijver, 2011). Bu sebeple uzaktan kültürleşme çalışmalarının da en az iki boyutta incelendiği görülmektedir.

Berry (1997) tarafından öne sürülen ve uzaktan kültürleşmeye de uyarlanan iki boyutlu kültürleşme modeline göre, kültürleşme sürecine giren birey, bu süreçle baş etmeye çalışırken dört farklı stratejiden birini benimsemektedir: Asimilasyon, ayrışma, entegrasyon ve marjinalleşme. İlerleyen dönemlerde Jensen ve arkadaşları (2011) tarafından küreselleşmenin neden olduğu kültürleşmeye uyarlanan bu modele göre entegrasyon, küresel ve yerel kültürlerin eş zamanlı olarak benimsenmesi; marjinalleşme hem yerel hem de küresel kültürlerin reddedilmesidir. Diğer kültürleşme stratejilerinden asimilasyon, yerel kültürlerin korunmaksızın küresel kültürlerin benimsenmesi; ayrışma, küresel kültürlerin benimsenmesinin yerel kültürlerin korunmasıdır (Jensen ve ark., 2011). Alanyazında en sık rastlanan stratejiler uzaktan ayrışma ve uzaktan entegrasyon olup (örn., Ferguson ve Adams, 2016; Ferguson ve Bornstein, 2012 ve 2015; Ferguson ve ark., 2014; Yuna L. Ferguson ve ark., 2017) uzaktan asimilasyon stratejisine çok az rastlanmakta (örn., Kim T. Ferguson ve ark., 2017) ve uzaktan marjinalleşmeye neredeyse hiç rastlanmamaktadır. Çünkü uzaktan kültürleşme deneyimleyen bireylerin, içinde doğup büyüdüğü geleneksel kültürel bağlamı terk etmeden farklı kültür/ kültürlerle kültürleşmeleri sebebiyle, marjinalleşme ve asimilasyon stratejilerini benimsemeleri pek olası görünmemektedir. Ayrıca geleneksel kültürleşme çalışmalarında en olumlu sonuçlarla ilişkili olan kültürleşme stratejisinin entegrasyon stratejisi olduğu ortaya konmuş olsa da (örn., Coatsworth ve ark., 2005; Szapocznik ve ark., 1980); uzaktan kültürleşme

çalışmalarında entegrasyon stratejisinin olumlu etkileri konusunda karışık bulgular bulunmaktadır (örn., Ferguson ve Bornstein, 2012; Kim T. Ferguson ve ark., 2017). Ancak, dikkate değer nokta uzaktan iki kültürlülüğün (remote biculturalism), bazı alanlarda engeller sunmasına rağmen bazı alanlarda bir kazanç sağlayabileceğidir (Ferguson ve ark., 2019). Örneğin, ergenlerin iki kültürlülük hakkındaki görüşlerinin incelenmesi amacıyla, ABD kültürüne uzaktan kültürleşme deneyimleyen Jamaikalı gençlerle ve ABD kültürüne yakın kültürleşme deneyimleyen Latin gençlerle odak grup görüşmeleri yürütülmüştür (Ferguson ve ark., 2019). Çalışma sonucunda, her iki gruptan gençlerin, iki kültürlülüğün mümkün olduğunu ve iki kültürlülüğün çeşitli alanlarda avantajlarını (örn., mesleki faydalar, kişilerarası beceriler, dilsel avantajlar) ve dezavantajlarını (örn., fiziksel görünümünden kaynaklanan içsel çatışmalar ve sosyal ilişkilerde uyum sağlayamama) bildirdiği görülmüştür (Ferguson ve ark., 2019).

Uzaktan kültürleşme teorisinin geleneksel kültürleşme teorisiyle pek çok ortak yönü paylaşmasının yanı sıra uzaktan kültürleşen bireylerin, geleneksel kültürleşme deneyimleyen bireylerin tersine, içinde doğup büyüdüğü bağlamı terk etmeden farklı kültür/ kültürlere kültürleşmeleri nedeniyle, uzaktan kültürleşmeyi geleneksel kültürleşme teorisinden ayıran bazı özellikler bulunmaktadır. Söz konusu özelliklerden en önemlisi her iki kültürleşme türündeki temasın niteliğinin birbirinden farklı olmasıdır. Zira uzaktan kültürleşme sürecinde dolaylı ve/ veya aralıklı temas söz konusuyken; geleneksel kültürleşme sürecinde doğrudan ve/ veya sürekli temas söz konusudur. Bununla birlikte geleneksel kültürleşme araştırmalarında etkisi belirgin bir şekilde görülen bazı değişkenler uzaktan kültürleşme araştırmalarında daha az belirgin bir şekilde görülebilmektedir (Eales ve ark., 2020). Örneğin, ayrımcılık (Çelenk ve Van de Vijver, 2011) ve kültür şoku (Ward ve ark., 2005) uzaktan kültürleşmede çok daha az belirgindir (Eales ve ark., 2020). Diğer bir farklılık da geleneksel kültürleşme çalışmalarının daha çok göçmenlerle yürütülürken, uzaktan kültürleşme çalışmalarının ise daha çok göçmen olmayanlarla yürütülmesidir (Ferguson ve ark., 2017). Bununla birlikte, göçmenlerin de uzaktan kültürleşme deneyimleyebildikleri ve hatta uzaktan kültürleşme deneyimlemeye daha açık oldukları ifade edilmektedir (Tabor ve ark., 2015). Örneğin, yapılan bir çalışmada Amerika Birleşik Devletleri'nde yaşayan Jamaikalı bir göçmenin, K-Pop (Kore Pop müzik)' la birlikte Kore kültür unsurlarına uzaktan kültürleşme deneyimleyebildiği ortaya konmuştur (Ferguson, Boer ve ark., 2016). Ayrıca uzaktan bir kültüre maruz kalmak, daha sonra doğrudan ve sürekli bir

hale gelirse, uzaktan kültürleşme yakın kültürleşmeye geçiş yapar (Ferguson, Iturbide ve ark., 2019). Özetle, uzaktan kültürleşme teorisi, geleneksel kültürleşme teorisi temelleri üzerine inşa edilmiş görünse de birçok açıdan farklılaşabilmektedir. Bu da uzaktan kültürleşmenin akademik ilgi gerektiren yeni bir olgu olduğuna işaret etmektedir.

1.2.1. Uzaktan Kültürleşme Araçları

Uzaktan kültürleşme, “malların, insanların ve fikirlerin çok yönlü akışlarını” (Jensen ve ark., 2011, s. 258) ifade eden küreselleşmenin bir ürünüdür (Ferguson ve ark., 2017). Bu çok yönlü akış, ilk önce insanları ve uzak kültürleri temasa geçirmekte, ardından kültürleşmeyi üretmektedir (Berry, 2008, s. 332). Uzak kültürleri temasa geçiren bu çok yönlü akış temel olarak; ticaret, teknoloji, turizm ve uluslararasılık olmak üzere kültürel etkileşimi kolaylaştıran dört araç üzerinden gerçekleşmektedir (Kim T. Ferguson ve ark., 2017). Bu araçlar vasıtasıyla uzak kültüre ait unsurlar yerel topluluklara ulaşabilmekte ve yaygınlaşması kolaylaşmaktadır. Özellikle de müzik, televizyon, filmler ve interneti içeren medyanın, yaygınlaşmada en etkili araç olduğu görülmektedir (Ferguson ve ark., 2017). Dolayısıyla uzaktan kültürleşmeyi anlamak için bu araçların kültürleşme sürecindeki işlevini bilmek önemlidir. Aşağıdaki bölümlerde söz konusu araçların kültürleşme sürecindeki işlevlerinden ayrı başlıklar altında bahsedilmektedir.

1.2.1.1. Ticaret

Uzaktan kültürleşmenin araçlarından biri olan ticaret, kişi ya da toplumların kazanç sağlamak amacıyla giriştikleri ve bir yerden başka bir yere taşımak zorunda oldukları her türlü ham ya da işlenmiş mal, hizmet, değer, yiyecek gibi şeylerin alım satımını, değiş tokuşunu kapsayan ekonomik bir etkinliktir (Bozkurt, 2002). Ticarete iki temel olgu söz konusudur: üretim ve tüketim. Üretim vasıtasıyla, kültürel unsurları barındıran mal ve hizmetler ortaya konurken; tüketim vasıtasıyla söz konusu kültürel unsurları barındıran mal ve hizmetlerin sahip olduğu imaj tüketilir. Çünkü tüketim ürünleri kültürün çok etkili sağlayıcıları olabilmekte ve bir ürünle birlikte sıklıkla değerler, tutumlar ve kimlik özlemleri (identity aspiration) gelmektedir (Karraker, 2013). Böylece başka bir kültürden, özellikle yüksek statülü bir kültürden (örn., İngiltere, ABD) ürünler satın alıp tüketebilmek, gençlerin bu kültüre vekaleten katılmalarını sağlamaktadır (Ferguson ve Bornstein, 2015). Özellikle dünya çapında

temel kültürel malların en yüksek ikinci ihracatçısı olan ABD'nin (The World Bank, 2022), baskın bir kültür olduğu söylenebilir. Konuyla ilgili yapılan birçok çalışmada ABD ürünlerinin (örn., fastfood) tüketiminin ABD kültürüne yönelimle pozitif yönde ilişkili olduğu ortaya konmuştur (Ferguson ve Bornstein, 2015; Ferguson ve ark., 2014). Örneğin, Ferguson ve Adams (2016) tarafından Güney Afrikalı beliren yetişkinlerle yürütülen bir çalışmada, Güney Afrikalı beliren yetişkinlerin ABD malları ve gıdaları vasıtasıyla Amerikan kültürüne kültürleştikleri bulunmuştur. Çalışma bulgularının, Sunday Times'ın (2014) Güney Afrikalı gençlerle yürütülen Generation Next anketinin sonuçlarıyla uyumlu olduğu görülmüştür. Söz konusu anket çalışmasında, ABD markalarının (Nike, Apple, McDonald's ve KFC gibi) giyim, elektronik, gıda ve medya dahil olmak üzere çeşitli kategorilerde en iyi markalar olarak seçildiği sonucuna ulaşılmıştır.

1.2.1.2. Teknoloji

Tekniği yaratan kültürü göz önüne almadan teknolojiyi bağımsız düşünmek ... hem eksik hem de yanlıştır. Her bir toplum teknolojiyi dışarıdan alabileceği gibi, kendisi de yaratabilir. ... Teknoloji, manevi kültürün rehberliğinde yetişir ve olgunlaşır. Kısaca, teknoloji, onu yaratan ve yenileyen insan unsurunun kültür taşıyıcı özelliğine bağlı olarak ortaya çıkar. (Erkal, 1984, s. 319)

Teknolojinin, kültürle ilişkisinde hem etkilenen hem de etkileyen konumda olduğu görülmektedir. Teknolojinin ürünleri olan akıllı telefonlar, dizüstü bilgisayarlar ve diğer teknolojik cihazlar, farklı kültürden insanların Facebook, YouTube ve Twitter gibi sosyal medya siteleri aracılığıyla birbirleriyle iletişim kurmalarını sağlamaktadır (Manago, 2014; Manago ve ark., 2015). Bununla birlikte bireylerin, medyadan aldıkları mesajları değerlerine, davranışlarına ve kimliklerine uyguladıkları görülmektedir (Ferguson ve ark., 2017). Bu nedenle uzaktan kültürleşme sürecinde medyanın önemli bir rolü bulunmaktadır. Örneğin, konuyla ilgili Ferguson ve Bornstein (2015) tarafından yapılan bir çalışmada; ABD TV programlarını izlemek ABD kültürüne uzaktan kültürleşmeyle pozitif yönde ilişkili bulunurken, yerel Jamaika TV programlarını izlemek ABD kültürüne kültürleşmeyle negatif yönde ilişkili bulunmuştur. Söz konusu çalışma bulguları Ferguson ve arkadaşlarının (2018), Jamaikalı ergenlerin günlük ABD TV programlarını izlemesi ve kimlik ve davranış alanlarında ABD kültürüne yönelimi arasında pozitif yönde ilişkinin bulunduğu çalışma bulgularıyla tutarlıdır. Benzer şekilde K-Drama (Kore dizisi) ismiyle ünlenen

Güney Kore televizyon dizilerinin, Kore kültürünün dünya geneline yayılmasını ifade eden Kore Dalgası'nın ortaya çıkmasında temel oluşturduğu görülmektedir (Asa, 2019). Bu ilişkinin medyatik karakterle geliştirilen yakın “parasosyal bağlar” (yani, tek taraflı olsa da yakın ilişkiler) ile geliştiği düşünülebilir (Horton ve Wohl, 1956). Ayrıca medyanın önemli bir aracı olan müziğin de uzaktan kültürleşme sürecinde önemli bir araç olduğuna dair çalışma bulguları bulunmaktadır. Ferguson, Boer ve arkadaşlarının (2016), dünyadaki Reggae dinleyicilerinin sahip olduğu değerler ile Jamaika'daki Reggae dinleyicilerinin sahip olduğu değerler arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmada, Jamaika ve diğer ülkelerdeki Reggae dinleyicilerinin, değişime açık olma gibi benzer değerleri paylaştığı sonucuna ulaşmışlardır. Böylece, Jamaikalı olmayan Reggae dinleyicilerinin, müzik aracılığıyla Jamaika kültürünün değerlerine uzaktan kültürleşebildiği görülmektedir. Özetle, bireyler, teknoloji ve özellikle onun bir ürünü olan medya vasıtasıyla uzaktan kültürlerle tek taraflı bağlar kurmakta ve farklı kimlikler geliştirerek uzaktan kültürleşme sürecine girmektedirler.

1.2.1.3. Turizm

Turizm; bir toplumun dünya görüşünü, anlayışını ve diğer ülke insanlarına bakış açısını etkileyen sosyal bir olaydır (Barutçugil, 1989, s.73). İnsanların, turizm faaliyetlerine katılarak başka ülkelere seyahat etmeleriyle, hem seyahat ettikleri ülke insanlarından etkilenmeleri hem de varış noktasındaki yerel halkı etkilemeleri söz konusudur (Demirbulat, 2012). Çünkü, kültürü üreten bütünün bir parçası olan birey, aynı zamanda kültür tarafından çevrelenmiştir. Davranışları, duyguları ve düşünceleri, kültür aynasından yansımaktadır. Dolayısıyla bireylerin birbirleriyle kurdukları etkileşimlerin, kültürel aktarım niteliği taşıdığı söylenebilir. Örneğin; Özel (2014) tarafından, turizmin Muğla'nın önemli turizm merkezlerinden biri olan Marmaris'teki yerel halkın sosyal ve kültürel yaşamına etkisinin incelendiği bir çalışmada, turizmin toplumun geleneksel yapısı içerisinde önemli bir özellik olan toplumsal dayanışmayı zayıflattığı ve aile birliğine olumsuz yansımalarının olduğu ve kadınların iş yaşamına katılmalarının turizm sayesinde arttığı sonucuna varmıştır. Söz konusu sonuçlar uzaktan kültürleşme çerçevesinde yorumlandığında; yerel halkın farklı kültürel değerlere turizm vasıtasıyla aralıklı olarak temas etmesinin yerel halkın yaşam tarzı üzerinde etkili olduğu söylenebilir. Böylece çalışmadan elde edilen bulgunun uzaktan kültürleşme alanyazınından elde edilen bulgularla uyumlu olduğu görülmektedir (Ferguson ve Bornstein, 2015). Örneğin, Haitili bir ergenin, Amerika Birleşik

Devletleri'ne hiç seyahat etmeden Amerikalı turistlerle etkileşim kurarak Amerikan kültürüne uzaktan kültürleşme deneyimleyebildiği görülmüştür (Ferguson ve ark., 2014).

1.2.1.4. Transnasyonalizm

Son yıllarda, artan teknolojik, politik, ekonomik ve sosyal gelişmelerle birlikte transnasyonel hareketlerin arttığı görülmektedir. Boccagni (2010) transnasyonalizmi “göçmenlerin, anavatanlarıyla ev sahibi ülke toplumlarını birbirine bağlayan çok yönlü sosyal ilişkileri kurma ve sürdürme süreçleri” olarak tanımlamaktadır. Günümüzde artan göçle birlikte bireyler daha fazla transnasyonel ilişki deneyimleyebilmektedir. Örneğin, bir birey başka bir ülkedeki bir akrabasına para göndererek ekonomik transnasyonalizmi, başka bir ülkenin siyasetiyle temas halinde kalarak politik transnasyonalizmi veya arkadaşlarını ve ailesini ziyaret ederek sosyokültürel transnasyonalizmi deneyimleyebilmektedir (Van Oudenhoven ve Ward, 2013). Böylece bireyler, transnasyonalizm yoluyla, yurtdışına giden arkadaşları veya akrabaları ile bağlantılarını sürdürerek uzaktan kültüre maruz kalmaktadırlar (Eales ve ark., 2020). Özellikle yeni bilgi ve iletişim teknolojileri (örn., anlık mesajlaşma, video konferans), söz konusu ilişkilerin uzaktan kültürleşme sürecini kolaylaştırmasında birçok fırsat sunmaktadır (Baldassar ve ark., 2016). Örneğin, Ferguson ve Adams (2016) tarafından Afrikalı beliren yetişkinlik dönemindeki gençlerle yürütülen bir çalışmada, özellikle, ailesi ve arkadaşları Amerika Birleşik Devletleri'nden hediyeler getiren gençlerin Amerikanlaşma olasılığının daha yüksek olduğu görülmüştür. Söz konusu bulgular, Ferguson ve Bornstein (2015)'nin ABD'den aile/ arkadaşlar/ tanıdıklarla iletişim kurmanın ve hediye almanın, Jamaikalı ergenlerin Avrupa Amerikan yönelimi ile pozitif yönde ilişkili olduğunu gösteren çalışma bulgularıyla tutarlıdır. Özetle, insanların, kaynakların ve fikirlerin ülke sınırları arasındaki esnek hareketini sağlayan transnasyonalizm ile birlikte geleneksel anlamdaki toplumsal davranışlar ve aile yapıları değişmekte olup (Özmete ve Arslan, 2018) uzaktan kültürleşme süreci kolaylaşmaktadır.

1.2.2. Beliren Yetişkinlik Dönemi ve Uzaktan Kültürleşme

Küreselleşmenin eğitim, ekonomi ve teknik ilerlemeler vasıtasıyla yaşam olanaklarını geliştirmesi, ergenlik ve yetişkinlik arasında yeni bir gelişim dönemi olan beliren yetişkinlik dönemini (18-25 yaş) ortaya çıkarmıştır (Arnett, 2015). Arnett' e

(2000) göre bu dönemin kendine özgü bazı ayırıcı özellikleri bulunmaktadır. Söz konusu özelliklerden en önemlisi bu dönemdeki bireylerin aşk, iş ve dünya görüşü olmak üzere üç temel boyutta bir kimlik arayışında olmasıdır (Arnett, 2000). Kimlik keşfi sürecindeki birey, kim olduğunu ve hayatta neler yapmak istediğini araştırmaktadır (Doğan ve Cebioğlu, 2011, s.15). Böylece kimlik keşfiyle birlikte kendisini ait hissettiği kültürel grupları yansıtan ideal tutum ve davranışların yanı sıra belirli hedefleri, değerleri ve inançları keşfederek ve taahhüt ederek dünyadaki yerini bulmaktadır (Ozer ve ark., 2017). Marcia'ya (1966) göre başarılı bir kimlik gelişimi ile psikolojik iyi olma arasında pozitif bir ilişki vardır. Sağlıklı bir yetişkin kimliği edinme, toplumsal açıdan da büyük önem taşımaktadır (Özdikmenli-Demir, 2010). Bununla birlikte beliren yetişkinlik dönemi, sonsuz olanaklara sahip olunan ve düzenli bir yaşama geçip yetişkin sorumluluklarını alana kadar çeşitli deneme yanılma davranışlarının sergilendiği bir istikrarsızlık/ değişim dönemidir (Arnett, 2000). Özellikle küreselleşmeyle birlikte ortaya çıkan uzaktan kültürleşme, beliren yetişkinlik dönemindeki gençlere sınırsız değişim olanağı sunmaktadır. Çünkü artan özerklikle birlikte beliren yetişkinlerin, devam eden kültürel ve etnik kimlik gelişimlerini etkileyen küreselleşme teknolojileri aracılığıyla, dış kültürel etkilere daha fazla erişime ve açıklığa sahip olabileceği vurgulanmıştır (Arnett, 2002; Jensen ve ark., 2011; Phinney, 1990). Örneğin, Ferguson ve Adams (2016) tarafından yapılan bir çalışmada, beliren yetişkinlik dönemindeki gençlerin %72 gibi büyük bir oranla Amerikan kültürüne uzaktan kültürleştiği ve Amerikan kültürüne uzaktan kültürleşmenin gençleri, yaşam doyumu gibi farklı alanlarda etkilediği bulunmuştur. Bu nedenle günümüz beliren yetişkinlerini anlamak için, etrafımızı çevreleyen küresel araçların onlar üzerindeki etkilerini araştırmak ve sahip oldukları artan olanaklarla birlikte söz konusu araçları kullanma deneyimlerini tanımlamak gereklidir.

1.2.3. Uzaktan Kültürleşme Boşluğu ve Çatışma

Göçmen çocuk ve gençlerin, göç ettikleri ülkeye (ev sahibi kültüre) çoğu zaman ebeveynlerinden daha hızlı uyum sağlayabildiği bilinmektedir (Schwartz ve ark., 2006). Bu durum, ebeveynler ve çocukları arasında kültürel farklılıklarının oluşmasına neden olabilmekte ve '*kültürleşme boşluğu*' nu ortaya çıkarmaktadır (Telzer, 2010). Kültürleşme boşluğu, basitçe bireyler arasındaki değer, davranış ve kimlik farklılıkları olarak tanımlanabilir. Kültürleşme Boşluğu-Sıkıntı Modeli (The Acculturation Gap-Distress Model), göçmen çocukların yeni kültüre ebeveynlerinden daha hızlı uyum

sağladığını ve bunun da aile çatışması ve gençlik uyumsuzluğuna sebep olduğunu varsaymaktadır (Szapocznik ve Kurtines, 1993). Her ne kadar bu modelin varsayımlarını test etmeye yönelik gençlerle çalışmalar yapılmış olsa da söz konusu çalışmaların bulguları arasında tutarsızlıklar olduğu görülmektedir (Telzer, 2010).

Kültürleşme boşluğunun ölçümünde sıklıkla kullanılan üç yaklaşım bulunmaktadır: Eşleştirme: uyumsuzluk yöntemi (match:mismatch method), fark puanı yöntemi (difference score method) ve etkileşim yöntemi (interaction method). Eşleştirme: uyumsuzluk yönteminde annenin benimsediği kültürleşme stratejisi ile gencin benimsediği kültürleşme stratejisinin eşleşip eşleşmediğine göre kültürleşme boşluğu hesaplanmaktadır. Bu yöntemde aynı kültürleşme stratejisini benimseyen anne ve çocuk arasında kültürleşme boşluğunun olmadığı, farklı kültürleşme stratejisini benimseyen anne ve çocuk arasında kültürleşme boşluğunun olduğu varsayılmaktadır (Bknz. Telzer, 2010). Örneğin annenin ayrışma stratejisini benimsediği ancak çocuğunun entegrasyon stratejisini benimsediği bir durumda kültürleşme boşluğunun olduğu; ancak annenin de çocuğunun da ayrışma stratejisini benimsediği durumda kültürleşme boşluğunun olmadığı söylenebilir. Kültürleşme çalışmalarında en sık kullanılan yöntem olan fark puan yönteminde ise annenin ve çocuğun belli bir kültüre yönelik kültürleşme puanları birbirinden çıkarılarak kültürleşme boşluğu hesaplanmaktadır (Bknz. Telzer, 2010). Örneğin, annenin ABD kültürüne yönelim puanı çocuğun ABD kültürüne yönelim puanından çıkarılarak ABD kültürüne yönelimdeki boşluk elde edilmektedir. Son zamanlarda daha sık kullanılmaya başlayan diğer bir yöntem ise etkileşim yöntemidir. Bu yöntemde, her bir kültürel boyut için bireylerin kültürleşme puanları (ana etkiler için) bu puanların çarpımı ile birlikte (bir etkileşim terimi oluşturmak için) bir regresyon analizine girilerek kültürleşme boşluğu analiz edilmektedir (Birman, 2006; Telzer, 2010).

Göçmen temelli geleneksel kültürleşme çalışmalarında ebeveynler ve çocukları arasındaki kültürleşme boşluğu ve bunun etkileri sıklıkla çalışılmış bir konudur. Örneğin, ebeveynler ve çocuklar arasındaki kültürleşme boşluklarının çocukta içselleştirme ve dışsallaştırma davranış problemleri ile (Ghuman, 1975), yüksek düzeyde kaygı ve daha düşük düzeyde özsaygı (Farver ve ark., 2002), akademik performans (Nair ve ark., 2018), depresyon (Block, 1986; Suinn ve ark., 1987) ve psikolojik ve fiziksel semptomlar (Suinn ve ark., 1987) ile ilişkili olduğu bulunmuştur. Özellikle kültürleşme boşluğu ile ebeveyn-ergen arasındaki çatışmaların pozitif yönde

ilişkili olduğunu gösteren birçok çalışma bulunmaktadır (Birman ve Trinket, 2001; Cuellar ve ark., 1995; Kim ve ark., 1999). Çünkü, yerli ve yabancı kültürler arasındaki kültürel mesafe, göçmen aileleri ebeveyn-ergen çatışmasına karşı daha savunmasız hale getirmekte ve bu da özerklik müzakereleri konusundaki anlaşmazlıkları büyütmektedir (Kwak, 2003; Akt., Ferguson ve ark., 2017). Aile çatışmasının ise, gençlerin psikolojik sağlığını ve akademik performansını olumsuz yönde etkilediği yapılan çalışmalarda ortaya konmuştur. Örneğin, Turner ve Copiec' in (2006) aile üyeleri arasındaki çatışmaların gençlerin ruh sağlığı ile ilişkisini inceledikleri çalışmada, aile içi çatışmaların anlamlı olarak gençlerdeki depresyon, alkol kullanımı, bağımlı kişilik özellikleri gibi sorunların yordayıcısı olduğu, ayrıca gençlerin benlik saygısını azalttığı ve romantik ilişkilerini de olumsuz yönde etkilediğine dair sonuçlar elde edilmiştir. Birinci sınıf Asyalı Amerikalı lisans öğrencilerinin aile çatışması ve akademik performansı arasındaki ilişkinin incelendiği diğer bir çalışmada, aile çatışması ile Asyalı Amerikalı lisans öğrencilerinin akademik performansı arasında negatif yönde bir ilişki bulunmuştur (Bahrassa ve ark., 2011).

Geleneksel kültürleşme çalışmalarına benzer şekilde uzaktan kültürleşme çalışmalarında da ebeveynler ve çocukları arasında uzaktan kültürleşme boşlukları tespit edilmiştir. Ebeveyn-çocuk arasındaki uzaktan kültürleşme boşluklarının ise, uzaktan kültürleşmenin bireyler üzerindeki etkilerinin çatışmayla sonuçlanmasına neden olduğu ortaya konmuştur. Örneğin, ebeveynler ve ergenler arasındaki uzaktan kültürleşme boşlukları ile ebeveyn-ergen arasındaki çatışma durumlarının incelendiği bir çalışmada, Avrupa ve Amerikan kültürüne yüksek düzeyde yönelim gösteren Jamaikalı ergenler ve annelerinin, daha fazla nesiller arası kültürleşme boşluğu ve daha fazla ebeveyn-ergen çatışması yaşadıkları sonucuna varılmıştır (Ferguson ve Bornstein, 2012 ve 2015). Ayrıca çalışmada uzaktan kültürleşme boşluğu yaşayan ebeveynler ve ergenler arasında daha fazla ebeveyn-ergen çatışması yaşandığı sonucuna ulaşılmıştır. Göçmen olmayan ailelerde çoğu zaman yeni/ uzaktan kültürü ebeveynin değil, sadece çocuğun benimsemesi (Ferguson ve ark., 2017), uzaktan kültürleşmenin kültürleşme boşlukları ve ebeveyn-çocuk çatışmasının yaşanmasını kolaylaştırabildiği söylenmektedir. Ancak ebeveyn ve çocuk arasındaki uzaktan kültürleşme boşluğunun daha iyi anlaşılması için ek çalışmalara ihtiyaç olduğu görülmektedir.

1.2.4. Uzaktan Kültürleşme Araştırmaları

Uzaktan kültürleşme, ilk kez Ferguson ve Bornstein (2012) tarafından Jamaika'da yürütülen bir çalışmada yeni bir kültürleşme biçimi olarak tanıtılmıştır. Söz konusu çalışmada; biri Jamaika'da doğup büyümüş bireylerden oluşan, ikincisi Jamaika'dan ABD'ye göç etmiş bireylerden oluşan, üçüncüsü ABD'de yaşayıp Afrika kökenli bireylerden oluşan ve son olarak dördüncüsü ABD'de yaşayıp Avrupa kökenli bireylerden oluşan dört farklı gruptan 473 ergen ve annenin davranış, değer ve kimlik alanlarında ABD kültürüne kültürleşme durumları incelenmiştir. Aynı zamanda ebeveynler ve ergenler arasındaki kültürleşme boşlukları ile ebeveyn-ergen arasındaki çatışma durumları da incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda, Jamaikalı ergenlerin %33'ünün Amerikanlaştığı ve %67' sinin geleneksel Jamaika değerlerine bağlı olduğu; Jamaikalı annelerin ise %11' inin Amerikanlaştığı ve %89' unun geleneksel Jamaika değerlerine bağlı olduğu ortaya konmuştur. Bu bulgu insanların bir kültürün içinde yaşamadan da o kültürle uzaktan kültürleşebildiği hipotezini desteklemektedir. Çalışmada Avrupa ve Amerikan kültürüne yüksek düzeyde yönelim gösteren Jamaikalı ergenler ve annelerinin, aile hayatına dair daha düşük yükümlülük hissettikleri, daha fazla nesiller arası kültürleşme boşluğu ve daha fazla ebeveyn-ergen çatışması yaşadıkları sonucuna varılmıştır (Ferguson ve Bornstein, 2012). Çalışmanın diğer bir önemli bulgusu ise, Amerikanlaşmış Jamaikalıların, Amerika'da yaşayıp Avrupa kökenli olan bireylerle eşit oranda, ancak göçmen Jamaikalılardan daha fazla oranda çatışma ve daha düşük yükümlülük bildirmesidir. Ancak her ne kadar Amerikanlaşmış Jamaikalılar göçmen Jamaikalılardan değer alanında daha yüksek düzeyde uzaktan kültürleşmiş olsa da; davranış ve kimlik alanında göçmen Jamaikalıların daha fazla Amerikan kültürüne kültürleştikleri bulunmuştur. Ayrıca çalışmada uzaktan kültürleşme boşluğu yaşayan ebeveynler ve ergenler arasında daha fazla ebeveyn-ergen çatışması yaşandığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu, ergenlerin ebeveynlerinden daha hızlı kültürleştiğini ve kuşaklar arası kültür gecikmesinin kültürleşen aileler arasındaki ergen-ebeveyn ilişkilerini bozduğu fikrini desteklemektedir (Kağıtçıbaşı, 2007; Phinney ve ark., 2000).

Ferguson ve Bornstein (2015) 2012 yılında yaptıkları çalışmayı tekrarlamak ve uzaktan kültürleşme araçlarını incelemek amacıyla Jamaika'da ikamet eden 222 ergenle yeni bir çalışma yürütmüştür. Yapılan analizler, katılımcıların %38' inin ABD kültürüne yüksek, Jamaika kültürüne düşük yönelim gösterdiğini, aile hayatına dair

daha düşük yükümlülük hissettiklerini ve daha fazla ebeveyn-ergen çatışması yaşadıklarını; katılımcıların %62'sinin ise Jamaika kültürüne yüksek, ABD kültürüne düşük yönelim gösterdiğini, aile hayatına dair daha yüksek yükümlülük hissettiklerini ve daha az ebeveyn-ergen çatışması yaşadıklarını ortaya koymuştur. Ayrıca değer alanında olmasa da davranış alanında Avrupa Amerikan yönelimi ile ABD TV programlarını ve sporlarını izleme sıklığı, ABD yemeğini, içeceğini ve abur cuburunu tüketme sıklığı, ABD'den aile, arkadaş, tanıdıklarla internet üzerinden iletişim kurma sıklığı, ABD'li turistlerle etkileşim kurma sıklığı ve ABD'den aile, arkadaş, tanıdıklardan hediye alma sıklığı arasında pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur. Böylece Ferguson ve Bornstein (2012)'in uzaktan kültürleşmenin varlığına ve etkilerine dair çalışma bulguları desteklenmiş ve uzaktan kültürleşmeyi sağlayan araçların ortaya konmasıyla uzaktan kültürleşmeye yönelik anlayış genişletilmiştir.

Kültürleşme bir değişim sürecidir ve bir kültürden diğer kültüre değişim olup olmadığını anlamak için söz konusu kültürler özgül olan yaşam alanlarının iyi bir şekilde tanımlanmış olmasına ihtiyaç vardır. Ancak Jamaika'da Amerikanlaşmanın etkisine dair yapılan çalışmalarda önemli bir sınırlılık, Jamaika'nın ABD'ye coğrafi olarak yakın olması ve ABD ile geçmişte yakın ilişkilerinin bulunmuş olmasıdır (İnsani ve Sosyal Araştırmalar Merkezi [İNSAMER], 2022). Bu nedenle Jamaika'da uzaktan kültürleşmenin varlığını anlamak için Jamaikalı ergenlerin gerçekten kendi kültürlerini ve deneyimlerini Amerikan kültüründen farklı olarak algılayıp algılamadıklarını ortaya koymak önemlidir (Ferguson ve Iturbide, 2013). Bu amaçla, Ferguson ve Iturbide (2013), ABD'ye hiç seyahat etmemiş Jamaikalı gençlerin zihninde ABD ve Jamaika kültürlerinin nasıl temsil edildiğini ve Jamaikalı ergenlerin ABD ve Jamaika kültürleri arasında algıladıkları benzerlikler ve farklılıkların neler olduğunun incelendiği bir çalışma yürütmüşlerdir. Çalışmada, 15 Jamaikalı erkek ergenle dört farklı odak grup görüşmesi yapılmıştır. Yapılan çalışma sonucunda katılımcıların iki kültürü karşılaştırma ve zıtlştırma eğiliminde olduğu gözlemlenmiştir. Katılımcılar, Jamaika kültürünü dancehall kültürüyle uyumlu olarak daha çok agresif, eşcinsel karşıtı, moda takıntılı, yaşlılara saygılı, ebeveynlerin kısıtlayıcı olduğu ve fakir bir kültür olarak tanımlanırken; Amerikan kültürünü Hollywood imajıyla uyumlu olarak aşırı heyecan arayışında olan, çılgın ve şımarık, eşcinselliğe açık, yaşlılara kayıtsız olan, ebeveynlerin izin verici olduğu ve zengin bir kültür olarak tanımlamışlardır. Dolayısıyla medyadaki tasvirlerin ABD kültürü

hakkındaki algıları etkilediği görülmektedir. Ayrıca söz konusu çalışma bulgularının Massey ve Sanchez (2007) tarafından Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Latin kökenli göçmen gençlerle yürütülen çalışma bulgularıyla tutarlı olduğu görülmüştür. Latin gençlerin de 'Latin' ve 'Amerikan' kültürlerini karşılaştırma ve zıtlştırma eğiliminde olduğu, Latin gençlerini dost canlısı ve insan odaklı olarak tanımlarken, Amerikan gençlerini soğuk, kişiliksiz, aceleci, rekabetçi olarak tanımladıkları bulunmuştur.

Uzaktan kültürleşmenin varlığı Jamaika'da ortaya konmuştur; ancak Jamaika'nın ABD ile coğrafi yakınlığının bulunması, uzaktan kültürleşmenin coğrafi ve tarihsel yakınlığı bulunmayan farklı kültürel bağlamlarda da incelenmesi gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Bu nedenle uzaktan kültürleşmenin varlığı ve etkileri farklı kültürel bağlamlarda çalışılmaya başlanmıştır. Söz konusu kültürel bağlamlardan biri Afrika kıtasının güney bölümünde bulunan Zambiya'dır. Zambiya kentleşmenin ve internet kullanım oranlarının hızla arttığı ve ABD, İngiltere ve Güney Afrika'dan televizyon programları, gıda ve diğer tüketim mallarının tüketildiği bir ülkedir (Yuna L. Ferguson ve ark., 2017). Zambiya'da doğup büyümüş ve hayatlarının en az yarısını Zambiya'da geçirmiş ergenlerle yürütülen bir çalışmada, ergenlerin davranış, değer (aile değerleri) ve kimlik (benlik kurguları) alanlarında çok boyutlu (Amerikan yönelimi, İngiliz yönelimi, Afrika yönelimi ve Zambiya yönelimi) uzaktan kültürleşmesi ve uzaktan kültürleşmenin ergenlerin iyi oluşuna etkisi incelenmiştir (Yuna L. Ferguson ve ark., 2017). Aynı zamanda ergenlerin yaşam doyumları, psikolojik problem yaşama sıklıkları ve ebeveyn-ergen arasındaki çatışma sıklıkları da incelenmiştir. Yapılan analizlerde, Zambiyalı ergenlerin %55.4' ünün Zambiya kültürüne daha fazla yönelim gösterdiği (Geleneksel Zambiyalı ergenler) ve %44.6' sının ise ABD, İngiltere ve Güney Afrika kültürlerine daha fazla yönelim gösterdiği ve Zambiya kültürüne düşük yönelim gösterdiği (Batılı çok kültürlü Zambiyalı ergenler) sonucuna ulaşılmıştır. Geleneksel Zambiyalı ergenlerin Batılı çok kültürlü Zambiyalı ergenlere oranla aile hayatına dair daha yüksek düzeyde yükümlülük hissettikleri, daha fazla bağımlı benlik kurgusu sergiledikleri ve daha yüksek düzeyde yaşam doyumunu bildirdiği ortaya konmuştur. Ancak diğer değişkenler açısından iki grup arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (Yuna L. Ferguson ve ark., 2017).

Uzaktan kültürleşmenin incelendiği diğer bir kültürel bağlam ise Afrika kıtasında bulunan Malavi'dir. Malavili ergenlerle yürütülen bir çalışmada kimlik,

davranış ve değer alanlarında çok boyutlu uzaktan kültürleşmenin (Amerika, İngiltere ve Güney Afrika) varlığı ve uzaktan kültürleşmenin iyi oluşa ve ebeveyn-ergen ilişkilerine etkileri incelenmiştir (Kim T. Ferguson ve ark., 2017). Yapılan analizler sonucunda, Malavili ergenlerin %30.6' sının Malavi kültürüne yüksek düzeyde yönelim gösterdiği (Geleneksel Malavililer), %28.5' inin ABD, İngiltere, Güney Afrika ve Malavi kültürlerine yüksek düzeyde yönelim gösterdiği (Batılılaşmış çok kültürlü Malavililer) ve %41' inin İngiliz kültürüne asimile olduğu (İngiliz kültürüne asimile olan Malavililer) sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada, Batılılaşmış Malavililer ve asimile olmuş Malavililerin, geleneksel Malavililerden daha yüksek düzeyde ebeveyn özerkliği desteği bildirdiği ve asimile olmuş Malavililerin, geleneksel Malavililerden daha düşük anne-ergen çatışması bildirdiği görülmüştür. Bununla birlikte Zambiyalı gençlerle yapılan çalışma bulgularının (Kim T. Ferguson ve ark., 2017) aksine uzaktan kültürleşmenin, ergen psikolojik sorunları veya yaşam doyumu ile ilişkili olmadığı bulunmuştur. Böylece bu çalışma, şehirli Malavili ergenlerin çok boyutlu uzaktan kültürleşme deneyimleyebildiğini ve uzaktan kültürleşmenin her zaman düşük ergen iyi oluşu ve olumsuz ebeveyn-ergen ilişkileriyle bağlantılı olmadığını ortaya koyarak, Zambiya kültüründe uzaktan kültürleşmenin varlığına dair bulguları desteklemiş ve genişletmiştir.

Uzaktan kültürleşme araştırmalarının çoğunluğu şehirli gençlerle yürütülmüştür. Ancak şehirli gençlerin kırsal bölgede yaşayan gençlere oranla uzaktan kültürleşme araçlarına (internet, gıda, turizm gibi) maruz kalma ihtimali daha yüksektir. Bu nedenle kırsal bölgede uzaktan kültürleşmenin varlığına ve etkilerine rastlamak daha az olasıdır (Ferguson ve ark., 2014). Örneğin, kırsal bölgede yaşayan Haitili ergenlerin ABD kültürüne yönelimlerinin ve geleneksel aile değerlerine bağlılıklarının incelendiği bir çalışmada; 105 ergenin ABD kültürüne yönelimleri, ABD kültüründen ürünleri tüketim sıklıkları, ABD'li turistlerle etkileşim kurma sıklıkları ve aile yükümlülükleri ölçülmüştür (Ferguson ve ark., 2014). Çalışma sonucunda ABD kültürüne yönelimin çok düşük olduğu, geleneksel Haiti kültürüne yönelimin yüksek olduğu ve ergenlerin aile hayatına dair yüksek düzeyde yükümlülük hissettikleri ortaya konmuştur. Bunun ergenlerin kırsal bölgede yaşamalarından dolayı ABD kültürüne daha az maruz kalmalarından kaynaklanıyor olabileceği düşünülmüştür. Bununla birlikte ABD'li turistlerle etkileşime girme ile ABD abur cubur ürünlerini tüketmenin

ABD kültürüne yönelimle pozitif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur (Ferguson ve ark., 2014).

Uzaktan kültürleşme araştırmalarında daha çok etkisi ölçülen uzak kültürler ABD ve Avrupa kültürleridir (bknz. Tablo 1: Eales ve ark., 2020). Ancak ABD ve Avrupa kültürleri dışındaki kültürlere de uzaktan kültürleşebileceğine dair kanıtlar bulunmuştur. Örneğin yakın zamanda Çin’de yapılan bir araştırmada, Hallyu'nun (örn., Hallyu kültürel ürünlerinin kullanım sıklığı, Hallyu imajı ve Hallyu kültürel aşinalığı) uzaktan kültürleşme vasıtasıyla Çinli tüketiciler üzerinde bir takım etkilerinin olduğu ortaya konmuştur (Sun ve Jun, 2022). Hallyu, Güney Kore kültür ürünlerinin dünya çapında yayılmasını ifade etmektedir. Söz konusu ürünler, Güney Kore yapımı dizileri (K-Drama), filmleri (K-Movie), müzikleri (K-Pop), dijital oyunları, modayı ve kozmetik ürünlerini (örn., Missha, Pure Beauty gibi kozmetik ürün markaları) kapsamaktadır. Dolayısıyla Hallyu’nun medya başta olmak üzere küreselleşmenin araçları vasıtasıyla Kore kültürüne uzaktan kültürleşmeyi ifade ettiği düşünülebilir. Sun ve Jun (2022) tarafından 623 Çinli tüketici ile yapılan çalışmada, Hallyu kültürel ürünlerini kullanım sıklığının, “zaman içinde bir yere karşı biriken izlenimler, inançlar, fikirler, beklentiler ve duygular toplamı”nı ifade eden ‘Hallyu imajının’ (Kim ve Richardson, 2003, s. 218), bir nesnenin bilinen özelliklerinin değerlendirilmesini ifade eden ‘Hallyu bilişsel imajının’ (Gartner, 1994), nesne hakkındaki öznel duyguları ifade eden ‘Hallyu duygusal imajının’ (Baloglu ve Brinberg, 1997) ve tüketicilerin sahip olduğu ürünle ilgili bilgi ve/ veya ürünle ilgili deneyim miktarını ifade eden ‘Hallyu kültürel aşinalığının’ (Alba ve Hutchinson, 1987; Toyama ve Yamada, 2012) Güney Kore kültürüne yönelimi olumlu yönde etkilediği sonucuna varılmıştır. Bununla birlikte Hallyu imajının, Hallyu bilişsel imajının ve Hallyu duygusal imajının Çin kültürüne yönelimi olumsuz etkilerken, Hallyu kültürel içeriklerini kullanım sıklığının ve Hallyu kültürel aşinalığının Çin kültürüne yönelimi olumsuz etkilemediği bulunmuştur. Ayrıca Kore kültürüne yönelimin, Kore'ye yönelik tutumları olumlu yönde etkilediği görülürken; Çin kültürüne yönelimin ise, Kore'ye yönelik tutumları olumsuz yönde etkilediği görülmüştür. Son olarak, Kore'ye yönelik tutumların, Kore ürünlerini satın alma ve Kore'ye seyahat etme niyetini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır (Sun ve Jun, 2022). Tüm bulgular birlikte değerlendirildiğinde ise, Çinli tüketicilerin Güney Kore’ye göç etmeden, küreselleşmenin araçları vasıtasıyla, uzaktan Güney Kore

kültürünü deneyimleyebildiği ve bunun Çinli tüketicilerinin tutumlarını, tercihlerini, değerlendirmelerini etkilediği görülmektedir.

Ferguson ve Adams (2016) tarafından Güney Afrikalı beliren yetişkinlerle yürütülen bir çalışmada uzaktan kültürleşmenin yalnızca bir ergenlik fenomeni olmadığı ortaya konmuştur. Söz konusu çalışmada Ferguson ve Adams (2016), Güney Afrikalı beliren yetişkinlerin ABD kültürüne uzaktan kültürleşmelerini ve uzaktan kültürleşmeyi sağlayan araçları ve ABD kültürüne uzaktan kültürleşmenin gençlerin iyi oluşuna, ebeveynleriyle çatışmalarına ve sahip oldukları aile değerlerine etkilerini nicel bir desenle incelemiştir. Yapılan analizler sonucunda, katılımcıların %71' inin Amerika kültürüne yüksek düzeyde yönelim gösterdiği (Afrikalı Amerikalı (%43: entegrasyon), Avrupalı Amerikalı (%12: asimilasyon), çok kültürlü Amerikalı (%16: entegrasyon)), %29'unun ise geleneksel Güney Afrika kültürüne daha fazla yönelim gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada gençlerin ABD mallarını kullanma ve ABD gıdalarını tüketme sıklığıyla Amerika kültürüne uzaktan kültürleşmeleri arasında pozitif yönde ilişki bulunmuştur. Özellikle, ABD'den hediyeler getiren bir akrabaya veya arkadaşına sahip olmanın ve abur cubur tüketiminin Amerikanlaşma ile ilişkili olduğu bulunmuştur. Ancak Güney Afrikalı gençlerin "2014'ün en havalı uluslararası ünlülerinin" beşinin de Drake (1. sıra) ve Beyonce (2. sıra) gibi Amerikan müzik yıldızlarını seçmesine rağmen, ilginç bir şekilde, ABD medyasının tüketimi ile Amerika kültürüne uzaktan kültürleşme arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Söz konusu durumun nedeninin, ABD müziğinin gençlerde daha güçlü başka çağrışımlar yaratmış olabileceği düşünülmüştür (Ferguson ve Adams, 2016). Çalışmanın diğer bir önemli bulgusu ise, uzak Avrupa-Amerikan kültürüne geleneksel Güney Afrika kültüründen daha fazla yönelim gösteren "Avrupalı-Amerikalaşmış" gençlerin, daha yüksek yaşam doyumuna sahip olduğu, ancak aile değerleri ve çatışma düzeyleri açısından farklılık bulunmadığıdır. Uzaktan kültürleşmenin beliren yetişkinlerin psikolojik sağlığı üzerindeki etkisinin araştırıldığı başka bir çalışmada ise, Jamaikalı lisans öğrencilerinin Batılı güzellik ideallerini içselleştirilmesi ile depresif belirtileri arasındaki ilişki ve bu ilişkide benlik saygısının aracılık rolü incelenmiştir (O'Garro ve ark., 2019). Çalışma sonucunda, Batılı ideallerinin içselleştirilmesi ile benlik saygısı arasında negatif bir ilişkinin olduğu ve Batılı ideallerinin içselleştirilmesi ile depresif belirtiler arasındaki pozitif ilişkiye benlik saygısının aracılık ettiği bulunmuştur. Tüm bu bulgular, uzaktan kültürleşmenin,

özellikle psikolojik sağlık başta olmak üzere, beliren yetişkinler üzerinde önemli etkileri olabilen önemli bir olgu olduğunu ortaya koymaktadır.

Uzaktan kültürleşme bireylerin psikolojik sağlığını etkilediği gibi fiziksel sağlığını da çeşitli yönlerden etkilemektedir. Çünkü uzaktan kültürleşme medya başta olmak üzere çeşitli araçlar vasıtasıyla bireyleri, sağlığı olumsuz etkileyen davranışlara yönlendirebilmektedir. Örneğin, Meksika’da yürütülen üç ayrı çalışmada Amerikan kültürüne uzaktan kültürleşmenin sigara kullanımına duyarlılığı arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır (Lorenzo-Blanco ve ark., 2018; Lorenzo-Blanco ve ark., 2019; Lorenzo-Blanco ve ark., 2021). Sigara kullanımı ise, bireylerin fiziksel sağlıklarını olumsuz etkilemektedir. Ayrıca uzaktan kültürleşme, beslenme alışkanlıklarını değişime uğratarak da bireylerin fiziksel sağlığını etkileyebilmektedir. Yapılan çalışmalarda ABD kültürüne uzaktan kültürleşmenin ABD beslenme tarzının bir özelliği olan yağ, şeker ve tuz oranı yüksek ve fastfood tarzı sağlıksız yiyecekleri yemeyle ilişki olduğuna ulaşılmıştır (Ferguson ve Itubide, 2015; Ferguson ve ark., 2018). Sağlıksız beslenmenin ise, bireyleri obezite riskiyle karşı karşıya bıraktığı ve fiziksel sağlıklarına zarar verdiği bilinmektedir.

Uzaktan kültürleşmenin gençlerin aile dinamikleri ve psikolojik sağlığı üzerindeki etkileri ortaya konmuş olsa da, gençlerin yaşamına yön veren akademik uyum üzerindeki etkisi çok az incelenmiştir. Ferguson ve Dimitrova (2019) tarafından Jamaikalı ergenlerin ve annelerinin ABD kültürüne uzaktan kültürleşmelerinin ergenlerin davranışsal ve akademik uyumuna etkisinin incelendiği bir çalışmada; ergenlerin ve annelerinin geleneksel Jamaika yönelimi ile ergenlerin akademik uyumu (not ortalaması) arasında pozitif yönde bir ilişkili bulunurken, ergenlerin ve annelerinin uzak ABD kültürüne yöneliminin ergenlerin akademik uyumuyla (not ortalaması) negatif yönde ilişkili olduğu sonucuna varılmıştır. Çalışma bulguları Cheung-Blunden ve Juang (2008) tarafından, daha önce İngiliz sömürgesi olan Hong Kong’da yürütülen çalışma bulgularıyla tutarlıdır. Söz konusu çalışmada, ergenler ve ebeveynlerinin Batı kültürüne yönelimleri ve geleneksel Çin kültürüne yönelimleri incelenmiş olup geleneksel Çin kültürüne yönelimin daha yüksek not ortalaması ile ilişkili olduğu bulunmuştur. Ancak Hindistan, Tayland ve hatta Jamaika’daki ergenlerle yapılan görüşmeler ve odak grupları, İngilizce dil yöneliminin onlara akademik olarak fayda sağlayabileceğini düşündürmüştür (Ferguson, Iturbide ve ark., 2018; McKenzie, 2019; Ozer ve ark., 2017; Akt. Ferguson ve Dimitrova, 2019). Bu

nedenle uzaktan kültürleşmenin gençlerin akademik uyumu üzerindeki etkisinin daha iyi anlaşılması için ek araştırmalara ihtiyaç olduğu görülmektedir.

Son olarak uzaktan kültürleşmenin Türk kültüründe araştırıldığı yalnızca bir çalışmaya rastlanmaktadır. Giray (2016) tarafından boşanmış Türk annelerle yürütülen çalışmada, boşanmış annelerden kendileri ve eski eşlerinin ABD ve Türk kültürlerine yönelimlerini ölçen anketleri cevaplamaları istenmiştir. Ayrıca annelerden çocuklarının içselleştirme ve dışsallaştırma davranışlarına yönelik bildirimde bulunmaları da istenmiştir. Çalışma sonunda babaların kimlik alanında Amerika kültürüne yöneliminin çocukların içselleştirici davranış problemleriyle (kaygı ve sosyal geri çekilme) pozitif yönde ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak hem Amerika kültürü hem de Türk kültürüne yönelim gösteren AmeriTürk annelerin boşandıkları eşleri, geleneksel Türk kültürüne yüksek yönelime sahip olduğunda ebeveynler arasında oluşan ebeveyn kültürleşme boşluğunun, çocukların kimlik alanında daha düşük içselleştirici davranış problemlerine sahip olmasıyla ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla annenin kimlik alanında Amerikan kültürüne yöneliminin ve babanın da kimlik alanında geleneksel Türk kültürüne yöneliminin, çocukların kaygı ve sosyal geri çekilme sorunlarına karşı koruyucu olduğu bulunmuştur. Özellikle babaların Amerikan kimliğine güçlü yönelimlerinin, çocukları daha olumsuz etkilediği görülmüştür (Giray, 2016). Ancak yapılan çalışmada sadece annelerden veri toplanması çalışmanın önemli bir sınırlılığını oluşturmaktadır. Ayrıca çalışmaya katılan annelerin yüksek eğitilmiş olmasının, Amerikan kültürüne yönelimi kolaylaştırmış olabileceği düşünülmüştür (Giray, 2016).

1.3. TÜRKİYE KÜLTÜRÜ VE TOPLUMU

Türkiye Asya ve Avrupa kıtalarını birbirine bağlayan, önemli ticaret yollarının geçtiği, dolayısıyla jeopolitik açıdan önemli coğrafi konuma, geniş yüzölçümüne ve köklü tarihi geçmişe sahip bir ülkedir. Tarihi açıdan sömürgeleştirilmemiş olmakla birlikte coğrafi olarak Doğu ve Batı arasında bölünmüş durumda olan Türkiye, kültürel olarak da bölünmüş durumdadır. Örneğin, Türk kültürünün daha çok doğu kültürlerine atfedilen toplulukçu bir kültürel örüntüyü sergilediği söylene de yapılan çalışmalar Türk kültürünün toplulukçu kültürel değerlerin tüm özelliklerini sergilemediğini ortaya koymuştur (Erelçin, 1988; Göregenli, 1995 ve 1997; Kağıtçıbaşı, 1991, 1994, 1996).

Türkiye tarihi geçmişinde, farklı din ve etnik yapıya sahip birçok topluluğu bünyesinde barındıran ve bir İslam devleti olan Osmanlı Devleti bulunmaktadır. Osmanlı Devleti'nin yıkılmasının ardından, 1923 yılında Türk ulusal kimliğini benimseyen ve din olgusu yerine bilimsel bilgiyi önemli gören, laik Türkiye Cumhuriyeti Devleti kurulmuştur. Yeni rejimle birlikte batıyı örnek alan inkılaplar ülkeye getirilmiş ve söz konusu inkılaplar başarılı olmuştur. Siyasi değişimlerle birlikte batıyı örnek alma durumu değişse de Türkiye laik yapısını korumakta ve nüfusunun çoğunluğu Müslüman olan tek laik Cumhuriyet olmaya devam etmektedir. Türkiye hukuk sistemine bakıldığında ise, daha çok İsviçre ve Fransız hukuk sistemlerini örnek aldığı ve İslam hukukuna dayalı olmadığı görülmektedir. Ayrıca laik, eşitlikçi ve demokratik bir anayasaya sahip olan Türkiye'de kadınlar, 1930'dan beri seçme ve seçilme hakkında sahiptir.

Çok kültürlü bir yapıya sahip olan Türkiye'de nüfus ağırlıklı olarak Türklerden oluşmakta olup ülkenin resmi dili Türkçedir. Ancak Türkler dışında birçok farklı etnik grup daha bulunmaktadır. Türkiye'de ayrıntısına kadar etnik dağılım çalışması yapan Amerikan Misyoner Organizasyonunun "Joshua Project" çalışmasına göre (URL 1); Türkiye'de Türk etnik kimliğine sahip ve Türk etnik kimliğine yakın kişi sayısı 60.434.800 (Yörük, Özbek, Uygur, Türkmen, Ahıska Türkleri, Türk (Oğuz boyu), Tatar, Kırım Tatarları, Gagavuzlar) iken, ikinci en yüksek nüfusa sahip azınlık kültürü olan Kürtlerin sayısı 17.373.800 (Zaza, Yezidi, Şikaki Kürdü, Kırmançi, Türkçe konuşan Kürtler) olarak verilmiştir (URL 1). Bununla birlikte Romanlar, Lazlar, Ermeniler, Araplar, Yunanlılar, Çerkezler, Süryaniler ve diğer birçok farklı etnik kökene sahip insanlara dair veriler de yer almaktadır (URL 1). Dolayısıyla Türkiye'de bulunan farklı etnik grupların da kendi içinde homojen olmadığı ve alt etnik gruplara ayrıldığı görülmektedir. Ayrıca toplam nüfusun %96.2' si İslam dinine mensup olup (URL 1) Türkiye kültürü İslam dininin değerlerinden etkilenmektedir.

Genç ve dinamik bir nüfusa sahip olan Türkiye'nin toplam nüfusu 2020 yılı itibariyle 83 milyon 614 bin 362 kişi olup; 15-24 yaş grubundaki genç nüfus sayısı 12 milyon 893 bin 750 (%15.4) kişidir (TÜİK, 2021). Türkiye'nin genç nüfus oranının %15.4 ile Avrupa Birliği üyesi 27 ülkenin genç nüfus oranlarından daha yüksek olduğu görülmüştür (TÜİK, 2021).

Daha çok tarım ve hayvancılığa dayalı ekonomiye sahip olan Türkiye ekonomisi, zamanla sanayi üretiminin daha fazla olduğu bir ekonomik yapıya

dönüşmeye başlamıştır. Hızla artan sanayileşme beraberinde bazı toplumsal değişimler getirmiştir. Hızla sanayileşen Türkiye’ de kırdan kente göçler artmış, kırsal bir toplumdaki kentsel bir topluma geçiş yaşanmış ve kentsel nüfus kırsal nüfusu geçmiştir. Özellikle 1950’den sonra Türkiye’ de kentleşme oranı sürekli bir artış eğilimine girerek 1960’ ta %31.9, 1970’de %38.5, 1980’de %43.9, 1990’da %59.1, 2000’de % 64.9, 2008’de % 75, 2012’de %77.3, 2013’te %91.3, 2019’da %92.8 (Sümer, 2020) ve 2020 yılında ise %93’e yükselmiştir (TÜİK, 2021). Türkiye’de sanayileşmeyle birlikte kadınların da iş yaşamına katılımı artmış ve doğurganlık sayıları da azaltmıştır.

Her ne kadar daha modern ve eşitlikçi bir topluma doğru ilerlese de Türkiye toplumu hala geleneksel ve ataerkil yapısını korumaktadır. Nitekim 2017-2020 Dünya Değerler Araştırması (World Values Survey [WVS], 2018) sonuçlarına göre; aile, Türk toplumu için %91.8’le en önemli değer olmaya devam ederken, arkadaşlık %61.7 seviyesine yükselmiştir. Hayattaki ana hedeflerden birinin ailesini gururlandırmak olduğuna katılanların oranı %88.5, yaşlı ve hasta ebeveyne bakmanın çocukların görevi olduğunu düşünenlerin oranı %75.4 olarak bulunmuştur. Boş zaman konusunda Türkiye’de verilen önem %54.4 seviyesine ve siyasete verilen önem %20.9 seviyesine yükselmiştir. Dine verilen önem ise düşüş göstermiş olup %60.0 seviyesine gerilemiştir. Türk toplumunda çocuklara (yeni nesillere) aktarılması bağlamında önem verilen konular şöyle sıralanmaktadır: Görgü kuralları (%80.0), hoşgörü ve diğer insanlara saygı (%63.3), çok çalışmak (%62.3), sorumluluk bilinci (%60.9) ve dini inanç (%40.6), kararlılık/ azim (%38.4), tasarruflu olmak (%36.4), itaat (%34.1), bağımsızlık (%29.6), bencillik (%25.2) ve hayal gücü (%17.2). Türk toplumunun komşu olarak istemediği gruplar ise şöyle sıralanmaktadır: Uyuşturucu bağımlıları (%88.9), eşcinseller (%75.8), alkol bağımlıları (%72.5), AIDS hastaları (%70.7), evlenmeden birlikte yaşayan çiftler (%55.4), göçmenler/ yabancı işçiler (%48.1), farklı dinden kişiler (%41.4), farklı ırktan kişiler (%41.2) ve farklı bir dilde konuşan kişiler (%35.9). Söz konusu veriler, Türkiye’de toplumun halen muhafazakâr değerlere sahip olduğunu göstermektedir. Ayrıca, katılımcıların %51.5’i annelerin çalışmasının çocukları olumsuz yönde etkileyeceğini, %51.8’i erkeklerin kadınlardan daha iyi siyasi liderlik yaptığını, %46.3’ü erkeklerin kadınlardan daha iyi yönetici olduğunu, %61.8’i ev hanımı olmanın ücretli işte çalışmak kadar tatmin edici olduğunu, %51.2’si erkeklerin kadınlardan daha fazla iş hakkına sahip olması gerektiğini, %42.4’ü ise

kadınların kocalarından daha fazla gelirinin olmasının bir problem olduğunu düşünmektedir. Söz konusu veriler Türk toplumunun ataerkil yapıyı sürdürdüğünü göstermektedir.

1.4. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ (ABD) KÜLTÜRÜ VE TOPLUMU

Dünyanın süper gücü olarak kabul edilen ABD, kuzeyde Kanada, güneyde Meksika, doğuda Atlantik Okyanusu ve batıda Pasifik Okyanusu ile çevrili olup Kuzey Amerika kıtasında yer almaktadır. Başkenti Washington, D.C. olan ABD, 50 eyaletten oluşmaktadır. Ayrıca ABD federal bir cumhuriyet olup çoğulcu demokrasiye dayalı başkanlık sistemiyle yönetilmektedir.

Avrupalılar henüz Kuzey Amerika kıtasına ayak basmadan önce Amerikan Kızılderilileri ya da kısaca Kızılderililer olarak da bilinen Amerika yerlilerinin olduğu kabul edilmektedir. Kuzey Amerika kıtasına ilk kez 1492'de Christopher Columbus'un ayak basmasından sonra birçok Avrupalı kâşif çeşitli nedenlerden dolayı bu kıtaya göç etmeye devam etmiştir. Bir süre sonra İngilizler başta olmak üzere Avrupalı ülkelerin kolonisi haline gelen Amerika Birleşik Devletleri'nde İngiliz kültürü hâkim olmaya başlamıştır. Ancak İngiliz yönetiminin baskılarına daha fazla dayanamayan yerli halk, 1775-1783 yılları arasında İngiliz yönetimine karşı bağımsızlık savaşı vermiş ve bağımsız bir devlet olan Amerika Birleşik Devletleri kurulmuştur.

ABD, 329.484.123'lük nüfusuyla dünyanın en büyük nüfuslu üçüncü ülkesidir (The World Bank, 2020). Çokkültürlü bir yapıya sahip olan ABD'nin en büyük etnik veya ırksal grubu %57.8 ile Hispanik veya Latin olmayan beyazlardır. İkinci en büyük etnik veya ırksal grup %18.7 ile Hispanik veya Latinler, üçüncüsü %12.1 ile Hispanik veya Latin olmayan Siyahiler veya Afro-amerikalılar ve geri kalanı ise Amerikan Hintliler, Alaska yerlileri, Asyalı, yerli Havaililer, diğer pasifik adalıları ve birden fazla etnik ve ırksal kökene sahip kişilerden oluşmaktadır (The United States Census Bureau, 2020). Resmi bir dile sahip olmayan ABD'de en çok kullanılan dil İngilizce olup İspanyolca, Çince gibi birçok dil de kullanılmaktadır (The United States Census Bureau, 2019). Dünyanın en fazla çeşitlilik gösteren ülkelerinden biri olmak beraberinde dini inançlar ve uygulamalarda da geniş bir çeşitlilik getirmektedir. Amerikan Misyoner Organizasyonunun "Joshua Project" çalışması (URL 2); ABD'nin %49.6' sını Protestan ve %38.6' sını Katolik olmak üzere %76' sının Hristiyanlık dinine

mensup olduğunu, %16.6' sının herhangi bir dine mensup olmadığını, %1.9' nun İslam dinine mensup olduğunu ve geri kalanının etnik dinler, Budizm, Hinduizm ve diğer dinlere mensup olduğunu ortaya koymuştur (URL 2).

2017-2020 Dünya Değerler Araştırması (WVS, 2017) sonuçlarına göre; aile, ABD toplumu için %91.0'la en önemli değer olmaya devam ederken, arkadaşlık %50.7 seviyesine düşmüştür. Hayattaki ana hedeflerden birinin ailesini gururlandırmak olduğuna katılanların oranı %85.5, yaşlı ve hasta ebeveyne bakmanın çocukların görevi olduğunu düşünenlerin oranı %39.8 olarak bulunmuştur. Boş zaman konusunda ABD'de verilen önem %39.5 seviyesine ve siyasete verilen önem %14.9 seviyesine yükselmiştir. Dine verilen önem ise düşüş göstermiş olup %37.1 seviyesine gerilemiştir. ABD toplumunda çocuklara (yeni nesillere) aktarılması bağlamında önem verilen konular şöyle sıralanmaktadır: Hoşgörü ve diğer insanlara saygı (%70.8), çok çalışmak (%67.9), sorumluluk bilinci (% 59.3), bağımsızlık (%55.5), görgü kuralları (%51.7), kararlılık/ azim (%38.6), dini inanç (%32.1), hayal gücü (%29.8), bencillik (%28.3), tasarruflu olmak (%27.2) ve itaat (%20.5). ABD toplumunun komşu olarak istemediği gruplar ise şöyle sıralanmaktadır: Uyuşturucu bağımlıları (%89.5), alkol bağımlıları (%70.0), eşcinseller (%12.7), AIDS hastaları (%12.3), farklı bir dilde konuşan kişiler (%8.7), göçmenler/ yabancı işçiler (% 8), evlenmeden birlikte yaşayan çiftler (%5.1), farklı ırktan kişiler (%3.0) ve farklı dinden kişiler (%2.6). Söz konusu veriler, ABD toplumunun Türk toplumuna kıyasla daha düşük muhafazakâr değerlere sahip olduğunu düşündürmektedir. Ayrıca ABD'li katılımcıların %20.7'si annelerin çalışmasının çocukları olumsuz etkileyeceğini, %16.1'i erkeklerin kadınlardan daha iyi siyasi liderlik yaptığını, %12.6'ü erkeklerin kadınlardan daha iyi yönetici olduğunu, %69.8'i ev hanımı olmanın ücretli bir işte çalışmak kadar tatmin edici olduğunu, %5.2'si erkeklerin kadınlardan daha fazla iş hakkına sahip olması gerektiğini, %10'unun ise kadınların kocasından daha fazla geliri varsa sorun olacağını düşünmektedir. Üstelik yapılan başka çalışmalarda, 1965 yılında 18 yaşından küçük çocuğu olan annelerin %44.7'sinin çalıştığı, ancak 1975 yılı itibariyle bu oranın %56.1 seviyesine yükseldiği bildirilmiştir (örn., Bianchi ve ark. 2006). Ayrıca 1964 yılında, çalışan kadınların çocuklarıyla sıcak bir ilişki kurabileceğini düşünen kadınların küçük bir çoğunlukta olduğu görülürken, 1970' lerin başında kadınların neredeyse %70' inin bu düşünceye sahip olduğu bulunmuştur (Mason ve ark., 1976). Söz konusu veriler

ABD toplumunun Türk toplumuna kıyasla daha eşitlikçi cinsiyet ideolojilerine sahip olduğunu ve ataerkil bir yapıya sahip olmadığını göstermektedir.

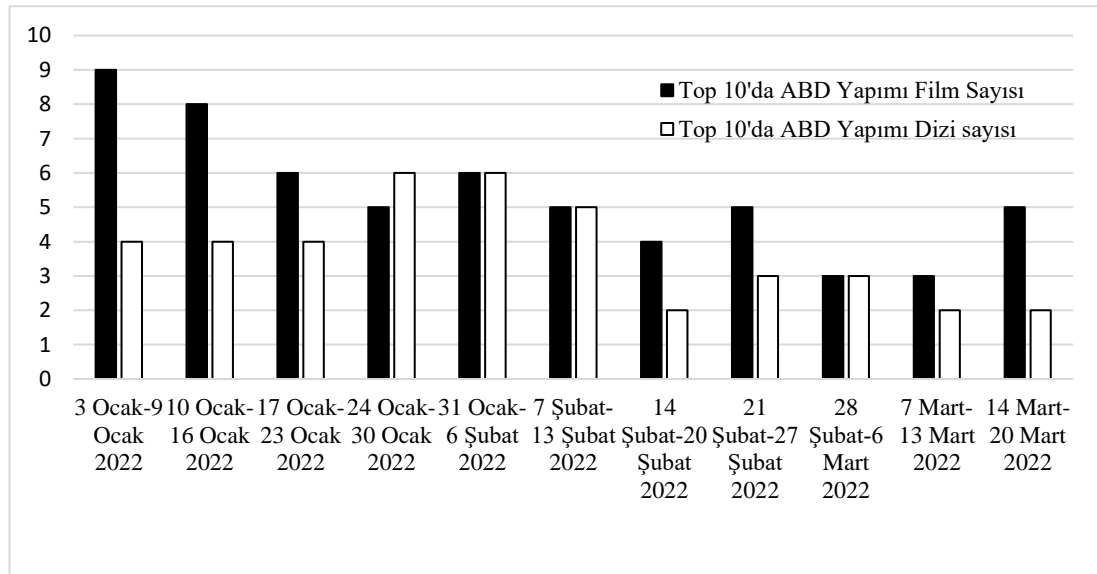
1.4.1. ABD'nin Türkiye Üzerindeki Uzaktan Etkisi

ABD kendi kültürünü başka yerlere empoze etmede oldukça başarılı olmuştur (Tarhan, 2018). ABD kültüründen etkilenen ülkelerden biri de Türkiye'dir. ABD ve Türkiye arasındaki tarihsel bağların çok eskilere dayanmıyor olması ve ABD ve Türkiye arasındaki coğrafi mesafesinin uzak olması, ABD kültürünün Türk kültürü üzerindeki etkisinin, kitle iletişim araçları ve onun bir uzantısı olan medya başta olmak üzere küreselleşmenin araçları vasıtasıyla gerçekleştiğini düşündürmektedir. En yaygın kullanılan kitle iletişim araçlarından biri olan televizyonun Türkiye'de izleme sürelerinde 2006 yılından bu yana belirgin bir azalma yaşansa da günlük ortalama 3 saat 34 dakikalık televizyon izleme süresi ile Türkiye'de televizyon hala önemli bir kitle iletişim aracıdır (RTÜK, 2018). Özellikle Türkiye televizyonlarında; haber, eğlence programı formatında Amerikan yapımı içeriklere sıklıkla rastlanmakla birlikte son yıllarda Amerikan dizilerinin yerel uyarlamalarına da sıklıkla rastlanmaktadır (Demirci, 2018). *Dadı* (The Nanny), *Tatlı Hayat* (The Jeffersons), *Görevimiz Tehlike* (Mission: Impossible), *Uzay Yolu* (Star Trek), *Acemi Cadı* (Sabrina), *Doktorlar* (Grey's Anatomy), *Galip Derviş* (Monk), *İntikam* (Revenge), *Umutsuz Ev Kadınları* (Desperate Housewives), *Küçük Sırlar* (Gossip Girl), *Medcezir* (The O. C.) gibi yapımlar buna örnek gösterilebilir (Demirci, 2018). Amerikan uyarlaması dizilerin yanı sıra Türkiye vatandaşları Amerikan yapımı dizi ve filmlere de ilgi duymaktadır. Örneğin; Cengiz ve Şen (2021) tarafından 514 katılımcıyla yürütülen bir çalışmada katılımcıların %48.8' i (251) Amerikan dizi ve filmlerini bazen izlediğini, %31.5' i (162) izlemediğini, %19.6' sı (101) ise düzenli olarak izlediğini belirtmiştir. Bu durum katılımcılar arasında Amerikan menşei yapımların oldukça popüler olduğunu ortaya koymaktadır. Araştırmada ayrıca bu dizi ve filmleri izleme alışkanlıklarıyla Amerikalılarla yaşama pratikleri ve ABD'yi ziyaret etme isteği arasında bir ilişki olup olmadığı sorgulanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, Amerikan yapımı dizi ve filmleri izleyenlerin Amerikalı bir komşuyla yaşama, Amerikalı biriyle çalışma ve ABD'yi ziyaret etme konusunda izlemeyenlere oranla daha istekli olduğu bulunmuştur (Cengiz ve Şen, 2021). Söz konusu Amerikan dizi-filmlerinin ve yerel uyarlamaların ise, Türk kültürü üzerinde etkili olduğu yapılan çalışmalarda ortaya konmuştur. Örneğin, Amerikan dizisi *The Orange County*'nin uyarlaması olan *Med Cezir* dizisinin Türk TV

izleyicilerine etkisinin, 10 kişilik odak grup görüşmesinde incelendiği bir çalışmada, katılımcıların önemli bir kısmının Amerikan kültürünü yansıtan kodlardan duygusal olarak etkilendiği ve dizide yer alan karakterlerin giyim tarzlarını benimsediği sonucuna ulaşılmıştır (İlgın ve Uruç, 2018). Amerikan dizi ve filmlerinin televizyonda tercih edilmesinin yanı sıra günümüzde dijital platformların ortaya çıkması ve yaygınlaşmasıyla birlikte Netflix, Blu Tv ve Puhu Tv gibi dijital platformlar üzerinden söz konusu dizi ve filmlere ulaşım kolaylaşmıştır. Özellikle Ocak 2016' da Türkiye' de hizmete giren ve Amerikan teknoloji ve medya hizmetleri sağlayıcısı ve yapım şirketi olan Netflix' in abonelerinin sayısının bir yılda iki kat artarak üç milyon kişiye ulaştığı tahmin edilmektedir (Vitrinel ve Ildır, 2021). Birçok Netflix hesabının birden fazla kişi tarafından kullanıldığı göz önüne alındığında Türkiye' deki Netflix kullanıcı sayısının çok daha fazla olduğu söylenmektedir (Vitrinel ve Ildır, 2021). Türkiye' de artan Netflix abonelerinin yanı sıra Netflix' te izlenen dizi ve filmlerin de çoğunlukla Amerikan yapımı dizi ve filmlerden oluştuğu görülmektedir (bknz. URL 3, şekil 3).

Şekil 3

Netflix Türkiye Haftalık Top10 Listesinde Bulunan ABD Yapımı Film ve Dizi Sayıları

Amerikan kültürünün Türk kültürü üzerindeki etkileri tüketim alışkanlıklarında da belirgin bir şekilde görülmektedir. Amerikan kültür ürünlerinin en önemli işlevi tüketimi yaşam biçimi haline getirmektir (Üçer, 2012). Günümüzde insanlar, McDonald's vb. abur cubur zincirlerinden hamburger yiyerek; Adidas ve Nike gibi markalardan giyim ürünlerini kullanmak ve Starbucks'ta kahve içmek gibi tüketim alışkanlıklarıyla ABD yaşam tarzını sergilediklerini ve ABD kültürüne katılım

sağladıklarını düşünmektedir. Türkiye'nin gelişmekte olan bir ülke olması, kalabalık ve genç bir nüfusa sahip olması ve küreselleşmeyle birlikte gelişen ticari ağlara sahip olması, Türkiye'de ABD kültürel unsurlarını barındıran ABD mallarının ve hizmetlerinin tüketimini yaygınlaştırmıştır. Örneğin ABD'li kahve dükkânları zinciri olan Starbucks, Türkiye'de ilk kez 2003 yılında faaliyete geçmiş ve restoran sayısı 2022 yılı itibariyle 578 restorana yükselmiştir (Starbucks, 2022). Faaliyete geçtiği tarihten bu yana Türkiye'de Starbucks ürünlerinin tüketimi artmış ve Ekim 2021 itibariyle Türkiye dünya çapında en fazla Starbucks mağazasına sahip 13 ülke arasında 7. Sırada yer almıştır (Statista, 2022). Ayrıca Amerikan yaşam tarzına özgü abur cubur tüketimi, Türkiye'de gıda sektöründe yaygın bir yeme alışkanlığı haline gelmeye devam etmektedir. Örneğin Amerikan kültürünün sembollerinden biri olan McDonald's restoranları, Türkiye'de ilk kez 24 Ekim 1986' da hizmete açılmıştır (McDonald's, 2022). Söz konusu tarihten bu yana McDonald's restoranlarının sayısı artmış ve 2019 verilerine göre 101 ülke arasında en çok dükkâna sahip 23. ülke olan (Atlas Big, 2019) Türkiye' de bugün toplam 243 McDonald's restoranı bulunmaktadır (McDonald's, 2022).

1.5. CİNSİYET İDEOLOJİSİ (GENDER IDEOLOGY)

Çoğu kültürde erkeklerin evin geçimini sağlamakla, kadınların ise hem evin hem de çocuğun bakımını sağlamakla sorumlu olduğuna inanılmaktadır. Küçük yaşlardan itibaren içinde yetişilen sosyal çevre (yani akranlar, ebeveynler, medya, okul) tarafından “uygun” erkek veya kadın davranışının ne olduğuna dair aktarılan bu inanç zamanla içselleştirilerek temel tutumlarımızı oluşturmaktadır. Kişinin söz konusu iki ayrı yaşam alanı olan iş ve aileye katılımı konusundaki tutumları ise ‘cinsiyet ideolojisi’ kavramıyla ifade edilmektedir.

Hem toplumsal cinsiyet ideolojisi hem de toplumsal cinsiyet rolü ideolojisi, toplumdaki kadın ve erkeklerin benimsenen (uygun) rolleri, hakları ve sorumluluklarına ilişkin tutumları ifade eder. Kavram, bu tutumları genel olarak veya ekonomik, ailevi, yasal, politik ve/veya sosyal alan gibi belirli bir alanda yansıtabilir. [...] Cinsiyet ideolojisi bazen toplumsal cinsiyet eşitsizliğini meşrulaştıran yaygın toplumsal inançlara da atıfta bulunur. (Kroska, 2007, s. 1867-1868)

Cinsiyet ideolojisi her ne kadar ekonomik, ailevi, yasal, politik ve/ veya sosyal alan gibi birçok alan içinde kullanılabilse de tanımlar daha çok iş ve aile çerçevesinde şekillenmektedir. Örneğin, Greenstein (1996) toplumsal cinsiyet ideolojilerini "bir

kişinin geleneksel olarak toplumsal cinsiyetle bağlantılı evlilik ve aile rolleriyle ilgili olarak kendini nasıl tanımlaması (s. 586) " olarak tanımlar. Benzer şekilde, Hochschild ve Machung (1989, s. 44-15) toplumsal cinsiyet ideolojilerini, "bir eşin hangi alanla (ev veya iş) özdeşleşmek istediğini ve evlilikte ne kadar güç sahibi olmak istediğini" belirleyen "erkeklik ve kadınlık versiyonları" olarak ifade eder. Özetle cinsiyet ideolojisi, kişilerin kadın ve erkek olarak birbirleriyle etkileşime girme şeklini ve toplumsal bağlamların, alanların veya durumların kadınsı ve erkeksi olarak değerlendirilmesini vurgulayan bir kültürel inanç sistemidir.

Toplumsal cinsiyet ideolojisi "geleneksel-eşitlikçi", "muhafazakâr-liberal" ve "anti-feminist-feminist" gibi kategorilerle tanımlanmaktadır (Kroska, 2007). Örneğin, geleneksel cinsiyet ideolojisine göre erkek ve kadın cinsiyetine göre roller farklılaşmakta olup erkek evin geçimini sağlamakla, ailenin "reisi" olmakla ve ev dışı (araba bakımı, bahçe işleri) işleri yapmakla görevli iken kadın ise ev işlerini (misafir ağırlama, yemek pişirme, çamaşır, bulaşık, temizlik) yapmakla ve çocuk bakmakla görevlidir. Geleneksel cinsiyet ideolojisinin tersine, eşitlikçi cinsiyet ideolojisine göre, kadın-erkek ilişkilerinde kadınların ev dışındaki yaşamı desteklenmeli, ev işlerinde ve çocuk yetiştirmede kadın ve erkekler eşit bir şekilde emek vermelidir (Kroska, 2007).

Toplumsal cinsiyet ideolojilerinin oluşumu birçok faktör tarafından şekillenmektedir. Bu faktörlerden biri kişinin içinde bulunduğu dönem ve bağlamın özellikleridir (Bolzendahl ve Myers, 2004; Carter ve Borch, 2005, Powers ve ark., 2003). Örneğin, 1970'li yıllarda ve 1980'li yıllarda büyük şehirlerde yaşamının daha eşitlikçi tutumlara yol açtığı gözlemlenirken, 1990'li yıllarda söz konusu durum gözlemlenmemiştir (Davis ve Greenstein, 2009). Bağlamın öneminin görüldüğü başka bir araştırmada radikal dincilerin daha yüksek oranda bulunduğu bir eyalette yaşamının, eşitlikçi cinsiyet inançlarına sahip olmakla negatif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur (Moore ve Vanneman, 2003). Cinsiyet ideolojilerini etkileyen diğer bir temel faktör ise kişilerin sosyal ve demografik özellikleridir (cinsiyet, medeni durum, eğitim, din, iş gücüne katılım). Yapılan çalışmalarda, kadınların erkeklerden (Bolzendahl ve Myers, 2004), eğitim seviyesi yüksek insanların eğitim seviyesi düşük insanlardan (Brooks ve Bolzendahl, 2004; Bolzendahl ve Myers, 2004; Brewster ve Padavic, 2000; Corrigan ve Konrad, 2007; Fan ve Marini, 2000), bekârların evlilerden (Fan ve Marini, 2000; Gupta, 1999) ve daha az dindar insanların daha fazla dindar insanlardan (Baker ve ark., 2009, Bolzendahl ve Myers, 2004) daha fazla eşitlikçi

tutamlara sahip olduğu görülmüştür. Ayrıca kadınlarda iş gücüne katılımın artması eşitlikçi tutumlarla pozitif yönde ilişkilendirilmektedir (Bolzendahl ve Myers, 2004; Corrigan ve Konrad, 2007; Cunningham ve ark., 2005; Fan ve Marini, 2000; Moore ve Vanneman, 2003). Ebeveyn ideolojilerinin de çocukların cinsiyet ideolojileri ile pozitif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur. Daha eşitlikçi cinsiyet ideolojisine sahip annelerin, cinsiyet rolü daha az kalıplaşmış çocuklara sahip olma eğiliminde olduğu (Bliss, 1988; Myers ve Booth, 2002, Thornton ve ark., 1983), toplumsal cinsiyet eşitliğine sahip anne ve babaya sahip olmanın, erkek çocuklarında (kız çocuklarında değil) toplumsal cinsiyet eşitliğinde öncü olma olasılığını önemli ölçüde arttırdığı bulunmuştur (Myers ve Booth, 2002). Son olarak bireylerin sosyal psikolojik özellikleri de onların cinsiyet ideolojileriyle ilişkili bulunmuştur. Örneğin, kişisel güvene, daha yüksek benlik saygısına, daha yüksek öz-yeterliğe ve araçsallığa sahip olmanın, daha eşitlikçi cinsiyet inançlarıyla ilişkili olduğu bulunmuştur (Ahrens ve O'Brien, 1996; Ossana ve ark., 1992; Ridgeway ve Jacobson, 1979). Özellikle, kişisel özgüvene sahip genç kadınların, geleneksel “toplumsal cinsiyet rolleri” tanımlarını kullanmama konusunda cesur davranmalarının daha olası olduğu ifade edilmiştir (Ridgeway ve Jacobson, 1979).

Bireylerin sahip oldukları cinsiyet ideolojileri, onların beklentileri, dünyayı algılama ve yorumlama şekilleri ve tepkileri üzerinde geniş ve çeşitli etkilere sahiptir. Yapılan çalışmalarda toplumsal cinsiyet ideolojilerinin; eğitim konusundaki seçimler (Correll, 2004; Davis ve Pearce, 2007; Van der Vleuten ve ark., 2016; Wigfield ve Eccles, 2000), evlilik/ ilişki kalitesi (Amato ve Booth, 1995; Mickelson ve ark., 2006; Wilcox ve Nock, 2006), çocuklarla babalar arasındaki ilişki (Bulanda, 2004; Gaunt, 2006), evlilikteki süreklilik/ istikrarlılık (Davis ve Greenstein, 2004), ilk anne olma yaşı (Matthews ve Beaujot, 1997; Thomson, 1997), ev içi iş bölümündeki adalet algısı (DeMaris ve Longmore, 1996; Greenstein, 1996; Nordenmark ve Nyman, 2003), eşler arasındaki ev işlerinin miktarı/ iş bölümü (DeMaris ve Longmore, 1996; Greenstein, 1996), evlilik mutluluğu (Amato ve Booth, 1995) ve daha pek çok değişkenle ilişkili olduğu ortaya konmuştur. Ayrıca cinsiyet ideolojilerinin bireylerin iyi oluşları ve psikolojik sağlığıyla da ilişkili olduğu bulunmuştur. Selezneva' ya (2010) göre, her ne kadar ev işleri eskisi kadar kadınlara yüklenmese de çocuk bakımının hala büyük oranda kadınlara yüklenmesi kadınların boş zamanlarını azaltmakta ve yaşam doyumlarını olumsuz yönde etkilemektedir. Kadınlara yönelik hakların

genişletilmesinin, her ne kadar kadınların kendilerini daha özgüvenli ve mutlu hissetmelerine yol açması beklense de kadınların ev ve aile yükümlülüklerinin eskisiyle benzer seviyelerde kalmış olması ve kadınların çok fazla rolü yüklenmiş olması kadınlar üzerinde gerilimler yaratmaktadır (Minnotte ve Leschyshyn, 2014). Örneğin, Mukhopadhyay ve arkadaşları (2007) tarafından Kerala’da beş binden fazla erkek ve kadınla yürütülen bir çalışmada, daha yüksek geleneksel cinsiyet ideolojisine sahip olan bireylerin daha fazla stres ve kaygıya ve daha düşük zihinsel iyi oluşa sahip olduğu bulunmuştur.

1.6. AİLECİLİK (FAMILISM)

Aileye yönelik tutum Latin kültüründe sıklıkla araştırılan önemli bir değer olan ailecilik (familismo) değeri ile ifade edilmektedir. Geleneksel Latino/ Hispanik ailelerde, ailenin ihtiyaçları tipik olarak bireysel ihtiyaçlardan önceliğe sahip olup aile üyeleri arasında rekabetten çok işbirliğine vurgu yapılmaktadır (Wang ve ark., 2016). Her ne kadar Latin kültüründe daha fazla araştırılsa da, aileciliğin sadece Latin kültürüne özgü olmadığı ve Afrikalı Amerikalılar, Asyalı Amerikalılar ve Amerikan Yerlileri gibi diğer etnik gruplar için de önemli bir değer olduğu belirtilmiştir (Cooper, 1999; Marin ve Gamba, 2003). Kolektivist bir dünya görüşüne dayanan ailecilik, çekirdek ve geniş aile üyelerine yönelik bağ ve dayanışma duyguları (Llamas ve Consoli, 2012), sıcak, yakın ve destekleyici aile ilişkileri (Campos ve ark., 2014), aile birliğine ve geleneklere verilen yüksek değer, saygı ve sadakati ifade etmektedir (Sue ve Sue, 2007). Araştırmalar, yüksek aileciliğe sahip bireylerin kendilerinden önce ailelerine yüksek öncelik verme eğiliminde olduklarını ve bu bireylerin aile desteğine ve bağlılığına değer verdiklerini ortaya koymuştur (Esteinou, 2006; Hernández ve ark., 2010).

Ailecilik üzerine çağdaş araştırmalar, yapının karmaşıklığını ve çok boyutlu doğasını yansıtmaktadır (Rangel, 2013). Operasyonel tanımlar, genel veya küresel bir ailecilik anlayışından (Cuellar ve ark., 1995; Gil ve ark., 2000; Kosloski, 1998; Ramirez ve ark., 2004; Rodriguez ve Kosloski, 1998) aile ağları ve desteği (family networks and support) (örn. Castillo ve ark., 2004; Griffith ve Villavicencio, 1985), aile memnuniyeti (family satisfaction) (örn. Schumm ve ark., 1988), aile değerleri (family values) (örn. Rodriguez ve ark., 1999), ailenin önemi (family importance) (örn. Gaines ve ark., 1997), aile işleyişi (family functioning) (örn. Rueschenberg ve

Buriel, 1989; Vega ve ark., 1986) ve aile onuru (familial honor), birbirine bağıllık (interconnectedness), yükümlülükler (obligations) ve aileden algılanan destek (örn. Rodriguez ve ark., 2007; Steidel ve Contreras, 2003) gibi belirli alt bileşenlere kadar uzanır (Akt. Rangel, 2013). Özetle, ailecilik olumlu kişilerarası ilişkiler, yüksek aile birliği, sosyal destek ve karşılıklı bağımlılık ile karakterize bir değerdir (Lorenzo-Blanco ve Cortina, 2013).

Yapılan çalışmalarda aileciliğin, tutumsal, davranışsal ve yapısal olmak üzere üç boyutuna odaklanılmıştır (Calzada ve ark., 2012; Sabogal ve ark., 1987; Valenzuela ve Dornbusch, 1994; Yahirun ve ark., 2015). Aileciliğin tutumsal boyutu, aileye, özellikle de aile yaşamına verilen önemi yansıtan değerlere veya tutumlara atıfta bulunmaktadır (Rangel, 2013). Aileciliğin tutumsal yönleri içerisinde aileden algılanan destek, aile yükümlülükleri (family obligations), aileye sadakat, karşılıklılık (reciprocity) ve dayanışma (solidarity) bulunmaktadır (Calzada ve ark., 2012; Marin, 1992; Marin ve Gamba, 2003; Sabogal ve ark., 1987). Diğer bir boyut olan davranışsal boyut ise, sosyal (örn., birlikte vakit geçirmek, çocuk bakımına yardım etmek) ve ekonomik destek (örn., para yardımında bulunmak) de dahil olmak üzere aile üyelerinin aile yükümlülüklerini yerine getirmek için yaptıkları faaliyetleri içermektedir (Yahirun ve ark., 2015). Dolayısıyla tutum boyutu ailesel ağlara ilişkin inanç ve tutumları ifade ederken, davranışsal boyut, aynı duygularla ilişkili davranışlara odaklanmaktadır (Sabogal ve ark., 1987). Son olarak yapısal boyut, “davranışların meydana geldiği ve tutumların anlam kazandığı mekânsal ve sosyal sınırlar”dır (Valenzuela ve Dornbusch, 1994, s. 18–19). Bu sınırlar, çekirdek ve geniş aile üyelerinin varlığı veya yokluğu ile belirlenir” (Valenzuela ve Dornbusch, 1994, s. 18–19). Örneğin aile yapısı, sadece evli çiftlerin olduğu çekirdek bir aile yapısından mı oluşmaktadır, yoksa birden fazla kuşağın olduğu geniş bir aile yapısından mı oluşmaktadır. Özetle, genel olarak, yapısal ve davranışsal boyutlar, değerlerin insanların eylemleri yoluyla nasıl tezahür ettiğini göstermeye odaklanırken, tutumsal boyut, aynı değerlerin insanların inançları aracılığıyla nasıl tezahür ettiğini göstermektedir (Landale ve Oropesa, 2007).

Yapılan çalışmalarda aileciliğin aile üyelerini pek çok açıdan etkileyen bir değer olduğu ortaya konmuştur. Aileciliğin, gençlerin ebeveynlerine daha fazla saygı duymalarına ve daha az sorunlu davranışa sahip olmalarına neden olduğu düşünülmektedir (Fuligni ve ark., 1999; Livas-Stein ve ark., 2012; Lugo Steidel ve

Contreras, 2003). Bununla birlikte özellikle aileciliğin düzenleyici rolü birçok çalışmada ortaya konmuştur. Örneğin; Lopez-Tamayo ve arkadaşları (2016) tarafından ergenlik dönemindeki erkek Latin gençlerin aile çatışma düzeyleriyle ergenlerin madde bağımlılığı arasındaki ilişkide aileciliğin ve kültürleşmenin düzenleyici etkisinin incelendiği çalışmada aileciliğin aile çatışması ve madde bağımlılığı arasındaki ilişkiyi düzenlediği (ilişkiyi zayıflattığı) sonucuna varılmıştır. Benzer şekilde Meksikalı Amerikalı ergenler ve anneler arasında ailecilik değerlerinin anne-ergen çatışması ve ergenlerin notları arasındaki ilişkiyi yumuşattığı (Vargas ve ark., 2013), Meksika kökenli ergenler için aileciliğin alkolün kötüye kullanımına karşı koruyucu bir faktör olduğu (Smokowski ve ark., 2007; Strunin ve ark., 2015), bağlanma kaygısının yaşam doyumu üzerindeki doğrudan etkileri için (Zamudio ve ark., 2020) destek ağları aracılığıyla aile üyelerini fiziksel ve duygusal strese karşı koruduğu (Marin ve Marin, 1991) sonucuna ulaşılmıştır. Ancak, diğer araştırmalar aileciliğin bu düzenleyici rolünü desteklememiştir. Örneğin, Rivera ve arkadaşları (2008), aileciliğin bir bileşeni olan aile uyumunun, Kübalı bireylerin sahip olduğu çatışma ve psikolojik sıkıntı düzeyi arasındaki ilişkiyi düzenlediği, ancak Latin bireylerden oluşan diğer gruplarda bu düzenleyici etkinin olmadığı görülmüştür. Bu nedenle, aileciliğin düzenleyici rolüne ilişkin çelişkili kanıtlar bulunmaktadır (Campos, 2015).

1.6.1. Ailecilik ve Psikolojik Sağlık

Sıcak, yakın, destekleyici aile ilişkilerini vurgulayan ve ailenin benlikten daha öncelikli olduğunu ve çekirdek ve geniş aile üyelerine yönelik güçlü bağ ve dayanışma duygularını vurgulayan ailecilik, psikolojik sağlıkla ilişkilendirilmiştir (Campos ve ark., 2014; Llamas ve Consoli, 2012; Pina-Watson ve ark., 2013). Yapılan çalışmalarda ailecilik ile toplum yanlısı davranış (örn., Calderón-Tena ve ark., 2011), dayanıklılık (Consoli ve Llamas, 2013) ve genel iyi oluş (Gloria ve Rodriguez, 2000) arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu; ancak ailecilik ile depresif semptomlar arasında negatif yönde bir ilişkili olduğu bulunmuştur (Ayón ve ark., 2010; Chavez-Korell ve ark., 2014; Cruza-Guet ve ark., 2008). Ayrıca ailecilik düzeyi yüksek kişilerin, yakın ve destekleyici aile ilişkilerine değer verdiği, ilişkilerinden yakınlık ve destek hissettiği ve böylece psikolojik sağlıklarının bu süreçlerden olumlu yönde etkilendiği düşünülmektedir (Campos ve ark., 2014). Çünkü sıcak, yakın ve destekleyici ilişkilerin daha uzun, daha sağlıklı ve daha mutlu bir yaşamla ilişkili

olduğu artık yaygın olarak kabul edilmektedir (örn., Kiecolt-Glaser ve Newton, 2001). Zira yapılan çalışmalarda da aileciliğin aile üyelerine artan yakınlık ve algılanan sosyal destek yoluyla dolaylı olarak psikolojik iyi oluş ile pozitif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur (Campos ve ark., 2014). Yani, ailecilik ile psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkiyi aileciliğin değil, aileciliğin belirli bir bileşeninin sağladığı bulunmuştur. Söz konusu çalışmalarda genel olarak aile desteği ile psikolojik iyi oluş veya uyum arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu bulunmuştur (Castillo ve ark., 2004; DeGarmo ve Martinez, 2006; Schneider ve Ward, 2003; Solberg ve Villareal, 1997). Ayrıca aile desteğinin olumlu psikolojik sonuçlarla ilişkili olduğunu gösteren diğer çalışmalarda daha fazla aile desteği alan gençlerin daha fazla yaşam doyumu bildirdiği (Edwards ve Lopez, 2006), daha fazla aile desteği algılayan gençlerin stresle daha iyi baş edebildikleri ve stresin psikolojik uyum üzerindeki olumsuz etkilerine daha az sahip olduğu (Rangel, 2013), ancak tam tersine daha düşük aile desteği alan gençlerin ise daha fazla psikolojik sıkıntı (Castillo ve ark., 2004) bildirdiği ortaya konmuştur.

Aile desteğinin yanı sıra ailecilik değerini oluşturan aile sadakati ve bağlılığının da iyi oluş (Ojeda ve ark., 2016), yaşam doyumu (Ojeda ve Piña-Watson, 2013) ve akademik kararlılıkla (Ojeda ve ark., 2011) pozitif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur. Ayrıca aileciliğin düzenleyici rolü de yapılan birçok çalışmada ortaya konmuştur (bkz. Campos, 2015; Kennedy ve Ceballo, 2013; Pina-Watson ve ark., 2013). Örneğin; Piña-Watson ve arkadaşları (2019) tarafından, Meksika kökenli ergenlerin depresif semptomları ile nesiller arası kültürleşme çatışması arasındaki ilişkinin incelendiği bir çalışmada, aileciliğin düzenleyici rolüne rastlanmıştır. Söz konusu çalışmada, nesiller arası kültürleşme çatışmaları ile depresif semptomlar arasında pozitif yönde bir ilişkinin olduğu, ancak söz konusu ilişkinin ailecilik değeri tarafından düzenlendiği, ailecilik değerlerinin artmasıyla birlikte depresif semptomların düştüğü görülmüştür (Piña-Watson ve ark., 2019).

1.6.2. Ailecilik ve Akademik Başarı

Aileciliğin akademik tutumlar veya performans üzerindeki etkisine dair yapılan araştırma sonuçları karışık bulgular ortaya koymaktadır. Örneğin Perreira ve arkadaşları (2010) tarafından Kuzey Karolina ve Los Angeles'ta yaşayan 458 Latin kökenli dokuzuncu sınıf öğrencisiyle yapılan bir çalışmada aile yükümlülüğünün (aile saygısı ve aile desteği) ergenlerin akademik motivasyonlarının çeşitli yönleriyle nasıl

ilişkili olduğu incelenmiştir. Çalışma sonucunda aileciliğin bir yönü olan aile saygısının; eğitimin önemi, yararlılığı, gelecekteki değeri ve içsel değeri olmak üzere tüm akademik motivasyon önlemleriyle pozitif yönde ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmacılara göre, Latin kökenli gençler okulda başarılı olarak ebeveynlerine ve ebeveynlerinin yaptığı fedakârlıklara saygı gösterebileceklerini düşünmektedirler (Aretakis, 2011). Diğer pek çok araştırmada, aileye karşı güçlü bir yükümlülük duygusuna sahip gençlerin, ebeveynleri tarafından yapılan fedakârlıklara karşılık olarak, gelecekte ebeveynlerine destek olmalarına yardımcı olacak daha iyi işler bulmayı, çok çalışmayı ve okulda başarılı olmayı aile üyelerinin yapması gereken görevlerden biri olarak görmüşlerdir (Fuligni, 2001; Fuligni ve ark., 1999; Perreira ve ark., 2010). Özellikle, ailelerini destekleme, yardım etme ve saygı duyma konusunda yükümlülük duygusuna sahip olmanın akademik motivasyonla pozitif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur (Fuligni, 2001). Ancak aile yükümlülüğünün akademik faydalarının öğrenci başarısına engel olabileceği ve hatta öğrencinin okulu bırakmasının bir nedeni olabileceği öne sürülmüştür. Söz konusu durumu Calzada ve ark. (2012) şöyle açıklamaktadır:

Her ne kadar çocuklar aileleri için okulda başarılı olmaya motive edildiklerinden ailecilik akademik çabayla bağlantılı olsa da (Esparza ve Sánchez, 2008; La Roche ve Shriberg, 2004); aile yükümlülükleri, çocukların zamanını ve enerjisini yıpratarak okul devamsızlığına, okulu bırakmaya (Velez 1989) ve daha düşük üniversiteye kayıt oranlarına (Desmond ve Turley 2009) yol açabileceği için genellikle akademik başarıya müdahale eder. (s. 1698)

Aileciliğin akademik başarıyla pozitif yönde ilişki olduğunu gösteren çalışmaların (Portes, 1999) yanı sıra aileciliğin daha düşük akademik başarı ile ilişkili olduğunu ortaya koyan bulgular da bulunmaktadır (Portes ve Zady, 2002). Portes ve Zady (2002)'e göre, aileye çok fazla yakınlık, akademik motivasyonun düşük olmasıyla ilişkilendirilmiştir.

Araştırmalar, aile desteği ve rehberliğinin, Latin öğrenciler için daha fazla akademik öz-yeterlik ve başarı gelişimi ile ilişkili olduğunu ortaya çıkarmıştır (Cole ve Espinoza, 2008; Hardway ve Fuligni, 2006; Torres ve Solberg, 2001). Ancak başka araştırmalar, aileciliğin eğitim sonuçları üzerindeki etkisine, ebeveyn katılımı ve ebeveyn teşviki gibi ebeveyn faktörlerinin aracılık ettiğini bulmuşlardır (Aretakis, 2011). Örneğin, Niemeyer ve arkadaşları (2009) tarafından 163 Latin ve Kafkas ergenle yapılan çalışmada, her iki ergen grubu için de ebeveyn katılımının (parental involvement) akademik performansla pozitif yönde ilişkili olduğu ve aileciliğin

akademik performans üzerindeki etkisine ebeveyn katılımının aracılık ettiği bulunmuştur. Vargas ve arkadaşları (2013) tarafından yapılan başka bir çalışmada ise, aileciliğin Meksikalı Amerikalı ergenler ve anneler arasındaki çatışma ile ergenlerin notları arasındaki olumsuz ilişkiyi tamponladığı sonucuna ulaşılmıştır.

1.7. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ

Uzaktan kültürleşme teorisi yeni bir teoridir ve uzaktan kültürleşme alanyazını her ne kadar geleneksel kültürleşme alanyazını üzerine inşa edilmiş olsa da uzaktan kültürleşmenin çeşitli yaşam alanlarına etkilerini inceleyen sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu çalışma, var olan uzaktan kültürleşme çalışmalarındaki boşlukları doldurarak, daha önce çalışılmamış farklı değer alanlarına odaklanarak ve uzaktan kültürleşmeye yönelik detaylı bilgilere ulaşılması amacıyla karma yöntem kullanarak uzaktan kültürleşme teorisine katkı sunmayı amaçlamaktadır. Ayrıca bu çalışma, kimlik gelişimi için hassas bir dönem olan beliren yetişkinlik döneminde uzaktan kültürleşmenin etkilerini inceleyerek hem uzaktan kültürleşme alanyazınına hem de beliren yetişkinlik alanyazınına katkı sunmayı amaçlamaktadır. Teorik alana katkı sağlamanın yanı sıra uzaktan kültürleşmeyi çalışmanın pratik katkıları da bulunmaktadır. Zira,

Uzaktan kültürleşme, küreselleşmenin bir ürünüdür ve bireylerin küreselleşmeyi durdurmak veya yavaşlatmak için yapabilecekleri neredeyse hiçbir şey yoktur. Ancak uzaktan kültürleşmenin faydalarını en üst düzeye çıkarmak ve risklerini en aza indirmek için bir şeyler yapabiliriz. Bunun için de öncelikle, küresel güçlerin kendi kimliklerimizi, davranışlarımızı ve inançlarımızı nasıl etkilediğini düşünmek önemlidir. Uzaktan kültürleşmenin yaşamlarımızı şekillendirme yollarını anlayarak, uzak kültürlerden medya, mal ve fikirlerin bilgili ve bilinçli tüketicileri haline gelebiliriz. (Eales ve ark., 2020, s. 19-20)

1.8. ÇALIŞMANIN AMACI, ARAŞTIRMA SORULARI VE HİPOTEZLER

Bu çalışmanın temel amacı, anne ve beliren yetişkinlik dönemindeki çocuklarının davranış ve değer alanlarında ABD kültürüne uzaktan kültürleşmelerini incelemek ve hem anne-çocuk arasındaki uzaktan kültürleşme boşluğunun hem de beliren yetişkinlerin ABD kültürüne uzaktan kültürleşmelerinin beliren yetişkinlerin psikolojik sağlığı ve akademik başarısı ile ilişkisini incelemektir. Bu amaçla eş

zamanlı olarak toplanan nitel ve nicel verilerin örtüşen ve örtüşmeyen yönlerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Nicel veriler altı temel boyutta incelenecektir. Öncelikle annelerin ve beliren yetişkinlik dönemindeki çocuklarının davranış ve değer (ailecilik değeri ve cinsiyet ideolojisi) olmak üzere iki alanda ABD kültürüne yönelimleri incelenecektir. İkinci olarak gençlerin ABD kültürüne yönelimlerinin gençlerin anneleriyle çatışma düzeyi, akademik başarısı, psikolojik sağlığıyla ilişkisi araştırılacaktır. Üçüncü olarak, anneler ve çocukları arasındaki uzaktan kültürleşme boşlukları keşfedilecektir. Dördüncü olarak uzaktan kültürleşme boşluklarının beliren yetişkinlik dönemindeki gençlerin anneleriyle çatışma düzeyi, akademik başarısı ve psikolojik sağlığıyla ilişkisi araştırılacaktır. Beşinci olarak, uzaktan kültürleşme boşluğunun akademik başarı ve psikolojik sağlık üzerindeki etkisine anne-çocuk çatışmasının aracılık etkisi test edilecektir. Son olarak uzaktan kültürleşme teorisi gibi yeni ve az çalışılan bir konu hakkında daha detaylı bilgi edinmek ve nicel verileri desteklemesi amacıyla odak grup görüşmeleriyle gençlerin ABD kültürüne ve ABD kültürüne uzaktan kültürleşmeye yönelik tutumları incelenecektir. Böylece gençlerin ABD kültürünü ve Türk kültürünü nasıl değerlendirdiklerinin, söz konusu iki kültür arasında algıladıkları benzerlik ve farklılıkların neler olduğunun, ABD kültürünün değer ve davranış tarzlarını benimseye yönelik yaklaşımlarının nasıl olduğunun ortaya çıkarılması; uzaktan kültürleşmeye yönelik elde edilecek nicel bulguların desteklenmesi ve detaylandırılması ve uzaktan kültürleşmeye yönelik anlayışımızı genişletecek verilerin ortaya çıkarılması hedeflenmektedir.

1.8.1. Araştırma Soruları ve Hipotezler

1. Türk anneler ve beliren yetişkinlik dönemindeki çocukları daha önce hiç ABD’de bulunmadan ABD kültürünün değerlerini ve davranış tarzlarını benimseyebilir mi?
2. ABD kültürünün değerlerini ve davranış tarzlarını benimsemeleri ile gençlerin psikolojik sağlığı, akademik başarısı ve anneleriyle yaşadıkları çatışma düzeyi arasında nasıl bir ilişki vardır?

H₁: Türkiye’de beliren yetişkinlik dönemindeki gençlerin ABD kültürüne uzaktan kültürleşmesi ile gençlerin psikolojik sağlığı arasında anlamlı düzeyde bir ilişki vardır.

H₂: Türkiye’de beliren yetişkinlik dönemindeki gençlerin ABD kültürüne uzaktan kültürleşmesi ile gençlerin akademik başarısı arasında anlamlı düzeyde bir ilişki vardır.

H₃: Türkiye’de beliren yetişkinlik dönemindeki gençlerin ABD kültürüne uzaktan kültürleşmesi ile anne-çocuk çatışması arasında anlamlı düzeyde bir ilişki vardır.

3. Türk anneler ve beliren yetişkinlik dönemindeki çocukları arasındaki uzaktan kültürleşme boşlukları ile anne-çocuk çatışması, psikolojik sağlık ve akademik başarı arasında nasıl bir ilişki vardır?

H₄: Türk anneler ve beliren yetişkinlik dönemindeki çocukları arasındaki uzaktan kültürleşme boşluğu ile gençlerin psikolojik sağlığı arasında anlamlı düzeyde bir ilişki vardır.

H₅: Türk anneler ve beliren yetişkinlik dönemindeki çocukları arasındaki uzaktan kültürleşme boşluğu ile gençlerin akademik başarısı arasında anlamlı düzeyde bir ilişki vardır.

H₆: Türk anneler ve beliren yetişkinlik dönemindeki çocukları arasındaki uzaktan kültürleşme boşlukları ile ebeveyn-çocuk çatışması arasında pozitif yönde anlamlı düzeyde bir ilişki vardır.

4. Anne-çocuk çatışması ile psikolojik sağlık ve akademik başarı arasında nasıl bir ilişki vardır?

H₇: Anne-çocuk çatışması ile gençlerin psikolojik sağlığı arasında negatif yönde anlamlı düzeyde bir ilişki vardır.

H₈: Anne-çocuk çatışması ile gençlerin akademik başarısı arasında negatif yönde anlamlı düzeyde bir ilişki vardır.

5. Gençlerin uzaktan kültürleşmesi ile psikolojik sağlık ve akademik başarı ilişkisinde çatışma aracılık etmekte midir?

H₉: Uzaktan kültürleşme boşluğu ile gençlerin psikolojik sağlığı ve akademik başarısı arasındaki ilişkide anne-çocuk çatışmasının aracılık rolü vardır.

6. Gençlerin uzaktan kültürleşme sonuçları ile demografik özellikleri arasında nasıl bir ilişki vardır?

H₁₀: ABD kültürüne uzaktan kültürleşme ile cinsiyet arasında anlamlı düzeyde bir ilişki vardır.

H₁₁: Annelerin eğitim durumları ile gençlerin uzaktan kültürleşme sonuçları arasında anlamlı düzeyde bir ilişki vardır.

7. Türkiye’de beliren yetişkinlik d6nemindeki gen7lerin ABD k6lt6r6ne uzaktan k6lt6rleşmeye y6nelik tutumları nelerdir?

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

2.1. ARAŞTIRMA DESENİ

Araştırma, anne ve beliren yetişkinlik dönemindeki çocuklarının ABD kültürüne uzaktan kültürleşmelerini ve anne-çocuk arasındaki uzaktan kültürleşme boşluğunun ve beliren yetişkinlerin ABD kültürüne uzaktan kültürleşmelerinin beliren yetişkinlerin psikolojik sağlığı ve akademik başarısı ile ilişkisini hem nitel hem de nicel verilerle açıklamayı amaçlamaktadır. Karma yöntem, uzaktan kültürleşme gibi yeni ve az çalışılmış bir konu hakkında detaylı bilgiler ortaya çıkarmak ve nicel verileri desteklemek için nitel verilerin de toplanmasının gerekli olduğu koşullarda tercih edilmektedir.

Karma yöntem araştırma tasarımları, araştırma sorularına cevap verebilmek için iyi bilinen nicel ve nitel verilerin yaratıcı yollarla birleştirilmesini gerektirir (Teddlie ve Yu, 2007). Araştırmacılar karma yöntem araştırmaları planlanırken iki temel konuya dikkat edilmesi gerektiğini belirtmektedirler: 1. Verilerin eş zamanlı mı yoksa sıralı mı toplanacağı ve 2. Hangi paradigmaya (nitel-nicel) ne kadar ağırlık verileceği (Creswell, 2003; Johnson ve Onwuegbuzie, 2004; Leech ve Onwuegbuzie, 2009; Morse, 2003). Mevcut çalışmada ise nicel ve nitel veriler eş zamanlı bir şekilde toplanmış ve analiz aşamasında nitel ve nicel verilere eşit ölçüde ağırlık verilmiştir. Bu sebeple Creswell (2014)'in üç temel karma yöntem tasarımından biri olan yakınsayan paralel (eş zamanlı) desen kullanılmıştır (bknz. Şekil 4). Nitel ve nicel verilerin farklı türde bilgi sağladığı varsayımından hareketle yakınsayan paralel desende araştırmacı, nitel ve nicel verileri beraber toplar; ancak analizlerini ayrı ayrı yapar ve elde ettiği bulguları karşılaştırarak bulguların birbirini doğrulayıp doğrulamadığını belirler (Mazlum ve Mazlum, 2017 s.15). Yakınsayan karma desenin amacı, araştırma problemini en iyi şekilde anlamak için aynı konu üzerinde farklı fakat

birbirini tamamlayıcı veri toplamaktır (Morse, 1991). Böylece, nicel yöntemler ile nitel yöntemlerin farklılaşan güçleri ve örtüşmeyen zayıflıkları bir araya getirilmiş olacaktır (Patton, 2014).

Şekil 4

Yakınsayan Paralel Desen

2.2. ÖRNEKLEM PROFİLİ

Bu çalışmanın örneklemini Ekim 2021- Ekim 2022 tarihleri arasında İzmir, Ankara ve İstanbul illerinde bulunan devlet üniversitelerinde eğitim görmekte olan 18-25 yaş arası öğrenciler ve anneleri oluşturmaktadır. Çalışmaya toplamda 253 genç ve 239 anne katılmıştır. Gençler ve anneler eşleştirildiğinde eşleşmeyen 49 genç katılımcı ve 35 anne katılımcı çalışmadan çıkarılmış, geriye toplamda 204 genç katılımcı ve 204 anne katılımcı kalmıştır. Ancak nihai analizlere geçmeden önce kayıp değerler, normal dağılım özellikleri ve uç değerler incelenmiş, yapılan değerlendirme sonucunda 19 anne ve 19 genç katılımcı çalışmadan çıkarılmıştır. Bu sebeple toplamda 185 anne ve 185 genç katılımcı ile analiz yürütülmüştür. Katılımcıların hepsi daha önce ABD 'ye hiç seyahat etmediğini bildirmiştir. Çalışmaya katılan annelerin yaşları 38-65 arasında değişmekte olup yaş ortalamalarının 48.32 (SS = 5.27) olduğu bulunmuştur. Katılımcı annelerin demografik bilgileri Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2

Annelerin Demografik Bilgileri

Demografik değişkenler	n	%
Medeni Durum		
Evli	157	84.9
Bekar	28	15.1

Çalışma Durumu		
Evet	63	34.1
Hayır	122	65.9
SED		
Düşük	24	13.0
Orta	157	84.9
Yüksek	4	2.2
Yaşadığı Yer		
Metropol	60	32.4
İl	70	37.8
İlçe	31	16.8
Köy	24	13.0
Eğitim		
Eğitim Almamış	7	3.8
İlkokul	64	34.6
Ortaokul	32	17.3
Lise	53	28.6
Üniversite	29	15.7

Çalışmaya katılan gençlerin yaşları 18-25 arasında değişmekte olup yaş ortalamalarının 21.36 (SS = 1.61) olduğu bulunmuştur. Katılımcı gençlerin demografik bilgileri Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3

Gençlerin Demografik Bilgileri

	n	%
Cinsiyet		
Kadın	149	80.5
Erkek	36	19.5
Medeni Durum		
Evli	184	99.5
Bekar	1	.5
Sınıf		
1.Sınıf	8	4.3
2.Sınıf	105	56.8
3.Sınıf	10	5.4
4.Sınıf	54	29.2
5.Sınıf	1	.5

Master	7	3.8
Çalışma Durumu		
Evet	21	11.4
Hayır	164	88.6
SED		
Düşük	24	13.0
Orta	157	84.9
Yüksek	4	2.2
Kiminle Yaşıyor		
Aile	82	44.3
Akraba	3	1.6
Eş	1	.5
Tek başına evde	21	11.4
Ev arkadaşı	36	19.5
Yurt	42	22.7
Yaşadığı Yer		
Metropol	70	37.8
İl	69	37.3
İlçe	31	16.8
Köy	15	8.1
Anne Eğitim		
Eğitim Almamış	7	3.8
İlkokul	62	33.5
Ortaokul	35	18.9
Lise	52	28.1
Üniversite	29	15.7
Baba Eğitim		
Eğitim Almamış	1	.5
İlkokul	32	17.3
Ortaokul	46	24.9
Lise	47	25.4
Üniversite	56	30.3
Lisansüstü	3	1.6
Anne Baba		
Birlikte	152	82.2
Ayrı	33	17.8
Psikolojik Destek		
Var	34	18.4

Araştırmanın nitel verileri ise, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi'nin psikoloji bölümü öğrencilerinden oluşan iki adet odak gruptan toplanmıştır. Uzaktan kültürleşme araştırmalarında cinsiyetler arasında uzaktan kültürleşme yönelimlerinde farklılıklar olduğunun tespit edilmesi sebebiyle (örn. Ferguson ve Bornstein, 2012) cinsiyete duyarlı bir veri elde etmek için odak gruplar cinsiyete göre iki ayrı gruba ayrılmıştır. Birinci odak grup görüşmesi 21 Ekim 2021 tarihinde İzmir Katip Çelebi Üniversitesi psikoloji laboratuvarında 12 erkek öğrenci ile yüz yüze gerçekleştirilmiş olup ikinci odak grup görüşmesi ise 22 Ekim 2021 tarihinde İzmir Katip Çelebi Üniversitesi psikoloji laboratuvarında 10 kadın öğrenci ile yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Odak grup görüşmeleri bir moderatör ve iki yardımcı tarafından yürütülmüştür. Görüşme öncesi katılımcılara ikramda bulunulmuştur. Araştırmanın örnekleme oluşturulurken “kolay ulaşılabilir durum örnekleme” yönteminden faydalanılmıştır. Odak grup görüşmelerine katılan katılımcıların demografik bilgileri Tablo 4’de ve Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 4

22 Ekim 2022 Tarihli Odak Grup Görüşmesine Katılan Kadınların Demografik Bilgileri

KOD	Cinsiyet	Yaş	Sınıf	SED	Yaşadığı Yer	Anne Eğitim	Baba Eğitim
K8	Kadın	21	4	Orta	İl	Lise	Ortaokul
K1	Kadın	24	4	Orta	İl	Üni.	Lise
K4	Kadın	20	2	Orta	İl	Ortaokul	Ortaokul
K6	Kadın	20	2	Orta	İlçe	İlkokul	Ortaokul
K10	Kadın	21	4	Yüksek	İl	Üniversite	Üniversite
K2	Kadın	22	2	Orta	Köy	Ortaokul	İlkokul
K5	Kadın	20	2	Orta	İlçe	Lise	Lise
K3	Kadın	19	2	Yüksek	Metropol	Yüksekokul	Lise
K7	Kadın	19	2	Orta	İl	Ortaokul	Üniversite
K9	Kadın	22	4	Orta	İl	İlkokul	Üniversite

Tablo 5

21 Ekim 2022 Tarihli Odak Grup Görüşmesine Katılan Erkeklerin Demografik Bilgileri

KOD	Cinsiyet	Yaş	Sınıf	SED	Yaşadığı Yer	Anne Eğitim	Baba Eğitim
E4	Erkek	19	2	Orta	İl	Üniversite	Üniversite
E9	Erkek	21	2	Orta	İl	İlkokul	Lise
E3	Erkek	20	2	Orta	İl	İlkokul	İlkokul
E6	Erkek	22	4	Orta	İl	Lise	Üniversite
E1	Erkek	19	2	Orta	Köy	İlkokul	Lise
E8	Erkek	20	2	Orta	İlçe	Ortaokul	Lise
E12	Erkek	22	4	Düşük	İl	Üniversite	Üniversite
E5	Erkek	21	4	Orta	İl	Ortaokul	Ortaokul
E2	Erkek	20	2	Orta	İl	İlkokul	Üniversite
E10	Erkek	21	4	Orta	Köy	İlkokul	İlkokul
E7	Erkek	21	4	Orta	İl	Lise	Lise
E11	Erkek	20	2	Orta	İlçe	Ortaokul	Lise

2.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Çalışmanın nicel boyutu için hazırlanan anketler online bir şekilde uygulanmıştır. Gençlerden gönderilen online anket bağlantısında kendisi için bir takma ad belirlemesi ve bu takma adı ankette anneler için hazırlanan anket bağlantısıyla birlikte annesine yollaması istenmiştir (Bknz. Ek 1). Böylece anneler ve gençlerin eşleştirilebilmelerinin sağlanması amaçlanmıştır. Gençlerin doldurduğu online anketler içerisinde: Demografik Bilgi Formu, Vancouver Kültürlenme İndeksi, Tutumsal Ailecilik Ölçeği, Cinsiyet İdeolojisi Ölçeği, Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği ve Çatışma Davranışı Ölçeği– Kısa Formu bulunmaktadır. Annelerin doldurduğu online anketler ise Demografik Bilgi Formu, Vancouver Kültürlenme İndeksi, Tutumsal Ailecilik Ölçeği ve Cinsiyet İdeolojisi Ölçeği’nden oluşmaktaydı. Çalışmanın nitel kısmı için ise, odak grup görüşmelerinde kullanılmak üzere yarı yapılandırılmış görüşme formları oluşturulmuştur.

2.3.1. Demografik Bilgi Formları

Araştırmada, gençler ve annelerinin çeşitli sosyodemografik bilgilerine ulaşılması amacıyla araştırmacı tarafından gençler ve anneleri için iki ayrı demografik

bilgi formu oluşturulmuştur. Gençler için oluşturulan demografik bilgi formunda cinsiyet, yaş, okuduğu okul, kaçınıcı sınıfta olduğu, okuduğu bölüm, SED gibi soruların olduğu 17 soru bulunmaktadır. Bununla birlikte gençlerin akademik başarısını ölçmek için dönem sonu not ortalamaları sorulmuştur. Annelerden doldurulması istenen demografik bilgi formunda ise, annelerin yaşı, eğitim durumu, medeni durumu gibi soruların olduğu 7 soru bulunmaktadır (Bknz. Ek 2)

2.3.2. Vancouver Kültürlenme İndeksi (The Vancouver Index of Acculturation)

Katılımcıların Türk (10 madde) ve Amerikan (10 madde) kültürlerine yönelik kültürel davranış alanındaki yönelimlerini değerlendirmek için 20 maddelik Vancouver Kültürlenme İndeksi (VKİ) kullanılmıştır. Ryder ve arkadaşları (2000) tarafından geliştirilen ölçek, öncelikle Giray (2016) tarafından boşanmış Türk anneler ve eski eşlerinin Amerika kültürüne yönelimlerini ölçmek için uyarlanmıştır. Uyarlama çalışmasında hem Türk (Cronbach's α anne = .93, ababa = .91) hem de Amerikan (Cronbach's α anne = .92, ababa = .91) kültürleri için güçlü güvenilirlik sonuçlarına ulaşılmıştır. Daha sonra ölçek, Bozdağ ve Bilge (2021) tarafından Türk ve Arap kültürlerine uyarlanmıştır. Uyarlama çalışmasında, hem Türk (Cronbach's α Türkçe-Öz kültür (ÖK) = .82, Yaygın Kültür (YK) = .86) hem de Arap (Cronbach's α Arapça-ÖK = .76, YK = .87) kültürü için ölçeğin teorik ve uygulamalı araştırmalarda kullanılabilirlik ve güvenilirliğe sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. VKİ'den iki alt ölçek için ayrı puanlar elde edilmektedir. Dokuzlu likert tipinde olan her bir alt ölçekten en az 9, en fazla 63 puan elde edilmektedir. Yüksek puan, ilgili alt ölçeğe ilişkin yönelimin yüksek olduğunu göstermektedir. Örnek maddeler arasında "Türk/ Amerika kültürüne özgü gelenekleri sıklıkla yerine getiririm." ve "Türk/ Amerika kültürünün değerlerine inanıyorum." gibi maddeler yer almaktadır. Her bir madde 1 (Kesinlikle Katılmıyorum) ile 9 (Kesinlikle Katılıyorum) arasında değişen 9'lu Likert tipi bir ölçekte derecelendirilmektedir.

Mevcut çalışmada Türk alt boyutunda anneler için iç tutarlılık katsayısının .88 olduğu, gençler için ise .88 olduğu (Cronbach's α genç = .88, α anne = .88); Amerikan alt boyutunda anneler için iç tutarlılık katsayısının .89 olduğu, gençler için ise .85 olduğu (Cronbach's α genç = .85, α anne = .89) bulunmuştur (Bknz. Ek 3).

2.3.3. Tutumsal Ailecilik Ölçeği (Attitudinal Familism Scale)

Katılımcıların aileci değerleri ne düzeyde benimsediğini değerlendirmek için Steidel ve Contreras (2003) tarafından geliştirilen ve aile desteği, aile içi bağlılık, aile onuru ve aileden önce kendine boyun eğme (subjugation of self before family) olmak üzere dört alt boyuttan oluşan 18 maddelik ölçek kullanılmıştır. Ölçeğin ilk orijinal versiyonunda, toplam puan için güvenilirlik katsayısı .83 olarak bulunmuştur. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlaması ise Bayram Gülaçtı (2020) tarafından yapılmıştır. Uyarlama çalışmasında toplam ölçeğin Cronbach alfa değeri .90 olarak bulunmuştur. Ölçek maddeleri arasında, “Eğer kişinin yaptığı bir şey ailesinin onurunu zedelerse, kişi bundan utanç duymalıdır” ve “Anne ve baba yaşlanınca çocuklarıyla/ akrabalarıyla birlikte yaşamalıdır” gibi maddeleri yer almaktadır. Her bir madde 1 (Kesinlikle Katılmıyorum) ile 5 (Kesinlikle Katılıyorum) arasında değişen 5'li Likert tipi bir ölçekte derecelendirilmektedir (Bayram Gülaçtı, 2020). Ölçekte ters madde bulunmamakta olup yüksek puan aldıkça kişinin aileci değerlere yöneliminin arttığı değerlendirilir. Mevcut çalışmada yalnızca toplam puan kullanılmış ve anneler için iç tutarlılık katsayısının .84 olduğu, gençler için ise .87 olduğu (Cronbach's $\alpha_{\text{genç}} = .87$, $\alpha_{\text{anne}} = .84$) bulunmuştur (Bknz. Ek 4).

2.3.4. Cinsiyet İdeolojisi Ölçeği (Gender Ideology Scale)

Katılımcıların cinsiyet ideolojilerini belirlemek için Greenstein (1996) tarafından geliştirilen tek boyutlu ve 8 maddelik ölçek kullanılmıştır. Güngör ve arkadaşları tarafından Türkçe'ye çevirilen ölçek ilk kez Üsten (2018)' in araştırmasında kullanılmıştır. Yapılan çalışma sonucunda Cronbach's Alpha değeri .81 olarak bulunmuştur. Ölçeğin örnek maddeleri arasında, “Para işleriyle kocanın ilgilenmesi en iyisidir” ve “İyi bir eğitim erkek çocuk için mi kız çocuk mu için daha önemlidir dersen erkek için daha önemlidir derim” maddeleri yer almaktadır. Her bir madde 1 (Kesinlikle Katılmıyorum) ile 5 (Kesinlikle Katılıyorum) arasında değişen 5'li Likert tipi bir ölçekte derecelendirilmektedir (Üsten, 2018). Ölçeğin 3. (Aile için önemli kararları karı-koca birlikte vermelidirler) ve 6. (Mutlu bir evliliğin sırrı hayatın yükünü eşit şekilde paylaşmaktan geçer) maddeleri ters madde olup yüksek puan almak geleneksel cinsiyet ideolojilerine yönelimi ifade ederken düşük puan almak eşitlikçi cinsiyet ideolojilerine yönelimi ifade etmektedir. Mevcut çalışmada anneler

için iç tutarlılık katsayısının .78 olduğu, gençler için ise .66 olduğu (Cronbach's α genç = .66, anne = .78) bulunmuştur (Bknz. Ek 5).

2.3.5. Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği

Lovibond ve Lovibond (1995) tarafından geliştirilen ölçeğin ilk 14'ü depresyon boyutu, ikinci 14'ü anksiyete boyutu ve son 14'ü stres boyutu olmak üzere 42 maddeden oluşmakta olup ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Brown ve arkadaşları (1997) tarafından ölçeğin kısa formu oluşturulmuş ve kısa formunun da aynı ölçümü gerçekleştirecek geçerliğe sahip olduğu belirtilmiştir. Ölçeğin kısa hali olan DASÖ-21'in Türkçe'ye uyarlamasını ise Yılmaz ve arkadaşları (2017) yapmıştır. Yapılan uyarlama çalışmasında ölçeğin yeterli düzeyde geçerlilik ve güvenilirliğe sahip olduğu görülmektedir (Cronbach's α anksiyete = .81, Cronbach's α depresyon = .82, Cronbach's α stres = .76). 21 sorudan oluşan ölçekte depresyon, anksiyete ve stres alt boyutları için 7'şer adet soru bulunmaktadır. Örnek maddeler arasında "Oldukça önemsiz şeyler için üzüldüğümü fark ettim" ve "Kendimi gevşetip salıvermek zor geldi" gibi maddeler yer almaktadır. Her bir madde 0 (Hiçbir Zaman) ile 3 (Her zaman) arasında değişen 4'lü Likert tipi bir ölçekte derecelendirilmektedir. Mevcut çalışmada ölçeğin tüm maddeleri için iç tutarlılık katsayısının .93 olduğu, stres alt ölçeği için iç tutarlılık katsayısının .87 olduğu, anksiyete alt ölçeği için .80 olduğu ve depresyon alt ölçeği için iç tutarlılık katsayısının .88 olduğu bulunmuştur (Bknz. Ek 6).

2.3.6. Çatışma Davranışı Ölçeği–Kısa Formu (Conflict Behavior Questionnaire (CBQ))

Foster ve Robin (1989) tarafından geliştirilen ölçek 20 maddeden oluşmaktadır. Ölçek farklı etnik gruplarda yeterli geçerlik ve güvenilirlik (örn., Siyah gençler için Cronbach's α = .87, Beyaz gençler için Cronbach's α = .86, Hintli gençler için Cronbach's α = .87) göstermiştir (Ferguson ve Adams, 2016). Tek bir boyuttan oluşan ölçeğin maddeleri, doğru ve yanlış olmak üzere iki kategori üzerinden değerlendirilmektedir. Örnek maddeler arasında "Neredeyse hiçbir zaman aynı fikirde değiliz" ve "Haftada en az üç kez birbirimize öfkeleniriz" gibi maddeler yer almaktadır. "Çatışma Davranışı Ölçeği- Kısa Formu", Ferguson ve Adams (2016) tarafından uzaktan kültürleşmenin beliren yetişkinler üzerindeki etkilerinin incelendiği çalışmada, beliren yetişkinlerin ebeveynleriyle çatışmalarını ölçmek amacıyla

kullanılmıştır. Söz konusu çalışmaya dayanarak bu çalışmada da ebeveyn- genç arasındaki çatışmaların ölçülmesi amacıyla “Çatışma Davranışı Ölçeği - Kısa Formu” nun kullanılmasına karar verilmiştir. Ancak, Çatışma Davranışı Ölçeği – Kısa Formu’ nun Türkçeye uyarlanması ile ilgili herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle bu çalışmada kullanılmak üzere, öncelikle ölçeğin Türkçeye uyarlama çalışmasının yapılmasına karar verilmiştir. Gerekli izinler alındıktan sonra diller arası eşdeğerliği belirlemek için bir çeviri ve geri çeviri yöntemi kullanılmıştır (Brislin, 1986). Bunun için öncelikle çalışmanın temel kavramları hakkında hiçbir bilgisi olmayan iki dilli iki farklı çevirmenden ölçek maddelerini çevirmesi istenmiş ve ölçeğin Türkçeye çevirisi birbirlerinden bağımsız olarak yapılmıştır. Ardından alan bilgisi ve İngilizce dil yeterliği olan iki farklı akademisyenin çevrilen ölçek maddelerini kontrol etmesi sağlanmıştır. Ölçeğin Türkçe formu oluşturulduktan sonra iki dilli iki farklı çevirmene verilerek yeniden İngilizceye çevirmeleri istenmiş ve anlamların eşdeğer olup olmadığı kontrol edilmiştir. İki akademisyenin ölçeğin Türkçe formunun son halinde uzlaşmasıyla birlikte ifadelerin anlaşılıp anlaşılmadığını kontrol etmek için; çevirisi yapılan ölçek İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi’nde eğitim görmekte olan 20 gence ve annesine uygulanmıştır. Uygulama sonuçlarına göre alınan geri bildirimler doğrultusunda ölçeğe son hali verilmiş ve 250 üniversite öğrencisine uygulanmıştır.

Bir testin veya ölçeğin yapı geçerliğine kanıt sağlayabilen tekniklerden biri olan faktör analizi, kovaryans veya korelasyon matrislerinin iç yapısını ortaya çıkarmaktadır (Holgado–Tello ve ark., 2010). Faktör analizi uygulamalarında çoğunlukla Pearson korelasyon matrisi kullanılsa da (Özdemir ve ark., 2019), Ethington (1987) tarafından yapılan incelemede, özellikle iki kategorili/ dikotomik (dichotomous) değişkenler hesaplanırken Pearson korelasyon matrisinin kategorik değişkenlerin faktör yüklerini eksik, ki-kare uyum iyiliği değerlerini ise fazla tahmin ettiği görülmüştür. Bu nedenle dikotomik veya sıralı kategorik değişkenlerde faktörleri değerlendirirken tetrakorik/ polikorik korelasyonun kullanılması önerilmektedir (Lubbe, 2019; Uebersax, 2015).

Mevcut ölçeğin dikotomik maddelerden oluşması sebebiyle faktör yapısını incelemek için tetrakorik/ polikorik korelasyon matrisi oluşturularak analizleri bu matris üzerinden yürütme tercihini içeren FACTOR v10.10.01 (Lorenzo-Seva ve Ferrando,

2006) programı kullanılmıştır. FACTOR, Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) modeline uygun olarak geliştirilmiş bir programdır (URL 4).

Polikorik korelasyon dağılım matrisi kullanılarak yapılan analiz sonucunda elde edilen Kaiser-Meyer-Olkin (KMO = 0.93, Güven Aralığı (GA): 0.922- 0.923) değeri ve Bartlett küresellik testi (Bartlett χ^2 (190) = 2032.0, $p < .001$) değeri verilerin faktör analizi yapmak için uygun olduğunu göstermiştir. Ölçeğin sahip olduğu faktör sayısını ortaya çıkarmak için Minimum Sıra Faktör Analizine Dayalı Paralel Analiz (Parallel Analysis Based on Minimum Rank Factor Analysis: Timmerman ve Lorenzo-Seva, 2011) uygulanmış ve ölçeğin tek faktörlü yapıda olduğu görülmüştür.

FACTOR programı tek boyutluluğun analizi için Ferrando ve Lorenza-Seva'nın (2018) önerisi ile üç farklı ölçüm üzerinden değerlendirme yapmaktadır. Bu değerler; UniCo (*one dimensional congruence*; tek boyutlu uyum), ECV (*explained common variance*; açıklanan ortak varyans) ve MIREAL (*mean of item residual absolute loadings*; madde artık mutlak yük ortalaması) değerleridir. Elde edilen analiz bulgularına göre UniCo değerinin 0.95' ten yüksek olması (UniCo = 0.98, Güven Aralığı: 0.95- 0.99), ECV değerinin 0.85' ten büyük olması (ECV = 0.90, Güven Aralığı: 0.884- 0.94) ve MIREAL değerinin 0.30'dan az olması (MIREAL = 0.17, Güven Aralığı: 0.15- 0.23) ölçeğin tek faktörlü yapısını göstermektedir. Rogers (2021), uyum iyiliği indeksleri gibi genellikle doğrulayıcı faktör analizlerinde incelenen değerlerin faktör tahminleme yöntemine bağlı olarak açımlayıcı faktör analizleri içerisinde de değerlendirilebileceğini belirtmiştir. Tek faktörlü yapının uyum iyiliği değerleri $2 < \chi^2 / sd < 3$, $.95 \leq CFI \leq .97$, $.90 \leq GFI \leq .95$, $.05 \leq RMSEA \leq .08$ kabul edilebilir uyum; $0 \leq \chi^2 / sd \leq 2$, $.97 \leq CFI \leq 1.00$, $.95 \leq GFI \leq 1.00$, $0 \leq RMSEA \leq .05$ mükemmel uyum olarak değerlendirildiğinde (Schermelleh-Engel ve ark., 2003) ise modelin iyi uyum düzeyine sahip olduğu görülmüştür ($\chi^2 / sd = 1.39$, AGFI = .97, GFI = .97, CFI = .99, RMSEA = .04).

Ölçeğin dikotomik (dichotomous) maddelerden oluşması sebebiyle iç tutarlılık katsayısı hesaplanırken Kuder-Richardson-20 (KR-20) katsayısı kullanılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen KR-20 değeri .92 olarak hesaplanmış olup bu değer .70'den büyük olması testin güvenilir olduğunu göstermektedir (Bknz. Ek 7).

2.3.7. Akademik Başarı

Akademik başarının tespiti edilmesi için gençlerden araştırmanın yapıldığı dönemdeki Genel Akademik Not Ortalamasını (GANO) bildirmesi istenmiştir.

2.3.8. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Gençlerin ABD kültürüne uzaktan kültürleşmeye yönelik tutumlarını ortaya çıkarmak için hazırlanmış ucu açık sorulardan oluşmaktadır. Görüşme soruları uzaktan kültürleşme araştırmalarında kullanılan sorular temel alınarak hazırlanmıştır. Örnek görüşme soruları arasında “Sizin için tipik bir Amerikalı genç nasıldır/ nasıl davranır” ve “Bir Amerikalı gibi davranmak sizin için neyi ifade ediyor?” gibi sorular yer almaktadır (Bknz. Ek 8).

2.4. VERİ ANALİZİ VE DEĞERLENDİRME YÖNTEMİ

2.4.1. Nicel Verilerin Analizi

2.4.1.1. Aracı Değişkenin Analizi

Anne ve beliren yetişkinlik dönemindeki çocukları arasındaki uzaktan kültürleşme boşlukları ile gençlerin psikolojik sağlığı ve akademik başarısı arasındaki ilişkide anne-çocuk arasındaki çatışmanın aracı rolünü incelemek için PROCESS v4.2 eklentisi kullanılmış ve 4. model yoluyla analiz yapılmıştır.

2.4.1.2. Annelerin ve Çocuklarının Amerikan Kültürüne Uzaktan Kültürleşme Durumlarının Hesaplanması

Hem annelerin hem de gençlerin hangi kültürleşme stratejisine sahip olduğunu ortaya koyabilmek için daha önce yapılan kültürleşme ve uzaktan kültürleşme çalışmalarına dayanarak (bknz. Bozdağ, 2020 ve Giray, 2016) öz kültür yönelimi alt ölçeğinin (Türk kültürü) ve uzak kültür yönelimi alt ölçeğinin (ABD kültürü) medyan değerleri kullanılmıştır. Her bir alt ölçek puanları medyan değerinin üzerinde puan alanlar (yüksek) ve medyan değerinin altında puan alanlar (düşük) olarak ikiye ayrılmıştır (Türk Yönelimi (TY: yüksek, düşük) X Amerikan Yönelimi (AY: yüksek, düşük)). Daha sonra hem Türk kültürüne hem de ABD kültürüne yüksek yönelim gösterenler entegrasyon kümesine; Türk kültürüne yüksek yönelim gösterirken ABD kültürüne düşük yönelim gösterenler ayrışma kümesine; Türk kültürüne düşük

yönelim gösterirken ABD kültürüne yüksek yönelim gösterenler asimilasyon kümesine ve her iki kültüre de düşük yönelim gösterenler marjinalizasyon kümesine yerleştirilmiştir.

2.4.1.3. Uzaktan Kültürleşme Boşlukların Hesaplanması

Bu çalışmada, ebeveyn-çocuk uzaktan kültürleşme boşluklarını hesaplamak için fark puan (difference score) yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemde kültürleşme boşluğu incelenen çiftlerden birinin kültürleşme ölçeği puanı diğer çiftin kültürleşme ölçeği puanından çıkarılır ve boşluk değişkeni oluşturulur. Mevcut çalışmada da gençlerin ABD kültürüne yönelim puanları, Türk kültürüne yönelim puanları, ailecilik değeri toplam puanları ve cinsiyet ideolojisi toplam puanları annelerin puanlarından ayrı ayrı çıkarılmış ve Türk boşluğu, ABD boşluğu, ailecilik boşluğu ve cinsiyet ideolojisi boşluğu olmak üzere dört ayrı değişken oluşturulmuştur.

2.4.2. Nitel Verilerin Analizi

Araştırma, Türkiye kültürüne sahip olan beliren yetişkinlik dönemindeki gençlerin ABD kültürüne uzaktan kültürleşmeye yönelik algılarının değerlendirilmesi amacıyla, nitel araştırma yöntemlerinden gömülü (kuram oluşturma) desenin kullanıldığı bir metodoloji üzerine oturtulmuştur (Creswell, 2013). Gömülü desen kullanılarak gençlerin Türk kültürünü ve ABD kültürünü nasıl algıladıklarını, Türk kültürünü ABD kültüründen farklı kılan özelliklerin neler olduğunu, gençlerin ABD kültürüne yönelik hangi tutumlara sahip olduklarını, ABD kültürünün değer ve davranış tarzlarını benimseye yönelik hangi tutumlara sahip olduğunu ortaya çıkarmak amaçlanmıştır.

Gençlerin uzaktan kültürleşmeye yönelik algılarını belirlemek için toplanan veriler tümdengelimci bir yaklaşımla incelenmiş ve MAXQDA 2022 programı aracılığıyla analizler yapılmıştır. Araştırma boyunca araştırmacı gözlemlerini ve yorumlarını araştırmacı günlüğüne not etmiştir. Analize başlamadan önce görüşmelerden elde edilen ses kayıtları hiçbir detay atlanmadan, araştırmacının gözlemleriyle (örn. katılımcının duyguları, tepkileri) birlikte yazılı hale getirilmiştir. Yazıya geçirilen ses kayıtları tekrar tekrar okunduktan sonra sıklıkla bahsedilen, çalışmanın kapsamıyla ve birbirleriyle ilişkili olan kavramlar, hem in-vivo

(katılımcıların ifadelerini hiç değiştirmeden) şekilde, hem ilgili alanyazındaki mevcut kavramlar kullanılarak hem de çalışılan olguyu en iyi şekilde tanımlayan yeni ifadeler kullanılarak etiketlenmiş ve böylece ilk kodlamalar oluşturulmuştur. İlk kodlamalar oluşturulduktan sonra uzaktan kültürleşme alanyazınından kavramsal ereve belirlenmiştir. Ardından bu kavramsal çerçeveye göre ilk kodlamalar tekrar okunmuş, işe yaramayan kodlar veya diğerlerine göre daha zayıf kalan kodlar ya değiştirilmiş ya da silinmiştir (Charmaz ve Henwood, 2008; Miles ve Huberman, 2016). Tüm veriler kolaylıkla sınıflanabildiğinde ve kodlar doygunluğa eriştiğinde (yeni kod yazılmadığında) kodlama süreci tamamlanmış ve kodlamalara son hali verilmiştir (Strauss, 1987). Kodlamalar oluşturulduktan sonra ilgili kodlar bir araya getirilerek alt kategoriler oluşturulmuş ve alt kategoriler de ilişkili temalar (kategori) altında toplanmıştır (Creswell, 2013). Örneğin, gençlerin ABD ve Türk kültürlerinden bahsederken sık sık özgürlük, bireysellik, cinsiyet eşitliği ve aileye bağlılık gibi kavramlar üzerinden iki kültürü karşılaştırdıkları görülmüştür. Bu sebeple söz konusu kavramlar *invivo* kodlamayla birer kod olarak etiketlenmiş, ardından bu kodlar ‘kültürel özellikler (bireysellik-toplumsallık)’ ve ‘cinsiyet ideolojileri (eşitlikçi-ataerkil)’ gibi kategoriler altında toplanmış ve bu farklılıklar üzerinden oluşturulan kategoriler ise ‘algılanan kültürel mesafe’ teması altında birleştirilmiştir. Son olarak alanda uzman bir akademisyen tarafından oluşturulan kodlamalar, kategoriler ve temalar gözden geirilmış ve raporlama aşamasına geçilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine ilişkin analiz sonuçları sunulmuştur. Analiz sonuçları, alt problemlerin sırasına uygun bir şekilde verilmiştir. Bu doğrultuda öncelikle araştırmanın nicel bulguları ardından nitel bulguları aktarılmıştır. Ayrıca, bulgulara ilişkin değerlendirmelere yer verilmiştir.

3.1. NİCEL VERİ ANALİZİ

Bu kısımda araştırmanın temel amaçları doğrultusunda araştırma sorularına ilişkin istatistiksel analizler yapılmıştır. İlk olarak nihai analizlere geçmeden önce kayıp değerler, normal dağılım özellikleri ve uç değerler incelenmiştir. Yapılan değerlendirme sonucunda 19 anne ve 19 genç katılımcı çalışmadan çıkarılmış ve çarpıklık ve basıklık değerlerinin kabul edilebilir sınırlar (-2, +2) içerisinde olduğu ve Mahalanobis uzaklığının istenen aralıkta olduğu sonucuna varılmıştır. Toplamda 185 anne ve 185 genç katılımcı ile analizlere devam edilmiştir.

Araştırma sorularının test edilmesi için, ilk olarak araştırmada incelenen değişkenlerin betimleyici analiz sonuçlarına yer verilmiştir. İkinci olarak çalışmadaki değişkenlerin birbiri ile olan ilişkilerini analiz etmek amacıyla Pearson Korelasyon Katsayısı Analizi yürütülmüş ve bu analizin bulgularına yer verilmiştir. Üçüncü aşamada gençlerin ve annelerinin hangi kültürleşme stratejisini benimsediğini bulmak için medyan puanları kullanılmıştır. Dördüncü aşamada gençlerin benimsediği kültürleşme stratejilerine göre bağımlı değişkenlerde (çatışma, depresyon, stres, anksiyete, GANO) anlamlı bir farklılık olup olmadığının ve gençlerin uzaktan kültürleşme sonuçlarının çeşitli demografik özelliklere göre oluşturulmuş gruplar açısından farklılaşıp farklılaşmadığını analiz etmek amacıyla Bağımsız Gruplar T Testi ve Gruplar Arası Tek Yönlü Çok Faktörlü Varyans Analizi (MANOVA) yürütülmüş ve anlamlı ilişki bulunan değişkenlere ilişkin bulgular raporlanmıştır.

Beşinci aşamada fark puan (difference score) yöntemiyle kültürleşme boşlukları hesaplanmış ve bağımlı değişkenlerle ilişkisi Pearson Korelasyon Katsayısı Analizi ile incelenmiştir. Altıncı aşamada uzaktan kültürleşmenin psikolojik sağlık, akademik başarı ve çatışma üzerindeki yordayıcı değerlerinin ortaya çıkarılması için basit ve çoklu regresyon analizleri yürütülmüş ve anlamlı yordayıcı etkiler raporlanmıştır. Yedinci aşamada önce hem davranış alanındaki uzaktan kültürleşme boşluğu (Türk kültürleşme boşluğu ve ABD kültürleşme boşluğu) hem de değer alanındaki uzaktan kültürleşme boşluğunun (ailecilik değer boşluğu ve cinsiyet ideolojisi boşluğu) psikolojik sağlık, çatışma ve GANO üzerindeki yordayıcılıklarının incelenmesi için çoklu regresyon analizleri yürütülmüş, ardından davranışsal kültürleşme boşluğunun ve değer alanındaki kültürleşme boşluğunun birlikte bağımlı değişkenleri ne ölçüde yordadığını ortaya koymak için çoklu regresyon analizleri yürütülmüş ve anlamlı ilişki bulunan değerler raporlanmıştır. Son aşamada ise uzaktan kültürleşme boşluğu ve bağımlı değişkenler arasındaki ilişkide çatışmanın aracılık rolünü incelemek amacıyla bir makro modelleme prosedürü olan PROCESS (Hayes, 2013) kullanılmış olup analiz bulgularına yer verilmiştir. Araştırmada hata payının üst sınırı .05 olarak alınmıştır.

3.1.1. Betimleyici İstatistikler

Çalışmada ele alınan temel değişkenlere (Vancouver Kültürleşme İndeksi, Tutumsal Ailecilik Ölçeği, Cinsiyet İdeolojisi Ölçeği, DASÖ, Çatışma Davranışı Ölçeği, GANO) ilişkin betimleyici istatistikler Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6

Değişkenlere Ait Betimleyici İstatistikler

Değişkenler	N	Ort.	SS	Min.	Max.	Skewness	Kurtosis
Annenin ABD Kültürüne Yönelimi	185	25.73	14.43	10	72	.981	.372
Annenin Türk Kültürüne Yönelimi	185	81.16	8.85	51	90	-1.423	1.851
Annenin Ailecilik Değerleri	185	72.75	9.31	43	90	-.535	.215
Annenin Cinsiyet İdeolojisi Değerleri	185	13.81	5.51	8	33	1.173	1.041
Gencin ABD kültürüne Yönelimi	185	47.03	11.67	14	75	-.302	-.011

Gencin Türk Kültürüne Yönelimi	185	62.20	12.59	24	88	-.279	-.314
Gencin Ailecilik Değerleri	185	54.75	10.55	24	85	-.035	.148
Gencin Cinsiyet İdeolojisi Değerleri	185	10.05	2.78	8	20	1.517	1.671
DASÖ Stres Alt Ölçeği	185	11.54	5.18	0	21	-.061	-.884
DASÖ Anksiyete Alt Ölçeği	185	7.61	4.87	0	21	.389	-.626
DASÖ Depresyon Alt Ölçeği	185	8.52	5.43	0	21	.322	-.771
Çatışma Davranışı Ölçeği	185	3.84	4.77	0	19	1.459	1.236
Akademik Başarı (GANO)	185	3.27	.56	1.71	4	-.973	.111

Annelerin ve gençlerin ABD kültürüne ve Türk kültürüne yönelimleri incelendiğinde; annelerin ABD kültürüne yönelimlerine ilişkin puan ortalamasının 25.73 olduğu ve standart sapmasının 14.43 olduğu; gençlerin ise ABD kültürüne yönelimlerine ilişkin puan ortalamasının 47.03 ile annelerden daha yüksek düzeyde olduğu ve standart sapmasının 11.67 olduğu bulunmuştur. Annelerin Türk kültürüne yönelimlerine ilişkin puan ortalamasının 81.16 olduğu ve standart sapmasının 8.85 olduğu; gençlerin ise Türk kültürüne yönelimlerine ilişkin puan ortalamasının 62.20 ile annelerden daha düşük düzeyde olduğu ve standart sapmasının 12.59 olduğu bulunmuştur.

Annelerin ve gençlerin ailecilik değerleri ve cinsiyet ideolojileri incelendiğinde; annelerin ailecilik değerine ilişkin puan ortalamasının 72.75 olduğu ve standart sapmasının 9.31 olduğu; gençlerin ise ailecilik değerine ilişkin puan ortalamasının 54.75 ile annelerden daha düşük düzeyde olduğu ve standart sapmasının 10.55 olduğu bulunmuştur. Annelerin cinsiyet ideolojisi değerine ilişkin puan ortalamasının 13.81 olduğu ve standart sapmasının 5.51 olduğu; gençlerin ise cinsiyet ideolojisi değerine ilişkin puan ortalamasının 10.05 ile annelerden daha düşük düzeyde olduğu ve standart sapmasının 2.78 olduğu bulunmuştur.

Gençlerin psikolojik sağlıklarına ilişkin değerler incelendiğinde stres düzeyine ilişkin puan ortalamasının 11.54 olduğu ve standart sapmasının 5.18 olduğu; anksiyete düzeyine ilişkin puan ortalamasının 7.61 olduğu ve standart sapmasının 4.87 olduğu ve depresyon düzeyine ilişkin puan ortalamasının 8.52 olduğu ve 5.43 standart sapmasının olduğu bulunmuştur.

Son olarak gençlerin akademik başarıları Genel Akademik Not Ortalaması (GANO) üzerinden hesaplanmış olup gençlerin GANO'larına ilişkin puan ortalamasının 3.27 olduğu ve standart sapmasının .56 olduğu; gençlerin anneleriyle olan çatışma düzeylerine ilişkin puan ortalamasının ise 3.84 olduğu ve standart sapmasının 4.77 olduğu bulunmuştur.

3.1.2. Kültürleşme Stratejilerinin Belirlenmesine Yönelik Yürütülen Analizler

Yapılan analiz sonucunda gençlerin %23.8' inin (n = 44) entegrasyon stratejisini benimsediği, %29.7' sinin (n = 55) asimilasyon stratejisini benimsediği, %27' sinin (n = 50) ayrışma stratejisini benimsediği ve %19.5' inin (n = 36) marjinalizasyon stratejisini benimsediği bulunmuştur. Annelerin ise %17.8' inin (n = 33) entegrasyon stratejisini benimsediği; %33.5' inin (n = 62) asimilasyon stratejisini benimsediği, %36.2' sinin (n = 67) ayrışma stratejisini benimsediği ve %12.4' ünün (n = 23) marjinalizasyon stratejisini benimsediği bulunmuştur. Annelerin ve gençlerin benimsediği kültürleşme stratejilerine ilişkin veriler Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7

Medyana Göre Oluşturulan Kültürleşme Stratejileri

Anne-Genç	Kültürleşme Stratejisi	N	Yüzde
Anne	Entegrasyon	33	17.8
	Asimilasyon	62	33.5
	Ayrışma	67	36.2
	Marjinalizasyon	23	12.4
Genç	Entegrasyon	44	23.8
	Asimilasyon	55	29.7
	Ayrışma	50	27.0
	Marjinalizasyon	36	19.5

3.1.3. Ortalamalar Arası Farklılıklar

Öncelikle gençlerin benimsediği kültürleşme stratejisine göre bağımlı değişkenlerin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş, ardından sosyodemografik değişkenlere göre uzaktan kültürleşme değerlerinin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Tüm demografik değişkenler incelenmiş olup anlamlı düzeyde farklılık bulunan değişkenler aşağıda açıklanmıştır.

3.1.3.1. Gençlerin Kültürleşme Stratejilerine Göre DASÖ Puanlarının, Çatışma Puanlarının ve GANO'larının İncelenmesi

Gençlerin depresyon, anksiyete ve stres düzeyleri, ebeveynleriyle yaşadıkları çatışma düzeyleri ve akademik başarıları üzerinde benimsedikleri kültürleşme stratejisinin anlamlı bir etkisinin olup olmadığını belirlemek için Tek Yönlü Çok Değişkenli Varyans Analizi (MANOVA) yapılmıştır. Analiz öncesi tek değişkenli normallik koşulu uç değerlerle, çok değişkenli normallik koşulu da Mahalanobis uzaklığı değerlerinin hesaplanmasıyla kontrol edilmiş, verilerin her iki şekilde de normal dağıldığı görülmüştür. Ardından bağımlı değişkenler arasında çoklu bağlantılılık sorunu olup olmadığı değerlendirilmiş ve bağımlı değişkenler arasındaki korelasyonların 0,9'un üzerinde olmadığı bulunmuştur (Can, 2017, s.193). Levene Testi depresyon ($p = .165$), anksiyete ($p = .282$), stres ($p = .760$) ve GANO ($p = .177$) puanları için hata varyanslarının eşit kabul edilebileceğini; ancak çatışma ($p = .000$) puanları için hata varyanslarının eşit kabul edilemeyeceğini göstermiştir. Varyans-kovaryans homojenliği Box's Test ile kontrol edilmiş, Box'ın M istatistiğine göre yayılma matrisinin homojenlik sayılığını sağlamadığı tespit edilmiş ($Box's M = 87.725$; $F = 1.850$, $p = .000$) ve varyans-kovaryans homojenliği sağlanamadığı için Pillai's Trace test değeri yorumlanmıştır.

Tek Yönlü Çok Değişkenli Varyans Analizi sonucuna göre, gençlerin kültürleşme stratejileri arasında birleşik bağımlı değişkene göre (depresyon, anksiyete, stres, çatışma ve GANO) anlamlı fark olduğu gözlemlenmiştir ($Pillai's Trace = .203$, $F = 2.605$, $p = .001$, $\eta^2 = .068$) (Bknz. Tablo 8).

Depresyon, anksiyete, stres, çatışma ve GANO puanlarının her birinin gençlerin benimsediği kültürleşme stratejisine göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığına ayrı ayrı bakıldığında ise; stres ($F = 1.556$, $p = .202$, $\eta^2 = .025$, $p > .05$), anksiyete ($F = 1.025$, $p = .383$, $\eta^2 = .017$, $p > .05$) ve GANO ($F = .834$, $p = .477$, $\eta^2 = .014$, $p > .05$) puanlarının kültürleşme stratejisine göre anlamlı olarak farklılaşmadığı; ancak depresyon ($F = 7.170$, $p = .000$, $\eta^2 = .106$, $p < .05$) ve çatışma ($F = 4.716$, $p = .003$, $\eta^2 = .072$, $p < .05$) puanlarının kültürleşme stratejisine göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir.

Kültürleşme stratejileri arasında depresyon puanları açısından ortaya çıkan farkın kaynağını belirlemek için çoklu karşılaştırma testlerinden Scheffe testi ve çatışma puanları açısından ortaya çıkan farkın kaynağını belirlemek için ise çoklu karşılaştırma testlerinden Tamhane testi yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, entegrasyon stratejisini benimseyen gençlerin depresyon düzeyinin asimilasyon ve marjinalizasyon stratejisini benimseyen gençlere göre anlamlı düzeyde daha düşük olduğu; asimilasyon stratejisini benimseyen gençlerin depresyon düzeyinin ise entegrasyon ve ayrışma stratejisini benimseyen gençlere göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Çatışma puanlarında ise marjinalizasyon stratejisini benimseyen gençlerin çatışma düzeyinin ayrışma stratejisini benimseyen gençlere göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Tablo 8

Gençlerin Benimsediği Kültürleşme Stratejisine Göre Bağımlı Değişkenlerin İncelenmesine İlişkin MANOVA Testi Analizleri

Bağımlı Değişken	Grup	n	Ort.	S	sd	F	p
Depresyon	Entegrasyon	44	6.11	4.34	3-181	7.170	.000
	Asimilasyon	55	10.44	5.31			
	Ayrışma	50	7.52	5.14			
	Marjinalizasyon	36	9.92	5.94			
Anksiyete	Entegrasyon	44	7.50	4.39	3-181	1.025	.383
	Asimilasyon	55	8.20	4.64			
	Ayrışma	50	6.68	4.87			
	Marjinalizasyon	36	8.14	5.72			
Stres	Entegrasyon	44	11.59	5.06	3-181	1.556	.202
	Asimilasyon	55	12.31	5.10			
	Ayrışma	50	10.26	5.07			
	Marjinalizasyon	36	12.06	5.48			
Çatışma	Entegrasyon	44	2.82	4.01	3-181	4.716	.003
	Asimilasyon	55	4.71	5.53			
	Ayrışma	50	2.46	3.36			
	Marjinalizasyon	36	5.67	5.29			
GANO	Entegrasyon	44	3.38	.46	3-181	.834	.477
	Asimilasyon	55	3.24	.59			

Ayrışma	50	3.27	.56
Marjinalizasyon	36	3.19	.61

3.1.3.2. Demografik Değişkenlere Göre Gençlerin Uzaktan Kültürleşme Değişkenlerinin İncelenmesi

3.1.3.2.1. Cinsiyete göre değişkenlerin incelenmesi. Gençlerin Türk kültürüne yöneliminin, ABD kültürüne yöneliminin, ailecilik değerinin ve cinsiyet ideolojisi değerinin cinsiyetlerine göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan Bağımsız Örneklem T Testi sonucunda Türk kültürüne yönelim puanının ($t_{183} = .194, p > .05$), ABD kültürüne yönelim puanının ($t_{183} = .095, p > .05$) ve ailecilik değeri puanının ($t_{183} = -.776, p > .05$) gençlerin cinsiyetlerine göre anlamlı olarak farklılaşmadığı; ancak cinsiyet ideolojisi puanının ($t_{47,008} = -3.843, p < .05$) cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur. Buna göre erkeklerin kadınlardan anlamlı olarak daha yüksek düzeyde ataerkil cinsiyet ideolojisine sahip olduğu bulunmuştur.

Tablo 9

Cinsiyete Göre Değişkenlerin İncelenmesi

		n	X	S.s	t	p
Türk Yönelimi	Kadın	149	62.29	12.44	.194	.846
	Erkek	36	61.83	13.39		
ABD Yönelimi	Kadın	149	47.08	11.76	.095	.925
	Erkek	36	46.86	11.43		
Ailecilik	Kadın	149	54.45	10.52	-.776	.439
	Erkek	36	55.97	10.75		
Cinsiyet İdeolojisi	Kadın	149	9.64	2.54	-3.843	.000
	Erkek	36	11.78	3.10		

3.1.3.2.2. Anne-babanın birlikte olup olmadığına göre değişkenlerin incelenmesi.

Gençlerin Türk kültürüne yöneliminin, ABD kültürüne yöneliminin, ailecilik değerinin ve cinsiyet ideolojisi değerinin ebeveynlerinin ayrı olup olmamasına göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan Bağımsız Örneklem T Testi sonucunda Türk kültürüne yönelim puanının ($t_{183} = .710, p > .05$) ve cinsiyet ideolojisi puanının ($t_{183} = .743, p > .05$) ebeveynlerinin ayrı olup olmamasına göre anlamlı olarak farklılaşmadığı; ancak ABD kültürüne yönelim puanının ($t_{183} = .095, p > .05$) ve ailecilik değeri puanının ($t_{183} = -.776, p > .05$) ebeveynlerinin ayrı olup olmamasına göre anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur. Buna göre anne-babası

ayrı olan gençlerin ABD kültürüne yönelimi ($t_{183} = -2.731, p < .05$) anne-babası birlikte olan gençlerden anlamlı olarak daha yüksek düzeyde olduğu ve anne-babası ayrı olan gençlerin ailecilik değerinin ($t_{183} = 2.181, p < .05$) anne-babası birlikte olan gençlerden anlamlı olarak daha düşük düzeyde olduğu bulunmuştur.

Tablo 10

Anne-Baba Birlikteliğine Göre Değişkenlerin İncelenmesi

		n	X	S.s	t	p
Türk Yönelimi	Birlikte	152	62.51	12.55	.710	.479
	Ayrı	33	60.79	12.89		
ABD Yönelimi	Birlikte	152	45.95	11.37	-2.731	.007
	Ayrı	33	51.97	11.94		
Ailecilik	Birlikte	152	55.53	10.56	2.181	.030
	Ayrı	33	51.15	9.87		
Cinsiyet İdeolojisi	Birlikte	152	10.13	2.89	.743	.458
	Ayrı	33	9.73	2.21		

3.1.3.2.3. Anne eğitim durumuna göre gençlerin kültürleşme değişkenlerinin incelenmesi. Gençlerin Türk kültürüne yönelimi, ABD kültürüne yönelimi, ailecilik değeri ve cinsiyet ideolojisi değeri üzerinde annelerinin eğitim durumunun anlamlı bir etkisinin olup olmadığını belirlemek için Tek Yönlü Çok Değişkenli Varyans Analizi (MANOVA) yapılmıştır. Analiz öncesi tek değişkenli normallik koşulu uç değerlerle, çok değişkenli normallik koşulu da Mahalanobis uzaklığı değerlerinin hesaplanmasıyla kontrol edilmiş, bir anne ve bir genç katılımcının analizden çıkarılmasıyla verilerin her iki şekilde de normal dağıldığı görülmüş. Ardından bağımlı değişkenler arasında çoklu bağlantılılık sorunu olup olmadığı değerlendirilmiş ve bağımlı değişkenler arasındaki korelasyonların 0.9' un üzerinde olmadığı bulunmuştur (Can, 2017, s.193). Levene Testi sonuçları ABD kültürüne yönelim ($p = .432$), cinsiyet ideolojisi ($p = .480$) ve ailecilik değeri ($p = .572$) puanları için hata varyanslarının eşit kabul edilebileceğini; ancak Türk kültürüne yönelim ($p = .034$) puanı için hata varyanslarının eşit kabul edilemeyeceğini göstermiştir. Varyans-kovaryans homojenliği Box's Test ile kontrol edilmiş, Box'ın M istatistiğine göre yayılma matrisinin homojenlik sayılınsını sağlamadığı tespit edilmiş ($Box's M = 79.486; F = 1.773, p = .002$) ve varyans-kovaryans homojenliği sağlanmadığı için Pillai's Trace test değeri yorumlanmıştır.

Tek Yönlü Çok Değişkenli Varyans Analizi sonucuna göre, anne eğitim düzeyleri arasında birleşik bağımlı değişkene göre (Türk Kültürüne Yönelim, ABD Kültürüne Yönelim, Ailecilik Değeri ve Cinsiyet İdeolojisi Değeri) anlamlı fark olduğu gözlemlenmiştir (*Pillai's Trace* = .198, $F = 2.330$, $p = .002$, $\eta^2 = .049$).

Gençlerin Türk kültürüne yönelimi, ABD kültürüne yönelimi, ailecilik değeri ve cinsiyet ideolojisi değeri puanlarının her birinin annelerin eğitim durumuna göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığına ayrı ayrı bakıldığında ise (Bknz. Tablo 11); Türk kültürüne yönelim ($F = 2.048$, $p = .090$, $\eta^2 = .044$, $p > .05$) ve cinsiyet ideolojisi değeri ($F = .830$, $p = .508$, $\eta^2 = .018$, $p > .05$) puanlarının annenin eğitim durumuna göre anlamlı olarak farklılaşmadığı; ancak ABD kültürüne yönelim ($F = 2.708$, $p = .032$, $\eta^2 = .057$, $p < .05$) ve ailecilik değeri ($F = 3.593$, $p = .008$, $\eta^2 = .074$, $p > .05$) puanlarının annenin eğitim durumuna göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir.

Anne eğitim durumlarına göre ABD kültürüne yönelim ve ailecilik değeri puanları açısından ortaya çıkan farkın kaynağını belirlemek için çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey testi yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre annesi ilkököl mezunu olan gençlerin ABD kültürüne yönelim puanının annesi üniversite mezunu olan gençlerden anlamlı düzeyde daha düşük olduğu bulunmuştur. Ailecilik puanlarında ise annesi lise mezunu olan gençlerin ailecilik değerlerinin annesi ilkököl mezunu olan ve annesi ortaokul mezunu olan gençlerden anlamlı düzeyde daha düşük olduğu bulunmuştur.

Tablo 11

Annenin Eğitim Durumuna Göre Kültürleşme Değişkenlerinin İncelenmesi

Bağımlı Değişken	Grup	n	Ort.	S	sd	F	p
Türk Yönelimi	Hiç Eğitim Almamış	7	55.43	9.68	4-179	2.048	.090
	İlkokul	62	64.44	14.77			
	Ortaokul	35	64.74	10.26			
	Lise	52	59.54	11.44			
	Üniversite	28	60.86	11.78			
ABD Yönelimi	Hiç Eğitim Almamış	7	49.00	11.26	4-179	2.708	.032

	İlkokul	62	43.32	12.77			
	Ortaokul	35	47.14	9.83			
	Lise	52	48.71	10.85			
	Üniversite	28	50.71	10.93			
	Hiç Eğitim Almamış	7	59.14	9.72			
Ailecilik	İlkokul	62	56.63	10.13	4-179	3.593	.008
	Ortaokul	35	58.06	9.83			
	Lise	52	51.31	10.80			
	Üniversite	28	52.71	9.00			
	Hiç Eğitim Almamış	7	11.00	3.61			
Cinsiyet İdeolojisi	İlkokul	62	10.24	2.91	4-179	.830	.508
	Ortaokul	35	9.66	2.71			
	Lise	52	10.31	2.83			
	Üniversite	28	9.50	2.32			

3.1.4. Korelasyon Analizi Bulguları

Çalışmanın bağımlı değişkenleri (Depresyon, anksiyete, stres, çatışma ve GANO) ile bağımsız değişkenleri (ABD yönelimi, Türk yönelimi, ailecilik, cinsiyet ideolojisi) arasındaki ilişkiler Pearson Korelasyon Katsayısı Analizi kullanılarak hesaplanmıştır. Analizler sonucunda çalışmada yer alan ölçümler arasında farklı düzeylerde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Korelasyon katsayıları Tablo 12’de gösterilmiştir.

Korelasyon analizi sonucunda annenin Türk kültürüne yönelimi ile annenin ABD kültürüne yönelimi ($r = -.407, p < .01$) arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu; annenin Türk kültürüne yönelimi ile annenin ailecilik değerlerine sahip olması ($r = .417, p < .01$), gencin Türk kültürüne yönelimi ($r = .306, p < .01$) ve gencin ailecilik değerine sahip olması ($r = .253, p < .01$) arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Annenin ABD kültürüne yönelimi ile annenin ailecilik değerine sahip olması ($r = -.363, p < .01$), annenin ataerkil cinsiyet ideolojisine sahip olması ($r = -.197, p < .01$) ve anne-çocuk çatışması ($r = -.163, p < .05$) arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu; annenin ABD kültürüne yönelimi ile gencin ABD kültürüne yönelimi ($r = .380, p < .01$) arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Annenin ailecilik değerlerine sahip olması ile annenin ataerkil cinsiyet ideolojisine sahip olması ($r = .368, p < .01$), anne-çocuk çatışması ($r = .183, p < .01$) ve gencin ailecilik değerlerine sahip olması ($r = .248, p < .01$) arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu; annenin ailecilik değerlerine sahip olması ile gencin ABD kültürüne yönelimi ($r = -.153, p < .05$) arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Annenin ataerkil cinsiyet ideolojisine sahip olması ile gencin ataerkil cinsiyet ideolojisine sahip olması ($r = .349, p < .01$) ve anne-çocuk çatışması ($r = .244, p < .05$) arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Gencin Türk kültürüne yönelimi ile gencin depresyon seviyesi ($r = -.357, p < .05$) ve anne-çocuk çatışması ($r = -.338, p < .01$) arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu; ancak gencin Türk kültürüne yönelimi ile gencin ailecilik değerine sahip olması ($r = .547, p < .01$) ve gencin ataerkil cinsiyet ideolojisine sahip olması ($r = .207, p < .05$) arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Gencin ABD kültürüne yönelimi ile gencin anksiyete ($r = .142, p < .01$) ve stres düzeyi ($r = .224, p < .01$) arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Gencin ailecilik değerine sahip olması ile gencin anksiyete ($r = -.195, p < .01$), depresyon ($r = -.328, p < .01$) ve stres düzeyi ($r = -.201, p < .01$) ve anne-çocuk çatışması ($r = -.373, p < .01$) arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu; ancak gencin ailecilik değerine sahip olması ile ataerkil cinsiyet ideolojisine sahip olması ($r = .361, p < .01$) arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Gencin ataerkil cinsiyet ideolojisine sahip olması ile depresyon ($r = -.216, p < .01$) ve stres düzeyi ($r = -.246, p < .01$) arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Gencin depresyon düzeyi ile anksiyete ($r = .629, p < .01$) ve stres ($r = .630, p < .01$) düzeyi ve ebeveyn-çocuk çatışması ($r = .336, p < .01$) arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu; ancak gencin depresyon düzeyi ile akademik başarısı (GANO) ($r = -.170, p < .05$) arasında negatif yönde anlamlı bir ilişkili olduğu bulunmuştur.

Gencin anksiyete düzeyi ile stres düzeyi ($r = .764, p < .01$) ve anne-çocuk çatışması ($r = .203, p < .01$) arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu; ancak

gencin anksiyete düzeyi ile akademik başarısı (GANO) ($r = -.197, p <.01$) arasında negatif yönde anlamlı bir ilişkili olduğu bulunmuştur. Son olarak gencin stres düzeyi ile ebeveyn-çocuk çatışması ($r = .230, p <.01$) arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu; ancak gencin stres düzeyi ile akademik başarısı (GANO) ($r = -.158, p <.05$) arasında negatif yönde anlamlı bir ilişkili olduğu bulunmuştur.

Tablo 12*Değişkenler Arasındaki Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları (N = 185)*

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.Anne Türk Yönelimi	1												
2.Anne ABD Yönelimi	.407**	1											
3.Anne Ailecilik	.417**	-.363**	1										
4.Anne Cinsiyet İdeolojisi	.133	-.197**	.368**	1									
5.Türk Yönelimi	.306**	-.109	.120	.083	1								
6.ABD Yönelimi	-.005	.380**	-.153*	-.032	-.007	1							
7.Ailecilik	.253**	-.022	.248**	.038	.547**	-.121	1						
8.Cinsiyet İdeolojisi	.049	-.066	.122	.349**	.207**	-.137	.361**	1					
9.Depresyon	-.050	-.017	.006	-.051	-.357**	.029	-.328**	-.216**	1				
10.Anksiyete	.024	.063	-.050	-.014	-.107	.142*	-.195**	-.125	.629**	1			
11.Stres	.034	.119	-.024	-.058	-.059	.224**	-.201**	-.246**	.630**	.764**	1		
12.Çatışma	-.027	-.163*	.183*	.244**	-.338**	.031	-.373**	-.069	.336**	.203**	.230**	1	
13.GANO	.000	-.077	.011	.014	.073	.039	.061	.103	-.170*	-.197**	-.158*	-.106	1

* p<.05, **p<.01, ***p<.001

3.1.5. Kültürleşme Boşluğunun Fark Puanı (Difference Score) Yöntemiyle Hesaplanması ve Kültürleşme Boşluğunun Çeşitli Değişkenlerle İlişkisinin İncelenmesi

Kültürleşme çalışmalarında kültürleşme boşluğunun incelendiği yöntemlerden biri fark puan (difference score) yöntemidir (örn. Ataca ve Berry, 2002). Bu yöntemde kültürleşme boşluğu incelenen çiftlerden birinin kültürleşme ölçeği puanı diğer çiftin kültürleşme ölçeği puanından çıkarılır ve boşluk değişkeni oluşturulur. Mevcut çalışmada da gençlerin ABD kültürüne yönelim puanları, Türk kültürüne yönelim puanları, ailecilik değeri toplam puanları ve cinsiyet ideolojisi toplam puanları annelerin puanlarından ayrı ayrı çıkarılmış ve Türk boşluğu, ABD boşluğu, ailecilik boşluğu ve cinsiyet ideolojisi boşluğu olmak üzere dört ayrı değişken oluşturulmuştur. Söz konusu boşluk değişkenlerinin bağımlı değişkenler ile ilişkisi aşağıdaki tabloda gösterilmiştir (bknz. Tablo 13).

Tablo 13

Kültürleşme Boşluklarının Bağımlı Değişkenlerle İlişkisine Dair Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları (N = 185)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.Türk Boşluk	1								
2. ABD Boşluk	.144	1							
3. Ailecilik Boşluk	.468**	.254**	1						
4. Cinsiyet İdeolojisi Boşluk	.088	.178*	.391**	1					
5.Depresyon	.337**	.046	.314**	.014	1				
6.Anksiyete	.117	.066	.137	.026	.629**	1			
7.Stres	.102	.096	.184*	.033	.630**	.764**	1		
8.Çatışma	.300**	.190**	.469**	.299**	.336**	.203**	.230**	1	
9.GANO	-.118	.064	-.047	-.060	-.170*	-.197**	-.158*	-.106	1

* p < .05, **p < .01, ***p < .001

Yapılan korelasyon analizi bulgularına göre Türk kültürüne yönelik anne ve çocuğu arasında oluşan kültürleşme farkı ile (Türk kültürleşme boşluğu) ile ailecilik değerinde anne ve çocuk arasında oluşan fark (ailecilik boşluğu) arasında anlamlı düzeyde pozitif yönde ilişki olduğu ($r = .468, p < .01$); Türk kültürleşme boşluğu ile depresyon arasında anlamlı düzeyde pozitif yönde ilişki olduğu ($r = .337, p < .01$) ve

Türk kültürleşme boşluğu ile anne-çocuk çatışması arasında anlamlı düzeyde pozitif yönde ilişki olduğu ($r = .300, p < .01$) bulunmuştur.

ABD kültürüne yönelik anne ve çocuğu arasında oluşan kültürleşme farkı (ABD kültürleşme boşluğu) ile ailecilik boşluğu arasında anlamlı düzeyde pozitif yönde ilişki olduğu ($r = .254, p < .01$); ABD kültürleşme boşluğu ile cinsiyet ideolojisinde anne ve çocuk arasında oluşan fark (cinsiyet ideolojisi boşluğu) arasında anlamlı düzeyde pozitif yönde ilişki olduğu ($r = .178, p < .05$) ve ABD kültürleşme boşluğu ile anne-çocuk çatışması arasında anlamlı düzeyde pozitif yönde ilişki olduğu ($r = .190, p < .01$) bulunmuştur.

Ailecilik boşluğu ile cinsiyet ideolojisi boşluğu arasında anlamlı düzeyde pozitif yönde ilişki olduğu ($r = .391, p < .01$); ailecilik boşluğu ile depresyon arasında anlamlı düzeyde pozitif yönde ilişki olduğu ($r = .314, p < .01$); ailecilik boşluğu ile stres arasında anlamlı düzeyde pozitif yönde ilişki olduğu ($r = .184, p < .05$) ve ailecilik boşluğu ile anne-çocuk çatışması arasında anlamlı düzeyde pozitif yönde ilişki olduğu ($r = .469, p < .01$) bulunmuştur. Son olarak cinsiyet ideolojisi boşluğu ile anne-çocuk çatışması arasında anlamlı düzeyde pozitif yönde ilişki olduğu ($r = .299, p < .01$) bulunmuştur.

3.1.6. Regresyon Analizi Bulguları

3.1.6.1. Gençlerin Davranışsal Alanda ABD Kültürüne Uzaktan Kültürleşmesinin Anne-Çocuk Çatışması ve Psikolojik Sağlık Üzerindeki Etkisi

Gençlerin davranışsal alanda ABD kültürüne uzaktan kültürleşmesinin gençlerin psikolojik sağlığını ve anne-çocuk çatışmasını ne ölçüde yordadığını incelemek için çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. ABD kültürüne yönelim ve Türk kültürüne yönelim bağımsız değişkenler; anne-çocuk çatışması, depresyon, anksiyete ve stres bağımlı değişkenler olarak analiz edilmiştir. Yapılan çoklu doğrusal regresyon analizi sonucunda anne-çocuk çatışmasının, depresyonun ve stresin yordama gücüne ilişkin elde edilen regresyon denkleminin anlamlı olduğu, ancak anksiyetenin yordama gücüne ilişkin elde edilen regresyon denkleminin anlamlı olmadığı bulunmuştur ($F = 2.953, p = .055$). Bu sebeple yalnızca anne-çocuk çatışması, depresyon ve strese ilişkin çoklu doğrusal regresyon sonuçları açıklanmıştır.

Gençlerin davranışsal alanda (ABD kültürüne yönelimi, Türk kültürüne yönelimi) ABD kültürüne uzaktan kültürleşmesinin depresyonu yordama gücüne ilişkin yapılan çoklu regresyon analizinde elde edilen regresyon denkleminin varyans analizi sonucuna göre anlamlı olduğu belirlenmiştir ($F = 13.393, p = .000$). Buna göre regresyon denklemine dâhil edilen yordayıcı değişkenlerden en az birinin regresyon katsayısının anlamlı olduğu belirtilebilir. Yordayıcı değişkenlerin standardize edilmiş regresyon katsayıları (β), t ve p değerleri incelendiğinde Türk kültürüne yönelimin ($\beta = -.154, t = -5.159, p < .05$) katılımcıların depresyon düzeyini anlamlı bir şekilde ve olumsuz yönde yordadığı; ancak ABD kültürüne yönelimin ($\beta = .012, t = .382, p > .05$) katılımcıların depresyon düzeyini anlamlı bir şekilde yordayamadığı görülmektedir. Davranışsal kültürleşme (hem Türk kültürüne yönelim hem de ABD kültürüne yönelim birlikte) katılımcıların depresyon düzeyindeki değişimin % 11.9'unu ($R = .128, R^2 = .119$) açıklamaktadır (Bknz. Tablo 14).

Tablo 14

Davranışsal Alanda Uzaktan Kültürleşmenin Depresyonu Yordama Gücüne İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Bulguları

Yordanan	Yordayan	B	Standart Hata	β	t	p	R	R ²
Depresyon	Türk Yönelimi	-.154	.030	-.357	-5.159	.000	.128	.119
	ABD Yönelimi	.012	.032	.026	.382	.703		

Gençlerin davranışsal alanda (ABD kültürüne yönelimi, Türk kültürüne yönelimi) ABD kültürüne uzaktan kültürleşmesinin stresi yordama gücüne ilişkin yapılan çoklu regresyon analizinde elde edilen regresyon denkleminin varyans analizi sonucuna göre anlamlı olduğu belirlenmiştir ($F = 5.147, p = .007$). Buna göre regresyon denklemine dâhil edilen yordayıcı değişkenlerden en az birinin regresyon katsayısının anlamlı olduğu belirtilebilir. Yordayıcı değişkenlerin standardize edilmiş regresyon katsayıları (β), t ve p değerleri incelendiğinde ABD kültürüne yönelimin ($\beta = .224, t = 3.104, p < .05$) katılımcıların stres düzeyini anlamlı bir şekilde ve olumlu yönde yordadığı; ancak Türk kültürüne yönelimin ($\beta = -.057, t = -.789, p > .05$) katılımcıların stres düzeyini anlamlı bir şekilde yordayamadığı görülmektedir. Davranışsal kültürleşme (hem Türk kültürüne yönelim hem de ABD kültürüne

yönelim birlikte) katılımcıların stres düzeyindeki değişimin % 4.3'ünü ($R = .054$, $R^2 = .043$) açıklamaktadır (Bknz. Tablo 15).

Tablo 15

Davranışsal Alanda Uzaktan Kültürleşmenin Stresi Yordama Gücüne İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Bulguları

Yordanan	Yordayan	B	Standart Hata	β	t	p	R	R ²
Stres	Türk Yönelimi	-.023	.030	-.057	-.789	.431	.054	.043
	ABD Yönelimi	.099	.032	.224	3.104	.002		

Gençlerin davranışsal alanda (ABD kültürüne yönelimi, Türk kültürüne yönelimi) ABD kültürüne uzaktan kültürleşmesinin anne-çocuk çatışmasını yordama gücüne ilişkin yapılan çoklu regresyon analizinden elde edilen regresyon denkleminin varyans analizi sonucuna göre anlamlı olduğu belirlenmiştir ($F = 11.863$, $p = .000$). Buna göre regresyon denklemine dâhil edilen yordayıcı değişkenlerden en az birinin regresyon katsayısının anlamlı olduğu belirtilebilir. Yordayıcı değişkenlerin standardize edilmiş regresyon katsayıları (β), t ve p değerleri incelendiğinde Türk kültürüne yönelimin ($\beta = -.338$, $t = -4.850$, $p < .05$) katılımcıların anne-çocuk çatışma düzeyini anlamlı bir şekilde ve olumlu yönde yordadığı; ancak ABD kültürüne yönelimin ($\beta = .029$, $t = .410$, $p > .05$) katılımcıların anne-çocuk çatışma düzeyini anlamlı bir şekilde yordayamadığı görülmektedir. Davranışsal kültürleşme (hem Türk kültürüne yönelim hem de ABD kültürüne yönelim birlikte) katılımcıların anne-çocuk çatışma düzeyindeki değişimin % 10.6'sını ($R = .115$, $R^2 = .106$) açıklamaktadır (Bknz. Tablo 16).

Tablo 16

Davranışsal Alanda Uzaktan Kültürleşmenin Çatışmayı Yordama Gücüne İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Bulguları

Yordanan	Yordayan	B	Standart Hata	β	t	p	R	R ²
Anne-çocuk Çatışması	Türk Yönelimi	-.128	.026	-.338	-4.850	.000	.115	.106
	ABD Yönelimi	.012	.028	.029	.410	.682		

3.1.6.2. Gençlerin Değer Alanında ABD Kültürüne Uzaktan Kültürleşmesinin Anne-Çocuk Çatışması ve Psikolojik Sağlık Üzerindeki Etkisi

Gençlerin değer alanında (ailecilik değeri ve cinsiyet ideolojisi) ABD kültürüne uzaktan kültürleşmesinin depresyonu yordama gücüne ilişkin yapılan çoklu regresyon analizinde elde edilen regresyon denkleminin varyans analizi sonucuna göre anlamlı olduğu belirlenmiştir ($F = 12.217, p = .000$). Buna göre regresyon denklemine dâhil edilen yordayıcı değişkenlerden en az birinin regresyon katsayısının anlamlı olduğu belirtilebilir. Yordayıcı değişkenlerin standardize edilmiş regresyon katsayıları (β), t ve p değerleri incelendiğinde ailecilik değerinin ($\beta = -.287, t = -3.851, p < .05$) katılımcıların depresyon düzeyini anlamlı bir şekilde ve olumsuz yönde yordadığı; ancak cinsiyet ideolojisinin ($\beta = -.112, t = -1.502, p > .05$) katılımcıların depresyon düzeyini anlamlı bir şekilde yordayamadığı görülmektedir. Değer alanındaki kültürleşme (hem ailecilik değeri hem de cinsiyet ideolojisi birlikte) katılımcıların depresyon düzeyindeki değişimin % 10.9'unu ($R = .118, R^2 = .109$) açıklamaktadır (Bknz. Tablo 17).

Tablo 17

Değer Alanındaki Uzaktan Kültürleşmenin Depresyonu Yordama Gücüne İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Bulguları

Yordanan	Yordayan	B	Standart Hata	β	t	p	R	R ²
Depresyon	Cinsiyet İdeolojisi	-.219	.146	-.112	-1.502	.135	.118	.109
	Ailecilik Değeri	-.148	.038	-.287	-3.851	.000		

Gençlerin değer alanında (ailecilik değeri ve cinsiyet ideolojisi) ABD kültürüne uzaktan kültürleşmesinin stresi yordama gücüne ilişkin yapılan çoklu regresyon analizinde elde edilen regresyon denkleminin varyans analizi sonucuna göre anlamlı olduğu belirlenmiştir ($F = 7.378, p = .001$). Buna göre regresyon denklemine dâhil edilen yordayıcı değişkenlerden en az birinin regresyon katsayısının anlamlı olduğu belirtilebilir. Yordayıcı değişkenlerin standardize edilmiş regresyon katsayıları (β), t ve p değerleri incelendiğinde cinsiyet ideolojisinin ($\beta = -.199, t = -2.607, p < .05$) katılımcıların stres düzeyini anlamlı bir şekilde ve olumsuz yönde yordadığı; ancak ailecilik değerinin ($\beta = -.129, t = -1.691, p > .05$) katılımcıların stres düzeyini anlamlı bir şekilde yordayamadığı görülmektedir. Değer alanındaki kültürleşme (hem ailecilik

değeri hem de cinsiyet ideolojisi birlikte) katılımcıların stres düzeyindeki değişimin % 6.5'ini ($R = .075$, $R^2 = .065$) açıklamaktadır (Bknz. Tablo 8).

Tablo 18

Değer Alanındaki Uzaktan Kültürleşmenin Stresi Yordama Gücüne İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Bulguları

Yordanan	Yordayan	B	Standart Hata	β	t	p	R	R ²
Stres	Cinsiyet İdeolojisi	-.371	.142	-.199	-2.607	.010	.075	.065
	Ailecilik Değeri	-.063	.038	-.129	-1.691	.092		

Gençlerin değer alanında (ailecilik değeri ve cinsiyet ideolojisi) ABD kültürüne uzaktan kültürleşmesinin anksiyeteyi yordama gücüne ilişkin yapılan çoklu regresyon analizinde elde edilen regresyon denkleminin varyans analizi sonucuna göre anlamlı olduğu belirlenmiştir ($F = 3.929$, $p = .021$). Buna göre regresyon denklemine dâhil edilen yordayıcı değişkenlerden en az birinin regresyon katsayısının anlamlı olduğu belirtilebilir. Yordayıcı değişkenlerin standardize edilmiş regresyon katsayıları (β), t ve p değerleri incelendiğinde ailecilik değerinin ($\beta = -.172$, $t = -2.216$, $p < .05$) katılımcıların anksiyete düzeyini anlamlı bir şekilde ve olumsuz yönde yordadığı; ancak cinsiyet ideolojisinin ($\beta = -.062$, $t = -.803$, $p > .05$) katılımcıların anksiyete düzeyini anlamlı bir şekilde yordayamadığı görülmektedir. Değer alanındaki kültürleşme (hem ailecilik değeri hem de cinsiyet ideolojisi birlikte) katılımcıların anksiyete düzeyindeki değişimin % 3.1'ini ($R = .041$, $R^2 = .031$) açıklamaktadır (Bknz. Tablo 19).

Tablo 19

Değer Alanındaki Uzaktan Kültürleşmenin Anksiyeteyi Yordama Gücüne İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Bulguları

Yordanan	Yordayan	B	Standart Hata	β	t	p	R	R ²
Anksiyete	Cinsiyet İdeolojisi	-.109	.136	-.062	-.803	.423	.041	.031
	Ailecilik Değeri	-.080	.036	-.172	-2.216	.028		

Gençlerin değer alanında (ailecilik değeri ve cinsiyet ideolojisi) ABD kültürüne uzaktan kültürleşmenin anne-çocuk çatışmasını yordama gücüne ilişkin

yapılan çoklu regresyon analizinde elde edilen regresyon denkleminin varyans analizi sonucuna göre anlamlı olduğu belirlenmiştir ($F = 15.305$, $p = .000$). Buna göre regresyon denklemine dâhil edilen yordayıcı değişkenlerden en az birinin regresyon katsayısının anlamlı olduğu belirtilebilir. Yordayıcı değişkenlerin standardize edilmiş regresyon katsayıları (β), t ve p değerleri incelendiğinde ailecilik değerinin ($\beta = -.181$, $t = -5.441$, $p < .05$) katılımcıların çatışma düzeyini anlamlı bir şekilde ve olumsuz yönde yordadığı; ancak cinsiyet ideolojisinin ($\beta = .130$, $t = 1.029$, $p > .05$) katılımcıların çatışma düzeyini anlamlı bir şekilde yordayamadığı görülmektedir. Değer alanındaki kültürleşme (hem ailecilik değeri hem de cinsiyet ideolojisi birlikte) katılımcıların çatışma düzeyindeki değişimin % 13.5'ini ($R = .144$, $R^2 = .135$) açıklamaktadır (Bknz. Tablo 20).

Tablo 20

Değer Alanındaki Uzaktan Kültürleşmenin Çatışmayı Yordama Gücüne İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Bulguları

Yordanan	Yordayan	B	Standart Hata	β	t	p	R	R^2
Anne-çocuk Çatışması	Cinsiyet İdeolojisi	.130	.126	.076	1.029	.305	.144	.135
	Ailecilik Değeri	-.181	.033	-.400	-5.441	.000		

3.1.6.3. Uzaktan Kültürleşme Boşluğunun Depresyon Üzerindeki Etkisi

Davranış alanındaki kültürleşme boşluğunu ifade eden Türk kültürleşme boşluğu ve ABD kültürleşme boşluğunun depresyon ile ilişkisi incelendiğinde yalnızca Türk kültürleşme boşluğunun depresyon ile anlamlı düzeyde ilişkiye sahip olduğu bulunmuştur. Benzer şekilde değer alanındaki kültürleşme boşluğunu ifade eden ailecilik boşluğu ve cinsiyet ideolojisi boşluğunun depresyon ile ilişkisi incelendiğinde yalnızca ailecilik değer boşluğunun depresyon ile anlamlı düzeyde ilişkiye sahip olduğu bulunmuştur. Bu sebeple uzaktan kültürleşme boşluğunun depresyonu ne düzeyde yordadığı incelenirken yalnızca Türk kültürleşme boşluğu ve ailecilik kültürleşme boşluğu ele alınmıştır. Bunun için Türk kültürleşme boşluğu ve ailecilik değer boşluğunun birlikte depresyonu ne ölçüde yordadığı incelenmiştir. Çoklu regresyon analizine ilişkin bulgular Tablo 21'de açıklanmıştır.

Tablo 21*Kültürleşme Boşluğunun Depresyonu Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Bulguları*

Analiz	Değişken	B	Standart Hata	β	t	p	R	R ²
Çoklu Regresyon Analizi Bulguları	Türk Kültürleşme Boşluğu	.110	.035	.243	3.140	.002	.380	.135
	Ailecilik Boşluğu	.097	.037	.200	2.577	.011		

Türk kültürleşme boşluğu ve ailecilik değer boşluğunun birlikte depresyonu yordama gücüne ilişkin yapılan çoklu regresyon analizinde ise elde edilen regresyon denkleminin varyans analizi sonucuna göre anlamlı olduğu belirlenmiştir ($F = 19.970$, $p = .000$). Buna göre regresyon denklemine dâhil edilen yordayıcı değişkenlerden en az birinin regresyon katsayısının anlamlı olduğu belirtilebilir. Yordayıcı değişkenlerin standardize edilmiş regresyon katsayıları (β), t ve p değerleri incelendiğinde Türk kültürleşme boşluğunun ($\beta = .243$, $t = 3.140$, $p < .05$) ve ailecilik değer boşluğunun ($\beta = .200$, $t = 2577$, $p < .05$) katılımcıların depresyon düzeyini anlamlı bir şekilde ve olumlu yönde yordadığı görülmektedir. Türk kültürleşme boşluğu ve ailecilik değer boşluğu birlikte katılımcıların depresyon düzeyindeki değişimin % 13.5'ini ($R = .380$, $R^2 = .135$) açıklamaktadır.

3.1.6.4. Uzaktan Kültürleşme Boşluğunun Çatışma Üzerindeki Etkisi

Davranış alanındaki kültürleşme boşluğunu ifade eden Türk kültürleşme boşluğu ve ABD kültürleşme boşluğunun çatışma ile ilişkisi incelendiğinde her iki değişkenin de çatışma ile anlamlı düzeyde ilişkiye sahip olduğu bulunmuştur. Benzer şekilde değer alanındaki kültürleşme boşluğunu ifade eden ailecilik boşluğu ve cinsiyet ideolojisi boşluğunun çatışma ile ilişkisi incelendiğinde her iki değer boşluğunun çatışma ile anlamlı düzeyde ilişkiye sahip olduğu bulunmuştur.

Uzaktan kültürleşme araştırmalarında değer ve davranış kültürleşme boşluklarının ayrı ayrı etkilerinin incelenmesi sebebiyle bu çalışmada da öncelikle davranış alanındaki kültürleşme boşluğunun çatışmayı ne ölçüde yordadığı incelenmiş, ardından değer alanındaki kültürleşme boşluğunun çatışmayı ne ölçüde yordadığı incelenmiştir. Tüm alanlarda meydana gelen kültürleşme boşluğunun birlikte çatışmayı ne ölçüde yordadığını incelemek için ise hem davranış alanındaki

kültürleşme boşluğunun hem de değer alanındaki kültürleşme boşluğunun çatışmayı ne ölçüde açıkladığı incelenmiştir. Bunun için öncelikle Türk kültürleşme boşluğunun ve ABD kültürleşme boşluğunun birlikte çatışmayı ne ölçüde yordadığı incelenmiş, ardından ailecilik değer boşluğu ve cinsiyet ideolojisi boşluğunun birlikte çatışmayı ne ölçüde yordadığı yordadığı incelenmiştir. Çoklu regresyon analizine ilişkin bulgular Tablo 22’de açıklanmıştır.

Tablo 22

Kültürleşme Boşluğunun Çatışmayı Yordamasına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Bulguları

	Değişken	B	Standart Hata	β	T	p	R	R ²
Davranış Boşluğu	Türk Kültürleşme Boşluğu	.110	.028	.278	3.938	.000	.335	.102
	ABD Kültürleşme Boşluğu	.055	.026	.150	2.132	.034		
Değer Boşluğu	Ailecilik Boşluğu	.176	.030	.416	5.910	.000	.486	.228
	Cinsiyet İdeolojisi Boşluğu	.141	.073	.136	1.937	.054		
Uzaktan Kültürleşme Boşluğu	Türk Kültürleşme Boşluğu	.047	.029	.118	1.606	.110	.501	.234
	ABD Kültürleşme Boşluğu	.022	.025	.061	.908	.365		
	Ailecilik Boşluğu	.145	.034	.342	4.248	.000		
	Cinsiyet İdeolojisi Boşluğu	.149	.073	.144	2.031	.044		

Davranışsal kültürleşme boşluğunu ifade eden Türk kültürleşme boşluğu ve ABD kültürleşme boşluğunun birlikte çatışmayı ne ölçüde yordadığına ilişkin yapılan çoklu regresyon analizi sonucunda elde edilen regresyon denkleminin varyans analizi sonucuna göre anlamlı olduğu belirlenmiştir ($F = 11.470$, $p = .000$). Buna göre regresyon denklemine dâhil edilen yordayıcı değişkenlerden en az birinin regresyon katsayısının anlamlı olduğu belirtilebilir. Yordayıcı değişkenlerin standardize edilmiş regresyon katsayısı (β), t ve p değerleri incelendiğinde Türk kültürleşme boşluğunun ($\beta = .278$, $t = 3.938$, $p < .01$) ve ABD kültürleşme boşluğunun ($\beta = .150$, $t = 2.132$, $p < .05$) katılımcıların çatışma düzeyini anlamlı bir şekilde ve olumlu yönde yordadığı görülmektedir. Türk kültürleşme boşluğu ve ABD kültürleşme boşluğu birlikte

katılımcıların çatışma düzeyindeki değişimin %10.2'sini ($R = .335$, $R^2 = .102$) açıklamaktadır.

Değer alanındaki kültürleşme boşluğunu ifade eden ailecilik değer boşluğu ve cinsiyet ideolojisi boşluğunun birlikte çatışmayı ne ölçüde yordadığına ilişkin yapılan çoklu regresyon analizi sonucunda elde edilen regresyon denkleminin varyans analizi sonucuna göre anlamlı olduğu belirlenmiştir ($F = 28.110$, $p = .000$). Buna göre regresyon denklemine dâhil edilen yordayıcı değişkenlerden en az birinin regresyon katsayısının anlamlı olduğu belirtilebilir. Yordayıcı değişkenlerin standardize edilmiş regresyon katsayıları (β), t ve p değerleri incelendiğinde ailecilik boşluğunun ($\beta = .416$, $t = 5.910$, $p < .001$) katılımcıların çatışma düzeyini anlamlı bir şekilde ve olumlu yönde yordadığı; ancak cinsiyet ideolojisi boşluğunun ($\beta = .136$, $t = 1.937$, $p > .05$) katılımcıların çatışma düzeyini anlamlı bir şekilde yordamadığı görülmektedir. Ailecilik boşluğu ve cinsiyet ideolojisi boşluğu, katılımcıların çatışma düzeyindeki değişimin %22.8'ini ($R = .486$, $R^2 = .228$) açıklamaktadır.

Hem davranış hem de değer alanındaki kültürleşme boşluğunun birlikte çatışmayı ne ölçüde yordadığına ilişkin yapılan çoklu regresyon analizi sonucunda elde edilen regresyon denkleminin varyans analizi sonucuna göre anlamlı olduğu belirlenmiştir ($F = 15.055$, $p = .000$). Buna göre regresyon denklemine dâhil edilen yordayıcı değişkenlerden en az birinin regresyon katsayısının anlamlı olduğu belirtilebilir. Yordayıcı değişkenlerin standardize edilmiş regresyon katsayıları (β), t ve p değerleri incelendiğinde ailecilik boşluğunun ($\beta = .342$, $t = 4.248$, $p < .01$) ve cinsiyet ideolojisi boşluğunun ($\beta = .144$, $t = 2.031$, $p < .05$) katılımcıların çatışma düzeyini anlamlı bir şekilde ve olumlu yönde yordadığı; ancak Türk kültürleşme boşluğunun ($\beta = .118$, $t = 1.606$, $p > .05$) ve ABD kültürleşme boşluğunun ($\beta = .061$, $t = .908$, $p > .05$) katılımcıların çatışma düzeyini anlamlı bir şekilde yordamadığı görülmektedir. Türk kültürleşme boşluğu, ABD kültürleşme boşluğu, ailecilik değer boşluğu ve cinsiyet ideolojisi boşluğu birlikte katılımcıların çatışma düzeyindeki değişimin %23.4'ünü ($R = .501$, $R^2 = .234$) açıklamaktadır.

3.1.6.5. Anne-çocuk Çatışmasının Psikolojik Sağlık Üzerindeki Etkisi

Depresyon, stres ve anksiyetenin çatışma ile anlamlı düzeyde ve olumlu yönde ilişkiye sahip olduğu bulunmuştur. Bu sebeple depresyonun, stresin ve anksiyetenin

anne-çocuk çatışmasını ne ölçüde yordadığını incelemek için basit regresyon analizleri yapılmıştır. Basit regresyon analizine ilişkin bulgular Tablo 23’de açıklanmıştır.

Tablo 23

Anne-çocuk Çatışmasının Psikoloji Sağlığı Yordama Gücüne İlişkin Basit Regresyon Analizi Bulguları

Yordayan	Yordanan	B	Standart Hata	β	t	p	R	R ²
Çatışma	Depresyon	.384	.079	.336	4.833	.000	.336	.113
Çatışma	Stres	.250	.078	.230	3.192	.002	.230	.053
Çatışma	Anksiyete	.207	.074	.203	2.801	.006	.203	.041

Anne-çocuk çatışmasının gençlerin depresyon düzeylerini ne ölçüde yordadığına dair yapılan analiz sonucunda elde edilen regresyon denkleminin varyans analizi sonucuna göre anlamlı olduğu belirlenmiştir ($F = 23.356, p = .001$). Buna göre regresyon denklemine dâhil edilen yordayıcı değişkenin regresyon katsayısının anlamlı olduğu belirtilebilir. Yordayıcı değişkenin standardize edilmiş regresyon katsayısı (β), t ve p değerleri incelendiğinde ise çatışmanın ($\beta = .336, t = 4.833, p < .05$) katılımcıların depresyon düzeyini anlamlı ve olumlu yönde yordadığı görülmektedir. Çatışmanın katılımcıların depresyon düzeyindeki değişimin %11.3’ünü ($R = .336, R^2 = .113$) açıklamaktadır.

Anne-çocuk çatışmasının gençlerin stres düzeylerini ne ölçüde yordadığına dair yapılan analiz sonucunda elde edilen regresyon denkleminin varyans analizi sonucuna göre anlamlı olduğu belirlenmiştir ($F = 10.190, p = .002$). Buna göre regresyon denklemine dâhil edilen yordayıcı değişkenin regresyon katsayısının anlamlı olduğu belirtilebilir. Yordayıcı değişkenin standardize edilmiş regresyon katsayısı (β), t ve p değerleri incelendiğinde ise çatışmanın ($\beta = .230, t = 3.192, p < .05$) katılımcıların stres düzeyini anlamlı ve olumlu yönde yordadığı görülmektedir. Çatışmanın katılımcıların stres düzeyindeki değişimin %5.3’ünü ($R = .230, R^2 = .053$) açıklamaktadır.

Anne-çocuk çatışmasının gençlerin anksiyete düzeylerini ne ölçüde yordadığına dair yapılan analiz sonucunda elde edilen regresyon denkleminin varyans analizi sonucuna göre anlamlı olduğu belirlenmiştir ($F = 7.847, p = .006$). Buna göre

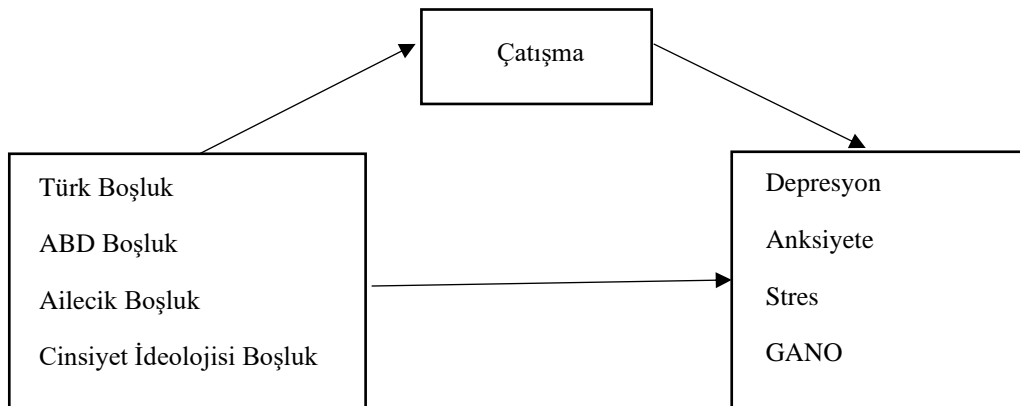
regresyon denkleminde dâhil edilen yordayıcı değişkenin regresyon katsayısının anlamlı olduğu belirtilebilir. Yordayıcı değişkenin standardize edilmiş regresyon katsayısı (β), t ve p değerleri incelendiğinde ise çatışmanın ($\beta = .203$, $t = 2.801$, $p < .05$) katılımcıların anksiyete düzeyini anlamlı ve olumlu yönde yordadığı görülmektedir. Çatışmanın katılımcıların anksiyete düzeyindeki değişimin %4.1'ini ($R = .203$, $R^2 = .041$) açıklamaktadır.

3.1.7. Aracı Değişken Analizleri

Anne ve genç arasındaki uzaktan kültürleşme boşluğunun gencin psikolojik sağlığı ve akademik başarısı ile ilişkisinde anne-çocuk çatışmasının aracılık rolünü incelemek için Hayes (2013) tarafından geliştirilen “Basit Aracılık Modeli (Model 4)” kullanılmıştır. Bu model iki bağımlı değişken (M ve Y) ve iki bağımsız değişken (X ve M) içermekte olup modelde X bağımsız değişkeni Y ve M' yi etkilemekte ve M aracı değişkeni Y' yi etkilemektedir (Hayes, 2013). SPSS aracılığıyla PROCESS V.4.2 eklentisi ile gerçekleştirilen analizde, Türk kültürüne yönelimde anne ve çocuk arasındaki boşluk (Türk boşluk), ABD kültürüne yönelimde anne ve çocuk arasındaki boşluk (ABD boşluk), ailecilik değerinde anne ve çocuk arasındaki boşluk (ailecilik boşluk) ve cinsiyet ideolojisi değerinde anne ve çocuk arasındaki boşluk (cinsiyet ideolojisi boşluk) yordayıcı değişkenler; depresyon, stres, anksiyete ve GANO puanları yordanan değişkenler ve çatışma aracı değişken olarak belirlenmiştir. Mevcut çalışmada kullanılan aracı değişken modeli Şekil 5’de gösterilmiştir.

Şekil 5

Basit Aracılık Modeli (Model 4)

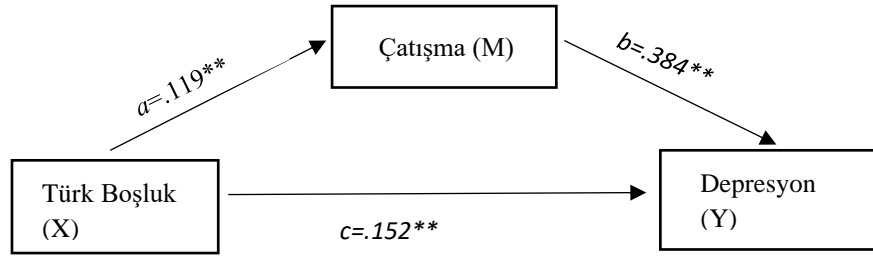

3.1.7.1. Türk Kültürleşme Boşluğu ile Depresyon Arasındaki İlişkide Çatışmanın Aracı Rolünün İncelenmesi

Bu modelde Türk kültürleşme boşluğu yordayıcı değişken (X), depresyon yordanan değişken (Y), çatışma aracı değişken (M) olarak analiz edilmiştir (Şekil 6).

Şekil 6

Türk Boşluk ve Depresyon Arasındaki İlişkide Çatışmanın Aracı Rolü

Yapılan analizde öncelikle Türk kültürleşme boşluğu ile çatışma arasındaki ilişki incelenmiştir. Analize göre Türk kültürleşme boşluğunun çatışma üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmüştür ($SE = .028$, $B = .119$, $R^2 = .090$, $p < .000$, $LLCI = .064$, $ULCI = .174$). Ardından Türk kültürleşme boşluğu ve çatışmanın birlikte depresyon üzerindeki etkisi incelenmiştir. Analiz sonucunda Türk kültürleşme boşluğunun ($B = .117$, $SE = .032$, $p < .000$, $LLCI = .054$, $ULCI = .180$) ve çatışmanın ($B = .295$, $SE = .081$, $R^2 = .174$, $p < .000$, $LLCI = .136$, $ULCI = .454$) depresyon üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmüştür. Son olarak Türk kültürleşme boşluğunun depresyon üzerindeki doğrudan etkisi incelenmiş ve Türk kültürleşme boşluğunun depresyon üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmüştür ($SE = .031$, $B = .152$, $R^2 = .114$, $p < .000$, $LLCI = .090$, $ULCI = .214$). Dolayısıyla Türk kültürleşme boşluğu ile depresyon arasındaki ilişkide çatışmanın kısmi aracılık etkisine sahip olduğu tespit edilmiştir. Analiz sonuçları Tablo 24’te sunulmuştur.

Tablo 24

Türk Kültürleşme Boşluğu ve Depresyon İlişkisinde Aracı Değişken Analizi Sonuçları

İlişkiler	Toplam Etki	Doğrudan Etki	Dolaylı Etki	Güven Aralığı		Sonuç
				Alt Sınır	Üst Sınır	

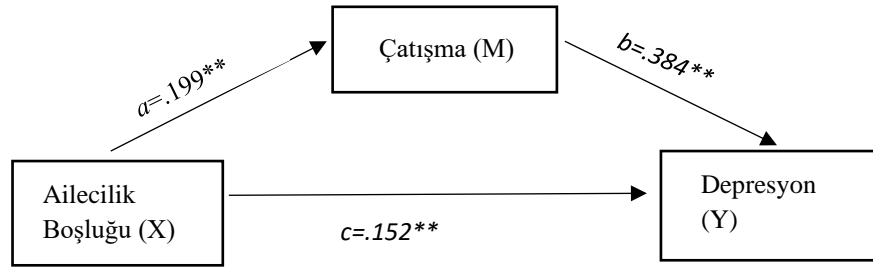
Türk Kültürleşme Boşluğu →	.152	.117	.035	.029	.139	Kısmi
Çatışma → Depresyon	(.000)	(.000)				Aracılık

3.1.7.2. Ailecilik Değer Boşluğu ile Depresyon Arasındaki İlişkide Çatışmanın Aracı Rolünün İncelenmesi

Bu modelde ailecilik değer boşluğu yordayıcı değişken (X), depresyon yordanan değişken (Y), çatışma aracı değişken (M) olarak analiz edilmiştir (Şekil 7).

Şekil 7

Ailecilik Boşluk ve Depresyon Arasındaki İlişkide Çatışmanın Aracı Rolü

Yapılan analizde öncelikle ailecilik değer boşluğu ile çatışma arasındaki ilişki incelenmiştir. Analize göre ailecilik değer boşluğunun çatışma üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmüştür ($B = .199$, $SE = .028$, $R^2 = .220$, $p < .000$, $LLCI = .144$, $ULCI = .253$). Ardından ailecilik değer boşluğu ve çatışmanın birlikte depresyon üzerindeki etkisi incelenmiştir. Analiz sonucunda ailecilik değer boşluğu ($B = .096$, $SE = .038$, $R^2 = .144$, $p < .05$, $LLCI = .022$, $ULCI = .170$) ve çatışmanın ($B = .277$, $SE = .089$, $R^2 = .144$, $p < .05$, $LLCI = .102$, $ULCI = .451$) depresyon üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmüştür. Son olarak ailecilik değer boşluğunun depresyon üzerindeki doğrudan etkisi incelenmiş ve ailecilik değer boşluğunun depresyon üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmüştür ($B = .152$, $SE = .034$, $R^2 = .098$, $p < .000$, $LLCI = .085$, $ULCI = .218$). Dolayısıyla ailecilik değer boşluğu ile depresyon arasındaki ilişkide çatışmanın kısmi aracılık etkisine sahip olduğu tespit edilmiştir. Analiz sonuçları Tablo 25’de sunulmuştur.

Tablo 25

Ailecilik Boşluğu ve Depresyon İlişkisinde Aracı Değişken Analizi Sonuçları

İlişkiler	Toplam Etki	Doğrudan Etki	Dolaylı Etki	Güven Aralığı	Sonuç
-----------	-------------	---------------	--------------	---------------	-------

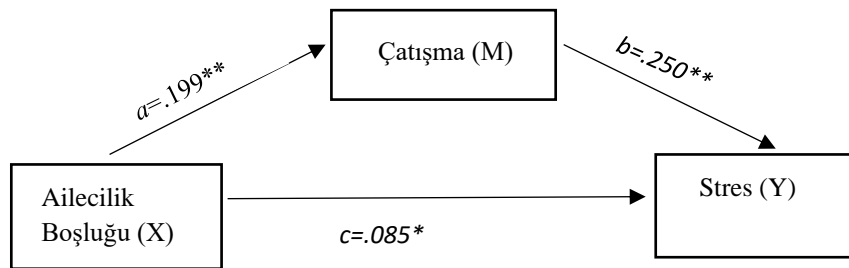
				Alt Sınır	Üst Sınır	
Ailecilik Boşluğu → Çatışma → Depresyon	.152 (.000)	.096 (.011)	.055	.020	.092	Kısmi Aracılık

3.1.7.3. Ailecilik Değer Boşluğu ile Stres Arasındaki İlişkide Çatışmanın Aracı Rolünün İncelenmesi

Bu modelde ailecilik değer boşluğu yordayıcı değişken (X), stres yordanan değişken (Y), çatışma aracı değişken (M) olarak analiz edilmiştir (Şekil 8).

Şekil 8

Ailecilik Boşluk ve Stres Arasındaki İlişkide Çatışmanın Aracı Rolü

Yapılan analizde öncelikle ailecilik değer boşluğu ile çatışma arasındaki ilişki incelenmiştir. Analize göre ailecilik değer boşluğunun çatışma üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmüştür ($B = .199$, $SE = .028$, $R^2 = .220$, $p < .000$, $LLCI = .144$, $ULCI = .253$). Ardından ailecilik değer boşluğu ve çatışmanın birlikte stres üzerindeki etkisi incelenmiştir. Analiz sonucunda çatışmanın ($B = .200$, $SE = .088$, $R^2 = .060$, $p < .05$, $LLCI = .025$, $ULCI = .375$) stres üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu; ancak ailecilik değer boşluğu ($B = .045$, $SE = .037$, $R^2 = .144$, $p > .05$, $LLCI = -.029$, $ULCI = .119$) stres üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmüştür. Son olarak ailecilik değer boşluğu stres üzerindeki doğrudan etkisi incelenmiş ve ailecilik değer boşluğu stres üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmüştür ($B = .085$, $SE = .033$, $R^2 = .034$, $p < .05$, $LLCI = .019$, $ULCI = .151$). Ailecilik değer boşluğu ile stres arasındaki ilişkiye çatışmanın aracılık etmesiyle birlikte ilişkinin ortadan kalkması çatışmanın tam aracılık etkisine sahip olduğunu göstermektedir. Analiz sonuçları Tablo 26’da sunulmuştur.

Tablo 26*Ailecilik Boşluğu ve Stres İlişkisinde Aracı Değişken Analizi Sonuçları*

İlişkiler	Toplam Etki	Doğrudan Etki	Dolaylı Etki	Güven Aralığı		Sonuç
				Alt Sınır	Üst Sınır	
Ailecilik Boşluğu → Çatışma → Stres	.085 (.012)	.045 (.233)	.040	.007	.075	Tam Aracılık

3.2. NİTEL VERİ ANALİZİ

Türk gençlerin ABD kültürüne ve ABD kültürüne uzaktan kültürleşmeye (yani Amerikanlaşma'ya) yönelik tutumlarının belirlenmesi amacıyla toplanan veriler başlıca üç ana tema altında açıklanmıştır: Amerikanlaşmaya Yönelik Tutum, Algılanan Kültürel Mesafe ve ABD Kültürüne yönelik tutum. Söz konusu her bir tema cinsiyet farklılıkları dikkate alınarak açıklanmıştır. Nitel veri analizinden elde edilen bulgular Şekil 9'da özetlenmiştir (Bknz. Ek 9).

3.2.1. Amerikanlaşmaya Yönelik Tutum

Mülakat sırasında katılımcılar, Amerikanlaşmanın Türkiye'de görülmesinin mümkün olduğunu değerlendirmiş ve Amerikanlaşma kavramının tanımından, Amerikanlaşmanın olumlu ve olumsuz yönlerinden ve Amerikanlaşmış bir Türk gencini nasıl tanımladıklarından sıklıkla bahsetmişlerdir.

3.2.1.1. Amerikanlaşma Kavramı

Amerikanlaşmayı tanımlarken kadın katılımcılar, özellikle ABD kültürünün davranışsal öğelerini benimsemekten bahsetmişlerdir. Kadınlar Amerikanlaşmayı, ABD beslenme alışkanlıklarının (örn. fast food tüketimi) benimsenmesini ifade eden McDonalddlaşma, yaşamın farklı alanlarında (örn. giyim) bütün dünyayı etkisi altına alan bir popüler kültüre yönelim, gençlere özgü bir durum olma, kendi öz kültürünü bırakıp Amerikan kültürüne özenme, Amerikan davranış kültürünü benimseme (yemek, film, müzik, giyim), yerel kültürel değerleri kaybetmeden ABD kültürüne ait olumlu yönleri benimseme ve taklit/benzeme gibi farklı şekillerde tanımlamışlardır. Örneğin aşağıdaki ifade kadınların ABD kültürüne yönelik bakış açısına iyi bir örnektir:

K2: Hem davranış kültürleri hem alışkanlıkları, yeme olabilir falan, hani yemek kültürümüz, fastfood üzerinde herkes, gençler özellikle bu konuda çok, giyim tarzı, hani hayatımızın her yerinde bir örnek alıp onu taklit etme ya da ona uyum sağlamaya çalışıyoruz. Belki de hani karşılaştırmalara çok gidiyoruz, hani bu toplantıda da bundan çok bahsettik. Belki onları daha iyi gördüğümüz için onlara benzemeye çalışıyoruz ve bu biraz Amerikanlaşma dediğimiz şey oluyor.

Erkek katılımcılar ise kadın katılımcılardan farklı olarak Amerikanlaşmayı tanımlarken temelde idealist olma ve özentilik gibi iki farklı kavram üzerinden tanımlamışlardır. İdealist olma kişinin, gelişimini ilerletmek ve çeşitli ekonomik kazançlar sağlamak amacıyla ABD kültürünün olanaklarından yararlanmasını; ABD kültürünü, davranışsal açıdan değil özgürlükçü değerler gibi kültürel değerler açısından benimsemesini ve kişinin yerel kültürel değerlerini kaybetmeden ABD kültürüne ait olumlu yönleri benimsemesini ifade etmektedir. Özentilik ise, herhangi bir gelişimsel fayda gütmeyen ABD kültürünün yalnızca davranışsal tarzlarını (giyim, eğlence anlayışı, dış görünüm) benimsemeyi ifade etmektedir. Ayrıca kadın katılımcılar da erkek katılımcılar da benzer şekilde Amerikan kültürü diyebileceğimiz bir kültürün olmadığını, Amerikan kültürünün birçok kültürü bünyesinde barındırdığını, Amerikan kültürünün teknolojik araçlar vasıtasıyla bize dayatıldığını ve dolayısıyla Amerikanlaşmanın aslında küreselleşme veya kozmopolitleşme demek olduğunu belirtmişlerdir. Aşağıdaki ifadeler erkek katılımcıların Amerikanlaşmayı özentilik ve idealistlik olmak üzere iki ayrı kavram üzerinden tanımladıklarını göstermektedir:

E3: Ben zaten en çok takıldığım noktalardan biri özentilik. Amerikalılaştırma bence tamamen özentilik üzerine kurulu. O daha iyi olmak istemiyor. Daha güçlü olmak istemiyor. Amerikalılaştırma için söylüyorum bu arada. Hani idealist olanlar benim için her zaman farklı. Ama Amerikalılaştırma tamamen özentilik üzerine kurulu olduğunu düşünüyorum. Orada işte nitelik olarak bakmıyor işte. Ne kadar güçlü olacaksın, ne kadar geliyeceksin? Refahım artacak falan diye bakmıyor işte. Daha çok arabanın bu olacak, giyimim şu olacak, ilişkilerin bu şekilde olacak, partileyecek vesaire, o şekilde bakıyor. Amerikanlaşma konusunda. Özentilik temelinde kurulduğunu düşünüyorum.

Moderatör: Bir idealistlikten başka farkı ne Amerikanlaşmanın?

E3: İdealistlikten farkı şimdi örneğin nasıl diyeyim? Şöyle. Üniversite eğitimini işte akademik eğitimini güçlendirmek isteyen biri var. Ondan sonra maddi durumu güçlendirecek ama bunu kendisine zaman yaratmak için istiyor. Daha çok insan olmak istediği için istiyor. Bilinçleşerek. Bilinçleniyor yani. Benim için mesela insan olduğum bilincinde olmak çok önemli bir şey. Ama diğer açıdan Amerikalılaştırma kesim yani özentilik kesim daha fazla metalaşiyor. Yani o maddiyat

içine giriyor. Onun için giyimi önemli oluyor. Ondan sonra kullandığı araba önemli oluyor. Ondan sonra ne diyebilirim? Sosyal medyada gösterdiği profil önemli oluyor. Ama idealist kişide daha çok bence bu manevi açıdan güçleniyor konu. Düşünce farklılaşıyor, ondan sonra kendini geliştiriyor. Bu açıdan farklılaşıyor diye düşünüyorum. Bence idealist biri Amerikalılaşmaz. Tabii ahlaki olarak özgürleşebilir. Ya da işte değerleri değişebilir ama kesinlikle o metanın içine girmez. Fiziksel görünüşün içine girmez diye düşünüyorum.

3.2.1.2. Amerikanlaşmanın Olumlu ve Olumsuz Yönleri

Katılımcılar Amerikan kültürünü tanımlarken yaptıkları gibi kültürü benimsemenin de hem olumlu yönleri olduğunu hem de olumsuz yönleri olduğunu ifade etmişlerdir. Görüşme boyunca erkek katılımcılar Amerikanlaşmanın toplumsal ve kültürel yönden olumsuz etkilerini daha sık dile getirirken; kadın katılımcılar ise Amerikanlaşmanın bireysel yönden olumsuz etkilerini daha sık dile getirmiştir. Tersine Amerikanlaşmanın olumlu yönleri değerlendirilirken, erkek katılımcılar Amerikanlaşmanın bireysel yönden olumlu etkilerini daha sık dile getirmiş; kadın katılımcılar ise Amerikanlaşmanın toplumsal ve kültürel yönden olumlu etkilerini daha sık dile getirmiştir. Aşağıda erkek gruba ve kadına gruba ait olan örnek ifadeler Amerikanlaşmanın hem olumlu hem de olumsuz yönlerinden bahsedildiğine ve kadınlar ve erkekler arasındaki farklılığa iyi bir örnektir:

E9: Ben E4 ve E6'ya katılıyorum ama benim için en önemli nokta bireysel farkındalık. Hani Amerika'nın da işte Türkiye'nin de kendi kültürel artıları sayılabilir. Hani benim için aklın yolu bir yani. İnsanların tek bir kültüre evrilmesi belli başlı noktalarda olumsuz olabilir. Ama dediğim gibi aklın yolu bir, olumlu noktalar yani birey bazında söylüyorum, toplum bazında değil, olumlu noktalarda bunu kişi kendini hayatını buna göre düzenlerse bence Amerikanlaşma kötü bir şey değil. Ama tamamen oraya benzeme benim için yaşanan mekana göre farklılık oluşturabilir. Çatışma olabilir. Çünkü kendi çevresi, özellikle Türkiye'deki biri Amerikanlaşmaya başlarsa farklılaşabilir. Yani şöyle söyleyeyim, farklı algılanabilir. Çünkü kendi içerisinde yaşadığı toplum başka Ama Amerika'da bunu yaparsa tabii ki de çok doğal. Çünkü orası Amerika, benim için en önemli nokta bireysel farkındalık.

K6: Ben de şöyle düşünüyorum, hani yarar olarak, sonuçta Amerika yani bir dünyayı hani yönetiyor, yön veriyor aslında. Amerikanlaşma belki de bizi biraz daha hani modernleştiriyor olabilir ya da bakış açılarımızı, algılarımızı değiştiriyor olabilir, bu bize yarar sağlar ama zarar olarak da mesela genelde biz hani, Türk toplumunda da, genel olarak başka ülkelerde de öyledir diye düşünüyorum, hani kendi kafa yapımıza uyan insanları daha fazla arkadaş olarak seçeriz ya da aynı ortamda bulunmaya çalışırız. Bizden farklı olana dışlamaya çok meyilliyiz. Belki de hani dışlanma belki olur arkadaş tarafından, hani zaten bizim kafamıza uymuyor ya da çok fazla mesela açık işte görüşleri var ya da çok fazla hani istediği gibi davranıyor, bir bağlayıcılığı yok

diye düşünüp belki de dışlama eğilimi de olabilir arkadaşları tarafından, bu şekilde düşünüyorum.

Genel olarak Amerikanlaşmanın olumsuz yönleri davranışsal, duygu durumsal, kişilik özellikleri, ailevi, dinsel, kültürel ve toplumsal açıdan değerlendirilmiştir. Örneğin, gençler Amerikan kültürünü benimsemenin madde kullanımı gibi zararlı alışkanlıklara yönelimi arttıracak ve erken yaşta cinsel deneyimlere açık hale getireceğini; küreselleşmeyle birlikte Amerikanlaşan gençlerin kendi yerel kültürünün düşük olanaklarını daha yüksek düzeyde olanaklara sahip bir kültürle kıyaslayacağını ve söz konusu olanaklara sahip olmadıkça da depresif ve isyankar bir duygu-durum sergileyeceğini, söz konusu isyankar tutumun üretimi azaltarak ve gelişimin önüne ket vurarak gençleri tembelleştireceğini; gençlerin kendilerine odaklanarak bencilleşmelerine sebep olacağını; yerel kültürel özelliklerin kaybolmasına ve böylece dünyada tek bir kültürün hakim olmasına sebep olacağını; Amerikan kültürünün gençleri abur cubur tüketiminin yoğunlukta olduğu sağlıksız beslenmeye yönlendireceğini ve bunun da gençlerin obezite sorunları yaşamalarına sebep olacağını; Amerikanlaşmayla birlikte toplum ve aile değerlerinin yozlaşacağını, dini yaşamın ve dinsel değerlerin zarar göreceğini; ABD medyasının ve eğlence sektörünün dayatmalarına maruz kalan gençlerin dış görünümünün ve tüketim alışkanlıklarının değişeceğini ve son olarak öz kültürlerinden farklı bir kültürü benimseyerek kültür çatışması yaşayacağını, üyesi olduğu kültürün diğer üyeleri tarafından özentisi olarak nitelendirileceğini ve toplumdan dışlanacağını dile getirmiştir. Aşağıdaki ifade katılımcıların Amerikan kültürünün zararlarını bildirdikleri ifadelerle iyi bir örnektir:

E4: Benim aklıma direkt zarar geliyor. Yani aslında hayatın birçok alanını kolaylaştıran şeyler olmasına karşın kültürel olarak bir zarar geliyor benim aklıma. Tek tipleşme olarak dünyanın kutuplarının yok olması ve işte tek bir yere evrilmesi. Benim gözümde bir tehlike olarak görünüyor. Çünkü tek bir kültür hâkim olursa dünyada herkes aynı olacak. Bence bu da olumsuz bir şey.

Gençler Amerikanlaşmanın olumlu etkilerinin ise kültürel ve toplumsal yaşamda, aile dinamiklerinde, cinsiyet ideolojilerinde, kişisel gelişimde ve kişilik özelliklerinde görülebileceğinden bahsetmişlerdir. Örneğin gençler, Amerikanlaşmayla birlikte ABD kültürüne ait olduğunu belirttikleri farklılıklara saygı duyma, daha adil bir toplumsal düzen, izin verici ebeveynlik tutumu, cinsiyet eşitliği, yeniliğe açık olma, bireysellik ve özgürlük, özgüvenli ve girişken olma gibi özelliklerin Türk toplumunu daha bilinçli

bir hale getirerek olumlu yönde etkileyeceğinden, kültürel bir zenginlik sağlayacağından, kişisel farkındalığı arttırarak gençlerin gelişime açık ve ileriye dönük olmasını sağlayacağından ve böylece toplumun bakış açılarının ve algılarının modernleşeceğinden bahsetmişlerdir. Aşağıdaki ifade gençlerin Amerikan kültürünü benimsemenin olumlu yönleri hakkındaki düşüncelerine iyi bir örnektir:

E3: ... Ama Amerikan kültürü açısından söylemek istersem, hani kişinin özgürleşmesi, gelişmesi, insan bilincine girmesi bence onların kültüründe daha kolay bizim kültürümüzde daha zor. Yarar noktasında insanın kendini geliştirmesine olanak sağlıyor. Hani kendini ortaya çıkarmasına olanak sağlıyor. Mesela cinsel yönelimde de bu konuda aynı şekilde düşünüyorum. Çünkü cinsel yönelim bence özentilikle kalıplanmayacak bir şey. Çünkü hani özenbilirsin ama o noktaya geldiğinde bence insan bir şeylerin farkına varır ki ona özenemez. Zaten içinde olanı ortaya çıkarır. Onu mesela idealist bir bakış açısı olarak görüyorum. Çünkü cinsel yönelimini ortaya çıkarmak, gelişmişlik bir güç ister. O açıdan mesela Amerikan kültürünün artısıdır. ...

3.2.1.3. Amerikanlaşmış Türk Genci

Son olarak gençlerden Amerikanlaşmış bir Türk gencini tanımlamaları istendiğinde, kimlik, davranış, yaş, tüketim alışkanlıkları, aile ilişkileri ve cinsiyet ideolojileri boyutlarında tanımlamalar yaptıkları görülmüştür. Örneğin, kimlik özellikleri bakımından isyankâr, normlara uymayan, toplum ve aile baskısına boyun eğmeyerek kendi kimliğini özgürce keşfeden, Amerikalı gibi düşünen, Amerikalı gibi konuşan, arada kalmışlık hissi yaşayan, yapay ve dikkat çekici olan; davranış özellikleri bakımından rap yapan, kaykayı olan, hipop dinleyen, grafiti yapan, Amerikalı gibi giyinen; cinsiyet ideolojileri bakımından daha eşitlikçi cinsiyet ideolojilerine sahip olan; aile dinamikleri bakımından ise ailesiyle çatışmalar yaşayan, ailesine karşı saygısızca tavırlar sergileyen ve dolayısıyla aile ilişkileri zayıf olan ve son olarak tüketim alışkanlıkları bakımından ise müzikte, yemekte ve giyimde ABD tüketim alışkanlıklarını sergileyen ve daha çok lise çağlarında olan bir genç olarak tasvir etmişlerdir. Konuyla ilgili katılımcıların örnek ifadeleri aşağıda verilmiştir:

K6: Sanki hani bu çevremizde diyeyim, yani Türkiye genelinde, biraz daha yapay duruyor ya da çok fazla dikkat çekiyor. Hani normların dışında olduğu zaman, mesela işte davranışları vesaire düşünüyorum, daha yapay ve dikkat çekici olduğunu düşünüyorum.

Moderatör: Mesela bir örnek verebilir misin?

K6: İşte mesela atıyorum yine şeyden örnek veriyorum, işte ev partileri falan yapıyorlar mesela ya da ne bileyim geç eve geliyor ya da arkadaşında kalıyor gibi, mesela çevresindeki arkadaşları hani onun gibi değilse ve genelde hani ailesi tarafından belirli kurallar altında yaşamını devam

ettiriyorsa, bu sefer mesela çok dikkat çekici oluyor ve hani arkadaşları ona özeniyor aslında, imreniyorlar, hani yaşam tarzına vesaire. O yüzden hem dikkat çekici hem de diğer arkadaşlarına göre biraz daha yapay kalıyor.

3.2.2. Algılanan Kültürel Mesafe

Katılımcıların Amerikan ve Türk kültürlerine yönelik algıladıkları kültürel farklılıklar ekonomik koşullar ve beklentiler, kültürel değerler, cinsiyet ideolojileri, aile dinamikleri, kişilerarası ilişkiler, dini ve ahlaki tutumlar olmak üzere altı farklı başlık altında toplanmıştır.

3.2.2.1. Ekonomik Koşullar ve Beklentiler

Gençler ABD kültürünün ve Türk kültürünün öncelikle ekonomik koşullar açısından farklılaştığını belirtmişlerdir. ABD'nin daha iyi yaşam şartlarına, gelişmiş olanaklara ve güçlü bir ekonomiye sahip olması sebebiyle gençlerin erken yaşta kolaylıkla hayata atılabildiğini; Türkiye'de ise ekonomik krizin yaşandığını, işsiz kalma korkusunun olduğunu, ekonomik sıkıntılar yaşayan kültürün üyelerinin umutsuz ve kaygılı olduğunu ifade etmişlerdir. Örneğin aşağıdaki ifadelerde katılımcıların iki kültür arasında ekonomik koşulların farklılaştığını dile getirdiği görülmektedir:

K5: (yüksek sesle başladı) Ben de daha mutlu olduklarını düşünüyorum, yani ekonomik olarak sıkıntı çekmedikleri için sadece kendini geliştirmeye odaklı insanlar olduklarını düşünüyorum. Bence şanslılar yani bu konuda.

E6: ... Türk genci ekonomik anlamında sıkıntısı yaşadığı için daha çok Amerikalılar gibi eğlence yönüne değil de çalışması gerektiğinin farkındadır. ...

Katılımcılar benzer çevresel koşullara sahip olmadığını düşündükleri Amerikalı gençlerin ve ailelerinin özellikle ekonomik koşullar sebebiyle Türk gençlerinden ve ailelerinden farklı beklentilere sahip olduğunu; Amerikalı gençlerin daha çok kendini geliştirmeye ve eğlenmeye odaklı olduğunu, her istediklerini hemen elde edebildikleri için gelecek odaklı olmadıklarını, özgür ve bireysel bir yaşam beklentisine sahip olduklarını, Amerikalı ailelerin çocuklarının bireyselliklerini geliştirmesini beklediğini; Türk gençlerin ise geleceğe yönelik kaygılarının olması sebebiyle daha çok gelecek odaklı olduğunu, Türk ailelerinin çocuklarının bir an önce iş bulmasını, evlenmesini ve bir aile kurmasını beklediklerini ifade etmişlerdir. Aşağıdaki alıntı iki kültür arasında beklentilerin de farklılaştığına iyi bir örnektir:

E8: Şimdi evlilikle kıyaslarsak bizim ülkeyle, bizim ülkede erkekler için oku, askere git, iş bul ondan sonra evlen, böyle gidiyor. Hani çoğunlukla böyle. Ama Amerika'da öyle olduğunu düşünmüyorum. Evlilik ikinci, belki de üçüncü, dördüncü planda bence. Çünkü onlar akademik kariyer yapıyor veya iş kuruyor, birazcık hayatını yaşıyor ondan sonra belki evlenirse evleniyor. Kızlar için de aynı şekilde. Bizim toplumumuzda okursun veya işte evlenirsin. Ama oradaki kız çocukları onlar da iş akademik kariyer yapıyor. Onlar da hayatlarını yaşıyor. Ondan sonra evlilik üçüncü dördüncü plan onlar için bence.

3.2.2.2. Kültürel Değerler

Katılımcılar ABD ve Türk kültürünün farklılaştığı kültürel değerlerden bahsetmişlerdir. Katılımcılar değişime açık, çağdaş bir kültür olarak nitelendirdikleri Amerikan kültürünün daha çok bireyselci ve özgürlükçü kültürel değerlere sahip olduğunu düşünürken tersine Türk kültürünün ise daha çok toplulukçu, tutucu/muhafazakâr ve baskıcı değerlere sahip olduğunu düşünmüşlerdir. ABD kültürünün ve Türk kültürünün kültürel değerler açısından farklılaştığıyla ilgili katılımcıların örnek ifadeleri aşağıda verilmiştir:

K6: Ben şahsen özgür davran (durakladı) yani çok (vurgulayarak) özgür davrandıklarını düşünüyorum, hani bize göre bize oranla. Çünkü her istediklerini yapabiliyorlar, her şekilde gezebiliyorlar. Mesela bizim dizilerden filmlerden gördüğümüz kadarıyla da, belki de abartılıyor ama, bu şekilde gözüküyorlar yani özgürler.

K8: Söylemek isterim. Bana da çok özgürlükçü geliyorlar, hatta küçük yaşlardan itibaren hep böyle bireyselliğe, bağımsızlığa vurgu yapılıyor. ...

3.2.2.4. Cinsiyet İdeolojileri

Cinsiyet ideolojileri, iki kültür arasında farklı olan diğer bir değer olarak öne sürülmüştür. Gençlerin ABD kültürünü eşitlikçi cinsiyet ideolojilerine sahip bir kültür olarak tanımladığı görülürken Türk kültürünü ise ataerkil cinsiyet ideolojilerine sahip, kadın erkek rollerinde ve haklarında ayrımcılık olan bir kültür olarak tanımladığı görülmüştür. Ancak kadın katılımcıların erkek katılımcılara kıyasla cinsiyet ideolojilerinin farklılaşmasından ve cinsiyet ayrımından daha sık bahsettikleri ve söz konusu cinsiyet ayrımını olumsuz değerlendikleri gözlemlenmiştir. Kadın katılımcıların söz konusu ayrımı Amerikalı bir anne ve Türk bir anne üzerinden de ifade ettiği dikkat çekmiştir. Kadın katılımcılar ABD’li bir anneyi “bakımlı, arabasıyla çocuğunu kendi okula götürüp getiren, bir işte çalışan, spor yapan bir anne” olarak tanımlarken; Türk bir anneyi “evde oturan, yemek yapan, çocuklarının bakımını sağlayan ve ihtiyaçlarını karşılayan bir anne” olarak tanımlamışlardır. Ayrıca kadın

katılımcılardan ABD kültürüne sahip bir genci tanımlaması istenirken herhangi bir cinsiyet ayrımı yapma ihtiyacı duymadıkları; ancak Türk kültüne sahip bir genci tanımlaması istenirken kadın ve erkek olarak iki farklı cinsiyete ayırma ihtiyacı duyduğu gözlemlenmiştir. Aşağıdaki alıntı buna iyi bir örnektir:

K9: Tipik bir Türk genci dediğimizde kadın ve erkek olarak ikiye ayırmak zorunda hissediyorum kendimi. Çünkü çok cinsiyetçi bir toplumuz. Erkek çok rahat oluyor, tipik bir Türk erkeği, hani mesela ben dışarı çıkıyorum bu kadar, hani nereye gittim, kimle gittim, ne zaman gelcem bunlar hiç sorulmaz ama kadın olunca maalesef soruluyor. ... Kadınların aslında daha atılgan ama toplum baskısı yüzünden atılgan olamadığını düşünüyorum. Eee ondan sonra işte Türk genç kadını klasik evde oturur, hani yemeği yiyeceği yapar annesi babası evde yokken falan, erkek gezer tozar eve gelir: aç mısın oğlum, kız gelir yemek nerede gibi.

3.2.2.5. Aile Dinamikleri

Gençlerin ABD’li ebeveynleri tanımlarken anne ve baba rolleri arasında bir ayrım yapma ihtiyacı duymadığı görülürken Türk ebeveynlerinden bahsederken anne ve baba rolleri arasında bir ayrım yapma ihtiyacı duyduğu gözlemlenmiştir. Gençler ABD’li ebeveynlerin izin verici ebeveynler olduğunu, çocuklarının seçimlerine saygı duyduğunu, çocuğunun otonomisini desteklediğini ve bu yüzden ABD’li gençlerin ailelerine karşı kendilerini rahatlıkla ifade edebildiğini; Türk ebeveynlerinden babanın daha otoriter, baskıcı, soğuk ve sert olduğunu, ancak Türk annelerin daha izin verici ve aynı zamanda korumacı anneler olduğunu, Türk ebeveynlerin çocuklarının seçimlerine saygı duymadığını ve bu yüzden Türk gençlerin ailelerine karşı kendilerini rahatlıkla ifade edemediğini belirterek Türk kültüründe ve ABD kültüründe aile dinamiklerinin farklılaştığını vurgulamışlardır. Aşağıdaki katılımcı bu farklılığı ifade etmektedir:

E6: Ben bir annenin oğul ile baba arasında bir köprü oluşturduğunu düşünüyorum Türk genci için. Çünkü Amerikalılarla mesela karşılaştığımızda orada arkadaşlık ilişkisi varken buradaki babalar daha çok otoriter figürü olarak görülüyor ki bu şekilde ilerliyor geleneksel toplum kültüründe. Babayla bir arkadaş gibi derdini açık konuşmadığı için anne daha yumuşak olduğu için, hep annenin yanına gidersen. Anne babayla oğul arasında bir köprü işlevi görüyor diye düşünüyorum.

Ayrıca farklılaşan ebeveyn tutumlarının yanı sıra aile içi yükümlülüklerin ve aile bağlarına verilen önemin de iki kültür arasında farklılaştığı ifade edilmiştir. Örneğin, ABD kültüründe aile bağlarının zayıf olduğunu, gençlerin yaşlanan ebeveyne bakmak gibi bir sorumluluğunun bulunmadığını ve aile kurma ve evlenmenin önemli

görülmeyişi; tersine Türk kültüründe evlenmenin ve aile kurmanın çok önemli olduğunu, aile bağlarının daha kuvvetli olduğunu, gençlerin yaşlanan ebeveyne bakma sorumluluğunun bulunduğunu ifade etmişlerdir. Kadın katılımcılara kıyasla erkek katılımcıların özellikle iki kültür arasındaki aile dinamiklerinin farklılığına daha sık değindikleri gözlemlenmiştir. Aşağıdaki ifadelerde aile dinamiklerinin farklılaştığından bahsedilmektedir:

K6: ... E ama onlarda (Amerikalılarda) o tarz bir şey olmadığı için ailevi bir bağlılıkları çok fazla yok bizimki kadar. ...

K8: ... Ya da büyüyünce bizim kültürümüzde olduğu gibi annelerine babalarına bakmak zorunda da değiller. Bu açıdan baktığımda benim için çok özgürlükçü bir kültür yani.

E10: Türkiye'deki gibi baskıcı bir aile yaşantısı yoktur bence. Yani ne isterse özgürdür. Bu kadar baskı yapacaklarını zannetmiyorum Türkiye'deki gibi, Amerikalı ailelerin. Daha özgürlükçü, yani baskıcı olmadıkları için, çocukların ne yaparsa yani çoğunlukla onaylayacaklarını düşünüyorum. Öyle yani.

3.2.2.6. Kişilerarası İlişkiler

Aile ilişkilerinin yanı sıra kişilerarası ilişkilerin de farklılık gösterdiğini beyan eden katılımcılar, Türk kültüründe daha çok yakın, sıcak, samimi ve kalıcı arkadaşlık ilişkilerinin ve romantik ilişkilerinin olduğunu; ABD kültüründe ise daha çok yüzeysel, resmi, kısa süreli arkadaşlık ilişkilerinin ve romantik ilişkilerinin olduğunu, akranlar arası gruplaşmanın yaygın olduğunu ve insanların sürekli belirli gruplara dahil olmaya çalıştığını ifade etmişlerdir. Aşağıdaki ifadeler buna iyi bir örnektir:

K10: Bence kişilerarası ilişkilerde diğer kültürlerle göre çok daha başarılıyız. Yani daha derin bağlar kurduğumuzu düşünüyorum. Ben arkadaşlarımdan annesini, babasını, annesinin babasının ne iş yaptıklarını, nerede yaşadığını, hangi eğitim seviyesinde bulduklarını, kardeşlerinin kaç kardeş oldukları, nerede okudukları gibi pek çok şeyi biliyorum ama Amerika kültüründeki birisinin bu kadar çok fazla şey bilebileceğini düşünmüyorum, daha derin ve daha başarılı ilişkiler kurduğumuzu düşünüyorum.

E5: Akranlar arası gruplaşma biraz fazla Amerikan gençleri arasında benim gördüğüm kadarıyla. ...

E4: ... Çünkü sürekli belli filmlerine baktığımızda sürekli bir kişinin belli gruplara dahil olmaya çalışması ve bunu başaramayıp bununla ilgili işte dramalara gitmesi olarak görüyorum. ...

Ancak erkek katılımcılar kadın katılımcılardan farklı olarak Türkiye'deki kişilerarası ilişkilerde yaşın öneminden bahsetmişlerdir. Erkek katılımcılar Türk

kültüründe farklı yaş grubuna ait üyelerin kişilerarası ilişkilerde genellikle çatışmalar yaşadığından ve dolayısıyla Türk kültüründe kuşaklararası çatışmanın yaygın olduğundan bahsetmişlerdir. Aşağıdaki katılımcı kişilerarası ilişkilerde meydana gelen kuşaklararası çatışmayı vurgulamıştır:

E8: Bir de bizim toplumumuzda yaş şeyi var, yaşa çok takılıyorlar. Mesela ben yirmi yaşındayım, buradaki arkadaşların çoğu da o ortalamada bir şeydir. Mesela kırk yaşında, elli yaşındaki birisiyle tartıştığım zaman seni çok ciddiye almıyorlar. Türk gençlerini çok ciddiye almıyor. Niye? Çünkü sen küçüksün diyor. Yani yaş olgunlukla yaşı aynı düşünüyorlar bizim toplum. O yüzden de bu gençlerimizi çok etkiliyor. Ondan sonra içine çekiliyor gençler. Bizim toplum, biz kendi kendimize yapıyoruz, ben öyle düşünüyorum.

3.2.2.7. Dini ve Ahlaki Tutumlar

Son olarak yalnızca kadın katılımcılar, ABD kültürünün dini ve ahlaki tutumlarının iki kültür arasında farklılaştığını belirtmişlerdir. Kadın katılımcılar Türk kültüründe dinin çok önemli bir öge olduğunu, yaşamın her alanına sirayet ettiğini; ancak ABD kültüründe dini değerlerin Noel ve cadılar bayramı gibi özel günler dışında ABD yaşamında pek etkili olmadığını beyan etmişlerdir. Aynı zamanda ahlaki tutumlar açısından ABD kültüründen farklılaştığı ifade edilen Türk kültüründe büyüklere saygı duymaya ve yardımlaşmaya önem verildiğini, maneviyatın daha fazla ön planda olduğunu, ancak farklılıklara saygı duyulmadığını, toplumda adaletsizliğin olduğunu ve insanların adalet arayışında olduğunu; ABD kültüründe ise farklılıklara saygı duymaya ve adalete önem verildiğini, maddiyatın daha fazla ön planda olduğunu, ancak yaşlılara saygı duymaya ve yardımlaşmaya Türk kültüründe olduğu kadar önem verilmediği belirtilmiştir. Konuyla ilgili örnek ifade aşağıda verilmiştir:

K10: Bence dinle inanç daha günlere atfedilen bir şey, yani bizde din ve inanç aslında gündelik hayata da işlemiş ve buna aslında görebiliyoruz. Mesela bir şeyler konuşurken laf arasında işte inşallah, maşallahlar böyle var ama onlarda daha özel günlere özgü olduğunu düşünüyorum. Örneğin bir düğün onlar için özel, düğünde dini inançları işte mesela bir nikah kilisede kıyılıyor ve işte orda onların dini inancına ait pek çok figür var. Sonrasında cadılar bayramı örneğin o gün o dini inanç sembolleri var veya noelde krismisda falan hani daha çok güne özgü olduğunu düşünüyorum. Bizim gibi günün içine işleyen, her gün bulunan bir şekilde hayatımızda olan bir şey olduğunu düşünmüyorum onlarda.

3.2.3. ABD Kültürüne Yönelik Tutum

Katılımcıların Amerikan kültürüne yönelik tutumları üç farklı başlık altında toplanmıştır: Davranışsal tutum, tutumun kaynağı ve kuşaklararası farklılık.

3.2.3.1. Davranışsal Tutum

Gençlerin ABD kültürüne yönelik davranışsal tutumları göç niyeti ve ABD’li biriyle evlenme niyeti olmak üzere iki farklı alanda incelenmiştir. Katılımcıların çoğunluğunun farklı bir kültürü deneyimlemek ve ABD’nin gelişmiş olanaklarından faydalanmak için kısa süreli olarak ABD’ye göç edip bir süre sonra ülkelerine geri dönmeyi istediği geçici göç niyetine sahip olduğu; az sayıda katılımcının ise ABD’ye taşınmanın ve orada uzun süreli olarak yaşamının istediği sürekli göç niyetine sahip olduğu gözlemlenmiştir. Ancak erkek katılımcıların ABD’ye göç etme niyetini sıklıkla ekonomik sebeplere bağladığı ve erkek katılımcıların neredeyse tamamının geçici göç niyetine sahip olduğu; kadın katılımcıların ise ABD’ye göç etme niyetini sıklıkla ABD’nin kültürel özelliklerine bağladığı gözlemlenmiştir. Aşağıdaki ifadeler katılımcıların göç niyetlerini yansıtmaktadır:

K1: Amerika’ya gitmeyi gerçekten çok istiyorum (istekli görünüyor, hevesli) ve (gülerek) yıllardır da bunun için çekilişlere katılıyorum, birkaç çekilişle de olmuyor. En kötü gidip gezmek isterim yani yaşayamazsam bile (rahat görünüyor).

E10: .. Ben de gitmek isterim ama kısa süreli olarak, iş olanakları iyi olduğu için hem de gezmek açısından, kısa süreli ama uzun süreli düşünmem gitmeyi.

Katılımcıların ABD’li biriyle evlenme niyetlerinin ise çoğunlukla olumlu yönde olduğu; az sayıda katılımcının evlenme niyetinin ise olumsuz yönde olduğu gözlemlenmiştir. Her ne kadar erkek katılımcılar da kadın katılımcılar da ABD vatandaşlığına sahip olmakla birlikte gelen daha yüksek refah düzeyine erişmek amacıyla ABD’li biriyle evlenebileceğini ifade etmiş olsa da, kadın katılımcıların çoğunluğunun söz konusu evliliğin duygusal bir yönün olmayacağını ifade ettiği, erkek katılımcıların ise ABD’li biriyle evlenmenin farklı bir deneyim olacağını ve anlaştıktan sonra ABD’li olup olmamasının bir önemi olmadığını ifade ettiği dikkat çekmiştir. Aşağıda katılımcıların çoğunluğunun ABD’li biriyle evlenme niyetin olumlu yönde olduğunu ortaya koyan ifadeler bulunmaktadır:

K3: Pıt diye, hemen yarın (gülüşmeler devam ediyor). evet evlenmek isterdim.

Moderatör: Kısa bir neden açıklayabilir misin peki?

K3: Vatandaşlık almak için (Herkes gülüyor). Beklediğim fırsat buydu aslında.

K10: Ben yani düşününce oraya gitmek için evlenirdim ama o evliliğin gerçekten bir evlilik olacağını düşünmüyorum, duygusal olarak beni tatmin edebileceğini sanmıyorum.

E5: Yani Evlenirim. Vatandaşlık ve oturma izni için. Başka da bir sebep yok yani. Onun dışında insan ayırt edeceğimi düşünmedim.

3.2.3.2. Tutumun Kaynağı

Gençler ABD kültürü hakkında edindikleri bilgileri sosyal medyadan ve özellikle Netflix platformu üzerinden izledikleri diziler ve filmlerden edindiklerini bildirmişlerdir. Aşağıdaki alıntı buna iyi bir örnektir:

K8: ... Hatta şu an hepimiz aslında verdiğimiz örnekleri netflixten izlediğimiz dizilerden vermedik mi? (heyecanla, gülümseyerek devam ediyor) Yani aslında sosyal medya, yani böyle bilgisayarlar falan filan bunların hepsi aslında bizi etkiledi, kötü mü oldu, bilmem. (gülümseyerek) Ona yorum yapamam yani.

E1: Ben Amerikanlaşmanın kaçınılmaz olduğunu düşünüyorum. Çünkü kültür sayısı azalıyor ve Amerika'nın da bize dayatmasıyla Netflix gibi Youtube gibi, sosyal medyada onlara uyum sağlayacağımızı düşünüyorum. Mesela üç bin yıl sonra artık iki kültür olabilir. Fransız veya Amerikan kültürü gibi.

3.2.3.3. Kuşaklararası Farklılık

Son olarak yalnızca erkek katılımcılar ABD kültürüne yönelik tutumun kuşaklararası farklılık gösterdiğinden sıklıkla bahsetmişlerdir. Erkek katılımcılar, gençlerin özgürlükçü yönü sebebiyle ABD kültürüne yönelik tutumunun olumlu yönde olduğunu; ancak yaşlıların, ABD kültürünü yozlaşma olarak ve dini ve kültürel değerlere tehdit olarak görmesi sebebiyle, ABD kültürüne yönelik tutumunun olumsuz yönde olduğunu ifade etmiştir. Konuyla ilgili ifadelere aşağıda yer verilmiştir:

E4: Gençler seviyor, yaşlılar nefret ediyor.

Moderatör: Ne açılardan seviyorlar ve ne açılardan nefret ediyorlardır sence?

E4: Gençler yine hayatlarını daha kolaylaştıran aslında anlayışlar geliştirebildikleri için seviyorlardır muhtemelen. Yaşlılar ise Türkiye'nin genel olarak tutucu bir yapısı olduğu için yaşlılar da genel olarak tutucular. Ve gençlerin herhangi bir değişimine ekstra olarak zaten sürekli bir baskı var. Yani bunun Amerikanlaşma olmasa da herhangi bir değişim olsa da, yaş ilerledikçe Türkiye'de değişimin hoş karşılanmadığını düşünüyorum.

E9: Teşekkürler. Ben E4'e katılıyorum. Yaşlılar sevmiyor, gençler seviyor. İşte bunun sebebi bence etkileşim halinde olmamız. Özellikle sosyal medya platformları çok aktif rol alıyor diye düşünüyorum. Çünkü insanlar görüşlerini orada dünyanın her neresinde olurlarsa olsunlar aktarabiliyorlar. Bence yine E4'ün da aynen söylediği gibi Amerika'da hani bir yayılım, gerilim olsa. Bundan dolayı insanlar özellikle gençler seviyor olabilirler. Yaşlılar da özellikle din temelli

sevmiyorlar. Daha çok iŖte ahlak gibi hani dediği gibi, tabii ne kadar doğru her yanlış tartıŖılır.
Ahlak ve din özelinde sevmediklerini düşünüyorum yaşlıların da ama gençler seviyorlar.

TARTIŞMA

Bu çalışmada Türk kültürüne hem coğrafi hem de tarihsel olarak uzak bir kültür olan ABD kültürünün Türk kültürüne sahip gençler üzerindeki uzaktan etkisi karma yöntem kullanılarak incelenmiştir. Söz konusu etkiler hem davranışsal pratikler üzerinden hem de belirli değerler üzerinden incelenmiştir. Özellikle ABD kültürünün ve Türk kültürünün farklılaştığı değer alanlarına odaklanarak kültürel değişimin net bir şekilde ortaya konması amaçlanmıştır. Bunun için alanyazına dayanarak ailecilik ve cinsiyet ideolojisi değerleri seçilmiştir. Zira ilgili alanyazın incelendiğinde Türk kültürünün daha ataerkil cinsiyet ideolojilerine ve aileci değerlere sahip olduğu, ancak ABD kültürünün ise daha eşitlikçi cinsiyet ideolojilerine ve düşük aile değerlerine sahip olduğu belirtilmektedir (Hofstede, 2001; Kağıtçıbaşı, 1984; Newcomb, 2013; Richford, 2015). Benzer şekilde çalışmamızın nicel bulguları incelendiğinde; ABD kültürüne yönelimle ailecilik değerinin negatif yönde ilişkili olduğu, Türk kültürüne yönelimle ailecilik değeri ve ataerkil cinsiyet ideolojisinin pozitif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur. Nitel veriler incelendiğinde ise, gençlerin ABD kültüründe eşitlikçi cinsiyet ideolojilerinin olduğunu, aile bağlarının zayıf olduğunu, gençlerin yaşlanan ebeveyne bakmak gibi bir sorumluluğunun bulunmadığını ve aile kurma ve evlenmenin önemli görülmediğini; Türk kültüründe ise ataerkil cinsiyet ideolojilerinin olduğu, kadın erkek rollerinde ve haklarında ayrımcılık olduğunu, evlenmenin ve aile kurmanın çok önemli olduğunu, aile bağlarının daha kuvvetli olduğunu, gençlerin yaşlanan ebeveyne bakma sorumluluğunun bulunduğunu belirttiği görülmektedir. Ayrıca Amerikanlaşmış bir Türk gencini tanımlarken de cinsiyet ideolojileri bakımından daha eşitlikçi cinsiyet ideolojilerine sahip olan; aile dinamikleri bakımından ise ailesiyle çatışmalar yaşayan, ailesine karşı saygısızca tavırlar sergileyen ve dolayısıyla aile ilişkileri zayıf olan şeklinde tanımladıkları görülmüştür. Dolayısıyla Türk kültürünün ve ABD kültürünün farklı kültürel değerlere sahip olduğunu bildiren çalışmanın nicel ve nitel bulguları literatürle uyumludur.

Uzaktan kültürleşme teorisinin temel varsayımlarından biri bir kişinin içinde bulunduğu kültürden farklı bir kültüre doğrudan temas etmeden de küreselleşmenin araçları vasıtasıyla o kültürden etkilenebileceği ve bir kültürleşme sürecinin

gerçekleşebileceğidir. Bu sebeple çalışmada öncelikle bu varsayım incelenmiş, Türk gençlerin ve annelerin ABD kültürüne hiç seyahat etmeden ABD kültürünün değerlerini ve davranış tarzlarını benimseyip benimsemediği incelenmiştir. Çalışmanın nitel bulguları incelendiğinde gençlerin ABD kültürüne uzaktan kültürleşmeyi mümkün olarak gördüğü, gençlerin ABD kültürünün Türk kültürü de dahil diğer tüm kültürleri etkisi altına aldığını düşündüğü, bu sebeple ABD kültürünün Türk kültürüne sahip gençler üzerinde hem olumlu hem de olumsuz etkilerinin olduğunu ifade ettiği görülmektedir. Ayrıca betimleyici istatistikler incelendiğinde gençlerin ABD kültürüne yönelim gösterdiği bulunmuştur. Nitel ve nicel bulgular birlikte değerlendirildiğinde ise gençlerin ABD kültürüne uzaktan kültürleşmeyi mümkün olarak gördüğü sonucuna varılmıştır. Bu bulgular Jamaika (Ferguson ve Bornstein, 2012 ve 2015; Ferguson ve Iturbide, 2013), Güney Afrika (Ferguson ve Adams, 2016), Zambiya (Yuna L. Ferguson ve ark., 2017), Malavi (Kim T. Ferguson ve ark., 2017) ve Çin (Sun ve Jun, 2022) gibi farklı kültürlerde uzaktan kültürleşmenin varlığını ortaya koyan çalışmaları desteklemekte olup Türk kültüründe de uzaktan kültürleşmenin varlığını ortaya koyarak çerçeveyi genişletmektedir.

Küreselleşen dünyada farklı kültürlerin etkileşimi kaçınılmazdır ve farklı kültürlerin etkileşimi uzaktan kültürleşme sürecini kolaylaştırmaktadır. Söz konusu durum da beraberinde birtakım sonuçlar doğurmaktadır. Mevcut çalışmada uzaktan kültürleşmenin psikolojik sağlık (depresyon, stres, anksiyete), anne-çocuk çatışması ve akademik başarı üzerindeki etkileri hem davranış hem de değer alanında ayrı ayrı incelenmiştir. Davranış alanındaki bulgular ABD kültürüne yönelimin gençlerin anksiyete ve stres düzeyleriyle pozitif yönde ilişkili olduğunu, Türk kültürüne yönelimin ise gençlerin depresyon ve çatışma düzeyleriyle negatif yönde ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Dolayısıyla yerel Türk kültürüne yönelimin uzak ABD kültürüne yönelime göre gençlerin psikolojik sağlığını daha olumlu yönde etkilediği ve Türk kültürüne yönelimin annelerle çatışma düzeyini azalttığı görülmektedir. Bulgular Jamaika kültüründe geleneksel Jamaika kültürüne yönelimin ebeveyn-çocuk çatışma düzeyini azalttığı bulgusu (Ferguson ve Bornstein, 2012 ve 2015) ve Zambiya kültüründe geleneksel Zambiya kültürüne yönelimin gençlerin yaşam doyumunu arttırdığı bulgusunu (Yuna L. Ferguson ve ark., 2017) desteklemektedir. Benzer şekilde çalışmanın nitel bulguları incelendiğinde de, gençlerin ABD kültürünü benimseyen gençlerin kendi yerel kültürünün kısıtlı olanaklarını daha iyi olanaklara

sahip ABD kültürüyle kıyaslayacağını ve bunun da gençlerin duygu-durumunu olumsuz yönde etkileyeceğini ifade ettikleri görülmektedir. Mevcut bulguların uzaktan kültürleşmenin psikolojik sağlık ve ebeveyn-genç çatışması üzerindeki etkisine dair henüz çalışılmaya başlanan ve karmaşık sonuçlar sunan araştırma bulgularını aydınlatılabileceği düşünülmüştür.

Geleneksel kültürleşme araştırmalarında Berry 'nin (2005) ortaya koyduğu dört farklı kültürleşme stratejisinin etkileri incelenmiştir. Uzaktan kültürleşme teorisi de geleneksel kültürleşme araştırmalarını temel alarak dört kültürleşme stratejisini uzaktan kültürleşmeye uyarlamıştır. Geleneksel kültürleşme araştırmalarında dört stratejiden biri olan marjinalleşmenin entegrasyon, asimilasyon ve ayrışmaya kıyasla daha yüksek düzeyde depresyon ve anksiyete semptomlarıyla ilişkili olduğu, entegrasyonun ise daha düşük düzeyde depresyon ve anksiyete semptomlarıyla ilişkili olduğu bulunmuştur (Choy ve ark., 2021; Ünlü Ince ve ark., 2014). Dolayısıyla çalışma bulguları marjinalizasyon stratejisinin göçmen nüfusunun ruh sağlığı üzerinde en olumsuz sonuçlarla ilişkili olduğunu, ancak entegrasyon stratejisinin ise en olumlu sonuçlarla ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Benzer şekilde mevcut çalışmada da asimilasyon ve marjinalizasyon stratejisini benimseyen gençlerin ayrışma ve entegrasyon stratejisini benimseyen gençlere göre daha yüksek düzeyde depresyon ve çatışmaya sahip oldukları bulunmuştur. Ancak geleneksel kültürleşmenin uzaktan kültürleşmeden en önemli farklarından biri geleneksel kültürleşme süreci geçiren bireyin ev sahibi kültürde yaşamını idame ettirmesi iken, uzaktan kültürleşme süreci geçiren kişinin ise ev sahibi kültürde değil kendi yerel kültüründe yaşamını idame ettiriyor olmasıdır. Bu sebeple geleneksel kültürleşme araştırmalarında ayrışmanın kaygıyla ilişkili semptomların olasılığını yaklaşık altı kat artırdığı, asimilasyonun ise ruh sağlığı üzerindeki etkilerinin de entegrasyon kadar faydalı olabileceği, asimilasyonun ayrışmaya kıyasla daha düşük depresif semptomlarla ilişkili olduğu (Choy ve ark., 2021) ve ayrışmanın ise daha yüksek bir depresyon riskiyle ilişkili olduğu ortaya konmuştur (Ünlü Ince ve ark., 2014). Halbuki mevcut çalışmada ayrışma stratejisi entegrasyon stratejisinden sonra en olumlu sonuçlarla ilişkilendirilmiştir. Söz konusu ayırım nitel bulgularda da belirgin bir şekilde ortaya çıkmıştır. Nitel veriler incelendiğinde, erkek katılımcıların Amerikanlaşmayı tanımlarken temelde idealist olma ve özentilik gibi iki farklı kavram üzerinden tanımladıkları, idealist olmayı entegrasyona benzer şekilde tanımladıkları (kişinin

yerel kültürel değerlerini kaybetmeden ABD kültürüne ait olumlu yönleri benimsemesi), özentiliği ise asimilasyona benzer şekilde tanımladıkları; idealist olmayı olumlu değerlendirirken özentiliği olumsuz değerlendirdikleri görülmüştür. Dolayısıyla uzaktan kültürleşme teorisi geleneksel kültürleşme teorisine benzer şekilde entegrasyon stratejisinin en iyi sonuçlarla ilişkili olmasını ve marjinalizasyon stratejisinin en olumsuz sonuçlarla ilişkili olmasını içerirken; geleneksel kültürleşme teorisinden farklı olarak ayrışma stratejisi asimilasyon stratejisinden daha olumlu sonuçlarla ilişkilendirilmiştir.

Uzaktan kültürleşme vasıtasıyla cinsiyet ideolojilerinde meydana gelen değişimler ve bunların etkileri henüz incelenmemiştir. Ancak geleneksel kültürleşme araştırmalarında ve cinsiyet ideolojisi araştırmalarında söz konusu değişimler az da olsa incelenmiştir. Pek çok çalışma, bireylerin toplumsal cinsiyet ideolojilerini öngören faktörleri incelemiş olsa da çok az araştırma toplumsal cinsiyet ideolojisinin bireylerin öznel iyi oluşları üzerindeki etkilerine odaklanmıştır (Zhang ve Liu, 2021). Mevcut çalışmada ise, cinsiyet ideolojisi değerlerinde meydana gelen kültürleşme sürecinin psikolojik sağlık, anne-çocuk çatışması ve akademik başarı üzerindeki etkisi incelenmiş; çalışma bulgularına göre ataerkil cinsiyet ideolojilerine yönelim arttıkça depresyon ve stres düzeyinin düştüğü görülmüştür. Ancak çalışmanın nitel bulguları incelendiğinde, gençlerin ABD kültürüne kültürleşmenin olumlu yönlerinden bahsederken cinsiyet eşitliğinin sağlanmasını, ABD kültürünün olumlu bir yönü olarak değerlendirdikleri görülmüştür. Dolayısıyla nicel bulgularda ataerkil cinsiyet ideolojisinin olumlu psikolojik sonuçlarla ilişkili olduğu bulunurken, nitel bulgularda tam tersine eşitlikçi cinsiyet ideolojisinin daha olumlu yönde değerlendirildiği dikkat çekmektedir. Ancak çalışma bulgularındaki çelişkinin ilgili alanyazında da olduğu görülmüştür. Zira çoğunlukla Batı toplumlarında yürütülen araştırmalarda eşitlikçi toplumsal cinsiyet ideolojilerinin bireylerin zihinsel sağlığını, yaşam kalitesini ve psikolojik refahını olumlu yönde etkilediği ortaya konmuş olsa da (Audette ve ark., 2019; Hunt ve ark., 2006; Mukhopadhyay ve ark., 2007; Read ve Gorman, 2010; Read ve Grundy, 2011; Van De Vijver, 2007; Zhang ve Liu, 2021), geleneksel cinsiyet ideolojilerinin psikolojik sağlıkla negatif yönde ilişkili olduğunu ortaya koyan çalışmalara da rastlanmaktadır. Örneğin, Lorenzo-Blanco ve arkadaşları (2013) tarafından ABD'ye göç etmiş Hispanik gençlerle yürütülen bir çalışmada, ABD kültürüne yönelim arttıkça geleneksel cinsiyet rollerinin azaldığı, geleneksel cinsiyet

rollerinin ise depresyonla negatif yönde ilişkili olduğu, ancak aile çatışmasıyla anlamlı düzeyde bir ilişkiye sahip olmadığı görülmüştür. Benzer şekilde Wilkerson ve arkadaşları (2009) tarafından eşleri göç etmiş kırsal kökenli Meksikalı kadınların cinsiyet rolü ideolojisi ve zihinsel sağlıkları arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışmada kadınların geleneksel kadınsı rollerden uzaklaştıkça zihinsel sağlıklarının olumsuz yönde etkilendiği sonucuna varmıştır. Tüm bu bulgular birlikte değerlendirildiğinde, her ne kadar bireylerin eşitlikçi cinsiyet ideolojilerini ideal olan değer olarak tanımladıkları görülse de pratikte toplumsal uyumu sağlayan değere yönelimin gençleri daha olumlu yönde etkilediği görülmektedir.

Çalışmada incelenen diğer bir önemli değer ise ailecilik değeridir. Mevcut çalışmada, ailecilik değeri arttıkça depresyon, anksiyete, stres ve çatışma düzeyinin düştüğü görülmüştür. Ayrıca çalışmanın nitel bulguları incelendiğinde nicel bulguları destekleyici ifadelerle rastlanmıştır. Zira gençlerin Amerikanlaşmayla birlikte toplum ve aile değerlerinin yozlaşacağını ifade ettiği; Amerikanlaşmış bir Türk gencini tanımlamaları istendiğinde ailesiyle çatışmalar yaşayan, ailesine karşı saygısızca tavırlar sergileyen ve dolayısıyla aile ilişkileri zayıf olan bir genci betimledikleri, aile içi yükümlülüklerin ve aile bağlarına verilen önemin iki kültür arasında farklılaştığını ifade ettikleri görülmüştür. İlgili alanyazın incelendiğinde aileciliğin depresif semptomlarla negatif yönde ilişkili olduğu (Ayón ve ark., 2010; Chavez-Korell ve ark., 2014; Cruza-Guet ve ark., 2008), genel iyi oluşla pozitif yönde ilişkili olduğu (Gloria ve Rodriguez, 2000), özellikle aileciliği oluşturan temel bileşenlerden aile desteği ve aile sıcaklığının psikolojik iyi oluş ile pozitif yönde ilişkili olduğu (Campos ve ark., 2014; Kiecolt-Glaser ve Newton, 2001), daha fazla aile desteği algılayan gençlerin stresle daha iyi baş edebildikleri ve stresin psikolojik uyum üzerindeki olumsuz etkilerine daha az sahip olduğu (Rangel, 2013), aile sadakati ve bağlılığının gençlerin iyi oluşu ve yaşam doyumu ile pozitif yönde ilişkili olduğu (Ojeda ve ark., 2016; Ojeda ve Piña-Watson, 2013) görülmektedir. Tüm bu bulgular mevcut araştırma bulgularını desteklemektedir.

Uzaktan kültürleşmenin akademik başarıyla ilişkisine dair çalışmalar hem geleneksel kültürleşme araştırmalarında hem de uzaktan kültürleşme araştırmalarında henüz çalışılmaya başlanmıştır. Örneğin, geleneksel kültürleşme araştırmalarında entegrasyon stratejisini benimsemek ile akademik uyum arasında pozitif yönde ilişki olduğu, ancak marjinalleşme stratejisini benimsemek ile akademik uyum arasında

negatif yönde ilişki olduğu ortaya konmuştur (Mao ve ark., 2023). Benzer şekilde Ferguson ve Dimitrova (2019) tarafından Jamaikalı ergenlerin ve annelerinin ABD kültürüne uzaktan kültürleşmelerinin ergenlerin davranışsal ve akademik uyumuna etkisinin incelendiği bir çalışmada; ergenlerin ve annelerinin geleneksel Jamaika yönelimi ile ergenlerin akademik uyumu (not ortalaması) arasında pozitif yönde bir ilişkili bulunurken, ergenlerin ve annelerinin uzak ABD kültürüne yöneliminin ergenlerin akademik uyumuyla (not ortalaması) negatif yönde ilişkili olduğu sonucuna varılmıştır. Ancak mevcut çalışmanın bulguları, yapılan araştırma bulgularını desteklememekte ve çalışma bulgularımız ne davranış alanında ne de değer alanında akademik başarı ile uzaktan kültürleşme arasında herhangi bir ilişki ortaya koymamaktadır. Bu nedenle uzaktan kültürleşmenin gençlerin akademik uyumu üzerindeki etkisinin daha iyi anlaşılması için ek araştırmalara ihtiyaç olduğu görülmektedir.

Bu çalışmada her ne kadar uzaktan kültürleşmenin psikolojik sağlık, akademik başarı ve aile çatışması ile ilişkisi incelenmiş olsa da nitel araştırma bulgularımız, gençlerin Amerikanlaşmanın davranışsal (zararlı maddelere yönelim, sağlıksız beslenme alışkanlıkları, erken yaşta cinsel deneyim), kişilik özellikleri (bencillik, tembellik, özgüven, girişkenlik), dinsel, kültürel ve toplumsal (dinsel, kültürel ve toplumsal yozlaşma, modernleşme, bireysellik, özgürlük) etkilerinden de bahsettiği görülmüştür. Bu sebeple gelecekteki araştırmaların bahsedilen alanlarda da uzaktan kültürleşmenin etkilerini incelenmesi önerilmektedir.

Ebeveynler, özgecil motivasyonlarla çocuklarına yaşam deneyimlerini ve umutlarını iyileştireceğine inandıkları değerleri ve tutumları aşılama çalışmaktadırlar (Akt. Perales ve ark., 2021). Ancak çocuk büyüyüp çevreyle etkileşime girdikçe ebeveynlerinden farklı tutum ve değerlerle karşılaşmaktadır. Çocuklar yeni değerleri benimseme konusunda ebeveynlerinden daha istekli davranmaktayken; yetişkinler daha yavaş kültürleşme eğilimindedir ve yerel kültürün değerlerini muhafaza etme ve çocuklarına aktarma olasılıkları daha yüksektir (Birman, 2006; Birman ve Trickett, 2001; Szapocznik ve Kurtines, 1993; Phinney ve Vedder, 2006). Mevcut çalışmada da bu farklılık açıkça görülmektedir. Zira betimleyici istatistikler incelendiğinde, gençlerin annelerinden daha yüksek düzeyde ABD kültürüne yönelim gösterdiği, annelerden daha düşük düzeyde Türk kültürüne yönelim gösterdiği, daha düşük düzeyde ailecilik değerine sahip olduğu ve annelerinden daha

düşük düzeyde ataerkil cinsiyet ideolojilerine sahip olduğu görülmektedir. Ebeveyn ve çocuğu arasındaki kültürleşme hızındaki bu farklılık ise kültürleşme boşluğuna sebep olmaktadır. Kültürleşme boşluğuyla birlikte ebeveynler ve gençler arasındaki çatışmaların daha da şiddetlendiği ve çatışmanın da gençleri olumsuz yönde etkilediği kültürleşme boşluğu-sıkıntı modeline dair çalışmalarda sıklıkla ortaya konmuştur (Szapocznik ve Kurtines, 1993; Szapocznik ve ark., 1978). Bununla birlikte kültürleşme boşluğu-sıkıntı modelinin varsayımlarının bazı uzaktan kültürleşme çalışmalarında da geçerli olduğu görülmektedir. Örneğin, Ferguson ve Bornstein (2012) tarafından Jamaikalı anneler ve çocuklarıyla yapılan bir çalışmada anneler ve çocukları arasında ABD kültürüne yönelik kültürleşmede farklılıkların meydana geldiği, oluşan bu uzaktan kültürleşme boşluğunun ise ebeveynler ve ergenler arasında daha fazla ebeveyn-ergen çatışmasına sebep olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma bulgularımız kültürleşme boşluğu-sıkıntı modelinin varsayımlarıyla ve uzaktan kültürleşme alanyazınındaki çalışma bulgularıyla uyumlu olarak, hem değer alanında hem de davranış alanında anne ile çocuk arasında oluşan uzaktan kültürleşme boşluğunun anne ile çocuk arasındaki çatışma düzeyini arttırdığını ortaya koymuştur. Ebeveyn-genç çatışmasının yanı sıra kültürleşme boşluğunun gençlerin psikolojik sağlığı ve akademik başarısı üzerindeki etkileri de yapılan çalışmalarda ortaya konmuş; ancak söz konusu çalışmalardan elde edilen bulguların birbirleriyle uyumlu olmadığı görülmüştür. Kültürleşme boşluğunun incelendiği araştırmalarda, göçmen çocuklarda kültürleşme boşluğu arttıkça aile çatışmasının arttığı ve zihinsel sağlığın olumsuz yönde etkilendiği görülmektedir (Costigan ve Dokis, 2006; Le ve Stockdale, 2008). Örneğin, Çinli Kanadalı aileler (Crane ve ark., 2005), Çinli Amerikalı aileler (Crane ve ark., 2005; Kim ve ark., 2009) ve Asyalı Amerikalı üniversite öğrencileriyle yapılan çalışmalarda kültürleşme farkı (kültürleşme boşluğu) gençlerin depresif belirtileriyle pozitif yönde ilişkilendirilmiş (Hwang ve Wood, 2009); ergenlerle yürütülen bir çalışmada ise ebeveyn-ergen arasındaki kültürleşme boşluğu kaygı ile pozitif yönde ilişkilendirilmiştir (Farver ve ark. 2002). Kültürleşme boşluğu genellikle Asyalı Amerikalı çocuklar arasında olumsuz zihinsel sağlık sonuçlarıyla ilişkilendirilmiş olsa da (örn., Costigan ve Dokis, 2006; Le ve Stockdale, 2008), bazı araştırmalar boşluk ile sıkıntı arasında anlamlı bir ilişki bulamamıştır (Lau ve ark. 2005; Lim ve ark. 2009; Pasch ve ark. 2006). Örneğin, Telzer ve arkadaşlarının (2016) yaptığı çalışmada etkileşim yöntemiyle (interaction method) kültürleşme boşluğunun aile çatışması ve içselleştirme dışsallaştırma problemleriyle ilişkisi incelenmiştir.

Ancak yapılan çalışmada anlamlı bir ilişkiye ulaşılamamıştır. Öte yandan, Pasch ve arkadaşları (2006) da ebeveyn-ergen kültürleşme boşlukları ile ebeveyn-ergen çatışması veya ergen uyum sorunları arasında anlamlı bir ilişki bulmamıştır. Mevcut çalışmada ise, yapılan analiz sonucunda Türk kültürüne yönelimde anne ile gencin arasındaki boşluk arttıkça gencin depresyon düzeyinin arttığı; benzer şekilde ailecilik değerinde anne ile gencin arasındaki boşluk arttıkça gencin depresyon ve stres düzeyinin de arttığı; değer ve davranış boşluğunun birlikte depresyonun önemli bir kısmını açıkladığı görülmüştür. Ancak her ne kadar kültürleşme boşluğunun gençlerin akademik başarısıyla ilişkili olduğuna dair çalışma bulgularına rastlanmış olsa da (Nair ve ark., 2018); mevcut çalışmada uzaktan kültürleşme boşluğu ile akademik başarı arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Bu bulguların kültürleşme boşluğuna dair alanyazındaki karmaşık bulgulara ve henüz başlayan uzaktan kültürleşme araştırmalarına önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kültürleşme boşluğu-sıkıntı modeline göre, kültürleşme boşluğu ebeveynler ve çocukları arasında çatışmaya sebep olmakta, çatışma ise gençleri olumsuz yönde etkilemektedir. Nitekim konuyla ilgili yapılan çalışmalarda ebeveyn-çocuk çatışmasının depresif semptomlarla (Bradford ve ark., 2008; Branje ve ark., 2010; Hazel ve ark., 2014; Wang ve Chen, 2022; Qu ve ark., 2021), anksiyeteye (Curran ve ark., 2019; Smith-Schrandt ve ark., 2013; Tanaka ve ark., 2009, Wang ve Chen, 2022) ve stresle (Hazel ve ark., 2014; Trevisani, 2019) pozitif yönde ilişkili olduğu görülmektedir. Mevcut çalışmanın bulguları da alanyazınla uyumlu olarak anne ve çocuk arasındaki çatışma düzeyi arttıkça depresyon, anksiyete ve stres düzeyinin de arttığını ortaya koymaktadır. Anne-çocuk arasındaki çatışmanın psikolojik sağlıkla ilişkili olması ve bununla birlikte kültürleşme boşluğunun da psikolojik sağlık ve anne-çocuk çatışmasıyla ilişkili olması kültürleşme boşluğu ile psikolojik sağlık arasındaki ilişkide anne-çocuk çatışmasının önemli bir aracı değişken olduğunu düşündürmüştür. Zira ilgili alanyazında kültürleşme boşluğunun psikolojik sağlık ile ilişkisinde sıklıkla aracı ve düzenleyici değişkenlerin varlığı incelenmiştir. Söz konusu ilişkide etkisi en çok test edilen aracı değişkenlerden biri ebeveyn-çocuk çatışması olup ebeveyn-çocuk çatışmasının farklı çalışmalarda aracılık etkisi ortaya konmuştur (Bradford ve ark., 2008; Curran ve ark., 2019; Hazel ve ark., 2014; Leung, 2021; Nebel-Schwalm, 2006). Örneğin annelerin kültürleşme boşluğu ile dışsallaştırılmış davranış problemleri arasında pozitif yönde ilişki olduğu, bu ilişkide de çatışmanın aracılık etkisinin olduğu

(Marsiglia ve ark., 2009); kültürleşme boşluğunun çatışma aracılığıyla depresif semptomlarla ilişkili olduğu ortaya konmuştur (Gonzales ve ark. 2006; Hwang ve ark., 2010; Juang ve ark., 2007). İlgili alanyazındaki bulgularla uyumlu olarak, yapılan analizden elde edilen bulgular, anne ve genç arasında Türk kültürüne yönelimdeki boşluğun gencin depresyon düzeyiyle ilişkisinde anne ve çocuk arasındaki çatışmanın aracılık ettiğini ortaya koymuştur. Benzer şekilde anne ve genç arasında ailecilik boşluğunun gencin depresyon ve stres düzeyiyle ilişkisinde anne ve çocuk arasındaki çatışmanın aracılık ettiği bulunmuştur.

Bu çalışmada kültürleşme sürecinde etkili olabileceği düşünülen pek çok demografik değişken incelenmiştir. Söz konusu değişkenlerden anne ve babanın birlikte veya ayrı olmasının gençlerin kültürleşme sürecinde belirleyici olduğu, anne-babası ayrı olan gençlerin ABD kültürüne yöneliminin anne-babası birlikte olan gençlerden anlamlı olarak daha yüksek düzeyde olduğu ve anne-babası ayrı olan gençlerin ailecilik değerinin anne-babası birlikte olan gençlerden anlamlı olarak daha düşük düzeyde olduğu bulunmuştur. Söz konusu ilişkinin incelendiği çalışma bulgularına rastlanmasa da anne-babası ayrı olan gençlerin aile kurumunun ve ebeveyn-çocuk birlikteliğinin önemli görüldüğü Türk kültürünün tersine aileci değerlerin ön planda olmadığı ve boşanmanın daha yaygın görüldüğü ABD kültürüne yönelmesi şaşırtıcı bir bulgu değildir. Çalışmada kültürleşme sürecini anlamlı düzeyde yordadığı tespit edilen diğer bir önemli demografik değişkenin ise katılımcıların cinsiyeti olduğu görülmüştür. Çalışmada erkeklerin kadınlardan anlamlı olarak daha yüksek düzeyde ataerkil cinsiyet ideolojisine sahip olduğu bulunmuştur. Bu bulgu Hispanik kızların erkeklerden daha hızlı kültürleştiği, kızların daha az geleneksel toplumsal cinsiyet rolleriyle gelen özgürlüğü benimsedikleri (Gil ve Vazquez, 1996) yönündeki varsayımlarıyla uyumludur. Zira Meksikalı-Amerikalı yedinci ve sekizinci sınıf öğrencileriyle yapılan bir çalışmada, kızların erkeklerden daha eşitlikçi toplumsal cinsiyet rolü tutumlarına sahip oldukları bulunmuştur (Valenzuela, 1993). Kültürleşme sürecinde cinsiyet farklılığının etkisi nitel verilerde de ortaya çıkmıştır. Kadınlarla yapılan odak grup görüşmesinde erkeklerle yapılan odak görüşmesine kıyasla daha fazla cinsiyet ayrımcılığından bahsedildiği, kadın katılımcıların ABD’li bir genci tanımlarken cinsiyete göre ayırmadığı gözlemlenirken, Türk bir genci tanımlarken kadın ve erkek olarak ikiye ayırma ihtiyacı duyduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca Türk bir anneyi ve ABD’li bir anneyi tanımlarken Türk anneyi daha geleneksel cinsiyet

ideolojileri çerçevesinde betimledikleri, ABD’li bir anneyi ise daha eşitlikçi cinsiyet ideolojileri çerçevesinde betimledikleri gözlemlenmiştir. Kültürleşme sürecindeki cinsiyet farklılıkları Amerikanlaşmanın olumlu ve olumsuz yönlerinden bahsederken ve ABD kültürüne yönelik tutumundan bahsederken de ortaya çıkmıştır. Çalışmada anlamlı düzeyde ilişki bulunan diğer bir demografik değişkenin ise anne eğitim durumu olduğu ortaya konmuştur. Zira mevcut çalışmada ABD kültürüne yönelim ve ailecilik değeri puanlarının annenin eğitim durumuna göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir. Annesi ilkokul mezunu olan gençlerin ABD kültürüne yönelim puanının annesi üniversite mezunu olan gençlerden anlamlı düzeyde daha düşük olduğu bulunmuştur. Annesi lise mezunu olan gençlerin ailecilik değerlerinin annesi ilkokul mezunu olan ve annesi ortaokul mezunu olan gençlerden anlamlı düzeyde daha düşük olduğu bulunmuştur. Bu bulgular Giray (2016) tarafından yapılan çalışmada annelerin eğitim düzeylerinin annelerin ABD kültürüne yönelimiyle pozitif yönde ilişkili olduğuna dair çalışma bulgusunu desteklemektedir.

Son olarak katılımcıların yaşamının büyük bölümünü nerede geçirdiğinin kültürleşme sürecinde belirleyici olduğu düşünülmüş olsa da mevcut çalışmada konuyla ilgili herhangi bir anlamlı ilişkiye rastlanmamıştır. Oysaki küreselleşmenin şehirlerde daha fazla etkili olduğu, bu sebeple şehirlerde yaşayan bireylerin, kırsal bölgede yaşayan bireylere göre uzaktan kültürleşme olasılığının daha fazla olduğu varsayılmaktadır (bkz. Arnett, 2002). Örneğin, bir çalışmada, Haiti’de kırsal kesimde yaşayan ergenlerin genel olarak ABD kültürüne karşı çok az yönelim gösterdiği bulunmuştur (Ferguson ve ark., 2014). Mevcut çalışma bulgularında kırsal veya kentli olmanın uzaktan kültürleşme sürecinde belirleyici olmamasının, Türkiye’nin sosyo-demografik yapısından kaynaklanıyor olabileceği düşünülmüştür. Zira 2022 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre Türkiye’de 2021 yılında il ve ilçe merkezlerinde yaşayanların oranı %93,2 iken 2022 yılında %93,4 olmuş; belde ve köylerde yaşayanların oranı ise %6,8’den %6,6’ya düşmüştür (TÜİK, 2023).

Mevcut çalışmada gençlerin ABD kültürüne ve ABD kültürüne uzaktan kültürleşmeye yönelik tutumları da incelenmiştir. Öncelikle gençler Türk kültüründen farklı olarak nitelendikleri ABD kültürünü değişime açık, çağdaş, bireyselci ve özgürlükçü bir kültür olarak tanımlamış, özellikle ABD’nin zengin ekonomik koşullarından bahsetmişlerdir. Gençlerin ABD kültürüne yönelik davranışsal tutumlarının da ABD kültürü tanımlarıyla paralel olarak, özellikle zengin ekonomik

koşullar sebebiyle olumlu yönde olduğu görülmüştür. Bu bulgu Massey ve Sanchez (2007) tarafından yapılan çalışmada Latin Amerikalı ergenlerin Amerikan kimliğini 'büyük' ve güçlü olarak yorumladıklarına ve Jamaikalı erkek çocukların Amerikan kültürünü değerlendirirken ekonomik refahı ve gücü vurguladıklarına (Ferguson ve Iturbide, 2013) dair çalışma bulgularıyla uyumludur. Ancak söz konusu zengin ekonomik koşulların erkekler tarafından daha sıklıkla dile getirildiği, eşitlikçi kültürel değerlerin ise kadınlar tarafından sıklıkla dile getirildiği görülmüştür. Bu da uzak kültürün zenginliğinin uzaktan kültürleşmeyi kolaylaştırdığı varsayımlarıyla uyumlu olarak uzaktan kültürün zenginliğinin uzaktan kültürleşmede etkili olduğunu (Eales ve ark., 2020), ancak sadece kültürün zenginliğinin değil kültürel değerlerin de kültürleşmede önemli olduğunu göstermektedir. ABD kültürüne yönelik tutumun kaynağını ise uzaktan kültürleşme teorisinin öngördüğü gibi teknoloji ve medya başta olmak üzere küreselleşme araçlarının oluşturduğu ortaya konmuştur. Ardından gençlerin Amerikanlaşmaya yönelik tutumları incelenmiştir. Gençlerden Amerikanlaşmış bir Türk gencini nasıl tasvir ettikleri sorulduğunda, gençlerin Amerikanlaşmış bir Türk gencini; Ferguson ve Iturbide (2013) tarafından Jamaikalı gençlerle yaptıkları nitel araştırma bulgularında ortaya konan “müsamahakâr ebeveynleri olan şımarık ve çılgın genç” tasviriyle, dolayısıyla Hollywood imajlarıyla uyumlu olarak tanımladıkları görülmüştür. Dolayısıyla bu bulgu da uzak kültürün özellikle medya vasıtasıyla öğrenildiği bulgusuyla uyumludur.

4.1. Çalışmanın Önemi, Sınırlılıkları ve Öneriler

Mevcut çalışmada Türk kültüründe uzaktan kültürleşmenin varlığı ortaya konarak uzaktan kültürleşmenin temel varsayımı desteklenmiş ve ABD kültürüyle tarihsel ve coğrafi bağlara sahip olmayan Türk kültüründe ABD kültürünün uzaktan etkisi incelenerek uzaktan kültürleşme araştırmalarının çerçevesi genişletilmiştir. Bu açıdan mevcut çalışmanın alanyazına önemli bir katkı sağladığı düşünülmektedir. Ancak bu noktada bazı sınırlılıklar bulunmaktadır. Öncelikle çalışmada yalnızca Türk kültürü ve ABD kültürünün ele alınması çok boyutlu kültürleşme paradigmasına uymayarak, Türkiye’de kendini farklı kültüre ait hisseden etnik azınlık gruplarını ve ABD kültürü dışında gençlerin benimsiyor olabileceği diğer uzak kültürleri ele almamıştır. Oysaki modern çokkültürlü toplumlarda kültürleşme üzerine yapılan araştırmalar, birçok bireyin üç veya daha fazla kültürel boyutta kültürleşebilmesi

sebebiyle, kültürleşmenin iki boyutlu bir sunumunun ötesine geçmemiz gerektiğini göstermektedir (G.M. Ferguson, 2013). Bu sebeple ilerleyen çalışmalarda çok boyutlu kültürleşme paradigması çerçevesinde uzaktan kültürleşmenin incelenmesi önerilmektedir (örn., Güney Kore kültürü, Japon kültürü). Ayrıca araştırmacılar etnik bir kültüre uzaktan kültürleşme gerçekleşebileceği gibi (örn., Zambiya'da Birleşik Krallık kültürünü medya, yemek ve oraya taşınan bir arkadaşıyla iletişim yoluyla içselleştiren bir üniversite öğrencisi); etnik olmayan bir uzak kültüre de (örn., çevrimiçi yakınlık grupları ve diğer medya aracılığıyla ABD LGBTQ kültürüyle özdeşleşen Gana'daki bir genç) uzaktan kültürleşmenin gerçekleşebileceğini ifade etmektedirler (bkz. Ferguson ve ark., 2017). Bu yüzden ilerleyen çalışmalarda etnik olmayan uzak kültürlerle de uzaktan kültürleşmenin incelenmesi ve bununla birlikte etnik kültürler ve etnik olmayan kültürlerin kesişimselliğinin de incelenmesi önerilmektedir. Zira toplulukçu değerlere sahip olan Türk kültüründe yetişen, ancak bireyselci değerlerin hakim olduğu ABD kültürüne uzaktan kültürleşen bir Türk gencin aynı zamanda etnik olmayan LGBT kültürünü benimsemesi genci olumsuz etkilere daha açık hale getirebilir.

Bu çalışma, ailecilik ve cinsiyet ideolojisi olmak üzere iki değer alanına odaklanarak değer alanında meydana gelen uzaktan kültürleşme sürecini incelemiş ve değer alanındaki uzaktan kültürleşmenin gençler üzerindeki önemli etkilerini ortaya koyarak ilgili alanyazına katkı sağlamıştır. Ancak değer alanındaki uzaktan kültürleşme sürecinin daha iyi anlaşılması için belirgin farklı değer alanlarının da incelenmesi önerilmektedir. Bununla birlikte uzaktan kültürleşme sürecini daha iyi anlayabilmek için farklı yaşam alanlarına etkilerinin yanı sıra kültürleşme sürecini sağlayan ve kolaylaştıran mekanizmaların da incelenmesi gerekmektedir. Bu sebeple ilerleyen çalışmalarda uzaktan kültürleşme araçlarının (ticaret, turizm, teknoloji ve transnasyonalizm) ve uzaktan kültürleşmeyi kolaylaştıran kişilik özelliklerinin de incelenmesi önerilmektedir.

Çalışma uzaktan kültürleşmeyi önemli bir gelişim dönemi olan beliren yetişkinlik döneminde inceleyerek hem uzaktan kültürleşme alanyazınına hem de beliren yetişkinlik alanyazınına katkı sağlamaktadır. Ancak örnekleme üniversite öğrencilerinin oluşturması sebebiyle yaş aralığı bakımından kısıtlı olup bu kısıtlılık, çalışmanın genellenebilirliğinin önünde engel teşkil etmektedir. Ayrıca ergenlik dönemi öncesi daha küçük yaşta çocuklarda uzaktan kültürleşmeyi inceleyen

çalışmalara rastlanmamıştır. Bu sebeple ilerleyen süreçte farklı gelişimsel dönemlerde uzaktan kültürleşmenin incelenmesi önerilmektedir.

Çalışmanın temel sınırlılıklarından birisi çalışmada psikolojik sağlığın yalnızca semptomlar üzerinden incelenmiş olmasıdır. Yalnızca semptomların incelenmiş olması psikolojik sağlığın klinik bir tablo üzerinden yorumlanmasını engellemektedir. Çalışmada her ne kadar psikiyatrik tanı olup olmadığı ve kim tarafından tanının konulduğu sorulmuş olsa da katılımcıların soruları eksik cevaplaması sebebiyle konuyla ilgili güvenilir bir veri ortaya çıkmamıştır. Dolayısıyla psikolojik sağlık incelenirken kontrol değişkeni olarak kullanılması planlanan psikiyatrik tanının varlığı kontrol değişkeni olarak kullanılamamıştır. Diğer bir sınırlılık ise çalışma verilerinin toplandığı dönemin sosyo-politik atmosferidir. Zira çalışma verilerinin toplandığı dönemde kaygı düzeyini arttıran pandemi süreci devam etmekte, ülkede bir ekonomik kriz hakim olmakta ve seçim dönemi yaklaşmaktaydı. Bu sebeple çalışma bulguları değerlendirilirken mevcut politik atmosferin dikkate alınarak değerlendirilmesi ve ilerleyen araştırmalarda psikolojik tanının varlığının kontrol edilmesi önerilmektedir.

Uzaktan kültürleşme boşluğunun incelenmesinde sıklıkla kullanılan üç yöntem bulunmaktadır. Her bir yöntem uzaktan kültürleşme boşluğunu farklı yönlerden inceleme fırsatı sunmaktadır. Örneğin eşleşme-uyumsuzluk yöntemi çiftlerin benimsediği uzaktan kültürleşme stratejileri arasındaki uyumu ortaya koymakta (örn. annenin benimsediği kültürleşme strateji ayrışma ve gencin benimsediği strateji asimilasyonsa kültürleşme stratejilerinin uyumlu olmadığı söylenir), fark puan yöntemi çiftler arasında her bir kültürdeki kültürel mesafeyi ortaya koymakta (örn., annenin Türk kültürüne yönelim puanı ile çocuğunun Türk kültürüne yönelim puanı arasındaki fark) ve etkileşim yöntemi ise temel etkilerin (Türk kültürüne yönelimin ve ABD kültürüne yönelimin ayrı ayrı değişkenler üzerindeki etkisi) yanı sıra kültürleşme puanlarının etkileşimin (annenin Türk kültürüne yönelimi ile çocuğunun ABD kültürüne yöneliminin etkileşiminin değişkenler üzerindeki etkisi) değişkenler üzerindeki etkilerini de ortaya koymaktadır. Ancak bu çalışmada yalnızca fark puan yöntemi kullanılmıştır. Bunun da uzaktan kültürleşme boşluğu incelenirken tek bir yöne odaklanarak diğer yönlerin gözden kaçırılmasına sebep olduğu düşünülmektedir. Gelecekteki çalışmalarda uzaktan kültürleşme boşluğunun farklı yöntemler kullanarak incelenmesi önerilmektedir.

Uzaktan kültürleşme incelenirken veriler anket aracılığıyla toplanmıştır. Verilerin anket aracılığıyla toplanmış olması verilerin nedensellik çıkarımlarından ziyade daha çok ilintisel ilişkiler üzerinden incelenmesine sebep olmuştur. Bu sebeple ilerleyen çalışmalarda boylamsal çalışmaların veya kontrollü değişimlemelerin yapıldığı deneysel, yarı deneysel çalışmaların gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Çalışmanın sınırlılıklarından bir diğeri, ölçümlerin öz bildirime dayanmasıdır. Bu şekilde veri toplandığında sosyal kabul arzusu, sosyal istenirlik gibi yanlılıklar bireylerin cevap verme davranışlarını etkileyebilmektedir. Çalışmanın bulguları alinyazın ile genel olarak tutarlı olsa da bu durum sonuçların genellebilirliği açısından sınırlılık oluşturmaktadır. Aynı değişkenlerin ilişkisinin farklı zamanlarda tekrar incelenmesi bu sınırlılığın önüne geçecektir. Bununla birlikte kullanılan ölçüm araçları çoğunlukla geleneksel kültürleşme araştırmalarından uyarlanan ölçüm araçlarıdır. Oysaki çalışma bulgularımız uzaktan kültürleşmenin geleneksel kültürleşmeden farklı yönlerini ortaya koymuştur. Bu yüzden ilerleyen çalışmalarda yalnızca uzaktan kültürleşmeye yönelik ölçüm araçlarının geliştirilmesi önerilmektedir. Mevcut çalışmada ise nitel veriler kullanılarak ölçüm araçlarının sınırlılıkları azaltılmaya çalışılmıştır.

SONUÇ

Mevcut çalışmada yerel Türk kültürüne sahip olan ve daha önce ABD'ye hiç seyahat etmeyen beliren yetişkinlik dönemindeki gençlerin ve annelerinin uzak ABD kültürünün değer ve davranış tarzlarına yönelimi; söz konusu yönelimin gençlerin psikolojik sağlığı, akademik başarısı ve anneleriyle yaşadığı çatışma düzeyiyle ilişkisi incelenmiştir. Araştırmada kurulan hipotezler karma yöntemle sınanmıştır. Bu doğrultuda elde edilen sonuçlara bakıldığında, yerel Türk kültürüne sahip olan beliren yetişkinlik dönemindeki gençlerin daha önce ABD'ye hiç seyahat etmemesine rağmen, yalnızca küreselleşmenin araçları vasıtasıyla ABD kültürünün değer ve davranış tarzlarını benimseyebildiği görülmüştür. Özellikle gençlerin annelerden daha fazla ABD kültürünün değer ve davranış tarzlarına yönelim gösterdiği, bunun da uzaktan kültürleşme boşluğuna yol açtığı, uzaktan kültürleşme boşluğunun ise anne-çocuk çatışması, depresyon ve stresle pozitif yönde ilişkili olduğu, Türk kültürüne yönelimde anne ile gencin arasındaki boşluk arttıkça gencin depresyon düzeyinin arttığı; benzer şekilde ailecilik değerinde anne ile gencin arasındaki boşluk arttıkça gencin depresyon ve stres düzeyinin de arttığı; değer ve davranış boşluğunun birlikte depresyonun önemli bir kısmını açıkladığı ve uzaktan kültürleşme boşluğu ve psikolojik sağlık arasındaki ilişkiye anne-çocuk çatışmasının aracılık etkisinin olduğu görülmüştür. Ayrıca değer ve davranış alanlarında ABD kültürüne uzaktan kültürleşmenin depresyon, anksiyete, stres ve anne-çocuk çatışmasını anlamlı düzeyde yordadığı görülmüştür. Davranış alanındaki bulgular ABD kültürüne yönelimin gençlerin anksiyete ve stres düzeyleriyle pozitif yönde ilişkili olduğunu, Türk kültürüne yönelimin ise gençlerin depresyon ve çatışma düzeyleriyle negatif yönde ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Dolayısıyla yerel Türk kültürüne yönelimin uzak ABD kültürüne yönelime göre gençlerin psikolojik sağlığını daha olumlu yönde etkilediği ve Türk kültürüne yönelimin annelerle çatışma düzeyini azalttığı görülmektedir. Değer alanındaki uzaktan kültürleşmenin gençler üzerindeki etkisine dair bulgularda ise ataerkil cinsiyet ideolojilerine yönelim arttıkça depresyon ve stres

düzeşinin düştüğü; ailecilik değeri arttıka depresyon, anksiyete, stres ve çatışma düzeşinin düştüğü görülmüştür.

Son olarak geleneksel kültürleşme stratejisine dair alanyazınla uyumlu olarak asimilasyon ve marjinalizasyon stratejisini benimseyen gençlerin ayrışma ve entegrasyon stratejisini benimseyen gençlere göre daha yüksek düzeyde depresyon ve çatışmaya sahip oldukları bulunmuş; ancak geleneksel kültürleşme araştırmalarında ayrışmanın kaygıyla ilişkili semptomların olasılığını yaklaşık altı kat artırdığı, asimilasyonun ise ruh sağlığı üzerindeki etkilerinin de entegrasyon kadar faydalı olabileceği, asimilasyonun ayrışmaya kıyasla daha düşük depresif semptomlarla ilişkili olduğu (Choy ve ark., 2021) ve ayrışmanın ise daha yüksek bir depresyon riskiyle ilişkili olduğu ortaya konurken (Ünlü Ince ve ark., 2014); mevcut çalışmada ayrışma stratejisi entegrasyon stratejisinden sonra en olumlu sonuçlarla ilişkilendirilmiştir. Dolayısıyla uzaktan kültürleşme teorisi geleneksel kültürleşme teorisine benzer şekilde entegrasyon stratejisinin en iyi sonuçlarla ilişkili olmasını ve marjinalizasyon stratejisinin en olumsuz sonuçlarla ilişkili olmasını içerirken; geleneksel kültürleşme teorisinden farklı olarak ayrışma stratejisi asimilasyon stratejisinden daha olumlu sonuçlarla ilişkilendirilmiştir.

KAYNAKÇA

- Alba, J. W. ve Hutchinson, J. W. (1987). Dimensions of Consumer Expertise. *The Journal of Consumer Research*, 13, 411–454. [CrossRef]
- Amato, P. R. ve Booth, A. (1995). Changes in gender role attitudes and perceived marital quality. *American Sociological Review*, 60, 58–66
- Arends-Tóth, J. ve Van de Vijver, F. J. R. (2003). Multiculturalism and acculturation: views of Dutch and Turkish-Dutch: Multiculturalism and acculturation. *European Journal of Social Psychology*, 33(2), 249–266. doi:10.1002/ejsp.143
- Arends-Tóth, J. ve Van de Vijver, F. J. R. (2004). Domains and dimensions in acculturation: Implicit theories of Turkish–Dutch. *International Journal of Intercultural Relations*, 28(1), 19–35. doi:10.1016/j.ijintrel.2003.09.00
- Arends-Tóth, J. ve Van de Vijver, F. J. R. (2006). Assessment of psychological acculturation. D. L. Sam ve J. W. Berry (Ed.), *The Cambridge handbook of acculturation psychology* içinde (s. 142–160). Cambridge University Press. <http://doi.org/10.1017/CBO9780511489891.013>
- Arends-Tóth, J. ve Van de Vijver, F. J. R. (2007). Acculturation attitudes: A comparison of measurement methods. *Journal of Applied Social Psychology*, 37(7), 1462–1488. <https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2007.00222.x>
- Aretakis, M. T. (2011). *Immigration, acculturation, and academic attitudes and performance among Latino adolescents* (Doctora Thesis). University of Michigan ProQuest Dissertations Publishing, 2011. 3476774.
- Arnett, J. J. (2000). Emerging Adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties. *American Psychologist*, 55(5), 469-480.
- Arnett, J. J. (2002). The psychology of globalization. *American Psychologist*, 47, 774–783.
- Arnett, J. J. (2015). The cultural psychology of emerging adulthood. L. A. Jensen (Ed.), *The Oxford handbook of human development and culture: An interdisciplinary perspective* içinde (s. 487-501). Oxford University Press.
- Asa, S. (2019). *Güney Kore Popüler Kültürü'nün (Hallyu) İmam Hatip Lisesi Öğrencilerine Etkisi Üzerine Bir Alan Araştırması* (Yüksek Lisans Tezi), Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Atalay Mazlum, A. ve Mazlum, M. M. (2017). Sosyal bilimlerde araştırma yönteminin belirlenmesi. *Route Educational and Social Science Journal*, 4(4), s. 15.
- Atlas Big (2019). <https://www.atlasbig.com/tr> (Erişim Tarihi: 02.04.2022).
- Audette, A. P., S. Lam, H. O'Connor ve B. Radcliff. (2019). (E) Quality of Life: A Cross-National Analysis of the Effect of Gender Equality on Life Satisfaction. *Journal of Happiness Studies*, 20(7): 2173–88. doi: 10.1007/s10902-018-0042-8.
- Ayón, C., Marsiglia, F. F. ve Bermudez-Parsai, M. (2010). Latino family mental health: Exploring the role of discrimination and familismo. *Journal of Community Psychology*, 38(6), 742-756.
- Bahrassa, N. F., Syed, M., Su, J. Ve Lee, R. M. (2011). Family conflict and academic performance of first-year Asian American undergraduates. *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology*, 17(4), 415–426. <https://doi.org/10.1037/a0024731>
- Baker, E. H., Sanchez, L. A., Nock, S. L. ve Wright, J. D. (2009). Covenant marriage and the sanctification of gendered marital roles. *Journal of Family Issues*, 30, 147–78
- Baldassar, L., Nedelcu, M., Merla, L. ve Wilding, R. (2016). ICT-based co-presence in transnational families and communities: Challenging the premise of face-to-face proximity in sustaining relationships. *Global Networks*, 16(2), 133-144.
- Baloglu, S. ve Brinberg, D. (1997). Affective Images of Tourism Destinations. *Journal of Travel Research*, 35, 11–15.
- Barutçugil, İ. S. (1989). *Turizm İşletmeciliği*. İstanbul. Beta Basım Yayın.
- Bayram Gülaçtı, H.G. (2014). *What Determines The Sibling Conflict Resolution Strategies Of Adolescents? Parents, Siblings, Or Temperament?* (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Benet-Martinez, V. (2012). Multiculturalism: Cultural, social, and personality processes. K. Deaux ve M. Snyder (Ed.), *Handbook of personality and social psychology* içinde (s. 623– 648). Oxford University Press. doi: 10.1093/oxfordhb/9780195398991.013.0025
- Berry, J. W. (1997). Immigration, acculturation, and adaptation. *Applied Psychology*, 46(1), 5–34. doi:10.1111/j.1464-0597.1997.tb01087.x
- Berry, J. W. (2005). Acculturation: Living successfully in two cultures. *International Journal of Intercultural Relations*, 29(6), 697–712. doi:10.1016/j.ijintrel.2005.07.013

- Berry, J. W. (2008). Globalization and acculturation. *International Journal of Intercultural Relations*, 32, 328–336. doi: 10.1016/j.ijintrel.2008.04.001
- Berry, J. W., Phinney, J. S., Sam, D. L. ve Vedder, P. (Ed.) (2006). *Immigrants Youth in Cultural Transition: Acculturation, Identity and Adaption Across National Contexts*. Psychology Press, s. 705.
- Berry, J. W. ve Sabatier, C. (2011). Variations in the assessment of acculturation attitudes: Their relationships with psychological wellbeing. *International Journal of Intercultural Relations*, 35(5), 658–669. doi:10.1016/j.ijintrel.2011.02.00
- Berry, J. W. ve Sam, D. L. (2016). Theoretical perspectives. D. L. Sam ve J. W. Berry (Ed.), *Cambridge handbook of acculturation psychology* içinde (2. basım., s. 11-29). Cambridge University Press.
- Bianchi, S. M., Robinson, J. P. ve Milkie, M. A. (2006). *Changing Rhythms of American Family Life*. New York: Russell Sage Found. ISBN: 0-87154-136-X
- Birman, D. (2006). Measurement of the “acculturation gap” in immigrant families and implications for parent–child relationships. M. H. Bornstein ve L. R. Cote (Ed.), *Acculturation and parent–child relationships: Measurement and development* içinde (s. 113–134). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Birman, D. ve Trinket, E. J. (2001). Cultural transitions in first-generation immigrants: Acculturation of Soviet Jewish refugee adolescents and parents. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 32, 456– 477.
- Bliss, S. B. (1988). The effect of feminist attitudes in parents on their kindergarten-children. *Smith College Studies in Social Work*, 58, 182–92
- Block, J. (1986). *The Child-Rearing Practices Report (CRPR): A set of Q items for the description of parental socialization attitudes and values*. Berkeley: University of California.
- Boccagni, P. (2010). “Private, public or both? On the scope and impact of transnationalism in immigrants’ everyday lives”, *Diaspora and Transnationalism: Concepts, Theories and Methods*. Amsterdam University Press, s.185-203.
- Bolzendahl, C. I. ve Myers, D. J. (2004). Feminist attitudes and support for gender equality: opinion change in women and men, 1974–1998. *Social Forces*, 83, 759–89
- Bornstein, M. H. (2017). The Specificity Principle in Acculturation Science. *Perspectives on Psychological Science*, 12(1), 3–45. <https://doi.org/10.1177/1745691616655997>

- Bozdağ, F. ve Bilge, F. (2021). Adaptation of the Vancouver Index of Acculturation to Turkish and Arabic. *International Journal of Intercultural Relations*, 80, s. 78–88. <https://doi.org/10.1016/j.ijintre>
- Bozkurt, N. (2002). Ticaretin felsefesi, tarihçesi ve etikle olan sıkı bağına ilişkin bazı saptamalar. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Dergisi*, 2, s. 1 <https://hdl.handle.net/11467/194>
- Bradford, K., Vaughn, L. B. ve Barber, B. K. (2008). When there is conflict: Interparental conflict, parent–child conflict, and youth problem behaviors. *Journal of Family Issues*, 29(6), 780–805. <https://doi.org/10.1177/0192513X07308043>
- Brand, T., Samkange-Zeeb, F., Ellert, U., Keil, T., Krist, L., Dragano, N., Jöckel, K.H., Razum, O., Reiss, K., Greiser, K.H., Zimmermann, H., Becher, H., Zeeb, H. (2017). Acculturation and health-related quality of life: results from the German National Cohort migrant feasibility study. *International Journal of Public Health*, 62, 521–529.
- Branje, S. J., Hale, W. W., Frijns, T. ve Meeus, W. H. (2010). Longitudinal associations between perceived parent-child relationship quality and depressive symptoms in adolescence. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 38(6), 751–763. <https://doi.org/10.1007/s10802-010-9401-6>
- Brewster, K. L. ve Padavic, I. (2000). Change in gender-ideology, 1977–1996: the contributions of intracohort change and population turnover. *Journal of Marriage and Family*, 62, 477–87
- Brislin, R. W. (1986). The wording and translation of research instruments. Lonner, WJ.; Berry, JW. (Ed.). *Field methods in cross-cultural research* içinde. Thousand Oaks, CA: Sage, s. 137-164.
- Brooks, C. ve Bolzendahl, C. (2004). The transformation of US gender role attitudes: cohort replacement, socialstructural change, and ideological learning. *Social Science Research*, 33, 106–33
- Brown, T. A., Chorpita, B. F., Korotitsch, W. ve Barlow, D. H. (1997). Psychometric properties of the Depression Anxiety Stress Scales (DASS) in clinical samples. *Behaviour Research and Therapy*, 35(1), s. 79-89. [https://doi.org/10.1016/S0005-7967\(96\)00068-X](https://doi.org/10.1016/S0005-7967(96)00068-X)
- Bulanda, R. E. (2004). Paternal involvement with children: the influence of gender ideologies. *Journal of Marriage and Family*, 66, 40–45

- Calderón-Tena, C. O., Knight, G. P. ve Carlo, G. (2011). The socialization of prosocial behavioral tendencies among Mexican American adolescents: The role of familism values. *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology*, 17(1), 98–106. <https://doi.org/10.1037/a0021825>
- Calzada, E. J., Tamis-LeMonda, C. S. ve Yoshikawa, H. (2012). Familismo in Mexican and Dominican Families From Low-Income, Urban Communities. *Journal of Family Issues*, 34(12), 1696–1724. <https://doi.org/10.1177/0192513X12460218>
- Campos, I. D. (2015). *Acculturation, enculturation, and familismo as moderators in the links of general racial discrimination and racial microaggressions with posttraumatic stress symptoms*. (Doktora Tezi). Available from ProQuest Dissertations & Theses Global database. (UMI No.10679093).
- Campos, B., Ullman, J. B., Aguilera, A. ve Dunkel Schetter, C. (2014). Familism and psychological health: the intervening role of closeness and social support. *Cultural Diversity & Ethnic Minority Psychology*, 20(2), 191–201. <https://doi.org/10.1037/a0034094>
- Can, A. (2017). SPSS ile Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi, PEGEM Akademi Yay., 5. baskı, Ankara, s.193.
- Carter, J. S.ve Borch, C. A. (2005). Assessing the effects of urbanism and regionalism on gender-role attitudes, 1974– 1998. *The International Journal of Social Inquiry*, 75, 548–63
- Castillo, L. G., Conoley, C. W. ve Brossart, D. F. (2004). Acculturation, White marginalization, and family support as predictors of perceived distress in Mexican American female college students. *Journal of Counseling Psychology*, 51, 151-157.
- Cengiz, M. F. ve Şen, O. (2021). Ülke İmajı Bağlamında Türkiye’de Amerika Birleşik Devletleri İmajı Üzerine Bir Analiz. *İletişim ve Diplomasi* , 6 , 3-27 . DOI: 10.54722/iletisimvediplomasi.101557
- Charmaz, K. ve Henwood, K. (2008). Grounded theory. C. Willig ve W. Stainton-Rogers (Ed.), *The Sage Handbook of qualitative research in psychology* içinde (s. 240-259). Los Angeles, USA: Sage.
- Chavez-Korell, S., Benson-Flórez, G., Rendón, A. D. ve Farías, R. (2014). Examining the relationships between physical functioning, ethnic identity, acculturation, familismo,

and depressive symptoms for Latino older adults. *The Counseling Psychologist*, 42(2), 255- 277.

- Chen, S. X., Benet-Martínez, V. ve Bond, M. H. (2008). Bicultural identity, bilingualism, and psychological adjustment in multicultural societies: Immigration-based and globalization-based acculturation. *Journal of Personality*, 76(4), 803–838. doi: 10.1111/j. 1467-6494.2008.00505.x
- Cheung-Blunden, V. L. ve Juang, L. P. (2008). Expanding acculturation theory: Are acculturation models and the adaptiveness of acculturation strategies generalizable in a colonial context? *International Journal of Behavioral Development*, 32, 21–33. doi: 10.1177/0165025407084048
- Choy, B., Arunachalam, K., S, G., Taylor, M., & Lee, A. (2021). Systematic review: Acculturation strategies and their impact on the mental health of migrant populations. *Public Health in Practice*, 2, 100069. doi:10.1016/j.puhip.2020.100069
- Coatsworth, J. D., Maldonado-Molina, M., Pantin, H., & Szapocznik, J. (2005). A person-centered and ecological investigation of acculturation strategies in Hispanic immigrant youth. *Journal of Community Psychology*, 33, 157-174. doi:10.1002/ jcop.20046
- Cole, D. ve Espinoza, A. (2008). Examining the academic success of Latino students in science technology engineering and mathematics (STEM) majors. *Journal of College Student Development*, 49(4), 285–300. doi:10.1353/csd.0.0018
- Cooper, G. R. (1999). Multiple selves, multiple worlds: Cultural perspectives on individuality and connectedness in adolescent development. A. S. Masten (Ed.), *Cultural process in child development* içinde (s. 25–57). Mahwah, NJ: Erlbaum
- Correll, S. J. (2004). Constraints into Preferences: Gender, Status, and Emerging Career Aspirations. *American Sociological Review*, 69 (1): 93–113. doi:10.1177/000312240406900106.
- Corrigall, E. A.ve Konrad, A. M. (2007). Gender role attitudes and careers: a longitudinal study. *Sex Roles*, 56, 847–55
- Costigan, C. L. ve Dokis, D. P. (2006). Relations between parent-child acculturation differences and adjustment within immigrant Chinese families. *Child development*, 77(5), 1252–1267. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2006.00932.x>
- Crane, D. R., Ngai, S. W., Larson, J. H. ve Hafen, M., Jr. (2005). The influence of family functioning and parent–adolescent acculturation on North American Chinese

- adolescent outcomes. *Family Relations*, 54(3), 400–410. doi:10.1111/j.1741-3729.2005.00326.x.
- Creswell, J. W. (2003). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (2. ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Creswell, J. W. (2014). *Araştırma deseni: Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları* (S. B. Demir, çev.). Ankara: Eğiten Kitap.
- Cruza-Guet, M. C., Spokane, A. R., Caskie, G. I. L., Brown, S. C., Szapocznik, J. (2008). The relationship between social support and psychological distress among Hispanic elders in Miami, Florida. *Journal of Counseling Psychology*, 55, 427-441.
- Cuellar, I., Arnold, B. ve Maldonado, R. (1995). Acculturation Rating Scale for Mexican Americans. 2. A revision of the original ARSMA Scale. *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*, 17, 275–304.
- Cunningham, M., Beutel, A. M., Barber, J. S. ve Thornton, A. (2005). Reciprocal relationships between attitudes about gender and social contexts during young adulthood. *Social Science Research*, 34, 862–92
- Curran, T., Worwood, J. ve Smart, J. (2019). Cognitive flexibility and generalized anxiety symptoms: The mediating role of destructive parent-child conflict communication. *Communication Reports*, 1–12. doi:10.1080/08934215.2019.1587485
- Çelenk, O. ve Van de Vijver, F. J. R. (2011). Assessment of acculturation: Issues and overview of measures. *Online Readings in Psychology and Culture*, 8(1), 1-22. doi:10.9707/2307-0919.1105
- Davis, S. N., ve Greenstein, T. N. (2009). Gender Ideology: Components, Predictors, and Consequences. *Annual Review of Sociology*, 35 (1), 87–105. doi:10.1146/annurev-soc-070308-115920
- Davis, S. N. ve Pearce, L. D. (2007). Adolescents' work-family gender ideologies and educational expectations. *Sociological Perspectives*, 50, 249–71
- DeGarmo, D. S. ve Martinez, C. R. (2006). A Culturally Informed Model of Academic wellbeing for Latino Youth: The Importance of discriminatory experiences and social support. *Family Relations*, 55, 267-278.
- De Leersnyder J. (2017). Emotional acculturation: a first review. *Current opinion in psychology*, 17, 67–73. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2017.06.007>

- DeMaris, A. ve Longmore, M. A. (1996). Ideology, power, and equity: testing competing explanations for the perception of fairness in household labor. *Social Forces*, 74, 1043–71
- Demirbulat, Ö. (2012). Turizmin sosyal ve kültürel etkilerinin turist rehberleri tarafından algılanması üzerine bir araştırma: Trabzon ili örneği. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 53-75
..<https://dergipark.org.tr/tr/pub/gaziticaretturizm/issue/49887/639455>
- Demirci, B. (2018). *Amerikan Yapımlarından Uyarlanan Türk Televizyon Dizilerinin Kültür Emperyalizmi Bağlamında İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi: Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Doğan, A., ve Cebioğlu, S. (2011). Beliren yetişkinlik: Ergenlikten yetişkinliğe uzanan bir dönem. *Türk Psikoloji Yazıları*, 14 (28), 11 - 23.
- Eales, L., Gillespie, S., Eckerstorfer, S., Eltag, E. M., Group, G. ve Ferguson, G. M. (2020). Remote Acculturation 101: A Primer on Research, Implications, and Illustrations from Classrooms Around the World. *Online Readings in Psychology and Culture*, 8 (1).
<https://doi.org/10.9707/2307-0919.1168>
- Edwards, L. ve Lopez, S. (2006). Perceived family support, acculturation, and life satisfaction in Mexican American youth: A Mixed-methods exploration. *Journal of Counseling Psychology*, 53, 279-287.
- Erelçin, F. G. (1988). Collectivistic norms in Turkey: Tendency to give and receive support. *Unpublished manuscript*, Bogaziçi Üniversitesi.
- Erkal, M. E. (1984). *Sosyal meselelerimiz ve sosyal değişme* (1. Baskı). Ankara: Mayas Yayınları.
- Esteinou, R. (2006). Fortalezas y desafíos de las familias en dos contextos: Estados Unidos de América y México. CIESAS.
- Fan, P. L. ve Marini, M. M. (2000). Influences on gender-role attitudes during the transition to adulthood. *Social Science Research*, 29, 258–83
- Farver, J.M., Narang, S.K. ve Bhadha, B.R. (2002). East meets West: Ethnic identity, acculturation, and conflict in Asian Indian Families. *Journal of Family Psychology*, 16, 338–350.
- Ferguson, G. M., Muzaffar, H., Iturbide, M. I., Chu, H. ve Meeks Gardner, J. (2018). Feel American, watch American, eat American? Remote acculturation, TV, and nutrition

- among adolescent–mother dyads in Jamaica. *Child Development*, 89(4), 1360–1377. <http://doi.org/10.1111/cdev.12808>
- Ferguson, G. M. (2013). The big difference a small island can make: How Jamaican adolescents are advancing acculturation science. *Child Development Perspectives*, 7, 248-254. doi:10.1111/cdep.12051
- Ferguson, G. M. ve Adams, B. G. (2016). Americanization in the rainbow nation: Remote acculturation and psychological well-being of South African emerging adults. *Emerging Adulthood*, 4(2), 104–118. <http://doi.org/10.1177/2167696815599300>
- Ferguson, G. M., Boer, D., Fischer, R., Hanke, K., Ferreira, M. C., Gouveia, V. V., Hasan Gürkan Tekman, H. G., Chang, A., Pilati, R., Bond, M. H., Adams, B. G., de Garay Hernández, J., González Atilano, M. L., Moreno García, L. I., Clobert, M., Prade, C., Saroglou, V. ve Zenger, M. (2016). “Get up, stand up, stand up for your rights!” The Jamaicanization of youth across 11 countries through Reggae music? *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 1–24. <http://doi.org/10.1177/0022022116632910>
- Ferguson, G. M. ve Bornstein, M. H. (2012). Remote acculturation: The “Americanization” of Jamaican islanders. *International Journal of Behavioral Development*, 36(3), 167–177. <http://doi.org/10.1177/0165025412437066>
- Ferguson, G. M., Bornstein, M. H. ve Pottinger, A. M. (2010). Remote acculturation: The 'Americanization' of native Jamaican adolescents and their mothers. J. B. Santo (chair), *An ecological systems theory approach to child and adolescent development*. Symposium conducted at the biennial meeting of the International Society for the Study of Behavioral Development, Lusaka, Zambia.
- Ferguson, G. M. ve Bornstein, M. H. (2015). Remote acculturation of early adolescents in Jamaica towards European American culture: A replication and extension. *International Journal of Intercultural Relations*, 45, 24–35. doi:10.1016/j.ijintrel.2014.12.007
- Ferguson, G. M., Costigan, C. L., Clarke, C. V. ve Ge, J. S. (2016). Introducing Remote Enculturation: Learning Your Heritage Culture From Afar. *Child Development Perspectives*, 10(3), 166-171. <https://doi.org/10.1111/cdep.12181>
- Ferguson, G. M., Desir, C. ve Bornstein, M. H. (2014). “Ayiti Cheri”: Cultural orientation of early adolescents in rural Haiti. *Journal of Early Adolescence*, 34(5), 621–637. <http://doi.org/10.1177/0272431613503214>

- Ferguson, G. M. ve Dimitrova, R. (2019). Behavioral and academic adjustment of remotely acculturating adolescents in urban Jamaica. J. McKenzie (Ed.). *Globalization as a context for youth development* içinde. New directions for Child and Adolescent Development, *164*, 27-47. <http://doi.org/10.1002/cad.20278>
- Ferguson, K. T., Ferguson, Y. L. ve Ferguson, G. M. (2017). “I am Malawian, Multicultural or British”: Remote acculturation and identity formation among urban adolescents in Malawi. *Journal of Psychology in Africa*, *27*(2), 122–131. <http://doi.org/10.1080/14330237.2017.1301701>
- Ferguson, Y. L., Ferguson, K. T. ve Ferguson, G. M. (2017). I am AmeriBritSouthAfrican-Zambian: Multidimensional remote acculturation and well-being among urban Zambian adolescents. *International Journal of Psychology*.
- Ferguson, G. ve Iturbide, M.I. (2015). Family, Food, and Culture: Mothers' Perspectives on Americanization in Jamaica.
- Ferguson, G. M., Iturbide, M. I. ve Raffaelli, M. (2019). Proximal and remote acculturation: Adolescents’ perspectives of biculturalism in two contexts. *Journal of Adolescent Research*, 1–30. <http://doi.org/10.1177/0743558419868221>
- Ferguson, G. M., Tran, S. P., Mendez, S. N. ve Van de Vijver, F. J. R. (2017). *Remote acculturation: Conceptualization, measurement, and implications for health outcomes*. S. J. Schwartz & J. B. Unger (Ed.). The Oxford handbook of acculturation and health içinde (s. 157–173). Oxford University Press.
- Ferrando, P. J. ve Lorenzo-Seva, U. (2018). Assessing the quality and appropriateness of factor solutions and factor score estimates in exploratory item factor analysis. *Educational and Psychological Measurement*, *78*(5), 762–780. <https://doi.org/10.1177/0013164417719308>
- Foner, E. (2001). American Freedom in a Global Age. *The American Historical Review*, *106* (1), ss.4 <https://doi.org/10.1086/ahr/106.1.1>
- Foster, S. L. ve Robin, A. L. (1989). Parent-adolescent conflict. E. J. Mash ve R. A. Barkley (Ed.), *Treatment of childhood disorders* (s. 493–528). Guilford Press.
- Fox, M., Thayer, Z.M.ve Wadhwa, P.D. (2017). Acculturation and Health: The Moderating Role of Sociocultural Context. *American Anthropologist*, *119*, 405–421.

- Fuligni, A. (2001). Family obligation and the academic motivation of adolescents from Asian, Latin American, and European backgrounds. *New Directions for Child and Adolescent Development*, 94, 61-76.
- Fuligni, A. J., Tseng, V. ve Lam, M. (1999). Attitudes toward family obligations among American adolescents with Asian, Latin America, and European backgrounds. *Child Development*, 70(4), 1039-1044.
- Gaines, S. O. Jr., Barajas, L., Hicks, D., Lyde, M., Takahashi, Y., Yum, N., Garcia, B. F., Marelich, W. D., Bledsoe, K. L., Steers, W. N., Henderson, M. C., Granrose, C. S., Rios, D. L., Farris, K. R. ve Page, M. S. (1997). Links between race/ethnicity and cultural values as mediated by race/ethnicity and moderated by gender. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72 ,1460-1476.
- Gartner, W. C. (1994). Image Formation Process. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 2, 191–216.
- Gaunt, R. (2006). Biological essentialism, gender ideologies, and role attitudes: what determines parents' involvement in child care. *Sex Roles*, 55, 523–33
- Ghuman, P.A.S. (1975). The cultural context of thinking: A comparison study of Punjabi and English boys. *Slough: National Foundation for Educational Research*.
- Gil, R. M. ve Vazquez, C. I. (1996). The maria paradox. how latinas can merge old world traditions with new world esteem. New York: Putnam.
- Gil, A. G., Wagner, E. F. ve Vega, W. A. (2000). Acculturation, familism and alcohol use among Latino adolescent males: Longitudinal relations. *Journal of Community Psychology*, 28(4), 443–458.
- Giray, Ç. (2016). *Children Of AmeriTürk Mothers And Traditional Turkish Fathers: Perceived Remote Acculturation Gaps Between Divorced Coparents, And Child Well-Being In Turkey* (Yüksek Lisans Tezi). Urbana-Champaign: University of Illinois. Amerika
- Glick Schiller, N., Bach, L. ve Blanc-Szanton, C. (1992). Transnationalism: A new analytic framework for understanding migration. *Annals of the New York Academy of Science*, 1–24. doi: 10.1111/j.1749-6632.1992.tb33484.x
- Glick Schiller, N., Darieva, T. ve Gruner-Domic, S. (2011). Defining cosmopolitan sociability in a transnational age: An introduction. *Ethnic and Racial Studies*, 34, 399–418, doi: 10.1080/01419870.2011.533781

- Gloria, A. M. ve Rodriguez, E. R. (2000). Counseling Latino university students: Psychosociocultural issues for consideration. *Journal of Counseling & Development*, 78, 145–154. doi:10.1002/j.1556-6676.2000.tb02572.x
- Gonzales, N. A., Deardorff, J., Formoso, D., Barr, A. ve Barrera, M., Jr. (2006). Family mediators of the relation between acculturation and adolescent mental health. *Family Relations*, 55(3), 318–330. doi:10.1111/j.1741-3729.2006.00405.x.
- Gordon, M. M. (1964). Assimilation in American Life: The Role of Race, Religion, and National Origins. *Oxford: Oxford University Press on Demand*.
- Göregenli, M. (1995). Kültürüüz açısından bireycilik-toplulukçuluk eğilimleri: Bir başlangıççalışması [Individualism-collectivism orientations in the Turkish culture: A preliminary study]. *Türk Psikoloji Dergisi*, 10, 1-14.
- Göregenli, M. (1997). Individualist-Collectivist Tendencies in a Turkish Sample. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 28(6), 787–794. doi:10.1177/0022022197286009
- Greenstein, T. N. (1996). Gender ideology and perceptions of fairness of the division of household labor: effects on marital quality. *Social Forces*, 74, 1029–1042.
- Griffith, J. ve Villavicencio, S. (1985). Relationships among acculturation, sociodemographic characteristics, and social supports in Mexican American adults. *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*, 7, 75-92.
- Gupta, S. (1999). The effects of transitions in marital status on men’s performance of housework. *Journal of Marriage and Family*, 61, 700–11
- Hardway, C. ve Fuligni, A. J. (2006). Dimensions of family connectedness among adolescents with Mexican, Chinese, and European backgrounds. *Developmental Psychology*, 42(6), 1246–1258. doi:10.1037/0012-1649.42.6.1246
- Hazel, N. A., Oppenheimer, C. W., Technow, J. R., Young, J. F. ve Hankin, B. L. (2014). Parent relationship quality buffers against theeffect of peer stressors on depressive symptoms from middle childhoodto adolescence. *Developmental Psychology*, 50(8), 2115–2123.https://doi.org/10.1037/a0037192
- Hernández, B., Ramírez García, J. I. ve Flynn, M. (2010). The role of familism in the relation between parent–child discord and psychological distress among emerging adults of Mexican descent. *Journal of Family Psychology*, 24(2), 105–114. https://doi.org/10.1037/a0019140

- Hochschild, A. R., ve Machung, A. (1989). *The second shift: Working parents and the revolution at home*.
- Hofstede, G. (2001). Culture's consequences: comparing values, behaviors, institutions, and organizations across nations. *Thousand Oaks, Calif: Sage*.
- Horton, D. ve Wohl, R. R. (1956). Mass communication and para-social interaction: Observations on intimacy at a distance. *Psychiatry, 19*, 215–229. doi: 10.1037/1089-2680.11.1.31
- H., Kate, H., Sweeting, M., Keoghan, ve S., Platt (2006). "Sex, Gender Role Orientation, Gender Role Attitudes and Suicidal Thoughts in Three generations. A General Population Study." *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology, 41* (8):641–7. doi:10.1007/s00127-006-0074-y.
- Hwang, W., ve Wood, J. J. (2009). Acculturative family distancing: Links with self-reported symptomatology among Asian Americans and Latinos. *Child Psychiatry and Human Development, 40*(1), 123–138. doi:10.1007/s10578-008-0115-8.
- Hwang, W., Wood, J. J. ve Fujimoto, K. (2010). Acculturative family distancing (AFD) and depression in Chinese American families. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 78*(5), 655–667.
- İlgin, H. Ö. ve Uruç, H. (2018). Globalization As A Reflection Of Television Serials Context Of Western. *BJSS Balkan Journal of Social Sciences, 7*(14)
- İnsani ve Sosyal Araştırmalar Merkezi [İNSAMER] (2022). <https://www.insamer.com/tr/ulke-profil-i-jamaika/> (Erişim Tarihi: 06.11.2022)
- Jensen, L. A., Arnett, J. J. ve McKenzie, J. (2011). Globalization and cultural identity. S. J. Schwartz, K. Luyckx, & V. L. Vignoles (Ed.), *Handbook of identity theory and research: Vol. 1. Structures and processes* içinde (s. 285-301). New York, NY: Springer.
- Johnson, R. B., ve Onwuegbuzie, A. J. (2004). "Mixed methods research: A research paradigm whose time has come". *Educational Researcher, 33*(7), 14-26.
- Joshua Project (2022). <https://joshuaproject.net/countries/TU> (Erişim Tarihi: 20 Nisan 2022).
- Juang, L. P., Syed, M. ve Takagi, M. (2007). Intergenerational discrepancies of parental control among Chinese American families: Links to family conflict and adolescent depressive symptoms. *Journal of Adolescence, 30*, 965–975.

- Kağıtçıbaşı, Ç. (1984). Socialization in traditional society: A challenge to psychology. *International Journal of Psychology*, 19, 145-157.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1991). *İnsan, aile, kültür* [Human, family and culture]. Istanbul: Remzi Kitabevi.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1994). A critical appraisal of individualism-collectivism: Toward a new formulation. U. Kim , H. C. Triandis , Kağıtçıbaşı , S. Chin Choi , & G. Yoon (Ed.), *Individualism and collectivism: Theory, method, and application* içinde (s. 52-66). Thousand Oaks, CA: Sage
- Kağıtçıbaşı, Ç., (1996). Özerk-iliskisel benlik: Yeni bir sentez [The autonomous-relational self: A new synthesis]. *Türk Psikoloji Dergisi*, 11, 36-44
- Kağıtçıbaşı, C. (2007). *Family, self and human development across cultures: Theory and applications* (rev. 2nd ed.). Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Karraker, M. W. (2013). *Global families* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Kennedy, T. M. ve Ceballo, R. (2013). Latino Adolescents' Community Violence Exposure: AfterSchool Activities and Familismo as Risk and Protective Factors. *Social Development*, 22 (4): 663–682.
- Kiecolt-Glaser, J. K., Newton, T. L. (2001). Marriage and health: His and hers. *Psychological Bulletin*. 127, 472–503.10.1037/0033-2909.127.4.472 [PubMed: 11439708]
- Kim, B. S. K., Atkinson, D. R. ve Yang, P. H. (1999). The Asian Value Scale: Development, factor analysis, validation, and reliability. *Journal of Counseling Psychology*, 46, 342–352.
- Kim, H., Richardson, S. L. (2003). Motion picture impacts on destination images. *Annals of Tourism Research*, 30, 216–237.
- Kim, S. Y., Chen, Q., Li, J., Huang, X. ve Moon, U. J. (2009). Parent– child acculturation, parenting, and adolescent depressive symptoms in Chinese immigrant families. *Journal of Family Psychology*, 23(3), 426–437. doi:10.1037/a0016019.
- Kroska, A. (2007). Gender ideology and gender role ideology. Ritzer, George (Ed.). *The Blackwell Encyclopedia of Sociology* içinde. Malden/Oxford: Blackwell Publishing.
- Künüroğlu, F. (2020). Göç, Kültürleşme Süreçleri ve Psiko-Sosyal Uyum. Doğan, A. ve Kağnıcı D. Y. (Ed.), *Göçmen Çocuk ve Ergenler: Kültürleşme, Uyum ve Eğitim* (s. 4-5). Ankara: Nobel Yayın.

- Kwak, K. (2003). Adolescents and their parents: A review of intergenerational family relations for immigrant and non-immigrant families. *Human Development*, 46, 115–136.
- Landale, N. S. ve Oropesa, R. S. (2007). Hispanic families: Stability and change. *Annual Review of Sociology*, 33(1), 381–405. <https://doi.org/10.1146/annurev.soc.33.040406.131655>
- Lau, A. S., Yeh, M., Wood, P. A., McCabe, K. M., Garland, A. F. ve Hough, R. L. (2005). The acculturation gap–distress hypothesis among high-risk Mexican American families. *Journal of Family Psychology*, 19(3), 367–375. doi:10.1037/0893-3200.19.3.367.
- Le, T. N. ve Stockdale, G. (2008). Acculturative dissonance, ethnic identity, and youth violence. *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology*, 14(1), 1–9. doi:10.1037/1099-9809.14.1.1.
- Leech, N. L. ve Onwuegbuzie, A. J. (2009). "A typology of mixed methods research designs". *Qual Quant*. 43, 265–275.
- Leung, C. (2001). The sociocultural and psychological adaptation of Chinese migrant adolescents in Australia and Canada. *International Journal of Psychology*, 36(1), 8–19. doi:10.1080/00207590042000047
- Leung, J. T. Y. (2021). Overparenting, Parent-Child Conflict and Anxiety among Chinese Adolescents: A Cross-Lagged Panel Study. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(22), 11887. MDPI AG. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.3390/ijerph182211887>
- Lim, S., Yeh, M., Liang, J., Lau, A. S. ve McCabe, K. (2009). Acculturation gap, intergenerational conflict, parenting style, and youth distress in immigrant Chinese American families. *Marriage & Family Review*, 45(1), 84–106. doi:10.1080/01494920802537530.
- Livas-Stein, G., Garcia-Coll, C. ve Huq, N. (2012). Fostering resilience in Mexican American youth through cultural and family assets. Bryant Jensen & Adam Sawyer (Ed). *Regarding Educacion: Mexican American schooling, immigration, and bi-national improvement* içinde.
- Llamas, J. D. ve Consoli, M. M. (2012). The importance of familia for Latina/o college students: examining the role of familial support in intragroup marginalization. *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology*, 18(4), 395-403. doi:10.1037/a0029756

- Lopez-Tamayo, R., Seda, A., Jason, L. A. (2016). The role of familismo and acculturation as moderators of the association between family conflict and substance abuse on latino adult males. *Public Health Open J. 1*(2): 48-56. doi: 10.17140/PHOJ-1- 110
- Lorenzo-Blanco, E. I., Abad-Vivero, E. N., Barrientos-Gutierrez, I., Arillo-Santillán, E., Pérez Hernández, R., Unger, J. B., & Thrasher, J. F. (2018). Movie Language Orientation, Gender, Movie Smoking Exposure, and Smoking Susceptibility among Youth in Mexico. *Nicotine & tobacco research : official journal of the Society for Research on Nicotine and Tobacco*, 20(11), 1378–1385. <https://doi.org/10.1093/ntr/ntx167>
- Lorenzo-Blanco, E. I., Arillo-Santillán, E., Unger, J. B., & Thrasher, J. (2019). Remote Acculturation and Cigarette Smoking Susceptibility Among Youth in Mexico. *Journal of Cross-cultural Psychology*, 50(1), 63–79. <https://doi.org/10.1177/0022022118807578>
- Lorenzo-Blanco, E. I. ve Cortina, L. M. (2013). Towards an integrated understanding of Latino/a acculturation, depression, and smoking: A gendered analysis. *Journal of Latina/o Psychology*, 1(1), 3–20. <https://doi.org/10.1037/a0030951>
- Lorenzo-Blanco, E. I., Unger, J. B., & Thrasher, J. F. (2021). E-cigarette use susceptibility among youth in Mexico: The roles of remote acculturation, parenting behaviors, and internet use frequency. *Addictive behaviors*, 113, 106-688. <https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2020.106688>
- Lovibond, P. F. ve Lovibond, S. H. (1995). The structure of negative emotional states: Comparison of the Depression Anxiety Stress Scales (DASS) with the Beck Depression and Anxiety Inventories. *Behaviour research and therapy*, 33(3), 335-343. [https://doi.org/10.1016/0005-7967\(94\)00075-U](https://doi.org/10.1016/0005-7967(94)00075-U)
- Lugo Steidel, A. G. ve Contreras, J. M. (2003). A new familism scale for use with Latino populations. *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*, 25, 312-330.
- Manago, A. M. (2014). Identity development in the digital age: The case of social networking sites. K. C. McLean & M. Syed (Ed.), *The Oxford Handbook of Identity Development* içinde (s. 508–524). New York: Oxford University Press. <http://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199936564.013.031>
- Manago, A. M., Guan, S. S. ve Greenfield, P. (2015). New media, social change, and human development from adolescence through the transition to adulthood. L. A. Jensen (Ed.),

- The Oxford Handbook of Human Development and Culture* içinde (s. 519–534). Oxford University Press. <http://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199948550.013.32>
- Mao, Y., Wang, R. ve Ji, H. (2023). Acculturation and Academic Adjustment of Student Sojourners in the Chinese Higher Education Context. *Journal of Studies in International Education*, <https://doi.org/10.1177/10283153221150114>
- Marcia, J. E. (1966). Development and validation of ego identity status. *Journal of Personality and Social Psychology*, 3(5): 551-558.
- Marin, G. (1992). Issues in the measurement of acculturation among Hispanics. K. F. Geisinger (Ed.), *Psychological testing of Hispanics* içinde (s. 235–251). Washington, DC: American Psychological Association.
- Marin, G. ve Gamba, R. J. (2003). Acculturation and changes in cultural values. K. M. Chun, P. B. Organista, & G. Marin (Ed.). *Acculturation: Advances in theory, measurement, and applied research* içinde (s. 83–94). Washington, DC: American Psychological Association.
- Marin, G. ve Marin, B. V. (1991). Research with Hispanic populations. *SAGE*.
- Marsiglia, F. F., Kulis, S., Fitzharris, B., & Becerra, D. (2009). Acculturation Gaps and Problem Behaviors among U.S. Southwestern Mexican Youth. *Social work forum (New York, N.Y.)*, 42-43, 6–26.
- Mason, K. O., Czajka, J. L. ve Arber, S. (1976). Change in U.S. women's sex-role attitudes: 1964–1974. *American Sociological Review*, 41, 573–96
- Massey, D. S. ve Sanchez, M. R. (2007). Latino and American identities as perceived by immigrants. *Qualitative Sociology*, 30(1), 81-108. doi:<http://dx.doi.org/10.1007/s11133-006-9052-7>
- Matsumoto, D. (1990). Cultural similarities and differences in display rules. *Motivation and Emotion*, 14(3), 195–214. <https://doi.org/10.1007/BF00995569>
- Matthews, B. ve Beaujot, R. (1997). Gender orientations and family strategies. *Canadian Review of Sociology and Anthropology*, 33, 415–428.
- McDonald's (2022). <https://www.mcdonalds.com.tr/restoranlar>. (Erişim Tarihi:02.04.2022).
- Starbucks Türkiye Web Sitesi (2022). <https://www.starbucks.com.tr/stores> (Erişim Tarihi:02.04.2022).

- McKenzie J. (2019). Shifting Practices, Shifting Selves: Negotiations of Local and Global Cultures Among Adolescents in Northern Thailand. *Child development*, 90(6), 2035–2052. <https://doi.org/10.1111/cdev.13076>
- Mickelson, K. D., Claffey, S. T. ve Williams, S. L. (2006). The moderating role of gender and gender role attitudes on the link between spousal support and marital quality. *Sex Roles*, 55, 73–82
- Miles, M. B., ve Huberman, A. M. (2016). *Genişletilmiş bir kaynak kitap: Nitel veri analizi* (S. Akbaba Altun ve A. Ersoy, Çev. Ed.) Ankara: Pegem Akademi.
- Minnotte, K. L. ve Leschyshyn, A. (2014). Gender Ideology and Quality of Life Outcomes. Michalos A.C. (Ed.) *Encyclopedia of Quality of Life and Well-Being Research* içinde. Springer, Dordrecht. https://doi.org/10.1007/978-94-007-0753-5_418
- Moore, L. M. ve Vanneman, R. (2003). Context matters: effects of the proportion of fundamentalists on gender attitudes. *Social Forces*, 82, 115–39
- Morgan Consoli, M. L. ve Llamas, J. D. (2013). The relationship between Mexican American cultural values and resilience among Mexican American college students: A mixed methods study. *Journal of counseling psychology*, 60(4), 617.
- Morse, J. M. (2003). Principles of mixed methods and multimethod research design. A. Tashakkori & C. Teddlie (Ed.), *Handbook of mixed methods in social & behavioral research* içinde (s. 189-208). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Mukhopadhyay, S., Basu, J. ve Rajan, I. (2007) Mental health, gender ideology and women's status in Kerala. S. Mukhopadhyay (Ed). *The enigma of the Kerala woman: A failed promise of literacy* içinde. Social Science Press. s. 71 – 101
- Mutlu, T., Korkut Owen, F. , Özdemir, S. ve Ulaş Kılıç, Ö. (2019). Beliren Yetişkinlerin Kariyer Planları, Yaşadıkları Kariyer Kararsızlıkları ve Bununla Baş Etme Stratejileri . *Kariyer Psikolojik Danışmanlığı Dergisi* , 2 (1) , 1-31 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kpdd/issue/46471/560777>
- Myers, S. M. ve Booth, A. (2002). Forerunners of change in nontraditional gender ideology. *Social Psychology Quarterly*, 65, 18–37
- Nair, R. L., Roche, K. M. ve White, R. (2018). Acculturation Gap Distress among Latino Youth: Prospective Links to Family Processes and Youth Depressive Symptoms, Alcohol Use, and Academic Performance. *Journal of youth and adolescence*, 47(1), 105–120. <https://doi.org/10.1007/s10964-017-0753-x>

- Nebel-Schwalm, M. S. (2006). The relationship between parent-adolescent conflict and academic achievement.
- Newcomb, T. (October, 2013). Marrie with many children: 10 foreign versions of American TV shows. *Time Entertainment*. Retrieved from: <http://entertainment.time.com/2013/10/09/lost-intranslation-10-foreign-versions-of-american-tv-shows/>
- Niemeyer, A. E., Wong, M. M. ve Westerhaus, K. J. (2009). Parental involvement, familismo, and academic performance in Hispanic and Caucasian adolescents. *North American Journal of Psychology*, 11(3), 613-632.
- Nordenmark, M. ve Nyman, C. (2003). Fair or unfair? Perceived fairness of household division of labour and gender equality among women and men—the Swedish case. *European Journal of Women's Studies*, 10, 181–209
- O'Garó, K. N., Morgan, K., Hill, L. K., Reid, P., Simpson, D., Lee, H. ve Edwards, C. L. (2020). Internalization of Western Ideals on Appearance and Self-Esteem in Jamaican Undergraduate Students. *Culture, medicine and psychiatry*, 44(2), 249–262. <https://doi.org/10.1007/s11013-019-09652-7>
- Ojeda, L., Navarro, R. L. ve Morales, A. (2011). The role of la familia on Mexican American men's college persistence intentions. *Psychology of Men & Masculinity*, 12, 216–229
- Ojeda, L. ve Piña-Watson, B. (2013). Day laborers' life satisfaction: The role of familismo, spirituality, work, health, and discrimination. *Cultural Diversity & Ethnic Minority Psychology*, 19, 270–278. <http://dx.doi.org/10.1037/a0032961>
- Ojeda, L., Piña-Watson, B. ve Gonzalez, G. (2016). The role of social class, ethnocultural adaptation, and masculinity ideology on Mexican American college men's well-being. *Psychology of Men & Masculinity*, 17(4), 373–379. <https://doi.org/10.1037/men0000023>
- Ossana, S. M., Helms, J. E. ve Leonard, M. M. (1992). Do 'womanist' identity attitudes influence college women's selfesteem and perceptions of environmental bias? *Journal of Counseling and Development*, 70, 402–408.
- Ozer S. (2015). Predictors of international students' psychological and sociocultural adjustment to the context of reception while studying at Aarhus University, Denmark. *Scandinavian journal of psychology*, 56(6), 717–725. <https://doi.org/10.1111/sjop.12258>

- Ozer, S., Bertelsen, P., Singla, R. ve Schwartz, S. J. (2017). Grab your culture and walk with the global: Ladakhi students' negotiation of cultural identity in the context of globalization-based acculturation. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 48(3), 294–318. <https://doi.org/10.1177/0022022116687394>
- Ozer, S. ve Schwartz, S. J. (2020). Identity development in the era of globalization: Globalization-based acculturation and personal identity development among danish emerging adults. *European Journal of Developmental Psychology*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1080/17405629.2020.1858405>
- Özdikmenli-demir, G. (2010). The Effects Of Economical Cultural And Social Capitals On Turkish University Students 8217; Well being And Academic Achievement . *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* , 19 (3) , 517-534 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/cusosbil/issue/4385/60245>
- Özel, Ç. H. (2014). Turizmin Sosyo-Kültürel Boyutta Ortaya Çıkardığı Etkilerin İncelenmesi: Marmaris Örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 42 , 0-0 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/dpusbe/issue/4784/65981>
- Özmete, E. ve Arslan, E., (2018). Göç: Transnasyonalizm ve Transnasyonal Sosyal Hizmet. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 29(1), ss: 173-207.
- Pasch, L. A., Deardorff, J., Tschann, J. M., Flores, E., Penilla, C. ve Pantoja, P. (2006). Acculturation, parent–adolescent conflict, and adolescent adjustment in Mexican American families. *Family Process*, 45(1), 75–86.
- Patton, M. Q. (2014). Qualitative research & evaluation methods: Integrating theory and practice. *Sage publications*.
- Perales, F., Hoffmann, H., King, T., Vidal, S., & Baxter, J. (2021). Mothers, fathers and the intergenerational transmission of gender ideology. *Social Science Research*, 99, 102597. doi:10.1016/j.ssresearch.2021.102
- Perreira, K., Fuligni, A. ve Potochnick, S. (2010). Fitting in: The roles of social acceptance and discrimination in shaping the academic motivations of Latino youth in the U.S. Southeast. *Journal of Social Issues*, 66(1), 131-153.
- Phinney, J. S. (1990). Ethnic identity in adolescents and adults: Review of research. *Psychological Bulletin*, 108(3), 499–514. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.108.3.499>

- Phinney, J. S., Ong, A. ve Madden, T. (2000). Cultural values and intergenerational value discrepancies in immigrant and non-immigrant families. *Child Development*, 71(2), 528–539. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00162>.
- Phinney, J. S. ve Vedder, P. (2006). Family relationship values of adolescents and parents: Intergenerational discrepancies and adaptation. Berry, JW.; Phinney, JS.; Sam, DL.; Vedder, P. (Ed.) *Immigrant youth in cultural transition: Acculturation, identity, and adaptation across national contexts* içinde. London: Lawrence Erlbaum Associates Publishers. s. 167-184.
- Pina-Watson, B., Gonzalez, I. M. ve Manzo, G. (2019). Mexican-descent adolescent resilience through familismo in the context of intergeneration acculturation conflict on depressive symptoms. *Translational Issues in Psychological Science*, 5(4), 326–334. <https://doi.org/10.1037/tps0000210>
- Pina-Watson, B., Ojeda, L., Castellon, N. E. ve Dornhecker, M. (2013). Familismo, ethnic identity, and bicultural stress as predictors of Mexican American adolescents' positive psychological functioning. *Journal of Latina/o Psychology*, 1, 204–217. <http://dx.doi.org/10.1037/lat0000006>
- Portes, P. R. (1999). Social and psychological factors in the academic achievement of children of immigrants: A cultural history puzzle. *American Educational Research Journal*, 36(3), 489-507. doi: 10.3102/00028312036003489
- Portes, P. R. ve Zady, M. F. (2002). Self-esteem in the adaptation of Spanish-speaking adolescents: The role of immigration, family conflict, and depression. *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*, 24(3), 296-318. doi: 10.1177/0739986302024003003
- Powers, R. S., Suito, J. J., Guerra, S., Shackelford, M., Mecom, D. ve Gusman, K. (2003). Regional differences in genderrole attitudes: variations by gender and race. *Gender Issues*, 21, 40–54
- Ramirez, J. R., Crano, W. D., Quist, R., Burgoon, M., Alvaro, E. M. ve Grandpre, J. (2004). Acculturation, familism, parental monitoring, and knowledge as predictors of marijuana and inhalant use in adolescents. *Psychology of addictive behaviors : journal of the Society of Psychologists in Addictive Behaviors*, 18(1), 3–11. <https://doi.org/10.1037/0893-164X.18.1.3>

- Rangel, S. J. (2013). *Familismo, Enculturation, And Acculturation As Predictors Of Psychological Well-Being In Latina/Os* (Doktora Tezi). Washington State University
- Read, Jen'nan Ghazal, and Gorman, B. K. (2010). Gender and Health Inequality. *Annual Review of Sociology*, 36 (1):371–86. doi: 10.1146/annurev. soc.012809.102535.
- Read, Sanna ve Emily Grundy (2011). Mental Health among Older Married Couples: The Role of Gender and Family Life. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 46 (4):331–41. doi:10.1007/s00127-010-0205-3.
- Redfield, R., Linton, R. ve Herskovits, M. J. (1936). Memorandum for the study of acculturation. *American Anthropologist*, 38, 149-152. doi:10.1525/aa.1936.38.1.02a00330
- Richford, R. (2015). Five Turkish takes on U.S. TV shows. Retrieved from: <http://www.hollywoodreporter.com/news/5-turkish-takes-us-tv-828478>
- Ridgeway, C. L. ve Jacobson, C. K. (1979). The development of female role ideology: impact of personal confidence during adolescence. *Youth and Society*, 10, 297–315.
- Rivera, F. I., Guarnaccia, P. J., Mulvaney-Day, N., Lin, J. Y., Torres, M. ve Alegría, M. (2008). Family cohesion and its relationship to psychological distress among Latino groups. *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*, 30, 357–378. doi: 10.1177/0739986308318713
- Rodriguez, J. M. ve Koloski, K. (1998). The impact of Aculturation on Attitudinal Familism in a Community of Puerto Rican Americans. *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*, 20(3), 375-390.
- Rodriguez, N., Mira, C. B., Paez, N. D. ve Myers, H. F. (2007). Exploring the complexities of familism and acculturation: Central constructs for people of Mexican origin. *American Journal of Community Psychology*, 39, 61-77.
- Rodriguez, N., Ramirez, M. ve Korman, M. (1999). The transmission of family values across generations of Mexican, Mexican American and White Families: Implications for mental health. E. Hollins, and R. Sheets (Ed.) *Racial ethnic identity and human development: Implications for Schooling* içinde. Mahwah, WS: Laurence Erlbaum.
- Rogers, P. (2021). Best practices for your exploratory factor analysis: A Factor tutorial. *Revista de Administração Contemporânea. Advance online publication*, 1-17. <https://doi.org/10.1590/1982-7849rac2022210085.en>

- RTÜK (2018). Televizyon İzleme Eğilimleri Araştırması-2018. https://www.rtuk.gov.tr/televizyon_izleme_egilimleri_arastirmasi_2018/335 (Erişim Tarihi: 02.04.2022)
- Rueschenberg, E. ve Buriel, R. (1989). Mexican American family functioning and acculturation: A Family systems perspective. *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*, 11, 232-244.
- Ryder, A. G., Alden, L. E. ve Paulhus, D. L. (2000). Is acculturation unidimensional or bidimensional? A head-to-head comparison in the prediction of personality, self-identity, and adjustment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 79(1), 49–65. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.79.1.49>
- Sabogal, F., Marin, G., Otero-Sabogal, R., Marin, B. ve Perez-Stable, E. (1987). Hispanic familism and acculturation: What changes and what doesn't? *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*, 9, 397-412.
- Sam, D. L. ve Berry, J. W. (2006). Introduction. D. L. Sam ve J. W. Berry (Ed.), *The Cambridge Handbook of Acculturation Psychology* içinde (s. 1-11). Cambridge: Cambridge University Press.
- Schermelleh-engel, K., Moosbrugger, H. ve Müller, H. (2003). Evaluating the Fit of Structural Equation Models: Tests of Significance and Descriptive Goodness-of-Fit Measures.
- Schneider, M. E. ve Ward, D. J. (2003). The role of ethnic identification and perceived social support in Latinos' adjustment to college. *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*, 25, 539-554.
- Schumm, W. R., McCollum, E. E., Bugaighis, M. A., Jurich, A. P. ve Reitz, J. (1988). Differences between Anglo and Mexican family members on satisfaction with family life. *Journal of Behavioral Sciences*, 10, 39-53
- Schwartz, S. J., Pantin, H., Sullivan, S., Prado, G. ve Szapocznik, J. (2006). Nativity and years in the receiving culture as markers of acculturation in ethnic enclaves. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 37, 345–353. doi: 10.1177/0022022126286928
- Schwartz, S. J., Unger, J. B., Zamboanga, B. L. ve Szapocznik, J. (2010). Rethinking the concept of acculturation: Implications for theory and research. *American Psychologist*, 65(4), 237–251. <http://doi.org/10.1037/a0019330>

- Selezneva, E. (2010). What makes Russian women (un) happy? A closer look at the family. *Osteuropa-Institut Regensburg Working Paper No. 287*, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=1706178> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1706178>
- Smith-Schrandt, H. L., Calhoun, C. D., Feldman, M. A. ve Storch, E. A. (2013). Family conflict and childhood anxiety. E. A. Storch & D. McKay (Ed.), *Handbook of treating variants and complications in anxiety disorders* içinde (s. 321–336). Springer Science + Business Media. https://doi.org/10.1007/978-1-4614-6458-7_20
- Smokowski, P. R., Chapman, M. V. ve Bacallao, M. L. (2007). Acculturation risk and protective factors and mental health symptoms in immigrant Latino adolescents. *Journal of Human Behavior in the Social Environment*, 16, 33–55. <https://doi.org/10.1300/10911350802107710>
- Solberg, V. S. ve Villareal, P. (1997). Examination of self-efficacy, social support, and stress as predictors of psychological and physical distress among Hispanic college students. *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*, 20, 375-390.
- Statista, (2022). <https://www.statista.com/statistics/306915/countries-with-the-largest-number-of-starbucks-stores-worldwide/> (Erişim Tarihi: 02.04.2022).
- Steidel, A. L. ve Contreras, J. M. (2003). A new Familism Scale for use with Latino populations. *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*, 25, 312-330.
- Stein, G. L., ve Polo, A. J. (2014). Parent–child cultural value gaps and depressive symptoms among Mexican American youth. *Journal of Child and Family Studies*, 23(2), 189–199. <https://doi.org/10.1007/s10826-013-9724-3>
- Stone, Z. (2013). The K-Pop plastic surgery obsession. *The Atlantic*. <http://www.theatlantic.com/health/archive/2013/05/the-k-pop-plasticsurgery-obsession/276215/>
- Strauss, A. L. (1987). *Qualitative analysis for social scientists*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Strunin, L., Díaz-Martínez, A., Díaz-Martínez, L. R., Kuranz, S., Hernández-Ávila, C. A., García-Bernabé, C. C. ve Fernández-Varela, H. (2015). Alcohol use among Mexican youths: Is familism protective for moderate drinking? *Journal of Child and Family Studies*, 24, 309–316. <https://doi.org/10.1007/s10826-013-9837-8>
- Sue, D. W. ve Sue, D. (2007). *Counseling the culturally diverse: Theory and practice* (5th ed.). New York, NY: Wiley

- Suinn, R.M., Richard-Figueroa, K., Lew, S. ve Vigil, P. (1987). The Suinn-Lew Asian Self-Identity Acculturation Scale: An initial report. *Educational and Psychological Measurement*, 47, 401–407
- Sun, L. ve Jong-Woo J. (2022). Effects of Hallyu on Chinese Consumers: A Focus on Remote Acculturation. *Sustainability, MDPI*, 14(5), s. 1-23.
- Sunday Times (2014). SA’s youth cast their vote for the ‘coolest’ brands of 2014. Retrieved May 25, 2015, from http://www.bizcommunity.com/f/1406/Press_Release_-_2014_Sunday_Times_Generation_Next__Brand_Survey_Results-_Final_.pdf
- Sümer, G. Ç. (2020). Türkiye’de Kentleşme Politikası Olarak Mülki İdarileşme. *Türk İdare Dergisi*, 0(490), 269 - 296.
- Szapocznik, J., Scopetta, M., Kurtines, W. ve Aranalde, M. (1978). Theory and measurement of acculturation. *International Journal of Psychology*, 12, 113–130
- Szapocznik, J. ve Kurtines, W. M. (1993). Family psychology and cultural diversity: Opportunities for theory, research, and application. *American Psychologist*, 48(4), 400–407. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.48.4.400>
- Szapocznik, J., Kurtines, W. M. ve Fernandez, T. (1980). Bicultural involvement and adjustment in Hispanic-American youths. *International Journal of Intercultural Relations*, 4, 353-365.
- Tabor, A. S., Milfont, T. L. ve Ward, C. (2015). The migrant personality revisited: Individual differences and international mobility intentions. *New Zealand Journal of Psychology*, 44(2), 89–95.
- Tanaka, A., Raishevich, N. ve Scarpa, A. (2009). Family Conflict and Childhood Aggression: The Role of Child Anxiety. *Journal of Interpersonal Violence*, 25(11), 2127–2143. doi:10.1177/0886260509354516
- Tarhan, K. (2018). Küreselleşme Evrensel Bir Kültür Mü Oluşturdu? *Business Economics and Management Research Journal*, 1 (2), 73-80. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/bemarej/issue/41156/469684>
- Teddle, C. ve Yu, F. (2007). Mixed methods sampling: A typology with examples. *Journal of Mixed Methods Research*, 1(1), 77–100.
- Telzer, E. H. (2010). Expanding the Acculturation Gap-Distress Model: An Integrative Review of Research. *Human Development*, 53(6), 313–340. doi:10.1159/000322476

- Telzer, E. H., Yuen, C., Gonzales, N. ve Fuligni, A. J. (2016). Filling Gaps in the Acculturation Gap-Distress Model: Heritage Cultural Maintenance and Adjustment in Mexican-American Families. *Journal of youth and adolescence*, 45(7), 1412–1425. <https://doi.org/10.1007/s10964-015-0408-8>
- The United States Census Bureau (2019). Selected Social Characteristics in the United States (Erişim Tarihi:16.04.2022).
- The United States Census Bureau, (2020). Figure 1. Race and Ethnicity Prevalence by state:2020. <https://www.census.gov/content/dam/Census/library/stories/2021/08/2020-united-states-population-more-racially-ethnically-diverse-than-2010-figure-1.jpg>
- The World Bank (2020). Population, total - United States. <https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL?locations=US>
- The World Bank (2022). Exports of goods and services. [https://data.worldbank.org/indicator/NE.EXP.GNFS.CD?most recent value desc=true](https://data.worldbank.org/indicator/NE.EXP.GNFS.CD?most%20recent%20value%20desc=true) (Erişim tarihi, 11.04.2022)
- Thomson, E. (1997). Couple childbearing desires, intentions, and births. *Demography*, 34, 343–354
- Thornton, A., Alwin, D. F. ve Camburn, D. (1983). Causes and consequences of sex-role attitudes and attitude change. *American Sociological Review*, 48, 211-227.
- Torres, J. B. ve Solberg, V. S. (2001). Role of self-efficacy, stress, social integration, and family support in Latino college student persistence and health. *Journal of Vocational Behavior*, 59(1), 53–63. doi:10.1006/jvbe.2000.1785
- Toyama, M. ve Yamada, Y. (2012). The Relationships among Tourist Novelty, Familiarity, Satisfaction, and Destination Loyalty: Beyond the Novelty-familiarity Continuum. *International Journal of Marketing Studies*, 4, 10.
- Trevisani, C. (2019). Investigating the Effects of Parent Dispositional Mindfulness, Parent-Child Conflict and Stress on Children's Self-Regulation.
- Turner, H. A. ve Kopiec, K. (2006). Exposure to Interparental Conflict and Psychological Disorder Among Young Adults. *Journal of Family Issues*, 27(2), 131–158. <https://doi.org/10.1177/0192513X05280991>
- TÜİK (4 Şubat 2021). Nüfus İstatistikleri. [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2020-)

- Van de Vijver, F. J. R. (2011). Assessment of Immigration and Acculturation. Tremblay, R. E., Boivin, M., Peters, R. De V., Bornstein, M. H. (Ed.). *Encyclopedia on Early Childhood Development [online]* içinde. <https://www.child-encyclopedia.com/immigration/according-experts/assessment-immigration-and-acculturation>.
- Van de Vijver, F. J. R. (2019). Towards a paradigm to study psychological ramifications of globalization. In J. McKenzie (Ed.), *Globalization as a context for youth development. New Directions for Child and Adolescent Development, 164*, 117–122.
- Van der Vleuten, M., Jaspers, E., Maas, I. ve Van der Lippe, T. (2016). Boys' and girls' educational choices in secondary education. *The role of gender ideology. Educational Studies, 42*(2), 181–200. doi:10.1080/03055698.2016.1160821
- Van Oudenhoven, J. P. ve Ward, C. (2013). Fading majority cultures: The implications of transnationalism and demographic changes for immigrant acculturation. *Journal of Community & Applied Social Psychology, 23*, 81–97. <http://doi.org/10.1002/casp.2132>
- Vargas, D. A., Roosa, M. W., Knight, G. P. ve O'Donnell, M. (2013). Family and cultural processes linking family instability to Mexican American adolescent adjustment. *Journal of family psychology : JFP : journal of the Division of Family Psychology of the American Psychological Association (Division 43), 27*(3), 387–397. <https://doi.org/10.1037/a0032863>
- Vega, W. A., Patterson, T., Sallis, J., Nader, P., Atkins, C. ve Abramson, I. (1986). Cohesion and adaptability in Mexican-American and Anglo families. *Journal of Marriage and the Family, 48*, 857-867.
- Vertovec, S. (2007). Super-diversity and its implications. *Ethnic and Racial Studies, 30*, 1024–1054. doi: 10.1080/01419870701599465
- Vitrinel, E. ve Ildır, A. (2021). Netflix Turkey Dossier. <https://doi.org/10.33767/osf.io/nq6v3>
- Yahirun, J. J., Perreira, K. M. ve Fuligni, A. J. (2015). Family obligation across contexts Hispanic youth in North Carolina and Southern California. *Journal of Family Issues, 36*(10), 1296–1323. <https://doi.org/10.1177/0192513X13501664>
- Yan, Z. ve Hui, L. (2021). Individual's gender ideology and happiness in China. *Chinese Sociological Review*, DOI: 10.1080/21620555.2021.1871727

- Yılmaz, Ö., Boz, H., Arslan, A. (2017). Depresyon Anksiyete Stres Ölçeğinin (Dass 21) Türkçe Kısa Formunun Geçerlilik-Güvenilirlik Çalışması. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(2), 78-91. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/fesa/issue/30912/323190>
- Yüksel, M. (2001). *Küreselleşme, Ulusal Hukuk ve Türkiye* (1.Baskı). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Zamudio, G., Wang, C. D. C. ve Jin, L. (2020). Adult attachment, social self-efficacy, familismo, and psychological wellbeing: A cross-cultural comparison. *The Counseling Psychologist*, 48(7), 922–952. <https://doi.org/10.1177/0011000020930637>
- Wang, C. D. C., Scalise, D. A., Barajas-Munoz, I. A., Julio, K. ve Gomez, A. (2016). Attachment, acculturation, and psychosomatic complaints among Hispanic American University students. *Journal of College Counseling*, 19, 45–60.
- Wang, Z. ve Chen, J. K. (2022). Influence of Parent–Child Conflict on Psychological Distress among Chinese Adolescents: Moderating Effects of School Connectedness and Neighborhood Disorder. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(15), 9397. MDPI AG. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.3390/ijerph19159397>
- Ward, C., Bochner, S. ve Furnham, A. (2005). *The Psychology of Culture Shock* (Second). Taylor & Francis.
- Wigfield, A. ve Eccles, J. S. (2000). Expectancy–value theory of achievement motivation. *Contemporary Educational Psychology*, 25(1), 68–81. <https://doi.org/10.1006/ceps.1999.1015>
- Wilcox, W. B. ve Nock, S. L. (2006). What’s love got to do with it? Equality, equity, commitment and women’s marital quality. *Social Forces*, 84, 1321–45
- Wilkerson, J. A., Yamawaki, N. ve Downs, S. D. (2009). Effects of husbands' migration on mental health and gender role ideology of rural Mexican women. *Health care for women international*, 30(7), 614–628. <https://doi.org/10.1080/07399330902928824>
- World Values Survey (WVS) (2018). World Values Survey Wave 7: 2017-2020. <https://www.worldvaluessurvey.org/WVSONline.jsp?WAVE=7&COUNTRY=346>
- Qu, Y., Li, X., Ni, B., He, X., Zhang, K. Ve Wu, G. (2021). Identifying the role of parent–child conflict and intimacy in Chinese adolescents’ psychological distress during

school reopening in COVID-19 pandemic. *Developmental Psychology*, 57(10), 1735–1747. <https://doi.org/10.1037/dev0001218>

EKLER

Ek 1:

Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu (Genç)

Değerli Katılımcı,

Sizi İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Psikoloji bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Filiz Künüroğlu danışmanlığında Sosyal Bilimler Enstitüsü Genel Psikoloji yüksek lisans öğrencisi Hilal Çelik tarafından yürütülen, "Beliren Yetişkinlerde Uzaktan Kültürleşme" başlıklı tez çalışmasına katılmaya davet ediyoruz. Bu çalışmaya tamamen kendi iradenizle, herhangi bir zorlama veya mecburiyet olmadan gönüllü olarak katılmanız esastır. Lütfen aşağıdaki bilgileri okuyunuz ve katılmaya karar vermeden önce anlamadığınız herhangi bir husus varsa çekinmeden sorunuz.

Çalışmaya Katılım Kriterleri

18-25 yaş arası olmak ve İstanbul, İzmir veya Ankara İllerinde bulunan üniversitelerden birinde öğrenci olmak.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışma, modern küreselleşmenin ortaya çıkardığı kültürleşmenin beliren yetişkinler üzerine etkilerini çeşitli yönlerden incelemeyi amaçlamaktadır.

Prosedürler

Bu çalışma hem size hem de annenize yöneliktir. Ölçekleri doldurmaya başlamadan önce bir TAKMA İSİM oluşturunuz ve ilgili alana yazınız. Ölçekleri sırasıyla doldurduktan sonra aşağıda annenize yönelik olan formun bulunduğu bağlantıyı annenize yollamanızı ve annenize "BELİRLEDİĞİNİZ TAKMA İSMİ GÖNDERMENİZİ" rica ediyoruz. Anneniz ve sizin verilerinizin eşleşmesi için bu aşama çok önemlidir. Her katılımcı için anket süresi yaklaşık 20-25 dakikadır.

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScvIFnTYO6Ed05bll0-TCl1GTfX5tA03AV14jfc74_uTcc7A/viewform?usp=sf_link

Olası Riskler ve Rahatsızlıklar

Çalışmamız herhangi bir risk, sağlık tehlikesi veya problemi içermemektedir. Çalışmaya katılım isteğe bağlıdır ve herhangi bir sebep göstermeden istediğiniz zaman çalışmadan geri çekilebilirsiniz. Çalışma günlük hayatta karşılaşılan risklerden daha fazla bir risk taşımamaktadır.

Gizlilik

Bu çalışmayla bağlantılı olarak elde edilen ve sizinle özdeşleşmiş her bir bilgi gizli kalacak, 3. kişilerle paylaşılmayacak, hiçbir IP adresi kaydedilemeyecektir. Cevaplarınız tamamıyla gizli tutulacak, sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecek ve elde edilen bilgiler bilimsel yayında kullanılacaktır.

Katılım ve Ayrılma

Bu çalışmanın içinde olmak isteyip istemediğinize tamamen kendi iradenizle ve etki altında kalmadan karar vermeniz önemlidir. Katılmaya karar verdikten sonra, herhangi bir anda sahip olduğunuz herhangi bir hakkı kaybetmeden veya bir yaptırıma maruz kalmadan istediğiniz zaman çalışmadan ayrılabilirsiniz.

Araştırmacıların Kimliği

Bu araştırma ile ilgili bir sorunuz veya endişeniz varsa, lütfen iletişime geçiniz:

Doç. Dr. Filiz Künüroğlu [Redacted]

Hilal Çelik [Redacted]

Dikkat!

Sorularda geçen Amerika sözcüğü Amerika Birleşik Devletleri (ABD)ni ifade etmektedir. Amerikalı sözcüğü ise Amerika Birleşik Devleti'nde doğmuş, büyümüş ve ABD kültürüne sahip kişileri ifade etmektedir.

Bilgileri okudum ve anladım. Bu araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul ediyorum. *

Evet

En az üç harf ve en az üç rakamdan oluşan bir takma isim oluşturunuz. *

(Örneğin: dünya1313. Lütfen bu örnekten farklı bir takma isim oluşturunuz)

Kısa yanıt metni

Dikkat

Lütfen oluşturduğunuz bu takma ismi unutmayınız veya bir yere not ediniz.

Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu (Anne)

Değerli Katılımcı,

Sizi İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Psikoloji bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Filiz Künüroğlu danışmanlığında Sosyal Bilimler Enstitüsü Genel Psikoloji yüksek lisans öğrencisi Hilal Çelik tarafından yürütölen, "Beliren Yetişkinlerde Uzaktan Kültürleşme" başlıklı tez çalışmasına katılmaya davet ediyoruz. Bu çalışmaya tamamen kendi iradenizle, herhangi bir zorlama veya mecburiyet olmadan gönüllü olarak katılmanız esastır. Lütfen aşağıdaki bilgileri okuyunuz ve katılmaya karar vermeden önce anlamadığınız herhangi bir husus varsa çekinmeden sorunuz.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışma, modern küreselleşmenin ortaya çıkardığı kültürleşmenin beliren yetişkinler üzerine etkilerini çeşitli yönlerden incelemeyi amaçlamaktadır.

Prosedürler

Bu çalışma hem size hem de çocuğunuza yöneliktir. Çocuğunuzdan kendisiyle ilgili olan formu doldurmadan önce bir takma isim oluşturması, onu ilgili yere yazması ve annesine bu takma ismi bildirmesi istenmiştir. Çocuğunuzun size gönderdiği "TAKMA İSMİ" aşağıya yazmanızı rica ediyoruz. Çocuğunuzun ve sizin verilerinizin eşleşmesi için bu aşama çok önemlidir. Her katılımcı için anket süresi yaklaşık 10-15 dakikadır.

Olası Riskler ve Rahatsızlıklar

Çalışmamız herhangi bir risk, sağlık tehlikesi veya problemi içermemektedir. Çalışmaya katılım isteğe bağlıdır ve herhangi bir sebep göstermeden istediğiniz zaman çalışmadan geri çekilebilirsiniz. Çalışma günlük hayatta karşılaşılan risklerden daha fazla bir risk taşımamaktadır.

Gizlilik

Bu çalışmayla bağlantılı olarak elde edilen ve sizinle özdeşleşmiş her bir bilgi gizli kalacak, 3. kişilerle paylaşılmayacak, hiçbir IP adresi kaydedilemeyecektir. Cevaplarınız tamamıyla gizli tutulacak, sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecek ve elde edilen bilgiler bilimsel yayında kullanılacaktır.

Katılım ve Ayrılma

Bu çalışmanın içinde olmak isteyip istemediğinize tamamen kendi iradenizle ve etki altında kalmadan karar vermeniz önemlidir. Katılmaya karar verdikten sonra, herhangi bir anda sahip olduğunuz herhangi bir hakkı kaybetmeden veya bir yaptırıma maruz kalmadan istediğiniz zaman çalışmadan ayrılabilirsiniz.

Araştırmacıların Kimliği

Bu araştırma ile ilgili bir sorunuz veya endişeniz varsa, lütfen iletişime geçiniz:

Doç. Dr. Filiz Künüroğlu ([REDACTED])
Hilal Çelik ([REDACTED])

Dikkat!

Sorularda geçen Amerika sözcüğü Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'ni ifade etmektedir. Amerikalı sözcüğü ise Amerika Birleşik Devleti'nde doğmuş, büyümüş ve ABD kültürüne sahip kişileri ifade etmektedir.

Bilgileri okudum ve anladım. Bu araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul ediyorum. *

Evet

Lütfen çocuğunuzun oluşturduğu takma ismi buraya yazınız. *

(Çocuğunuz takma ismi size göndermediyse çocuğunuzdan takma ismi isteyiniz.)

Uzun yanıt metni
.....

Ek 2:

DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU (GENÇ)

1. Cinsiyetiniz :
2. Yaşınız :
3. Medeni Durumunuz:
 Bekar Evli Boşanmış
4. Hangi üniversitede okumaktasınız? :
5. Üniversitede hangi bölümde okumaktasınız? :
6. Kaçınıcı sınıftasınız? :
7. Şu anda çalışıyor musunuz? :
8. Kiminle yaşıyorsunuz?
 Aile Akrabayla Eşiyle Tek başına evde Ev arkadaşı Yurt
 Diğer(belirtiniz).....
9. Aile gelir durumunuz :
Düşük Orta Yüksek
10. Yaşamınızın büyük bölümünü nerede geçirdiniz? :
Metropol (İstanbul, İzmir, Ankara) İl İlçe Köy
11. Annenizin en son mezun olduğu okul:
İlkokul Ortaokul Lise Üniversite Lisansüstü Diğer,
belirtiniz.....
12. Babanızın en son mezun olduğu okul:
İlkokul Ortaokul Lise Üniversite Lisansüstü Diğer,
belirtiniz.....
13. Anne-babanız:
Ayrı yaşıyor Birlikte yaşıyor
14. Daha önce hiç psikolojik ya da psikiyatrik destek aldınız mı?:
Cevabınız evet ise nasıl bir destek aldınız
Cevabınız evet ise nereden destek aldınız
15. Genel Ağırılık Başarı Ortalamanız (GANO):
16. Kendinizi ne kadar başarılı buluyorsunuz?

Çok Başarısız Başarısız Kararsız Başarılı Çok Başarılı

17. Yurtdışına hiç çıktınız mı? :

Cevabınız evet ise nereye/nerelere gittiğinizi açıklayınız :

Cevabınız evet ise gittiğiniz her bir ülke için ne kadar süre kaldığınızı açıklayınız:

DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU (ANNE)

18. Yaşınız :

19. Medeni Durumunuz:

Bekar Evli Boşanmış

20. Şu anda çalışıyor musunuz? :

21. Aile gelir durumunuz :

Düşük Orta Yüksek

22. Yaşamınızın büyük bölümünü nerede geçirdiniz? :

Metropol (İstanbul, İzmir, Ankara) İl İlçe Köy

23. En son mezun olduğunuz okul:

İlkokul Ortaokul Lise Üniversite Lisansüstü Diğer,
belirtiniz.....

24. Yurtdışına hiç çıktınız mı? :

Cevabınız evet ise nereye/nerelere gittiğinizi açıklayınız :

Cevabınız evet ise ne kadar süre kaldığınızı açıklayınız:

Ek 3:

VANCOUVER KÜLTÜRLENME İNDEKSİ									
Aşağıdaki cümlelerin çoğu sizi en çok etkileyen kendi kültürünüz (Türk) ile ilgilidir. Lütfen aşağıda yer alan cümleleri dikkatli bir şekilde okuyunuz ve size en uygun olanı işaretleyiniz.	Kesinlikle								Kesinlikle
1. Türkiye kültürüne özgü gelenekleri sıklıkla yerine getiririm.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2. Amerika kültürüne özgü gelenekleri sıklıkla yerine getiririm.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
3. Türk bir kişiyle evlenmeyi tercih ederim.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
4. Amerikalı bir kişiyle evlenmeyi tercih ederim.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
5. Kendi kültürümden kişilerle katıldığım sosyal etkinliklerden keyif alırım.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
6. Amerikalılarla katıldığım sosyal etkinliklerden keyif alırım.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
7. Kendi kültürümden kişilerle çalışırken rahat hissederim.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
8. Amerikalılarla çalışırken rahat hissederim.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
9. Kendi kültürümdeki etkinlik ve gösterilerden (örn. filmler, müzik, dizi) keyif alırım.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
10. Amerika kültürüne ait etkinlik ve gösterilerinden (örn. filmler, müzik, dizi) keyif alırım.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
11. Genellikle kendi kültürüme uygun davranışlarda bulunurum.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
12. Genellikle Amerika kültürüne uygun davranışlarda bulunurum.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
13. Türk kültürüne ait gelenekleri devam ettirmek benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
14. Amerika kültürüne ait genelekleri devam ettirmek benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
15. Kendi kültürümün değerlerine inanıyorum.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
16. Amerika kültürünün değerlerine inanıyorum.	1	2	3	4	5	6	7	8	9

17. Kendi kültürümün şaka, espri ve mizahından keyif alırım.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
18. Amerika kültürüne özgü şaka, espri ve mizahtan keyif alırım.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
19. Türk arkadaşlara sahip olmayı isterim.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
20. Amerikalı arkadaşlara sahip olmayı isterim.	1	2	3	4	5	6	7	8	9

Ek 4:**TUTUMSAL AİLECİLİK ÖLÇEĞİ (Steidel ve Contreras, 2003)**

Lütfen aşağıda verilen her bir ifade hakkındaki kişisel düşüncelerinizi sizi en iyi tanımlayan durumu daire içine alarak işaretleyiniz. İfadeler için herhangi bir doğru cevap yoktur. Lütfen aklınıza gelen en doğru yanıtı daire içine alınız.

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Çocuklar anne ve babalarına kardeşleri konusunda her zaman yardım etmelidir. Örneğin kardeşlerinin ödevlerine yardımcı olmalıdır.	1	2	3	4	5
2. Aileler 18 yaşından küçük çocukların davranışlarını kontrol etmelidir.	1	2	3	4	5
3. Kişi, akrabalarıyla geçirdiği zamana değer vermelidir.	1	2	3	4	5
4. Kişi, ebeveynlerine yakın bir yerde yaşamalı ve onlarla düzenli olarak vakit geçirmelidir.	1	2	3	4	5
5. Büyük bir özveri gerektirse bile, kişi; teyze, hala, amca, dayı, kayınvalide ve kayınpeder gibi geniş aile üyelerine ihtiyaçları olduğu her zaman destek vermelidir.	1	2	3	4	5
6. Kişi, ihtiyaç duyduğunda ailesine güvenebilmelidir.	1	2	3	4	5
7. Eğer kişinin yaptığı bir şey ailesinin onurunu zedelerse, kişi bundan utanç duymalıdır.	1	2	3	4	5
8. Çocuklar karşılık (örneğin harçlık) beklemeden ev işlerine yardımcı olmalıdırlar.	1	2	3	4	5
9. Anne, baba, büyükanne/büyükbabaların görüşleri farklı olsa bile onlara çok saygılı davranılmalıdır.	1	2	3	4	5
10. Kişi, ailesiyle ve akrabalarıyla sık sık bir araya gelmelidir (örneğin, yemek yemeli, bir yerlere gitmeli veya birlikte vakit geçirmelidir).	1	2	3	4	5

11. Anne ve baba yaşlanınca çocuklarıyla/akrabalarıyla birlikte yaşamalıdır.	1	2	3	4	5
12. Bedeli ne olursa olsun, kişiden ailesinin onurunu her zaman savunması beklenmelidir.	1	2	3	4	5
13. 18 yaşından küçükler kazançlarının neredeyse hepsini ebeveynlerine vermelidir.	1	2	3	4	5
14. Çocuklar evlenene kadar ebeveynleriyle birlikte yaşamalıdır	1	2	3	4	5
15. Çocuklar, anne ve babalarının yanlış olduğunu düşünseler bile sorgusuz sualsiz onlara itaat etmelidir.	1	2	3	4	5
16. Kişi, yaşlı anne ve babasına ihtiyaçları olduğunda (örneğin, maddi olarak ya da onları evlerine alarak) yardım etmelidir.	1	2	3	4	5
17. Kişi, ailesi için iyi bir insan olmalıdır.	1	2	3	4	5
18. Abi ve/veya ablalarının görüşleri farklı olsa bile, kişi onlara saygılı davranmalıdır.	1	2	3	4	5

Ek 5:

CİNSİYET İDEOLOJİSİ ÖLÇEĞİ (Greenstein, 1996)

Aile hayatıyla ilgili olarak şu konular hakkındaki düşünceleriniz neler?

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Biraz Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Önemli bir şey satın alınacağı zaman (araba, buzdolabı, arsa gibi) son karar kocanın olmalıdır.	1	2	3	4	5
2. Ev işleri kadının sorumluluğundadır.	1	2	3	4	5
3. Aile için önemli kararları karı-koca birlikte vermelidirler.	1	2	3	4	5
4. Para işleriyle kocanın ilgilenmesi en iyisidir.	1	2	3	4	5
5. İyi bir eğitim erkek çocuk için mi kız çocuk mu için daha önemlidir dersin erkek için daha önemlidir derim.	1	2	3	4	5
6. Mutlu bir evliliğin sırrı hayatın yükünü eşit şekilde paylaşmaktan geçer.	1	2	3	4	5
7. İlerde kendi hayatını kazanmak erkek çocuk için kız çocuk için olduğundan daha önemli olmalıdır.	1	2	3	4	5
8. Kadınlar çocuk sahibi olduklarında iş hayatını bırakmalı çocuklarını yetiştirmeye odaklanmalıdırlar.	1	2	3	4	5

Ek 6:**DEPRESYON-ANKSİYETE-STRES ÖLÇEĞİ KISA FORMU (DASÖ-21)**

Lütfen aşağıdaki ifadeleri son 1 haftadaki durumunuzu göz önünde bulundurarak cevaplandırınız.

NO	SON 1 HAFTADAKİ DURUMUNUZ	Hiçbir Zaman	Bazen ve Ara Sıra	Oldukça Sık	Her Zaman
1.	Gevşeyip rahatlamakta zorluk çektim	0	1	2	3
2.	Ağzımda kuruluk olduğunu fark ettim	0	1	2	3
3.	Hiç olumlu duygu yaşamadığımı fark ettim	0	1	2	3
4.	Soluk almada zorluk çektim (örneğin fizik egzersiz yapmadığım halde aşırı hızlı nefes alma, nefessiz kalma gibi)	0	1	2	3
5.	Bir iş yapmak için gerekli olan ilk adımı atmada zorlandım	0	1	2	3
6.	Olaylara aşırı tepki vermeye meyilliyim	0	1	2	3
7.	Vücudumda (örneğin ellerimde) titremeler oldu	0	1	2	3
8.	Sinirsel enerjimi çok fazla kullandığımı hissettim	0	1	2	3
9.	Panikleyip kendimi aptal durumuna düşüreceğim durumlar nedeniyle endişelendim.	0	1	2	3
10.	Hiçbir beklentimin olmadığı hissine kapıldım	0	1	2	3
11.	Keyfimin pek kolay kaçırılabilirdiği hissine kapıldım	0	1	2	3
12.	Kendimi gevşetip salıvermek zor geldi.	0	1	2	3
13.	Kendimi perişan ve hüzünlü hissettim.	0	1	2	3
14.	Beni yaptığım işten alıkoyan şeylere dayanamıyordum	0	1	2	3
15.	Panik haline yakın olduğumu hissettim	0	1	2	3
16.	Hiçbir şey bende heyecan uyandırmıyordu	0	1	2	3
17.	Birey olarak değersiz olduğumu hissettim	0	1	2	3
18.	Alınan olduğumu hissettim	0	1	2	3
19.	Fiziksel egzersiz söz konusu olmadığı halde kalbimin hareketlerini hissettim (kalp	0	1	2	3

	atışlarımın hızlandığını veya düzensizleştiğini hissettim).				
20.	Geçerli bir neden olmadığı halde korktuğumu hissettim	0	1	2	3
21.	Hayatın değersiz olduğunu hissettim	0	1	2	3

Ek 7:

Çatışmalı Davranış Anketi — Ergenlik Çağındakilerin (Anne hakkında) Doldurması İçin (Foster ve Robin, 1989)

Evde geçirdiğiniz son 2 haftayı düşünün. Aşağıdaki ifadeler siz ve anneniz ile ilgilidir. İfadeyi okuduktan sonra ifadenin doğru olduğunu düşünüp düşünmediğinize karar verin. İfadenin doğru olduğunu düşünüyorsanız “Doğru” kutucuğunu; yanlış olduğunu düşünüyorsanız “Yanlış” kutucuğunu işaretleyin. Lütfen her madde için ya “Doğru” ya da “Yanlış seçeneğini işaretleyin, asla ikisini de işaretlemeyin. Lütfen tüm maddeleri cevaplayın. İstemediğiniz sürece cevaplarınız ailenize gösterilmeyecektir. Lütfen doldurduğunuz formu size verilen zarfa koyun ve bir sonraki grup seansına getirmeleri için ailenize teslim edin.

	Doğru	Yanlış
1. Annem beni anlamıyor.		
2. Annemle tartışmalarımızı bazen sakince bitiririz.		
3. Annem beni anlar.		
4. Annemle neredeyse hiç anlaşamayız.		
5. Annemle sohbetlerimizden keyif alırım.		
6. Kendi fikrimi belirttiğimde annem bozulur.		
7. Haftada en az üç kez birbirimize öfkeleniriz.		
8. Biriyle konuşmaya ihtiyaç duyduğumda annem beni dinler.		
9. Annem benim için iyi bir arkadaştır.		
10. Annem onu asla önemsemediğimi söyler.		
11. Her gün en az bir kez birbirimize sinirleniriz.		
12. Annem benimle otoriter bir üslupla konuşur.		
13. Annemle sohbetlerimiz sinir bozucudur.		
14. Annem benimle aynı fikirde olmasa bile benim bakış açımı anlar.		
15. Annem sürekli benden şikâyet ediyor gibi hissediyorum.		
16. Genel olarak pek iyi geçinemediğimizi düşünüyorum.		
17. Annem çok bağırır.		
18. Annem beni yeriyor.		
19. Bir sorunla karşılaşırsam annem bana yardım eder.		
20. Annemle vakit geçirmeyi severim.		

Doğru, Yanlış

Ergenlik çağındakilere yönelik model:

a. Her doğru için bir puan ekleyin: 1, 4, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17 ve 18

b. Her yanlış için bir puan ekleyin: 2, 3, 5, 8, 9, 14, 19 ve 20

Ek 8:

MÜLAKAT PROTOKOLÜ

Mülakat Protokolü Projesi:

Tarih: ...

Yer: ...

Mülakat yapan kişi: ...

Mülakat yapılan kişi: ...

Yarı-yapılandırılmış Görüşme Soruları

1. Sizin için tipik bir Amerikalı genç nasıldır/ nasıl davranır?
 - Hangi değerleri/inançları benimsiyordur? (ahlaki değerleri, adalet inancı, etnik kimlik, gelenekler, cinsiyet rolleri)
 - Geleceğe yönelik beklentileri nelerdir? (Akademik/mesleki beklentileri, aile kurmaya yönelik beklentileri)
 - Arkadaşlık ilişkileri nasıldır? (Arkadaşlarıyla nasıl etkinlikler yapar?, Romantik ilişkilere nasıl yaklaşır?)
 - Ailesiyle ilişkileri nasıldır? (Ebeveyn-çocuk ilişkisi nasıldır?, Akrabalarıyla ilişkileri nasıldır?)
2. Sizin için tipik bir Amerikalı anne nasıldır/ nasıl davranır?
 - Hangi değerleri/inançları benimsiyordur? (ahlaki değerleri, adalet inancı, etnik kimlik, gelenekler, cinsiyet rolleri)
 - Çocuğuna yönelik beklentileri nelerdir?
 - Nasıl bir ebeveynidir?
3. Sizin için tipik bir Türk genci nasıldır/ nasıl davranır?
 - Hangi değerleri/inançları benimsiyordur? (ahlaki değerleri, adalet inancı, etnik kimlik, gelenekler, cinsiyet rolleri)
 - Geleceğe yönelik beklentileri nelerdir? (Akademik/mesleki beklentileri, aile kurmaya yönelik beklentileri)
 - Arkadaşlık ilişkileri nasıldır? (Arkadaşlarıyla nasıl etkinlikler yapar?, Romantik ilişkilere nasıl yaklaşır?)

- Ailesiyle ilişkileri nasıldır? (Ebeveyn-çocuk ilişkisi nasıldır?, Akrabalarıyla ilişkileri nasıldır?)
4. Sizin için tipik bir Türk anne nasıldır/ nasıl davranır?
 - Hangi değerleri/inançları benimsiyordur? (ahlaki değerleri, adalet inancı, etnik kimlik, gelenekler, cinsiyet rolleri)
 - Çocuğuna yönelik beklentileri nelerdir?
 - Nasıl bir ebeveynidir?
 5. Sizin için Amerikanlaşma neyi ifade ediyor?/ Sizin için Amerikan kültürünü (değerlerini, tutumlarını, inançlarını, davranışlarını, Amerikan kimliğini) benimsemek neyi ifade ediyor?/ Bir Amerikalı gibi davranmak sizin için neyi ifade ediyor?
 - Sizce Türkiye’de Amerikan kültürüne yönelik bakış açısı nasıldır?
 - Sizce Türkiye’de Amerikan kültürünü (değerlerini, tutumlarını, inançlarını, davranışlarını, Amerikan kimliğini) benimseyen Türk gençleri nasıl karşılanıyor?/ Amerikan kültürünü (değerlerini, tutumlarını, inançlarını, davranışlarını, Amerikan kimliğini) benimseyen Türk gençleri hakkında neler düşünüyorsunuz?/ Amerikalı gibi davranan bir Türk genci hakkında neler düşünürsünüz?
 6. Sizce Amerikan kültürünü benimsemenin yararları neler olabilir?
 7. Sizce Amerikan kültürünü benimsemenin zararları neler olabilir?
 8. Amerikan kültürünü kendinize yakın veya uzak hissediyor musunuz? Hangi yönlerden?
 - Amerikan kültürünü kendinize yakın hissettiğiniz yönleri neler?
 - Amerikan kültürünü kendinize uzak hissettiğiniz yönleri neler?
 - Türk kültürünü kendinize uzak hissettiğiniz yönleri neler?
 9. Bir Amerikalı ile evlenmeyi tercih eder misiniz, neden?
 10. ABD’de yaşamak ister miydiniz, neden?
 11. ABD’de eğitim almak ister miydiniz, neden?

Ek 9:

Şekil 9

Nitel Veri Analizi Sonuçları

